

ПРОСТОРНИ ПЛАН ОПШТИНЕ СЕНТА

УВОД

Израда Просторног плана општине Сента започета је најпре 2009. године, када се приступило усклађивању Просторног плана општине Сента („Службени лист општине Сента“, број 7/08) са изработом шематских приказа уређења насељених места Богараш, Горњи Брег, Кеве и Торњош са одредбама Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09 и 81/09-исправка) и подзаконским актима. Доношењем Измена и допуна Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, број 132/14) прописана је другачија садржина просторних планова јединица локалних самоуправа, те су донети плански документи вишег реда, који су од утицаја на предметно подручје, и до доношења започетог Просторног плана општине Сента у 2009. години није дошло из објективних разлога.

Послови на наставку израде Просторног плана општине Сента започети су током 2018. године, закључивањем Уговора о изради Просторног плана општине Сента, између општине Сента, као Наручиоца плана, и Завода, као Обрађивача Просторног плана општине Сента.

Просторни план општине Сента садржи уређајне основе за насељена места Богараш, Горњи Брег, Кеве и Торњош.

Носилац израде Просторног плана општине Сента (у даљем тексту: План) је Одељење за грађевинске и комуналне послове општине Сента, а Обрађивач Плана је Јавно предузеће за просторно и урбанистичко планирање и пројектовање „Завод за урбанизам Војводине“ Нови Сад, Железничка 6/III.

За потребе израде Плана прибављени су услови за заштиту и уређење простора и изградњу објеката од надлежних органа, организација и јавних предузећа, који су овлашћени да их утврђују, а који су од интереса за израду Плана.

План садржи текстуални и графички део.

I ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА

1. ПРАВНИ И ПЛАНСКИ ОСНОВ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНА

1.1. ПРАВНИ ОСНОВ

Правни основ за израду Плана представља Одлука о усклађивању Просторног плана општине Сента са Законом о планирању и изградњи („Службени лист општине Сента“, бр. 16/09 и 14/12).

Правни основ за израду Плана представљају Закон о планирању и изградњи („Службени гласник РС“, бр. 72/09, 81/09-исправка, 64/10-УС, 24/11, 121/12, 42/13-УС, 50/13-УС, 98/13-УС, 132/14, 145/14, 83/18, 31/19, 37/19-др.закон и 9/20) и Правилник о садржини, начину и поступку израде планских докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС“, број 32/19).

Списак осталих закона од значаја за израду Просторног плана налази се у Прилогу 1. Плана.

1.2. ПЛАНСКИ ОСНОВ

Плански основ за израду Плана представљају планови вишег реда. Полазне основе за израду овог Плана представља Просторни план општине Сента („Службени лист општине Сента“, број 7/08), остала планска документација јединице локалне самоуправе и други развојни документи.

Планови вишег реда су:

- Просторни план Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС“, број 88/10, у даљем тексту: ППРС) и
- Регионални просторни план Аутономне покрајине Војводине („Службени лист АПВ“, број 22/11, у даљем тексту: РПП АПВ);

- Просторни план подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ“, број 14/15);
- Просторни план подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске - граница Мађарске („Службени гласник РС“, бр. 119/12, 98/13, 52/18 и 36/19) и
- Просторни план подручја посебне намене мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 Суботица-Зрењанин-Ковин („Службени листу АПВ“, број 19/17).

1.2.1. Извод из ППРС од 2010. до 2020. године

Основни циљ **демографског развоја** Републике Србије је ублажавање негативних тенденција кроз пораст нивоа плодности и позитиван миграциони биланс и достизање нивоа простог обнављања становништва (стационарне популације) у дужем временском периоду.

Основни циљ мреже и функције центара је да просторно-функционални развој Републике Србије буде заснован на моделу **функционалних урбаних подручја**, који ће бити инструменти уравнотеженог или подношљиво неуравнотеженог просторног развоја Републике Србије. Према моделу функционално урбаних подручја (ФУП) Републике Србије 2020. године, општина Сента ће се налазити у саставу два ФУП-а националног значаја - једног, чији је центар град Суботица, а коме још припадају општине Кањижа, Бачка Топола и Мали Иђош и другог, чији је центар Кикинда, а коме још припадају општине Нови Бечеј, Нова Црња и Чока.

Основни циљ развоја **села и руралних подручја** је повећање квалитета живљења у руралним подручјима кроз очување, обнову и одрживи развој њихове економске, социјалне и еколошке виталности, као резултат децентрализације градова и општина. Такође, основни циљ комуналног опремања и уређења села је унапређење постојећих и изградња неопходних комуналних система, који омогућавају квалитетнији живот и рад на селу и отварају перспективу развоја.

Основни циљеви просторне организације и дистрибуције **јавних служби** су:

- постизање социјалне једнакости и кохезије у доступности и квалитету услуга од општег интереса и промовисање друштвене солидарности као основне друштвене вредности за унапређење добробити социјално рањивих и осетљивих друштвених група;
- унапређење услуга од општег интереса у подручјима ниске доступности услуга;
- јачање људских ресурса и оспособљавање локалних заједница за унапређење услуга од општег интереса;
- унапређење јавног здравља уједначавањем услова основне заштите и здравственог просвећивања (промовисање здравих стилова живота) и смањењем здравствених ризика, нарочито у подручјима натпросечне социо-економске угрожености.

Основни циљ **привредног развоја** је јачање позиције и привредне конкурентности Републике Србије и њених регионалних целина на принципима одрживог развоја и веће територијалне кохезије. Основни циљ развоја индустрије је опоравак, повећање секторске и територијалне конкурентности и запослености обезбеђењем повољних општих, инфраструктурних и просторних услова, као и њена равномернија просторна дистрибуција усклађена са потенцијалом регионалних, урбаних и руралних подручја, захтевима климатских промена и смањења притиска на ресурсе.

У погледу просторне дистрибуције и организације **пољопривреде**, посматрано подручје општине Сента налази се у Севернобанатској области, у I Региону, који обухвата руралне општине у АП Војводине. Подручје општине Сента има повољне земљишне и климатске услове, претежно задовољавајући демографски потенцијал, капитално интензивну производњу, добру инфраструктуру и повезаност са прерађивачком индустријом.

Основни циљ **туристичког развоја** на простору општине Сента је остваривање концепта одрживог развоја, заштита и уређење туристичког простора уз задовољавање потреба националног и локалног нивоа и услова међународне сарадње. Остали циљеви развоја су: заокруживање целогодишње туристичке понуде, јачање постојећих и увођење нових туристичких производа као и јачање туристичке инфраструктуре и унапређење система туристичке сигнализације. Општина Сента се налази у оквиру издвојене туристичке дестинације Горње Потисје, са мањим учешћем целогодишње понуде. Налази се на међународном пловном туристичком правцу, реци Тиси. У наредном периоду у плану је интензивнија прекогранична сарадња у области туризма и комплементарних активности са Републиком Мађарском. Такође, општина Сента се налази у групи приоритета просторног развоја туризма до 2020.године заједно са Горњим Потисјем и Суботицом.

За развој туризма од значаја је формирање следећих туристичких производа са одређеним облицима туризма: туризам специјалних интереса (ловни, риболовни), наутички, рурални (сеоски) и бањски туризам.

Општина Сента лоцирана је у Северобанатском округу, у равничарском подручју, што истиче ратарство као главну грану **пољопривредне производње**. Комплементарну пољопривредну производњу представља мешовито сточарство, а као посебно усмерење овог подручја се предвиђају и препоручују виноградарство и узгој лековитог биља.

На основу геофизичких и климатских одлика, као и осталих потенцијала (демографских и организационих), издвајају се два основна правца усмеравања развоја пољопривредне производње:

- конвенционална пољопривреда, коригована поштовањем стандарда квалитета животне средине, заштите здравља људи, животиња и биљака;
- производња хране и пића високе биолошке вредности и познатог географског порекла у системима органске, интегралне и традиционалне пољопривреде.

Основни циљ управљања просторном дистрибуцијом пољопривреде је остварење одговарајућег обима и асортимана сигурне понуде квалитетне хране и сировина за развој конкуретне прерађивачке индустрије.

Основни циљ **управљања шумама** у шумским подручјима је одрживо (трајно) газдовање шумама, што подразумева управљање и коришћење шума и шумског земљишта на такав начин и у таквом степену, да се очува биодиверзитет, а продуктивност, обнављање, виталност и потенцијал шума да се доведу на ниво којим би се задовољиле одговарајуће еколошке, економске и социјалне потребе и данашње и будућих генерација, како на локалном, тако и на националном нивоу, водећи рачуна да се при том не угрозе и оштете неки други екосистеми.

Захтеви одрживог управљања могу се испунити само ако се обезбеде одређене претпоставке, а оне обухватају следеће оперативне циљеве:

- унапређивање стања шума;
- повећање површина под шумом (пошумљавањем);
- задовољавање одговарајућих еколошких, економских и социјалних функција шума;
- међугенерациска и унутаргенерациска равноправност у односу на вишенаменско коришћење шума.

Одрживо **ловно газдовање** подразумева газдовање ресурсима популација дивљачи на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популације дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање еколошких економских и социјалних функција ловства, одржавајући њихов потенцијал ради задовољења потреба и тежњи садашњих и будућих генерација. Оперативни циљеви узгоја дивљачи и развоја ловства су: значајно повећање бројности популација ситне дивљачи, повећање бројности крупне дивљачи, нарочито аутохтоних и економски највреднијих врста, побољшање структуре (полне и старосне) популација крупне дивљачи и побољшање квалитета трофеја и очување ретких и угрожених врста ловне дивљачи и остале фауне.

На територији општине Сента на основу рејонирања станишта основних врста дивљачи и просторно функционалног размештаја ловно узгојних центара, заступљена је ситна и крупна дивљач.

Простор општине Сента у будућем планском периоду у домену **саобраћајне инфраструктуре** ће бити опслужен са четири вида саобраћаја. Концепција се заснива на развоју путног саобраћаја и путне инфраструктуре као приоритета економског и социјалног развоја, кроз:

- реализацију пројеката који стимулишу развој путне мреже ради повезивања са окружењем и повезивања унутар Републике Србије;
- реализацију пројеката који стимулишу управљање у саобраћају;
- развој јавног и приватног партнерства код планирања, изградње и експлоатације саобраћајних мрежа;
- рехабилитацију и реконструкцију мреже регионалног и општинског карактера;
- стандардизацију и модернизацију саобраћајног путног система (путног саобраћаја и путне инфраструктуре), односно прилагођавање европским стандардима;
- формирање квалитетних база података о саобраћајним токовима и путној инфраструктури и
- подстицање квалитетног институционалног управљања пројектном документацијом, путевима и припадајућом техничком опремом пута.

ППРС као и дугорочни планови ЈП „Путеви Србије“, предвиђају изградњу нових саобраћајних капацитета који су везани за државну путну мрежу у оквиру посматраног подручја обухвата Плана.

Концепција развоја саобраћаја у ППРС, предвиђа (до 2014. год.) дефинисање активности на реконструкцији деоница државног пута I реда, Сомбор (веза са Мађарском и Хрватском) - Суботица (веза са мађарском) - Сента - Кикинда (веза са Румунијом), као и активности на путном правцу, државни пут I реда: Ђала (веза са Румунијом) - Чока (Р-112) - Кикинда - Зрењанин - Панчево - Ковин (М-24), (Банатска магистрала).

На већ изграђеним деоницама државних путних праваца потребно је спровести рехабилитацију и реконструкцију, које подразумева скуп мера (интервенција) у циљу подизања нивоа квалитета саобраћајнице и подизања нивоа саобраћајне услуге, у складу са утврђеним рангом пута. На планираним трасама (коридорима) извршиће се доградња и изградња.

ППРС-е планиран је и развој железничке инфраструктуре и на простору општине Сента. Конкретно на овом простору планирана је модернизација железничких капацитета-регионалног и локалног ранга према захтеваним стандардима.

У домену водног саобраћаја, ППРС се планира интензивније коришћење међудржавног-међународног водног (пловног) пута реке Тисе, при превозу свих врста роба.

Развојем интермодалног саобраћаја кроз ППРС, планирано је дефинисање логистичког центра са интермодалним терминалом у оквиру општинског простора Сенте.

Основни циљ у **области водопривреде** је оптимизација система водопривредне инфраструктуре и усклађивање развоја водопривредних система са циљевима очувања животне средине и других корисника простора. Овај циљ подразумева: рационализацију коришћења вода и смањење специфичне потрошње у свим видовима потрошње; заустављање раста штета од поплава обуздавањем грађења у плавним зонама; и заштити вода на нивоу речних система комбинацијом технолошких, водопривредних и организационо-економских мера.

На јединственом водопривредном простору Републике Србије, развијају се две класе водопривредних система: (а) регионални системи за снабдевање водом насеља; (б) речни системи - у оквиру којих се реализују објекти и мере за интегрално коришћење, уређење и заштиту вода. Дугорочна стратегија водоснабдевања у АП Војводини се заснива на формирању више регионалних система за водоснабдевање који се ослањају на акумулационе просторе површинских вода и заштићена изворишта подземних вода. Из њих ће се снабдевати највећи број насеља, као и они технолошки процеси у којима је неопходна вода највишег квалитета.

Општина Сента припада регионалном систему Горње Тисе (извориште: подземне воде из основног водоносног слоја (ОВС); насеља и општине које снабдева: Суботица, Кањижа, Сента, Ада; надексплоатација ОВС).

Речне системе чине објекти за уређење водних режима, акумулације, хидроелектране, ретензије за ублажавање великих вода, каналски системи са уставама, постројења за пречишћавање отпадних вода, захвати воде за разне технолошке потребе и наводњавање. Општина Сента припада Бачком речном систему (кључне постојеће акумулације и објекти: Бачки ХС ДТД, ХС Северна Бачка, ППОВ; кључне нове акумулације и објекти: обнова и повећање проточности, ХЕ Северна Бачка, ППОВ).

У речним системима реализују се објекти и мере који обезбеђују њихово вишенаменско деловање.

Према ППРС два основна циља реформе **енергетског система** су обезбеђивање сигурности и економичности снабдевања привреде и становништва енергијом и успостављање нових квалитетних услова рада, пословања и развоја у производњи и потрошњи енергије, који ће подстицајно деловати на привредни развој Републике Србије, заштиту животне средине и интеграцију у регионално и европско тржиште енергије.

Основни циљ развоја енергетске инфраструктуре је активно учешће Републике Србије у планирању и изградњи стратешке-регионалне и паневропске енергетске инфраструктуре за пренос електричне енергије и транспорт нафте и гаса из нових извора снабдевања, укључујући и ургентну градњу подземног складишта гаса у Републици Србији, све у циљу поузданог и сигурног снабдевања потрошача.

Основни приоритет развоја енергетике је технолошка модернизација свих енергетских објеката, инфраструктурних система и извора, у свим секторима (нафте, гаса, сектор електроенергетике са преносним системом и дистрибутивним системом).

Развој дистрибутивне мреже одвијаће се у складу са стратегијом развоја енергетике и програмима развоја надлежних предузећа.

Оперативни циљеви су :

- континуитет технолошке модернизације и ревитализације постојећих енергетских инфраструктурних система;

- изградња нових нафтовода и продуктовода за диверсификацију извора снабдевања/правца транспорта рафинерија и складишта;
- изградња нових магистралних система снабдевања/транспорта гаса, укључујући и изградњу складишта природног гаса и станица компримованог гаса за моторна возила;
- изградња разводне/дистрибутивне мреже природног гаса.

Преносна **електроенергетска мрежа** ће се развијати у складу са Стратегијом развоја енергетике, односно, развојним документима надлежног оператора. Поред технолошке модернизације објеката, развој електроенергетске преносне мреже условљен је и обезбеђивањем нове преносне мреже, услед растуће потрошње, изградњом прикључака 110 kV за кориснике преносног система и изградњом трансформаторских станица 110/x kV. Концепција изградње преносне мреже је у директној вези са изградњом обновљивих извора енергије и растућим потребама.

Развој дистрибутивне ЕЕ мреже одвијаће се у складу са Стратегијом развоја енергетике, Програмом остваривања Стратегије и Средњорочним плановима надлежног оператора дистрибутивног система електричне енергије.

У наредном планском периоду потребно је стимулисати **развој и коришћење обновљивих извора енергије**, чиме ће се знатно утицати на побољшање животног стандарда и заштиту и очување природне и животне средине.

Такође, неопходно је повећање учешћа произведене енергије из обновљивих извора енергије и међусекторско повезивање енергетике и пољопривреде, шумарства и индустрије, као једног значајног, потенцијалног испоручиоца и произвођача биоенергије на подручју АП Војводина (енергетске биљке, отпад са фарми, брзорастуће шуме, индустријски продукти).

Основни циљ је повећање енергетске ефикасности у секторима зградарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу Републике Србије и од значаја за заштиту животне средине у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.

Развој и унапређење **електронских комуникација**, реализоваће се у складу са просторно-функционалном територијализацијом Републике Србије, а на основу утврђених планова развоја појединих оператора. Приступиће се потпуној дигитализацији система електронских комуникација, обезбеђење универзалног сервиса сваком домаћинству, обезбеђење широкопојасног приступа мрежи сваком привредном субјекту, државним установама, организацијама и грађанима, обезбеђење најмање по један мобилни прикључак сваком грађанину, обезбеђење доступности најмање седам радио-ТВ канала, у дигиталном облику, до сваког становника, потпуна замена аналогне комуникације, као и дигиталне из старије генерације, доградња постојеће мреже магистралних оптичких каблова, а по потреби реконструкција постојећих релација.

У наредном планском периоду потребно је строго контролисано, планско, одрживо и економично коришћење **минералних сировина и подземних вода**, уз адекватне мере заштите, како би се постигла конкурентност на домаћем и светском тржишту.

Дугорочна стратегија Републике Србије у области **животне средине и одрживог развоја**, подразумева побољшање квалитета живота становништва обезбеђивањем жељених услова животне средине и очувањем природе, смањењем загађења и притисака на животну средину, коришћењем природних ресурса на начин да се обезбеди њихова расположивост за будуће генерације. ППРС дефинисана су основна опредељења, потенцијали и ограничења животне средине, циљеви и принципи заштите, као и концепција и смернице унапређења квалитета животне средине. Основни циљеви у заштити и унапређењу животне средине су заустављање даље деградације и превентивна заштита од свих планираних активности, које могу угрозити постојећи квалитет природне и животне средине, уз санацију и ревитализацију угрожених подручја.

ППРС у области **управљања отпадом** дефинисана је неопходност удруживања општина ради заједничког управљања отпадом чиме ће се успоставити систем регионалних центара за управљање отпадом.

Регионални принцип обухвата сакупљање отпада, изградњу регионалних депонија за најмање 20 година, сепарацију рециклабилног отпада, изградњу трансфер станица, као и изградњу постројења за компостирање.

Истовремено, неопходно је радити на санацији постојећих званичних одлагалишта отпада, која представљају ризик по животну средину и израдити регионалне и локалне планове управљања отпадом којима се дефинише управљање отпадом у складу са Стратегијом управљања отпадом.

ППРС дефинисано је и да је на територији АП Војводине неопходно изградити регионално складиште опасног отпада у средњобанатској области. Отпад животињског порекла, нарочито отпад из клиника, према

ППРС на територији АП Војводине, третираће се у постројењима за третман отпада животињског порекла отвореног типа.

Основни циљ је интегрално управљање **природним непогодама и технолошким удесима** као основа за обезбеђење услова за ефикасан просторни развој, очување људских живота и материјалних добара. У том смислу, неопходно је створити добро организоване и опремљене службе које ће моћи да успешно раде на превенцији од ових катастрофа, као и на одбрани и отклањању последица, уколико се јаве.

Концепција заштите од природних непогода и технолошких удеса - савремени концепт заштите и управљања полази од чињенице да је на свим нивоима и у свим фазама планирања потребно дефинисати прихватљив ниво ризика од природних непогода и технолошких удеса, па затим системом превентивних, организационих и других мера и инструмената интервенисати у циљу спречавања њиховог настанка, односно смањивања последица непогода на прихватљив ниво. Да би се могла извршити правилна процена степена повредивости простора, односно ограничења за његово коришћење, потребно је приступити изради катастрога угрожености простора од природних непогода у функцији просторног планирања.

Основни циљ усаглашавања просторног развоја са потребама **одбране** је стварање просторних услова који ће у потпуности одговарати потребама савременог система одбране, ради сигурног функционисања у условима угрожавања безбедности, обезбеђење просторних услова за несметано функционисање војних комплекса и објеката од посебног значаја за одбрану земље, смањење негативних утицаја војних комплекса на животну средину и простор за посебне намене и стварање услова за цивилну заштиту становништва, материјалних и природних ресурса у случају природних непогода и техничко-технолошких удеса.

Основни циљеви **заштите и одрживог коришћења природног наслеђа** су: очување и унапређење биолошке разноврсности, вредности геонаслеђа и предела, планско, контролисано и ограничено коришћење природних ресурса и простора као грађевинске категорије, развој туризма и пољопривреде; повезивање и усклађивање националног са међународним системом заштите природе.

Концепција развоја заштите **биодиверзитета** ће се заснивати на:

- заштити биодиверзитета кроз систем заштите природе у оквиру заштићених природних добара;
- заштити великог броја појединачних дивљих биљних и животињских врста;
- успостављању Пан-европске еколошке мреже Natura 2000.

Основни циљ **заштите, уређења и развоја предела** су разноврсни, високо квалитетни и адекватно коришћени предели и физички уређена, за живот и боравак пријатна рурална и урбана насеља и градови, развијеног идентитета заснованог на поштовању и афирмацији природних и културних вредности. Концепција заштите, уређења и развоја предела подразумева различите приступе обезбеђивања квалитета предела.

Основни циљ заштите и одрживог коришћења **културног наслеђа** је да се оно артикулише као развојни ресурс, заштити, уреди и користи, на начин који ће допринети успостављању регионалног идентитета, у складу са европским стандардима заштите. Општина Сента припада Бачком културном подручју.

1.2.2. Извод из Регионалног просторног плана АП Војводине

Природни системи и ресурси

Заштита и коришћење **пољопривредног земљишта** на подручју АП Војводине се заснива на концепту одрживог пољопривредног развоја. Захваљујући својим особинама и комплексним функцијама, земљиште представља есенцијални природни ресурс, а његово одрживо коришћење и заштита, један је од кључних елемената остваривања одрживог развоја. За разлику од традиционалне породичне пољопривреде, која учествује у очувању диверзитета и обликовању пејзажа, интензивна производња на великим комплексима представља опасност по квалитет земљишта, воде и ваздуха. Зато одрживи развој и управљање ресурсима на начин који задовољава потребе садашњих генерација, без угрожавања права будућих генерација да задовоље сопствене потребе, представља једину могућност.

Са становишта одрживости, приоритет има успостављање ефикасних механизма заштите плодних ораничних земљишта од предузимања у непољопривредне сврхе.

Основни циљ развоја **шума и шумског земљишта** је одрживо управљање. Концепција развоја шума као природног ресурса на подручју Плана заснива се на:

- доприносу шума и шумских станишта стабилности укупног екосистема, увећању природног богатства и биодиверзитета;

- повећању површина под шумском вегетацијом пошумљавањем, подизањем заштитних појасева, ловних ремиза и других облика зеленила;
- унапређењу стања шума смањењем учешћа разређених и деградираних састојина, као и превођење изданаčkih стања у више узгојне облике и
- рационалном и ефикасном коришћењу биомасе као обновљивог извора енергије у складу са принципима одрживог развоја.

Коришћење **геолошких ресурса** АП Војводине полази од економски расположивих сировина чија се експлоатација и прерада заснива на принципима одрживог развоја који истовремено обезбеђују оптимално управљање еколошким конфликтима који су значајно присутни, а нарочито на подручју природних добара. Ограниченост и необновљивост расположивих геолошких ресурса условљавају да се планска решења заснивају на принципу одрживости.

Основни циљ у области **водних ресурса** је одрживо коришћење вода уз адекватне мере заштите. Оперативни циљеви су успостављање интегралног и интересекторског планирања коришћења и заштите водних ресурса на целој територији АП Војводине, рационално коришћење водних ресурса и обједињавање корисника у регионалне водопривредне системе, искоришћење енергетског потенцијала река и изграђених хидросистема, успостављање економске цене воде, смањење и контрола тачкастих и дифузних извора загађења, рецикулација коришћених вода, унапређење система заштите од спољних вода (поплава).

Становништво, насеља и јавне службе

Основни циљ **демографског развоја** АП Војводине је стационарно становништво, тј. становништво у коме ће следеће генерације бити исте величине као и постојеће, уз прилагођавање очекиваним демографским променама. Бржи привредни развој и радикалне мере популационе политике треба да успоре и ублаже неповољне демографске трендове, односно присуство негативних природних, миграционих и структурних демографских процеса у АП Војводини.

Општина Сента припада **функционалном урбаном подручју** (ФУП-у) националног значаја, са центром у Суботици, коме припадају још општине Кањижа, Бачка Топола и Мали Иђош.

Повезивање **урбаних центара** на територији АП Војводине, формираних у правилној мрежи, биће значајно за повећање конкурентности, развој, као и повезивање урбаних центара са насељима у њиховом функционалном окружењу (како у АПВ, тако и шире), преко којих ће се активирати ресурси и капацитети појединих области. У тој мрежи Сента је означена као субрегионални центар.

За интензивнији **рурални развој** неопходно је значајно улагање у инфраструктурно опремање руралних подручја, а као основни циљ дефинисано је очување биолошке виталности села, кроз повећање квалитета живота, обнову и подизање економског нивоа. На основу таквог опредељења, концепција руралног развоја заснива се на одрживој експлоатацији ресурса основних привредних грана (пољопривреда), а са друге стране, на диверзификацији руралне економије и афирмацији „мекших“ развојних фактора, као што су туризам и рекреација.

Од **јавних служби** у општини Сента РПП АПВ је предвиђено: образовање - основно и средње образовање; здравство - амбуланта, дом здравља и општа болница; социјална заштита - центар за социјални рад, брига о старима, смештај деце без родитеља и смештај лица са посебним потребама; култура - дом културе, мултифункционални центар, библиотека, галерија и музеј; спорт - фискултурна сала, отворени спортски терени, објекти физичке културе и мањи спортски центар.

Привредне делатности и туризам

Основни циљ **развоја привреде** је јачање позиције и привредне конкурентности АП Војводине на принципима одрживог развоја и веће територијалне кохезије. Пољопривредни и енергетски потенцијали ће и у наредном периоду бити од примарног значаја за укупан привредни развој, а туризам ће повећати улогу у будућем развоју привреде, с обзиром на, до сада, недовољно искоришћене ресурсе. Од посебног значаја је развој агроиндустрије и производње хране у АП Војводини.

Према концепцији просторне организације и структуре индустрије у АП Војводини, општина Сента се налази у коридору развоја регионалног значаја (Сента-Суботица), што ствара развојне могућности у наредном периоду, са перспективом да центар Општине постане привредни центар III ранга. У општини Сента планиране су индустријске зоне и индустријски паркови.

У области **пољопривреде** основни циљ је формирање одрживог и ефикасног пољопривредног сектора, који ће допринети конкурентности привреде. Концепција развоја пољопривреде и производње хране захтева акцију у којој би учествовали сви од шире друштвене заједнице, преко локалне самоуправе, до организација пољопривредника и самих индивидуалних произвођача. Будући да се на подручју АП Војводине могу без тешкоћа испунити услови за органску производњу, ова област у будућности може представљати значајан сегмент пољопривреде, нарочито у производњи воћа, грожђа и повртарству.

АП Војводина располаже значајним капацитетима агроиндустрије, прерађивачким и складишним, оспособљеним за прихват и прераду свих врста пољопривредних продуката, присутних на овом подручју. Концепција руралног развоја заснива се на одрживој експлоатацији ресурса основних привредних грана (пољопривреда), а са друге стране, на диверсификацији руралне економије и афирмацији „мекших“ развојних фактора, као што су туризам и рекреација.

Основни циљ **развоја шумарства и ловства** је одрживи развој шума и ловног газдовања и повећање површина под шумама. Просторни развој шумарства подразумева континуирано газдовање шумом кроз одржавање производних потенцијала шумског земљишта, као једног од најважнијих производних фактора.

Развоја ловства се обезбеђује кроз одрживо газдовања популацијама дивљачи и њихових станишта, на начин и у обиму којим се трајно одржава и унапређује виталност популација дивљачи, производна способност станишта и биолошка разноврсност, чиме се постиже испуњавање економских, еколошких и социјалних функција ловства.

Основни циљ је развој одрживог **туризма** уз сарадњу приватног, јавног и невладиног сектора као и јачање прекограничне сарадње. Остали циљеви развоја су: повезивање туристичког сектора са комплементарним делатностима, изградња и одржавање туристичке инфраструктуре, формирање препознатљивог имица, туристичке понуде у складу са савременим трендовима на иностраном туристичком тржишту као и подизање свести становништва о значају туризма. За даљи развој туризма на подручју општине Сента од посебног значаја су ловишта, међународни пловни правац река Тиса у функцији развоја наутичког туризма и могућностима за развој риболовног туризма, села и салаши као основа развоја руралног туризма. Национални туристички правац од значаја за развој туризма на простору општине Сента је правац на релацији гранични прелаз Хоргош (Мађарска)-Кањижа-Сента-Бечеј -Жабалъ.

Инфраструктурни системи

Реализујући принципе из ППРС-а, РПП АПВ је утврдио концепцију развоја **саобраћајне инфраструктуре** кроз успостављање - системско формирање интегрисаног саобраћајног система (путна мрежа државних путева II реда, регионалне и локалне пруге, национални пловни путеви, луке и објекти, регионални аеродром), који ће имати основну улогу међуопштинског, регионалног и субрегионалног повезивања, као и трансграничну сарадњу региона са обе стране границе. Развој регионалне саобраћајне мреже има и значајну улогу у употпуњавању основне мреже државних путева I реда и ауто путева.

Реализација одрживог развоја саобраћаја према дефинисаним циљевима и принципима захтева: обавезну израду саобраћајних студија или других саобраћајних анализа, у складу са законском регулативом, које ће показати оправданост предложених решења (планирање нових коридора, локацијско одређивање траса, потребне капацитете, просторну, саобраћајну, функционалну и економску оправданост), као и истраживања која морају бити спроведена уз пуну координацију и потпуну уједначеност критеријума, дефинисаних од стране надлежних органа и институција. На овај начин саобраћајну мрежу државних путева на предметном подручју потребно је третирати као јединствен систем у ком приоритет на државним путевима има транзит (измештање транзитног саобраћаја из насељених места).

Према РПП АПВ, планиране су активности на рехабилитацији и изградњи деоница државног пута I реда Сомбор (веза са Мађарском и Хрватском) - Суботица (веза са Мађарском) - Сента - Кикинда (веза са Румунијом), активности на путном правцу, државни пут I реда: Ђала (веза са Румунијом) - Чока (Р-112) - Кикинда - Зрењанин - Панчево - Ковин (М-24), (Банатска магистрала) реализацији (пројектовање и изградња) обилазница око насеља као сегмената постојећих путних праваца (обилазница ДП бр.24 и бр.122 око Сенте) - до 2015. год., изградњи појединих делова постојеће регионалне мреже, као и активности на планираним путним правцима регионалног значаја: Торњош (од ДП бр.119) - Оборњача, - после 2015. год.

Кроз општински простор пролази коридор међународне бициклическе стазе уз реку Тису- циклоридор 11¹. За утврђивање међунасељских бициклических коридора (локалног и регионалног значаја) основа ће бити просторни планови јединица локалне самоуправе док ће обезбеђење услове за кретање бицикала

---

¹ Cap du nord - Les lacs finlandais - Helsinki - Tallin - Tartu - Vilnius - Varsovie - Cracovie - Kosice - Belgrade - Skopje - Thessaloniki - Athens.

унутар насеља бити обавеза градова-јединица локалне самоуправе.

У оквиру развоја железничког саобраћаја, планира се реконструкција, модернизација, пружног правца: Банатско Милошево - Сента - Суботица, као и обнова укинуте -демонтиране пруге на правцу: Сента - Кањижа.

Планске активности из ППРС из домена водног саобраћаја кроз РПП АПВ, утврдила су међународну луку и пристаниште Сента, као и прихватни објекти наутичког туризма - у зони Сенте.

РПП АПВ су предложени логистички центри у односу на позицију у саобраћајној мрежи, међународни значај, регионалне центре, погранични појас, субрегионални ниво и као такав у обухвату ППО Сента је предвиђен регионални логистички центар (ЛЦ)-интермодални терминал Сента.

Општи циљ у области **водне инфраструктуре** је уређење, заштита и коришћење интегралних водопривредних система и усклађивање са заштитом животне средине и корисницима у простору, ради заштите вода и заштите од вода.

Оперативни циљеви су: усаглашавање и хармонизација законских и институционалних основа у свим областима водопривреде са захтевима директива ЕУ о водама, спровођење мера контроле емисије из расутих и других извора загађења са циљем побољшања квалитета воде у водотоцима, ревитализација и реконструкција система за одвођење унутрашњих атмосферских вода са пољопривредних и других површина, изградња и ревитализација регионалних система (Бачка, Банат и Срем) за обезбеђење воде за наводњавање, технолошке потребе индустрије и друге садржаје, доградња, реконструкција и ревитализација хидросистема ДТД, изградња, реконструкција и санација објеката за одбрану од спољних вода, одбрана од поплава.

Енергетика и енергетска инфраструктура

Енергетска инфраструктура: Развој енергетике подразумева ревитализацију, реконструкцију и модернизацију постојећих енергетских објеката у циљу сигурности, поузданости, смањења губитака, смањења негативних утицаја на животну средину, повећање удела коришћења расположивих потенцијала, рационализацију коришћења енергије и енергената на свим нивоима.

Посебан приоритет у области **енергетике** представља повећање коришћења природног гаса и обновљивих извора енергије, коришћење нових енергетски ефикаснијих и еколошки прихватљивих енергетских технологија и уређаја и опреме за коришћење енергије. Од посебног значаја је улагање у нове енергетске изворе са новим гасним технологијама и когенерацијске производне објекте са комбинованом производњом топлотне и електричне енергије.

Концепција изградње **електроенергетске преносне мреже** је у директној вези са изградњом обновљивих извора енергије, растућим потребама и обезбеђењем сигурног снабдевања електричном енергијом.

Планиран је развој дистрибутивне мреже у складу са Средњорочним плановима надлежног оператора дистрибутивног система електричне енергије. Предвиђа се потпуни прелазак на 20 kV напонски ниво, тј. прелазак са тростепене трансформације. Остале трафостанице 20(35)/110 kV за прикључење енергетских производних објеката на обновљиве изворе енергије, за потребе великих потрошача и ТС 110/20 kV ће се градити у складу са плановима развоја електродистрибутивних предузећа.

Ратификацијом Уговора о оснивању Енергетске Заједнице Југоисточне Европе (2005. год.), Република Србија је прихватила обавезу примене директива везаних за **коришћење обновљивих извора енергије** (2001/77/ЕС и 2003/30/ЕС).

Потенцијалну енергију из обновљивих извора могуће је обезбедити: из биомасе, као најзначајнијег енергетског потенцијала на овом подручју, коришћењем енергије ветра, изградњом соларних електрана, повећањем удела малих хидроенергетских потенцијала у укупној производњи електричне енергије, као и из осталих извора (комунални отпад, геотермална енергија и др).

Повећање **енергетске ефикасности** потребно је разматрати као велики потенцијални извор енергије. Повећање енергетске ефикасности, већ сада постаје императив развоја енергетике и економичног коришћења енергије. Изградњом нових енергетски ефикасних објеката и адаптацијом постојећих објеката у енергетски ефикасне, знатно ће се смањити трошкови коришћења енергије свих корисника, али и укупна енергетска зависност овог простора.

У циљу достизања једног од главног покретача снага нове економије, **електронске комуникације** се морају развијати као савремени систем, што подразумева увођење најсавремених технологија у области електронских комуникација, модернизацију постојеће инфраструктуре и објеката, изградња сигурне

широкопојасне мреже на свим нивоима, закључно са локалним, уз употребу најсавремених медијума преноса, потпуна дигитализација свих система електронских комуникација (фиксна, мобилна, интернет, радио-комуникација, КДС, метропилитен мрежа) уз обезбеђење довољно капацитета, равномерног развоја и целокупне покривености простора уз обезбеђивање подједнаке доступности свим оператерима.

Оптички каблови, у складу са плановима развоја надлежног предузећа за телекомуникације планирани су на релацијама од Сенте према Бачкој Тополи, Чоки, Кањижи и дуж коридора обилазница око насеља.

Концепција и план развоја **поштанског саобраћаја**, заснована је на основним циљевима и обухвата пружање универзалне поштанске услуге, развој тржишта поштанских услуга, унапређивање квалитета поштанских услуга, сигурност и безбедност.

Комунална инфраструктура

У области **управљања отпадом** дефинисана је неопходност удруживања општина, у складу са одредбама Стратегије управљања отпадом за период 2009.-2019. и ППРС, ради заједничког управљања отпадом чиме ће се успоставити систем регионалних центара за управљање отпадом. Према РПП АПВ, општина Сента припада региону Суботице.

Санацију и рекултивацију неуређених депонија и затварање општинске депоније, неопходно је вршити паралелно са изградњом регионалне депоније и пратеће инфраструктуре за адекватно управљање отпадом. У циљу успостављања система за управљање медицинским отпадом, неопходно је вршити организовано селективно сакупљање на месту настанка, транспорт и адекватно збрињавање.

Животна средина, предели, природна и културна добра

У контексту **заштите и унапређења животне средине** неопходно је зауставити даљу деградацију и вршити превенцију, санацију и ревитализацију угрожених подручја. Кроз РПП АПВ су утврђене 4 категорије загађености по зонама и у том контексту су дефинисана решења, мере и приоритети очувања и унапређења животне средине. Општина Сента се делом своје територије (насеље Сента и остала грађевинска подручја насеља на територији општине) налази у II категорији - *подручје угрожене животне средине*, у којем је неопходно обезбедити унапређење постојећег стања, уз адекватан начин коришћења природних ресурса и простора. У насељима је потребно унапредити комуналну инфраструктуру, повећати квантум зелених површина, са правилном просторном дистрибуцијом и организацијом, повећати спортско-рекреативне садржаје, адекватно одлагати комунални отпад и др. На пољопривредном земљишту би требало вршити контролисану примену хемијских средстава заштите биљака и агро-мера. Истраживања и експлоатацију минералних сировина је могуће реализовати само уз примену адекватних мера заштите животне средине.

Остали делови Општине обухватају и *подручја квалитетне животне средине* - III категорија (шумска подручја, туристичке зоне контролисаног развоја, подручја са природном деградацијом, ливаде и пашњаци, ловна и риболовна подручја, водотоци II класе) и *веома квалитетне животне средине* - IV категорија (еколошки коридор реке Тисе).

Процена утицаја планова и програма на животну средину представљају значајан основ за планирање мера заштите животне средине. Кроз инструменте процене утицаја (СПУ за планове и програме, ПУ за пројекте), вршиће се интегрисање заштите животне средине у секторе планирања, пројектовања и изградње.

Основни циљ **заштите вредности карактера предела** АП Војводине је очување изворних одлика, идентитета и диверзитета предела, уз афирмацију природних и културних вредности.

У циљу обезбеђења специфичног карактера предела, којим се чува предеони диверзитет, идентитет и повезаност, простор Аутономне покрајине (у даљем тексту: АП) Војводине се диференцира у односу на степен модификације природног предела на природне и културне пределе, где се у оквиру културних разликују рурални и урбани предели, одређени карактером и интензитетом промена, коришћењем и насељавањем простора.

У оквиру војвођанско-панонско-подунавског макрорегиона издвају се предеоне целине различитог карактера, заснованог на природним и културним особеностима, као и друштвено-економским променама којима су кроз време били изложени. Оне изражавају предеону разноврсност територије АП Војводине и доприносе успостављању регионалног и локалног идентитета.

Развој руралних предела засновати на уважавању њиховог специфичног предеоног карактера, затечених вредности и капацитета предела, а урбаних предела који су изложени бројним и конфликтним притисцима

развоја, обезбедити кроз унапређење/очување слике и структуре урбаног предела и креирање позитивног архитектонског идентитета градова и насеља.

Основни циљ **заштите природних добара и биодиверзитета** је заштита и унапређење природних добара и биодиверзитета.

Приоритети заштите природних добара и биодиверзитета на простору обухвата Плана су: проглашење „Горње Тисе“ за заштићено подручје, санација деградираних простора и заснивање информационог система о заштићеним подручјима и биодиверзитету.

Заштита, уређење и унапређење **културног наслеђа** ће јачати привлачност и конкурентност подручја за инвестирање и развој туризма. На подручју општине Сента се налазе културна добра, као и културна добра од великог и изузетног значаја, а део простора (шири потез уз Тису) припада међународној културној стази и планираном културном подручју. Такође, Сента је (уз Суботицу и Нови Сад) означена као један од три центра сецесије на територији АПВ.

Основни циљ у области **заштите од елементарних непогода и техничко-технолошких удеса** је минимизација ризика по људско здравље и животе, као и очување природних и створених вредности.

Јединица локалне самоуправе у остваривању права и дужности у питањима заштите и спасавања у ванредним ситуацијама, према Закону о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама, у обавези је да донесе план и програм развоја система заштите и спасавања на својој територији, у складу са Дугорочним планом развоја заштите и спасавања Републике Србије, образује Штаб за ванредне ситуације, усклади свој План заштите и спасавања са Планом заштите и спасавања у ванредним ситуацијама Републике, изради и донесе Процену угрожености и План заштите и спасавања, које усклађује са суседним јединицама локалне самоуправе, као и да прати опасност, обавештава, предузима превентивне мере за смањење ризика од елементарних непогода и других несрећа, формира и организује цивилну заштиту.

Субјекти који обављају активности у оквиру којих су присутне, или могу бити присутне, опасне материје, а који управљају објектима специфичне делатности са аспекта ризика по живот и здравље људи, имају обавезу спречавања удеса и ограничавања утицаја у складу са Планом заштите од удеса. Севесо постројења имају обавезу израде планова заштите од удеса у складу са прописима из области заштите животне средине.

Основу планирања и уређења простора за потребе **одбране земље** чини укупна постојећа инфраструктура, оптимално прилагођена за извршавање додељених мисија и задатака Војске и других снага одбране. У зависности од процене степена угрожености, планирање и уређење простора за потребе одбране, подразумева предузимање одговарајућих просторних и урбанистичких мера у поступцима планирања, уређења и изградње, на усаглашавању просторног развоја у циљу обезбеђења услова за потребе деловања и извршење одбране. Зоне просторне заштите око војних комплекса, условљене су наменом истих и прописују се, у циљу обезбеђења услова за несметано функционисање војних комплекса, безбедности околине од активности у војним комплексима и последица могућих акцидената и у циљу заштите и безбедности становништва, материјалних, културних добара и заштите животне средине.

1.2.3. Извод из просторних планова подручја посебне намене

Извод из ППППН мултифункционалног еколошког коридора Тисе

Еколошки коридор Тисе представља коридор од међународног значаја и укључује реку Тису са обалским појасом, заштићена подручја ПП „Камараш“, ПП „Стара Тиса код Бисерног острва“, као и подручја предвиђена/резервисана за заштиту: „Горња Тиса“ и „Доња Тиса“². Еколошки коридор Тисе, поред водног тела, обухвата и катастарске парцеле небрањеног дела плавног подручја и одбрамбених насипа. Еколошки коридор се већим делом налази на простору водног земљишта³. На одређеним локацијама еколошки коридор Тисе обухвата и делове брањеног дела плавног подручја која су значајна за функционисање коридора, као што су ливаде, трстици и слично, који не припадају водном земљишту (ове просторне целине су такође дефинисане катастарским парцелама).

Одрживи развој мултифункционалног еколошког коридора Тисе захтева усклађеност планираних активности са потребама очувања природе и квалитета животне средине. На подручју обухвата Просторног плана утврђен је висок степен разноврсности, не само станишта, него и степена деградације просторних

² У складу са Уредбом о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10).

³ Чл. 8 и 9 Закона о водама („Службени гласник РС“, бр. 30/10 и 93/12) који одређује појам „приобалног земљишта“.

целина значајних за очување биолошке разноврсности. Посебна намена Просторног плана дефинисана је у следећим целинама:

- Еколошки коридор Тисе са заштитним зонама;
- Станишта ван еколошког коридора Тисе.

У оквиру целине еколошког коридора са заштитним зонама дефинишу се следеће подцелине:

- Еколошки коридор Тисе и
- Заштитне зоне еколошког коридора до 50 m, 200 m и 500 m.

Заштитне зоне су издвојене на основу процене фактора угрожавања биолошке разноврсности:

- појас до 50 m од границе коридора где је интензитет утицаја урбанизованог и пољопривредног окружења највећи, због чега су и ограничења најбројнија на овом простору. Наглашава се значај мера за унапређење стања простора (побољшање квалитета животне средине и формирање зелених тампон појасева);
- појас до 200 m од границе коридора где делују негативни утицаји надземних инфраструктура и урбанизације (јаки извори осветљења и буке) и
- појас до 500 m од границе коридора представља спољну границу заштитне зоне еколошког коридора, са значајним утицајем на хидролошки режим, утицајем домаћих животиња на дивље врсте, као и утицајем неких типова инфраструктуре као што су ветропаркови.

У еколошком коридору дозвољене су намене и активности непосредно везане за површинске воде:

- плански радови сектора водопривреде и рибарства;
- одрживо коришћење текућих вода као обновљивих извора енергије;
- објекти и активности водног саобраћаја (луке, пристаништа, привезишта), наутичког туризма и спорта на води;
- рекреативне активности које не захтевају промене природне морфологије терена и не прекидају континуитет природне вегетације коридора у потпуности, нпр. формирање плаже укључујући и привремено постављање покретних мобилијара (кабине за пресвлачење, реквизити пешчаних спортских терена сезонског карактера и сл.); рекреативне стазе сезонског карактера без вештачке подлоге и осветљења (за пешачење, јахање и сл.).

Објекти изграђени у складу са раније важећим прописима се задржавају у постојећим хоризонталним и вертикалним габаритима (без промене намене). Проценом стања, просторне и функционалне повезаности, као и степена угрожености утврђених, издвојених и потенцијалних елемената еколошке мреже на предметном простору, овим Просторним планом се дају услови, мере и правила којима ће се остварити одређени ниво заштите на пољопривредном, шумском, водном и грађевинском земљишту.

Спровођење Просторног плана односи се на површине под режимом посебне намене, а реализује се кроз:

- директну примену Просторног плана у еколошком коридору;
- израду урбанистичке документације у еколошком коридору;
- примену мера заштите у заштитној зони еколошког коридора.

Смернице за спровођење дате су детаљније за:

- грађевинско земљиште у еколошком коридору и
- грађевинско земљиште у заштитној зони еколошког коридора.

Услови за изградњу нових и реконструкцију постојећих објеката и инфраструктуре у делу заштитне зоне се издају у складу са:

- важећим планским документом, уз примену мера заштите из овог Просторног плана, или
- новим планским документом, урађеним у складу са смерницама из овог Просторног плана.

У случају кад се еколошки коридор Тисе и његова заштитна зона преклапају са посебном наменом другог просторног плана чија је посебна намена заштита природе, важиће правила и мере заштите који се односе на подручје са већим степеном заштите.

У случају кад се еколошки коридор Тисе и његова заштитна зона преклапају са посебном наменом другог просторног плана чија посебна намена није заштита природе, већ развој инфраструктурних система, важиће правила и мере заштите који се односе на предметну посебну намену. У циљу заштите еколошког коридора, у плановима чија је израда у току, морају се уважити мере заштите еколошког коридора дефинисане овим Просторним планом.

Извод из ППППН мреже коридора саобраћајне инфраструктуре на основном правцу државног пута I реда бр. 24 Суботица-Зрењанин-Ковин

Основни путни правац, државни пут I реда бр. 24, пружа се на деоницама Суботица-Сента-Киkinда-Зрењанин-Ковачица-Панчево-Ковин.

Изградњом планираног саобраћајног коридора доћи ће до промене досадашњег режима коришћења простора. Просторним планом подручја посебне намене (у даљем тексту: ППППН) ће бити дефинисан коридор потребан за функционисање саобраћаја са заштитним зонама. Планирано коришћење земљишта утицаће на намену површина у просторним плановима јединица локалне самоуправе на делу који се односи на пролазак коридора државног пута I реда бр. 24, као и мреже путева на том коридору.

Током израде ППППН-а, планирани коридор дефинисан је у складу Генералним пројектом магистралног пута М-24 „Банатска магистрала“ и то на деоници Чока-Ковин, а део трасе ДП I реда бр. 24 Суботица-чвор Сента дефинисан је на основу урађеног идејног и главног пројекта.

Концепт развоја путне мреже у оквиру обухвата ППППН-а утврђује мере и активности којима се омогућава унапређење, подизање квалитета услуга, повећање нивоа безбедности и сигурности транспортних система и реализација смерница из већ донетих планова за подручја која су обухваћена мрежом коридора на основном путном правцу. Мере које ће допринети побољшању укупног стања транспортних система, посебно путне инфраструктуре су:

1. Обнова, реконструкција и модернизација следећих путних праваца⁴:
  - ДП бр. 24;
2. Изградња следећих путних праваца:
  - деоница ДП I реда бр. 24 од Суботице до Сенте (петља „Југ“⁵ - укрштање са ДП II реда бр. 119) - изградња неизграђене деонице.

У контексту сагледавања могућих траса нових путних капацитета (око насеља), кроз просторне планове општина анализирани су варијанте и предложена су решења која се лако могу реализовати (уз максимално коришћење постојеће изграђености - деоница ван насеља), уз могућност фазне реализације, која неће драстично повећати трајекторије путовања и експлоатационе трошкове.

Такође, стратешко планирање саобраћајних коридора као капиталних инфраструктурних капацитета, подразумева и сагледавање могућности фазне и етапне реализације деоница-сегмената, које нису са истим карактеристикама. Основни и опредељујући фактор приликом реализације појединих деоница мора бити постојеће и прогнозирано саобраћајно оптерећење (ПГДС), а такође врло значајни фактори који могу утицати на временску динамику и реализацију појединих сегмената су функционални и просторни аспект, као и економска и финансијска могућност реализације.

Такође, кроз овакав концепцијски приступ дефинисаће се и могућност фазне и етапне реализације свих елемената попречних профила у оквиру коридора будуће саобраћајнице, у складу са препорукама за овакве врсте саобраћајних капацитета (Закон о јавним путевима и Правилник о условима које са аспекта безбедности морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута) и обавезну резервацију простора за коначно решење.

Саобраћај, као фактор развоја туризма у било којој дестинацији, па и на простору обухвата ППППН, има два основна и међусобно повезана аспекта: *екстерни* - под којим се, пре свега, подразумева спољашња саобраћајно-туристичка доступност дестинације посредством свих видова транспорта туриста и *интерни*, који обухвата све видове саобраћајница, саобраћаја и транспорта туриста унутар дестинације.

Транзитни туризам представља најстарији облик туристичког промета на овом простору. Овај пут, како је већ истакнуто, представља саобраћајну осовину Баната, те је зато важан туристички транзитни правац. За њега се везује већина транзитног путничко-туристичког промета субрегиона. Градови и насеља који се налазе непосредно на овом путном правцу, имају највећу перспективу за развој транзитног туризма, те, у том смислу, у њему треба формирати одговарајућу туристичку понуду.

Као специфичан део ширег концепта одрживог развоја екотуризам, који се дефинише као одговорно путовање у области природе, које чува животну средину и културне вредности и подржава благостање локалног становништва, представља значајну развојну шансу за туризам региона.

⁴ Конкретизације ових активности у релизацији подразумевају рехабилитацију коловоза, одржавање, комплетирање недостајућих путних елемената, усклађивање захтеваних карактеристика свих државних путева, као и свих објеката на мрежи државних путева (мостови надвожњаци и др.).

⁵ ПП Е-75 утврђено је решење укрштања ДП I реда М24 и аутопута Е-75 на петљи „Југ“. Студијом оправданости и идејним пројектом за изградњу У крака Е-75, деоница гранични прелаз Келебија - петља Суботица „Југ“ укрштање М-24 и Е-75 померено је на петљу Суботица „Исток“ из техничких разлога.

Неопходно је да се формира бренд базиран на туризму, који ће бити потпомогнут и другим потенцијалима подручја, као што су: природне вредности, културно наслеђе, архитектура, обележја насеља и предела, гостољубивост, мултикултуралност, познати становници, начин живота и забавни садржаји.

Извод из ПППН магистралног гасовода граница Бугарске - граница Мађарске („Службени гласник РС“, бр. 119/12, 98/13, 52/18 и 36/19)

Планским решењем утврђује се енергетски коридор магистралног гасовода у укупној ширини од 600,0 m, односно од 400,0 m за одвојке гасовода ка Републици, која представља границу обухвата овог Просторног плана.

У оквиру овог енергетског коридора утврђују се следећи *појасеви - зоне заштите гасовода*:

а) за магистрални гасовод:

- појас непосредне заштите (експлатациони појас) обострано од осе гасовода и границе грађевинских парцела објеката гасовода је ширине 10,0 m на шумском земљишту, односно 25,0 m на пољопривредном земљишту;
- појас уже заштите обострано од границе појаса непосредне заштите је ширине 90,0 m на шумском земљишту, односно 75,0 m на пољопривредном земљишту, то јест граница појаса уже заштите је на 100,0 m од осе гасовода;
- појас шире заштите (појас детаљне разраде) обострано од границе појаса уже заштите је ширине 100,0 m, то јест граница појаса шире заштите је на 200,0 m од осе гасовода;
- појас контролисане изградње јесте појас између границе појаса шире заштите и границе коридора, односно границе Просторног плана.

У току изградње гасовода успоставља се радни појас у ширини од 32,0 m до 45,0 m од осе коридора гасовода.

У границама појаса уже заштите магистралног гасовода утврдиће се тачна траса гасовода у главном пројекту, и може се утврдити јавни интерес за потребе извођења, експлоатације и одржавања планираних објеката и инсталација гасовода.

Просторним планом се утврђује и резервише простор за коридор магистралног гасовода укупне ширине од 600,0 m, са претходно наведеним појасевима, тако да је могуће транслаторно померање појасева у односу на трасу гасовода у главном пројекту.

Ово померање не може бити веће од 84,0 m, имајући у виду да ће се тачна траса гасовода са припадајућим радним појасом налазити у границама појаса уже заштите, а да минимална ширина радног појаса износи 16,0 m обострано.

Појасеви заштите магистралног гасовода се успостављају по завршетку изградње гасовода.

Режими коришћења и уређења простора зона заштите гасовода у енергетском коридору су:

- у непосредном појасу заштите дозвољена је изградња објеката у функцији гасовода и задржавање постојећих и планираних укрштања саобраћајне и друге инфраструктуре са гасоводом, што се решава кроз пројектну документацију гасовода и уз сагласност власника/управљача предметне инфраструктуре, док се остали постојећи објекти уклањају. Изградња осталих објеката је забрањена. Забрањена је и садња вишегодишње вегетације са дубоким корењем (преко 100 cm), док је могуће обрађивање земљишта техником плитког орања (до 50 cm) и гајење једногодишњих биљака (житарице, крмно биље и сл.);
- у појасу уже заштите забрањена је изградња објеката за боравак људи, док ће се постојећи објекти уклонити. Постојећа путна и друга инфраструктура се задржава као стечено стање уз могућност усаглашава/измештања, што се решава кроз пројектну документацију гасовода и уз сагласност власника/управљача предметне инфраструктуре. Изградња нове путне и друге инфраструктуре је могућа, уз обавезујући услов обезбеђења сарадње са управљачем гасовода;
- у појасу шире заштите дозвољена је реконструкција, адаптација и санација постојећих објеката, као и изградња путне и друге инфраструктуре. У овој зони се не планира нова изградња, односно није могуће планом вршити промену класе локације, која се за потребе израде Просторног плана и идејног пројекта дефинише као постојеће стање;
- у појасу контролисане изградње забрањује се изградња објеката и површина јавне намене, а спратност осталих објеката се ограничава на максимум приземље са 4 спрата. Изградња надземних објеката инфраструктурних и комуналних система је могућа, уз обавезну процену могуће угрожености. У свему осталом спроводе се урбанистички планови и просторни планови јединица локалне самоуправе.

Изменама и допунама Просторног плана подручја посебне намене магистралног гасовода граница Бугарске - граница Мађарске („Службени гласник РС“, број 36/19), коригована је основна траса магистралног гасовода тако да нова деоница (деоница 4) пролази кроз територију општине Сента.

На територији општине Сента коридор гасовода и даље прати постојећи коридор гасовода МГ-07 и пружа се у правцу северозапада, пролази са западне стране насеља Горњи брег на удаљености око 2, 1 km, и наставља у истом правцу ка општини Кањижа. На подручју општине Сента које обухвата Просторни план подручја посебне намене, налази се експлоатационо поље опекарских сировина на лежишту „Чарда“ и експлоатациона поља природног гаса „Чантавир“, „Горњи Брег“ и „Ада“.

1.2.4. Други развојни документи

Обавезе из других развојних докумената представљају смернице дате у националним, регионалним и општинској стратегији развоја, као и планској документацији локалне самоуправе. За израду овог Плана најзначајнији су следећи развојни документи:

- Национална стратегија одрживог развоја („Службени гласник РС“, број 57/08),
- Стратегија биолошке разноврсности Републике Србије за период од 2011. до 2018. године („Службени гласник РС“, број 13/11);
- Национална стратегија одрживог коришћења природних ресурса и добара („Службени гласник РС“, број 33/12);
- Стратегија развоја шумарства Републике Србије („Службени гласник РС“, број 59/06);
- Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја Републике Србије за период 2014-2024. године („Службени гласник РС“, број 85/14);
- Стратегија развоја туризма Републике Србије за период од 2016. до 2025. године („Службени гласник РС“, број 98/16);
- Стратегија водоснабдевања и заштите вода у АП Војводини („Службени лист АПВ“, број 1/10);
- Стратегија развоја енергетике Републике Србије до 2025. године са пројекцијама до 2030. године („Службени гласник РС“, број 101/15);
- Стратегија развоја општине Сента 2014/2020. године (са Акционим планом).

2. ОБУХВАТ И ОПИС ГРАНИЦЕ ПОДРУЧЈА ПЛАНА

У обухвату Плана се налазе следеће катастарске општине (КО): КО Батка, КО Сента и КО Торњош у којима се налазе насеља: Сента, Богараш, Горњи Брег, Кеве и Торњош. У следећој табели су дате површине КО и укупна површина простора Општине.

Табела 1. Површине катастарских општина на подручју обухваћеном Планом⁶

Ред. број	Катастарска општина	Површина у ha
1.	КО Батка	332, 3533
2.	КО Сента	15.749, 7347
3.	КО Торњош	13.268, 3781
	Укупно	29.350, 4661

3. ПРИНЦИПИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Приступ изради Плана се заснива на принципима којима се утврђује ефикаснији систем управљања простором у циљу заштите, уређења и одрживог развоја планског подручја. Основни принципи су:

- одрживост, као генерални принцип који мора бити примењен код свих активности;
- унапређење територијалне кохезије, уређености и конкуретности;
- усклађен развој са суседним подручјима и просторно-функционална интегрисаност са окружењем;
- активна имплементација политике просторног развоја и учешће јавности;
- заштита јавног интереса, јавних добара и добара у општој употреби;
- сарадња јавног, приватног и невладиног сектора;
- транспарентност код одлучивања о уређењу и изградњи простора;
- интегралност у приступу заштити природног и културног наслеђа, предеоног идентитета и територијалне препознатљивости;
- релативизација конфликта и симбиоза заштите културних вредности и одрживог развоја локалних заједница.

⁶ Извор података: Републички геодетски завод, Служба за катастар непокретности општина, 2009. године.

4. ВИЗИЈА И ЦИЉЕВИ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Општи циљеви просторног развоја у границама обухвата Плана проистичу из усвојених циљева и одређења просторног развоја планова вишег реда, усвојених стратегија и специфичности овог подручја у просторно-функционалном смислу.

Основни циљеви заштите, развоја и уређења подручја Плана су:

- стварање планског основа за организовани просторни развој, заштиту и уређење подручја општине Сента;
- развој инфраструктурних система и повезивање са суседним јединицама локалне самоуправе;
- рационално коришћење простора ради повећања функционалне и развојне ефикасности;
- задржавање становништва унапређењем квалитета живљења и обезбеђивање услова за запошљавање;
- изналажење простора и могућности за остварење одрживог развоја пољопривреде и њено усклађивање са осталим делатностима;
- туристичка валоризација природних и антропогених вредности на простору општине Сента, и обезбеђивање услова за развој различитих облика туризма које је могуће развијати;
- заштита посебно вредних, угрожених и деградираних подручја;
- интеграција заштите животне средине у све појединачне, секторске политике и стратегије развоја;
- планирање и одрживо коришћење природних ресурса, добара и енергије;
- увођење енергетски економичнијих технологија и постепени прелазак на максимално могуће коришћење обновљивих природних ресурса;
- подстицање производње и примене технологија које смањују загађивање животне средине и производњу отпада;
- максимално могуће смањење, у складу са достигнутим степеном друштвено- економског развоја, свих активности које имају негативне ефекте на природу и
- заштита природних ресурса, природног и културног наслеђа.

У следећем тексту, дати оперативни циљеви просторног развоја по областима су:

Становништво, мрежа и функције насеља и јавне службе

- Постизање оптималне и што равномерније густине насељености на територији Општине;
- постизање оптималног нивоа урбаног и руралног живљења по насељима, у зависности од укупних природних и створених потенцијала;
- тежња да се Сента као насеље градског карактера развија у мањи индустријски и робно-транспортни центар;
- развијање секундарних, терцијарних и непривредних делатности у складу са функцијом и посебним природним и културним вредностима како би Сента прерасла у туристички атрактивну дестинацију;
- у насељима руралног карактера развијати и даље пољопривреду и производњу здравствено безбедне хране;
- у складу са улогом сеоских насеља развијати примарне, терцијарне и непривредне делатности комбиновањем развоја пољопривреде и других привредних активности, од малих производних погона, занатства, трговине, сервисних и финансијских услуга, до туризма и домаће радиности;
- постизање заступљености јавних служби по насељима, у складу са хијерархијским нивоом и функцијом насеља, а на основу смерница из ППРС;
- оснивање оних јавних служби које ће насељима дати специфичну, специјализовану функцију и искористити подручја са посебним природним и културним вредностима;
- развој јавних служби прилагођених специфичним потребама сваког насеља и потребама локалног становништва и
- промене у организацији рада јавних служби и прилагођавање потребама и особеностима локалних заједница, увођење комплементарних и пратећих активности.

Привреда

- Формирање стабилне и развојним потенцијалима подручја примерене привредне структуре;
- обезбеђење услова за постизање пуне (веће) запослености локалног становништва;
- подизање укупног друштвеног стандарда.

Индустрија и мала и средња предузећа

- Развој малих и средњих предузећа, као и широког комплекса делатности које се могу организовати у оквиру постојећих привредних предузећа и у сеоским домаћинствима;
- развој индустрије кроз валоризацију расположивих ресурса, променом производних програма и увођење савремених технологија и

- развој производног и услужног занатства у складу са потребама привреде и становништва, као и са њиховом просторном дистрибуцијом.

Пољопривреда и риболов

- Избалансирати ратарску производњу са осталим пољопривредним гранама (сточарство, воћарство, повртарство);
- уважавати правила плодореда;
- тежити узгоју акумулятивнијих ратарских култура, уз коришћење компаративних предности које пружају природне предиспозиције;
- газдовање риболовним водама на најрационалнији могући начин, у складу са еколошким принципима;
- константни излов алохтоних инвазивних врста и систематично порибљавање млађу угрожених аутохтоних врста (златни барски караш, лињак, чиков и сл.) и
- уређење инфраструктуре и прилазних места за спортски риболов.

Шумарство и лов

- Газдовање шумама у складу са одрживим развојем и еколошким принципима;
- повећање бројности и структуре дивљачи;
- очување ретких и угрожених врста и
- повећање економских ефеката ловства.

Туризам

- Брендирање манифестације посвећене Сенћанској бици и развој туристичких манифестација;
- развој туристичке инфраструктуре и
- јачање и побољшање материјалне базе, проширење постојећих смештајних и угоститељских капацитета као и опремање других објеката и простора за пријем домаћих и страних туриста.

Заштита и коришћење природних ресурса

Пољопривредно земљиште

- Очување пољопривредног земљишта од пренамене у непољопривредне сврхе;
- заштита пољопривредног земљишта од деградације, природним или антропогеним деловањем;
- рационална примена хемијских средстава у сврху заштите гајене културе и
- очување физичких карактеристика земљишта, применом рационалне пољопривредне механизације, као и коришћењем стајског ђубрива кад год је то могуће.

Шуме и шумско земљиште

- Унапређење стања шума;
- повећање површина под шумама и
- формирање заштитних појасева зеленила.

Водни ресурси

- Рационално захватање свих вода у сливу (каптаже извора, разни типови бунара или друге техничке грађевине) у складу са законском регулативом;
- заштита квантитативних одлика вода кроз рационално захватање подземних и површинских вода у сливу, што подразумева експлоатацију само динамичких резерви воде, односно експлоатацију обновљивих количина воде;
- заштита квалитативних одлика водних ресурса у складу са законском регулативом, којом су дефинисане вредности концентрације елемената физичко-хемијског састава воде као прехранбеног, туристичког или привредног ресурса и
- заштита подземних вода од антропогених утицаја, што подразумева низ мера и активности којима би се пратила и оцењивала изложеност деградацији система површинских и подземних вода по сливовима (мониторинг).

Минерални и енергетски ресурси

- Истраживање и одржива експлоатација минералних сировина и енергетских ресурса, у складу са важећим прописима.

Заштита природних и непокретних културних добара и предела

Природна добра

- Спровођење мера заштите на простору заштићених природних добара;
- заштита еколошког коридора реке Тисе (влажних станишта) као саставног дела Паневропске еколошке мреже, осталих еколошких коридора и њихових заштитних зона;

- унапређење и побољшање општих еколошких услова на простору станишта.

Непокретна културна добра

- Заштита, неговање и презентација познатих споменика;
- истраживање, откривање и проучавање нових, уз поштовање основних циљева утврђених овим Планом;
- очување темеља националних култура, као и култура које су постојале пре појаве националних култура, или су се паралелно развијале;
- организовано развијање свести и едукација о значају културног наслеђа за живот и рад, као битног предуслова за очување националног идентитета;
- реинтеграција непокретних културних добара у савремени животни амбијент;
- развијање службе заштите културних добара како би добила улогу активног учесника у стварању и обликовању простора и
- заштита културног наслеђа која мора бити стална, свеобухватна и ефикасна.

Предео

- Интеграција функција заштите природних вредности са функцијама водопривреде, пољопривреде, туризма и индустрије, као и са функцијама насеља и
- рестаурација и ревитализација девастираних и оштећених елемената који чине препознатљив карактер предела, као и креирање нових елемената карактера којима ће се, поред осталог, обезбедити функција повезивања предела уз водотоке са еколошким коридором реке Тисе.

Саобраћај и инфраструктурни системи

Саобраћај и саобраћајна инфраструктура

- Стварање услова за развој свих облика саобраћаја како би се подстакao развој Сенте и руралних подручја и спречила депопулација села;
- формирање саобраћајне матрице општине Сента, која у будућности треба да буде сегмент саобраћајне матрице АП Војводине на нивоу перспективних интеррегионалних повезивања (нови мост на Тиси) овог простора са окружењем;
- изградња нових путева (државног пута I реда) од Суботице ка Сенти и од Сенте ка Кикинди и Зрењанину, како би се омогућила боља регионална повезаност и снижавање трошкова транспорта производа са овог простора;
- формирање затвореног система општинских путева како би се насељима обезбедила доступност из више праваца;
- стварање услова за афирмацију водног саобраћаја кроз укључење потиских општина у систем робног и путничког саобраћаја кроз афирмацију ЛЦ-а Сента, као и изградња и модернизација путничког пристаништа и прихватних објеката наугичког туризма ради укључивања у међународни систем путничког саобраћаја и наугичког туризма и
- стварање услова за афирмацију железничког и водног саобраћаја са тенденцијом увођења интегралног саобраћаја ради бољег коришћења ЛЦ-а.

Водна и комунална инфраструктура

- Уређење простора и његово коришћење на начин да се не ремети могућност и услови одржавања и функција водних објеката за уређење водотока, за заштиту од поплава, ерозије и бујице, за заштиту од штетног дејства унутрашњих вода - одводњавање и за коришћење вода;
- заштита квалитета подземних и површинских вода;
- рационално коришћење вода, а нарочито вода за пиће;
- побољшање снабдевања водом свих корисника;
- рационализација потрошње и вишестратно коришћење вода у технолошким процесима;
- пречишћавање отпадних вода;
- усаглашавање развоја система водовода и канализације са потребама и
- заштита насеља, индустријских комплекса и пољопривредних површина од спољних и унутрашњих вода.

Енергетска инфраструктура

- Сигурно, квалитетно и поуздано снабдевање енергијом и енергентима кроз технолошку модернизацију енергетских објеката и
- рационализација потрошње енергије и смањење негативних утицаја енергетских објеката на животну средину.

Термоенергетска инфраструктура

- Резервисање простора за реализацију термоенергетске инфраструктуре и објеката који су саставни и функционални део;

- установљивање зона заштите и спровођење режима у зонама заштите термоенергетске инфраструктуре, са циљем спречавања негативних утицаја на окружење и могућих последица акцидента на систему;
- одржавање функционалности и омогућавање планског развоја свих инфраструктурних система који су у непосредном контакту са објектима термоенергетске инфраструктуре;
- максимално очување и мониторинг утицаја на биодиверзитет, природне ресурсе и заштићена природна и непокретна културна добра у коридорима термоенергетске инфраструктуре и његовом непосредном окружењу;
- смањење негативних утицаја и ризика у насељима на подручју коридора и његовом непосредном окружењу и
- редовно, сигурније и економичније снабдевање енергентима (природни гас) привреде и становништва, као и успостављање нових квалитетнијих услова рада и пословања у привреди који ће подстицајно деловати на развој и допринети јачању привредне конкурентности општине Сента.

Обновљиви извори енергије (ОИЕ)

- Супституција електричне и топлотне енергије, енергијом произведеном из неконвенционалних/обновљивих извора.

Енергетска ефикасност

- Повећање енергетске ефикасности у свим секторима грађевинарства, индустрије, саобраћаја и комуналних услуга, што је и у економском интересу, од значаја за заштиту животне средине, а у контексту одрживог коришћења и очувања природних ресурса.

Електронска комуникациона инфраструктура

- Уравнотежен развој електронске комуникационе инфраструктуре на подручју обухвата Плана, као једног од значајних покретача савремене економије.

Заштита животне средине

- Постизање рационалне организације, уређења и заштите простора усклађивањем његовог коришћења са могућностима и ограничењима у односу на постојећи капацитет животне средине и евидентирана просторна ограничења на територији општине Сента;
- предузимање адекватних превентивних мера уз успостављање система контроле свих облика загађивања;
- заштита и очување квалитета ваздуха;
- заштита вода (површинских и подземних) уз примену интегралног приступа у управљању и коришћењу водних ресурса (коришћење, заштита вода и заштита од вода) и очување квалитета површинских вода у складу са захтеваном класом квалитета;
- стриктна заштита свих зона које су резервисане као изворишта водоснабдевања;
- заштита земљишта, уз интегрални однос у планирању и управљању земљишним ресурсима;
- заштита и очување постојећих природних вредности и природних ресурса, посебно воде, ваздуха и земљишта;
- побољшање снабдевања водом свих корисника, пречишћавање отпадних вода и усаглашавање развоја система водовода и канализације са потребама у свим насељима у општини;
- заштита насеља, привредних комплекса и пољопривредних површина од спољних и унутрашњих вода;
- санација и рекултивација еколошки најугроженијих подручја, пре свега неуређених депонија, експлоатационих поља минералних сировина, као и других деградираних простора;
- примена најбољих доступних технологија-БАТ технологија (Best Available Tehniques) при реконструкцији старих и изградњи нових постројења;
- израда локалног регистра извора загађивања животне средине на територији општине Сента као дела националног регистра за подручје обухвата Плана;
- рационално коришћење природних ресурса, уз фаворизовање коришћења обновљивих извора енергије;
- одлагање отпада животињског порекла на начин нешкодљив по животну средину;
- управљање комуналним отпадом у складу са Регионалним планом управљања отпадом за регион Суботице;
- успостављање система за управљање посебним токовима отпада и
- промоција и подстицање кућног компостирања у циљу очувања природних ресурса и животне средине.

5. КОНЦЕПЦИЈА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

Овим Планом је сагледана перспектива дугорочног просторног развоја општине Сента. Концепција просторног развоја Општине је заснована на њеном повезивању са другим интересно повезаним функционалним подручјима на територији АП Војводине, као и на бољем међусобном повезивању насеља на територији Општине, ради активирања и коришћења ресурса и капацитета појединих области. Такође,

значајно је и повезивање са међународним окружењем и успостављање прекограничне и међурегионалне сарадње.

На територији Општине присутан је негативан тренд у кретању броја становника. Из тог разлога је неопходно активирање Општине у популационој политици и предузимање конкретних мера и корака како би се постојећи тренд смањило. Локална заједница мора да брине о становништву и неопходно је да конституише своју популациону политику да би предупредила поремећаје, односно да би их зауставила јер су већ присутни на овом простору. У наредном периоду одржавати постојећу организацију јавних служби у свим насељима.

Распоред постојећих јавних служби на простору Општине углавном задовољава потребе становника у складу са величином насеља и његовом улогом у мрежи насеља.

Саобраћајно-географски положај и планирани развој инфраструктурних система допринеће постицању боље функционалне интегрисаности са суседним подручјима.

Основни концепт будућег развоја саобраћаја на простору општине Сента подразумева интеграцију свих саобраћајних видова и капацитета различитих хијерахијских нивоа који ће омогућити задовољење свих транспортних захтева са високим степеном доступности, комфора и високих нивоа интернасељског повезивања уз омогућавање оптималног опслуживања атара (сировинског залеђа) као значајног извора привредних активности у оквиру општинског простора. Основу општинског саобраћајног система чиниће путно-друмски саобраћај.

Операционализација транспортне концепције подразумева задржавање свих постојећих саобраћајних капацитета, као и изградња нових, у складу са могућностима и приоритетима (елиминација транзита из насеља, комплетирање инфраструктурног опремања саобраћајница - реконструкција и изградња, израда техничке документације за планиране саобраћајне капацитете).

Изградња и развијање јединствених насељских система за водоснабдевање ће омогућити уједначен квалитет и обезбедити здравствено-безбедну пијаћу воду, што је предуслов за здраву популацију, односно здраво радно способно становништво. Изградња и унапређење водоводне инфраструктуре утицаће, нарочито, на побољшање животног стандарда становника на подручју обухвата Плана. Даљи развој комуналних система (водовода и канализације отпадних вода), одвијаће се према плановима развоја надлежног комуналног предузећа.

На простору обухвата Плана, постоји изграђена преносна и дистрибутивна електроенергетска мрежа, коју је у циљу квалитетног и сигурног снабдевања електричном енергијом потрошача потребно ревитализовати и обезбедити довољно капацитета изградњом трансформаторских постројења и средњенапонске и нисконапонске електроенергетске мреже. Електродистрибутивна мрежа ће се развијати према потреби развоја конзума у насељима Општине, уз планско опремање мреже.

Такође, на простору општине постоји изграђена транспортна и дистрибутивна термоенергетска инфраструктура. Дистрибутивна гасоводна мрежа ће се развијати тако да се за сва насељена места у општини обезбеди снабдевање природним гасом. Коришћење природног гаса за производњу топлотне енергије је најекономичније и еколошки најчистије фосилно гориво. Дистрибуција природног гаса цевоводима, обезбедиће континуално и безбедно снабдевање будућих потрошача природним гасом. Развој гасоводне инфраструктуре на овом простору, знатно ће утицати на јачање привредне конкурентности општине.

У наредном планском периоду потребно је стимулисати развој и коришћење обновљивих извора енергије, чиме ће се знатно утицати на побољшање животног стандарда и заштиту и очување природне и животне средине.

Развој и унапређење електронског комуникационог система реализоваће се у складу са утврђеним плановима развоја појединих електронских комуникационих оператера. Ради ефикаснијег и бржег развоја, као и ангажовања свих потенцијалних извора финансирања, приступиће се потпуној дигитализацији електронског комуникационог система, обезбеђењу универзалног сервиса сваком домаћинству и широкопојасног приступа мрежи сваком привредном субјекту, државним установама, организацијама и грађанима.

Основу привредног развоја општине Сента чини пољопривреда са индустријом, и у наредном периоду највећи акценат је на развоју тих грана. Носиоци развоја индустрије су агроиндустријски комплекси и пољопривредна газдинства. Основно стратешко опредељење општине Сента представља ревитализација

читаваог подручја општине путем динамичнијег и складнијег развоја привреде, привредне и друштвене инфраструктуре и подизања укупног друштвеног стандарда.

Општина Сента има широко пољопривредно залеђе, образовану радну снагу и изванредне могућности за развој прехрамбене индустрије и терцијарних делатности. Повећање површина под системима за наводњавање, допринело би значајнијем интензивирању производње висококвалитетних пољопривредних култура узгајаних по начелима органске производње. Постојећи капацитети би могли, уз одговарајућа инфраструктурна улагања, уз савремену опрему и повећану производњу сировина (у условима наводњавања), да релативно брзо ревитализују производњу подручја.

У функцији просторног развоја је и очување и развој сеоских насеља, руралног војвођанског предела и салаша. У зонама доминантне пољопривреде је значајно и јачање шумарства у функцији заштите пољопривредног земљишта.

Такође, значајно је очување објеката културног и природног наслеђа који су у функцији туризма као значајне привредне гране. На простору општине могу се развијати различити облици туризма, са високим нивоом просторне и функционалне интегралности. За покретање различитих облика туризма је неопходан селективни приступ, уз одређивање приоритетних облика туризма чији ће се развој посебно стимулисати и потенцирати.

Општина Сента располаже разноликим мотивским и неким другим погодностима за успешан развој бањског, културно-манифестационог, спортско-рекреативног, наутичког, ловног, риболовног, етно (сеоског) туризма, транзитног, као и неких других облика туристичког промета. Развој туризма је условљен и повећањем смештајних капацитета, пре свега, у насељу Сента, на обали Тисе и смештајних капацитета за ловце изградњом ловачких домова.

Кроз планска решења ће бити примењене мере које ће омогућити ефикаснију заштиту животне средине и рационалније коришћење природних ресурса, уз поштовање принципа одрживог развоја.

II ПЛАНСКА РЕШЕЊА ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

1. ОПИС И ОДРЕЂЕЊЕ НАМЕНА ПРОСТОРА СА БИЛАНСОМ

1.1. ОПИС И ОДРЕЂЕЊЕ НАМЕНА ПРОСТОРА

Према основним категоријама коришћења земљишта за плански период, простор у обухвату Плана чини у највећој мери пољопривредно земљиште у површини од 24127, 83 ха, што чини 82, 20 % површине општине.

Пољопривредно земљиште ће се највећим делом користити као обрадиво пољопривредно земљиште, као њиве, воћњаци, виногради и ливаде. Приступ пољопривредним површинама је омогућен главним и сабирним атарским путевима.

Шумско земљиште ће чинити површина од 160, 84 ха или 0, 55 % површине општине. Водно земљиште у површини од 2617, 65 ха или 8, 91 % површине општине, чини река Тиса, водотоци Чик и Калоча, канали, насип и акумулација Светићево.

Грађевинско земљиште у површини од 2447, 77 ха, или 8, 34 % површине општине, чиниће грађевинско подручје насеља у површини од 1861, 40 ха и грађевинско подручје ван грађевинских подручја насеља у површини од 586, 37 ха.

Грађевинско земљиште ван грађевинског подручја насеља је намењено за зоне становања ван грађевинског подручја насеља, радне зоне, зоне кућа за одмор, туристичко-рекреативне садржаје, комуналне и енергетске објекте и површине намењене саобраћајној и другој инфраструктури.

У општини Сента искоришћеност постојећег грађевинског земљишта није потпуна. У свим насељеним местима још увек постоје резерве грађевинског земљишта у јавној и приватној својини за даљу градњу.

1.2. БИЛАНС НАМЕНЕ ПРОСТОРА

Табела 2. Биланс намене простора за општину Сента

Редни број	Намена простора	ha	%
1.	Пољопривредно земљиште	24127, 83	82, 20
	Воћарско - виноградарска зона	917, 96	
	Зона салаша	280,05	
	Остало пољопривредно земљиште	22929, 82	
2.	Шумско земљиште	160, 84	0, 55
	Шуме и шумско земљиште	160, 84	
3.	Водно земљиште	2617, 65	8, 91
	Река Тиса и Стара Тиса	308, 51	
	Акумулација	1707, 22	
	Акумулација "Загорица"	15, 24	
	Шуме у инундационом подручју	182, 27	
	Зона кућа за одмор	20, 18	
	Воћарско - виноградарска зона	45, 24	
	Остало водно земљиште	23, 33	
	Мелиоративни канали	216, 56	
	Одбрамбени насип	99, 10	
	Грађевинско земљиште	2447, 77	
	Грађевинско земљиште у грађевинском подручју насеља	1861, 40	
4.	Зона становања ван грађевинског подручја насеља	47, 63	8, 34
	Радна зона ван грађевинског подручја насеља	262, 52	
	Зона кућа за одмор	111,06	
	Зона туристичко - рекреативних садржаја	7,06	
	Трансфер станица и општинска депонија комуналног отпада	9, 83	
	Сабирна гасна станица	1, 27	
	Саобраћајна инфраструктура ⁷	147,00	
	УКУПНО У ОБУХВАТУ ПЛАНА	29354,09	100

2. ЗАШТИТА, УРЕЂЕЊЕ, КОРИШЋЕЊЕ И РАЗВОЈ ПРИРОДНИХ СИСТЕМА И РЕСУРСА

2.1. ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ

Педолошка слика општине Сента је веома добра, са провлађујућим земљиштима у типу чернозема (17831, 89 ha) и ливадских црница (6843, 39 ha), док ритска земљишта, алувијуми и делувијуми и слатине обухватају знатно мање површине.

Овако повољни педолошки услови, уз одговарајуће климатске карактеристике, логично су усмерили општину Сента у правцу ратарске, у нешто мањем обиму, повртарске, воћарске и виноградарске производње, тако да пољопривредно земљиште обухвата сса преко 25000 ha. У сетвеној структури убедљиво преовлађују стрна жита, обухвативши приближно око 22000 ha (међу којима је најзаступљенији кукуруз), а потом индустриско биље (сунцокрет, шећерна репа и соја). Општина Сента има и одређене специфичности које се не сусрећу у окружењу, а то је узгој сирка метлаша и дувана (што је условљено постојањем дуванске индустрије у овом граду).

Повртарске културе су подложне сезонским варијацијама, али најчешће обухватају 350-400 ha. Вишегодишњи засади, воћњаци и виногради се простиру на преко 400 ha.

У атару насеља Сента постоје засади под ружама, а у близини насеља Торњош под гладиолама.

Овакав интензиван начин коришћења пољопривредног земљишта, као најважнијег и ненадокнадивог природног ресурса, захтева појачану пажњу приликом његове експлоатације, стога је од виталне важности постојање знатнијег сточног фонда и примена стајског ђубрива, у највећој могућој мери.

⁷ У израчунавању површина саобраћајне инфраструктуре рачунат је земљишни појас државног пута I реда од 40 m, II реда од 30 m, општинског пута од 20 m и пружни појас од 16 m.

С обзиром на то, да општина Сента располаже високим уделом пољопривредног земљишта на коме је могуће организовати све видове пољопривредне производње, потребно га је штитити мерама и активностима којима се трајно обезбеђују његове природне функције. У том смислу забрањено је коришћење пољопривредног земљишта у друге сврхе, осим у случајевима утврђеним Законом о пољопривредном земљишту и овим Планом. Забраном испуштања и одлагања отпадних и штетних материја, контролисаном применом минералних ђубрива и препарата за заштиту, избором адекватних технологија у обради земљишта и противерозионих мера, сачување се квалитет земљишта тј. његова физичка, хемијска и биолошка својства.

Пољопривредном земљишту које је коришћено за експлоатацију минералних сировина (глина, нафта, гас итд.), пројектима рекултиваује дати намену блиску пређашњем стању.

Пољопривредно земљиште треба заштитити пољозаштитним појасевима од штетеног дејства еолске ерозије којом се односе земљиште и усеви у фази семена, што за последицу има смањење приноса.

Од штетног дејства подземних и поплавних вода, пољопривредно земљиште штитити редовним одржавањем постојећег и доградњом дренажног система.

На пољопривредном земљишту које је у оквиру природних добара, потребно је активности ускладити са мерама заштите природе.

2.2. ШУМЕ И ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ

Шуме и шумско земљиште на простору обухвата Плана припадају Севернобачком шумском подручју. Највеће површине под шумама и шумским земљиштем чине државне шуме којима газдују ЈП „Војводинашуме“ и ЈП „Воде Војводине“.

Ови комплекси шума су уз водоток Тисе. Оне штите одбрамбени насип и друге водопривредне објекте од високих вода, утичу на смањење воденог таласа и регулишу климатске факторе (ублажавају екстремне температуре и смањују ударе кошаве). То су мешовите и делом аутохтоне шуме тополе и врбе, јасена и клонова ЕАТ. Ове шуме имају превасходно заштитну функцију.

ЈП „Војводинашуме“, Шумско газдинство „Сомбор“, газдују површином од 114, 82 ha. Ове шуме су део Газдинске јединице (ГЈ) „Потиске шуме“. ЈП „Војводинашуме“ је на газдовање дата и површина од 153,01 ha закључком Владе од 29.09.2016. године. Ове шуме ће, такође, ући у састав ове ГЈ.

ЈП „Воде Војводине“ газдују шумама и шумским земљиштем са небрањене стране насипа прве одбрамбене линије реке Тисе, које су његов саставни део. Шуме ЈП „Воде Војводине“ су део ГЈ „Сента“ и на територији општине чине површину од 53.53 ha.

Осим ових шума на простору обухвата Плана су и неуређене државне шуме којима газдују предузећа за газдовање шумама, шуме у државној својини којима су газдовала бивша правна лица у друштвеној својини, као и шуме сопственика.

Шумско земљиште на територији Општине, треба повећати пошумљавањем шумског земљишта-чистина и пољопривредног земљишта без обзира на катастарску класу уз сагласност надлежног Министарства. Шумско земљиште као ресурс треба користити у складу са његовим биолошким капацитетима, како би ефекти у шумарству били већи. Организовати трајну максималну шумску производњу уз тежњу очувања аутохтоног пејзажа. Фаворизовати садњу аутохтоних састојина у складу са станишним условима. Неопходно је остварити и заштитне (превасходно водозаштитну) и социо-економске функције шума. Одговарајући избор станишта за пошумљавање, избор врста дрвећа, као и примена прописане технологије гајења шума, спада у најважније превентивне мере заштите шума и шумског земљишта.

Заштити шума и шумског земљишта, као и стабилности шумских екосистема, треба дати приоритет и посебан значај због опште угрожености од многих биотичких и абиотичких чинилаца, али и због значаја општекорисних функција шума и њене глобалне и основне намене. Деградиране и девастиране састојине морају се преводити у више узгојне облике без обзира на њихово порекло, разлоге и начине настанка. Конверзију састојина на неодговарајућим стаништима спроводити врстама којима дато станиште одговара по еколошко-типолошкој припадности. Само састојине стабилне унутрашње структуре и изграђености могу задовољити потребе разних захтева према шумама и њима одређеним основним наменама. Оптимална стања

шумских састојина морају се стално успостављати и пратити, тако да на најефикаснији начин задовоље потребне функције и намене, уз уважавање појединих њихових специфичности.

Један од приоритетних задатака је повећање степена шумовитости, имајући у виду укупну шумовитост подручја и позитивне ефекте које шума има. Повећање степена шумовитости мора бити акција ширег значаја, спровођена у сарадњи са другим субјектима, уз максимално коришћење техничких, кадровских и економских потенцијала. Овај циљ се односи првенствено на делове који се налазе ван шумских комплекса (приватне шуме и шумска земљишта).

На шумском земљишту које је у оквиру природних добара, потребно је активности ускладити са мерама заштите природних добара.

2.3. ВОДЕ И ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ

Вода и водотоци као добра од општег интереса, под посебном су заштитом и користе се под условима и на начин који одређује Закон о водама. У складу са Законом о водама, воде се могу користити на начин којим се не угрожавају природна својства воде, не доводи у опасност живот и здравље људи, не угрожава биљни и животињски свет, природне вредности и непокретна културна добра.

У складу са Законом о водама, Водопривредном основом, и овим Планом ће се уредити заштита вода, заштита од штетног дејства вода, коришћење и управљањем водама, као добрима од општег интереса, услови и начин обављања водопривредне делатности, организовање и финансирање водопривредне делатности и надзор над спровођењем одређених.

На подручју општине планира се праћење површинских и подземних вода ради потпунијег увида у квалитет вода и утврђивања потреба за предузимање мера у зависности од степена угрожености и врсте загађења. Елиминацију или редукцију појединих параметара из састава воде за пиће, које не одговарају Правилником⁸ утврђеним граничним вредностима, треба спровести путем објеката и опреме за кондиционирање вода. У садашњем тренутку једине мере кондиционирања су дезинфекција (активна мера) и испирање мреже (пасивна мера).

Приликом коришћења вода не смеју се угрозити прописани водни режими (квалитативне и количинске компоненте), довести у опасност здравље људи, угрозити животињски и биљни свет, природне и културне вредности и добра (естетске вредности вода и околине, археолошки, историјски, биолошки и геолошки ресурси, итд.), као и рационалне потребе низводних корисника и заинтересованих за воде. Код коришћења површинских вода за просторну и временску прераспodelу вода неопходна је изградња одговарајућих акумулација и регионалних система допремања воде, а све у рационалном односу са комплексним системом заштите и коришћења речних вода. Висококвалитетне воде би се користиле првенствено за водоснабдевање становништва, а воде нешто нижег квалитета треба користити за друге намене (снабдевање индустрије, наводњавање, рибарство итд.).

Водно земљиште у смислу Закона о водама, јесте земљиште на коме стално или повремено има воде (корито за велику воду и приобално земљиште). Водно земљиште у обухвату Плана представља све површинске воде, баре и мочваре, водозаштитна подручја и захвате, водне акумулације и ретензије. Заштићено је према важећим прописима. Водно земљиште је заштићено и резервисана зона уз све водотоке. Водно земљиште дуж Тисе захвата површину коју обухвата успор од тзв. стогодишње велике воде, увећану за појасеве дуж обе обале ширине по 20 - 50 m, зависно од положаја објеката и заштитних система. Код река које су уређене и насипима, водно земљиште је простор унутар насипа, као и простор од најмање 50 m од најудаљеније границе ножице насипа унутар брањене стране, који је резервисан искључиво за дренажне системе, као и за могуће касније доградње и надвишења насипа, уређење приобалног појаса и друге мере заштите. На водном земљишту није дозвољена било каква градња сталних објеката, али се може без ограничења користити за пољопривредну производњу, плантажне засаде (шуме, воћњаци, виногради), спортске и рекреационе површине, али без објеката који би могли да ометају развој система за заштиту од вода и спровођење мера одбране (прилаз грађевинске механизације, проширење постојећих насипа при њиховом надвишењу, реализацију дренажних система). На водном земљишту које је у оквиру природних добара, потребно је активности ускладити са мерама заштите природе.

2.4. ГЕОЛОШКИ РЕСУРСИ

Минералне сировине су у подручју обухвата Плана заступљене као неметаличне сировине, опекарске глине, нафта и природни гас, подземне воде и подземне термалне воде. НИС а.д. Нови Сад на овом подручју врши експлоатацију угљоводоника на гасном пољу „Чантавир“, „Горњи Брег“, „Ада“ и делу експлоатационог гасног поља „Велебит југ-1“, док су оверене резерве нафте и гаса потврђене на лежиштима Pt1-1, Pt1-2, Pt1-3

⁸ Правилник о хигијенској исправности воде за пиће („Службени гласник РС”, бр. 42/98 и 44/99, „Службени гласник РС”, број 28/19)

и Pt1 за нафтно гасно поље „Чантавир“, а резерве природног гаса на лежиштима Sm+Pt1-1, Pt1-1, Pl-1, Pl-2 и Pl3 гасног поља „Горњи Брег“. На овом простору потврђене су резерве подземних вода на лежишту изворишта „Alltech serbia“ а.д. у Сенти, изворишта А.Д. „Житопромет-Милин“ у Сенти и изворишта „Север“ и „Југ“ Ј.К.С.П. „Сента“ у Сенти, лежишту изворишта Сабирно гасне станице код Чантавира, оверене резерве подземне-термалне воде на лежишту изворишта „Народна башта“ у Сенти и оверене резерве опекарске глине на лежиштима „Батка“ и „Чарда“.

Хидрогеотермални потенцијали на територији општине Сента испитани су на бушотини Се-1/X (извориште „Народна башта“ у Сенти). Подземна вода из издани са артерским нивоом коју каптира бушотина Се-1/X је минерализована, хидрокарбонатно-хлоридна класе, натријумског типа, дубине 1120 m, протока Q= 23, 3 l/s и температуре 57°C.

Експлоатација минералних сировина врши се на експлоатационом пољу. Експлоатационо поље обухвата простор у коме су истражене и оверене билансне резерве минералних сировина, као и простор предвиђен за јаловишта и за изградњу објеката одржавања, водозавхата и других објеката, а ограничено је одговарајућим линијама на површини или природним границама и простира се неограничено у дубину земље. Простори за ове намене, планирају се на основу решења надлежног министарства за енергетику, Покрајински секретаријат за енергетику, грађевинарство и саобраћај.

Истраживање и експлоатација минералних сировина није дозвољена на подручју од значаја за очување биолошке разноврсности, а у складу са актима о заштити природних добара, позитивном законском регулативом и посебним условима надлежне институције за заштиту природе.

Коришћење минералних ресурса на овом простору, пре свега геотермалних и подземних вода, базира се на принципима рационалне и контролисане експлоатације, у складу са циљевима концепта одрживог развоја.

У том смислу, планским мерама је потребно стимулирати развој и коришћење обновљивих извора енергије, коришћење геотермалних и минералних подземних вода, чиме ће се знатно утицати на побољшање животног стандарда и заштиту и очување природних и створених вредности и животне средине.

Током истраживања и експлоатације минералних сировина, у циљу заштите животне средине, обавезно је перманентно спроводити мере неге и заштите, а по завршетку експлоатационог периода, извршити ревитализацију и/или рекултивацију.

2.5. ПОТЕНЦИЈАЛИ ОБНОВЉИВИХ ИЗВОРА ЕНЕРГИЈЕ

На подручју Плана, као мањи и већи потенцијали обновљивих извора енергије издвајају се:

- биомаса;
- биогаз;
- геотермална енергија;
- сунчева енергија;
- енергија ветра;
- хидроенергија.

С обзиром на то да обухват Плана припада пољопривредном подручју, да су истражене геотермалне бушотине, постоје предуслови, као и на простору целог подручја АПВ, за коришћење ових потенцијала као извора обновљиве енергије мањих капацитета за производњу топлотне енергије за потребе пољопривредне производње и бањског туризма.

Сунчева енергија, с обзиром на повољну осунчаност, број сунчаних дана у току године овог простора, може се користити као обновљиви извор енергије који ће користити производни објекат већих капацитета.

Подручје Плана, на основу Студије Атласа ветрова на територији АП Војводина, се налази у зони ветрова (4,0-4, 5m/s) на висинама преко 50 m изнад тла, а нарочито 100m изнад тла, што одговара савременим ветроелектранама снага 2-2, 5MW, где је експлоатација енергије ветра економски исплатива.

3. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ, ДИСТРИБУЦИЈА СТАНОВНИШТВА И МРЕЖА НАСЕЉА И ЈАВНИХ СЛУЖБИ

3.1. СТАНОВНИШТВО

Сагледавајући демографску слику на територији општине Сента, неопходно је предузимање одређених мера и активирање целе општине у циљу побољшања исте. Популациона политика локалне самоуправе треба да буде комплементарна популационој политици државе и да, одговарајући на специфичне потребе локалне заједнице, делује у садејству са њом, изналазећи и дефинишући конкретне мере за подстицање одрживог демографског развоја са инструментима за њихово спровођење.

Табела 3. Укупан број становника и домаћинстава⁹

Насеље	Број становника			Индекс 2011/ 2002	Број домаћинстава	
	1991. г	2002. г	2011. г		2002. г	2011. г
Богараш	822	724	568	78, 45	283	234
Горњи Брег	2167	1889	1726	91, 37	739	678
Кеви	1055	887	726	81, 85	355	312
Сента	22827	20302	18704	92, 13	7938	7534
Торњош	1908	1766	1592	90, 15	651	625
Укупно општина	28779	25568	23316	91, 19	9966	9383

Извор података: Попис становништва, домаћинстава и станова у Републици Србији 2011. године.

На целој територији општине присутан је негативан тренд у кретању броја становника. Сента као општински центар се издваја као насеље са највећим бројем становника у коме живи 80, 2% укупног становништва општине. У свим насељима је приметан пад броја становника. Као насеље са најмањим бројем становника издваја се Богараш са 568 становника, следи Кеви са 726, код којих је забележено 21, 6%, односно 18, 2% мање становника у односу на претходни попис. Преостала два сеоска насеља Горњи Брег (1726) и Торњош (1592) су у бољој позицији иако су и она претрпела мањи губитак и одлив становништва у протеклом периоду.

На основу података према Попису становништва, домаћинстава и станова у Републици Србији 2011. године, приметан је изразити пад укупног броја становника, а дошло је и до смањења броја домаћинстава. Промена је најизраженија у центру општине, Сенти где је између два пописа број становника смањен за 1598, односно за 7, 87% у односу на број становника 2002. године.

3.2. ОДНОС ГРАДСКИХ И СЕОСКИХ НАСЕЉА И ФУНКЦИОНАЛНО ПОВЕЗИВАЊЕ НАСЕЉА И ЦЕНТАРА

Општина Сента има пет насеља и спада у општине урбано-руралног карактера, чија је одлика нижи степен урбанизације и у којима изразито доминира аграрна производња.

Центар општине је насеље Сента, које је такође субрегионални центар и урбано насеље (мањи урбани центар, као и привредни центар III ранга), док су остала четири насеља руралног карактера и имају функцију локалне заједнице.

Горњи Брег и Торњош су села са развијеним, а Кеви и Богараш су села са непотпуним сеоским центром. С тим у вези, у погледу извесних функција, насеље Кеви гравитира Торњошу, док Богараш гравитира Горњем Брегу.

Сва четири насеља - локалне заједнице гравитирају ка општинском/субрегионалном центру Сента, које има крајње ексцентричан положај у односу на територију општине и остала насеља.

Такође, евидентна је изразита поларизација и неравномерност у досадашњем развоју, као и концентрација становништва, активности, јавних, радних и других садржаја у Сенти, за разлику од недовољно развијених осталих насеља.

Развојем саобраћајне и техничке инфраструктуре, као и компатибилних јавних садржаја, у складу са потребама и економском подршком, у наредном периоду треба подстицати полицентричан и функционално умрежен развој свих насеља општине.

У ширем смислу, општина Сента се налази на месту контакта два функционална урбана подручја (ФУП-а) националног значаја, једног са центром у Суботици и другог са центром у Кикинди. Утицај ова два центра се огледа у административном смислу, интеракцијама у терцијарном сектору и кроз повезаност привреде и инфраструктуре.

⁹ Извор података: Попис становништва, домаћинстава и станова у Републици Србији 2011. године.

РПП АПВ је на местима контакта ФУП-ова, где постоје мањи урбани центри, дата могућност формирања тзв. ФУП кластера, који ће још више допринети умрежавању постојећих ФУП-ова, а истовремено ће бити носиоци развоја.

У том смислу је Сента, у предложеној мрежи центара АП Војводине, дефинисана као субрегионални центар - центар кластерисања ФУП-а, коме поред општине Сента припадају још општине Кањижа, Нови Кнежевац, Чока и Ада.

За задовољавање потреба вишег реда, као што су: високо специјализовано здравство, високо и специјално образовање, извесни садржаји у области културе и спорта, општина Сента гравитира и ка Новом Саду (међународном центру) и Београду (центру у категорији европских МЕГА-3 градова).

На бржи развој општине велики утицај могу имати активности на тему регионалне и прекограничне сарадње Србија - Мађарска, потенцирањем производње здравствено безбедне хране, развојем одрживог туризма и конкурисањем у међународним и европским фондовима за финансирање.

У том смислу, у наредном периоду треба радити на унапређењу и јачању веза са градом Суботица и суседним општинама, а нарочито одржавати и унапређивати прекограничну сарадњу и активности са суседном Мађарском.

3.3. ОРГАНИЗАЦИЈА ЈАВНИХ СЛУЖБИ

Постојећа организација јавних служби у насељима општине Сента углавном задовољава потребе становника и има ниво опремљености у складу са величином насеља и његовом улогом у мрежи насеља, а у складу са препорукама датим плановима вишег реда (ППРС и РПП АПВ).

Организовање основних услуга у које спадају предшколско и основно образовање, основна здравствена заштита, дневни центри и мултифункционални објекти за различите социјалне и културне програме, се подразумева у сваком насељеном месту, односно на раздаљини до 30 минута организованим јавним превозом.

Организовање услуга вишег ранга (средње, више и високо образовање, болничка и специјализована здравствена заштита, одређени видови социјалне заштите осетљивих друштвених група, активности и услуге у области културе, спорта и рекреације) се обезбеђују на већем гравитационом подручју, односно на раздаљини 45-60 минута од места становања корисника.

Центар за социјални рад у Сенти обавља већину функција у области социјалне заштите на подручју општине. Иако је субрегионални центар, у Сенти не постоје објекти за смештај деце без родитеља, лица са посебним потребама, као ни дом за старе осим неколико мањих приватних стационара. С обзиром на велики удео старог становништва, може се очекивати у наредном периоду увођење овог садржаја било у оквиру јавног или приватног сектора. Преко центра за социјални рад бригу о старим лицима повремено обавља неколико геронто домаћица кроз помоћ у кући и негу болесних и немоћних лица. Организовање дневних центара, који сападају у основне услуге, се подразумева у сваком месту. Наиме, дневни центри су форма пружања разноврсних услуга нестационарног типа у области социјалне заштите у непосредној близини места становања, намењени пре свега рањивим групама популације (старо становништво, старачка домаћинства, особе са сметњама у развоју, лица са хроничним болестима, особе са инвалидитетом и др.).

У области образовања у свим насељима општине је заступљено предшколско и основно образовање, с тим да је у насељима Кеви и Богараш само у четворогодишњем трајању, а у Сенти постоји и средње образовање кроз гимназију и средње стручне школе, које похађају ученици и из суседних општина, тако да у Сенти постоји и дом за смештај ученика. У Сенти такође постоји и висока школа, Факултет хортикултуре наука „Сент Иштван“.

Капацитети дома здравља и опште болнице у Сенти, као и амбуланти у осталим насељима су такође задовољавајући, с тим што је потребно боље опремити службе, посебно по мањим местима. Такође, у свим насељима постоје апотеке, као и ветеринарске амбуланте (изузев Богараша). Амбуланте и апотеке по мањим местима функционисху периодично (1-2 дана недељно).

Постојећи капацитети установа и објеката културе (домови културе и библиотеке у већини насеља, а у Сенти још позориште, музеј и галерија) су углавном довољни, али их треба боље искористити, оживети и обогатити новим садржајима. Свако насеље би за потребе обављања различитих културних, образовних и

социјалних програма и активности, који спадају у основне услуге, требало да има одговарајући објекат/простор организован као мали мултифункционални центар. У ту сврху се могу адаптирати постојећи објекти месних заједница и домова културе, али је важно да се јасно дефинише њихов својински статус, режими коришћења, модалитети финансирања и одржавања и, што је најважније, да се предупреди њихова конверзија у намену која не обезбеђује јавни интерес.

Уређени спортски терени постоје у свим насељима и у функцији су. Углавном су то фудбалска игралишта или игралишта за мали фудбал, понегде још за кошарку и одбојку. Међутим, постојећи терени су недовољно опремљени, потребна су додатна улагања у опремање и реконструкцију (санитарне просторије, свлачионице, трибине итд.), као и увођење нових садржаја.

У свим насељима (осим у Богарашу) постоје у склопу школа мање или веће физкултурне сале, које се користе и ван наставе за спорт и рекреацију, а у Сенти је у плану изградња мањег спортско-рекреативног центра вишенаменог карактера, као и изградња затвореног базена, поред затвореног комплекса. Остала насеља немају купалишта, односно отворене или затворене базене, плаже и сл. Спортски објекти могу бити у јавном/државном или у приватном сектору.

Осим јавних служби предвиђених ППРС-ом и РПП АПВ-ом, Општина је дужна да на својој територији обезбеди услове за рад зоохијенске службе, у складу са Законом о ветеринарству.

Туристичка организација Општине, у складу са Законом о туризму, је формирана и функционише као јавна служба према Закону о туризму, са седиштем у Сенти. У наредном периоду неопходно је обезбедити њено даље функционисање у складу са интересима Општине и промоцијом туризма и туристичких активности.

У планском периоду потребно је пратити просторни и демографски развој сваког насеља и старосну структуру становништва и у складу са тим развијати јавне службе. Обезбеђивање доступности јавних служби подразумева: саобраћајну доступност (организовани систем насељског и међунасељског превоза, употреба специјализованих аутобуса, као што су ђачки аутобуси, субвенциониран превоз за поједине друштвене групе и сл.), информатичку доступност (телефон, телефакс, интернет), развој мобилних јавних служби ради пружања услуга корисницима у месту становања (услуге путујећег васпитача, покретне библиотеке, мобилне амбуланте и здравствене службе за превентивне здравствене услуге, стоматолошке услуге, курсеви и сл.).

Развој јавних служби зависиће и од расположивог грађевинског фонда, економске моћи и активности локалне заједнице, традиције, културне развијености и потенцијала, заинтересованости инвеститора и других услова.

За одрживи развој, неопходно је стимулисати приватну иницијативу (повезивање приватног и јавног сектора и актера у организовању услуга од јавног интереса), као и различите видове донација, и развијати програме прилагођене особеностима подручја и локалне заједнице, као што су:

- одређени видови социјалне заштите осетљивих друштвених група;
- специјализована здравствена заштита (деце, жена, старих лица);
- специјализована образовања (побољшање квалитета основног образовања, образовање за оне који намеравају да остану у области пољопривредне производње, информатичке и туристичке делатности и сл.);
- организовање агроветеринарских и сличних услуга;
- туристичке организације и др.

Табела 4. Организација јавних служби у насељима општине Сента

Ред. број	Врста јавне службе	Сента	Богараш	Горњи Брег	Кеви	Торњош
I	Социјална заштита					
1.	Дневни центар	●	●	●	●	●
2.	Дом (комплекс) за старе	●				●

3.	Центар за социјални рад	●				
II	Образовање					
4.	Предшколско образовање	●	●	●	●	●
5.	Основно образовање (I-IV)	●	●	●	●	●
6.	Основно образовање (V-VIII)	●	●	●	●	●
7.	Средње образовање	●				
8.	Више и високо образовање	●				
9.	Ученички и студентски домови	●				
III	Здравствена заштита					
10.	Амбуланта, здравствена станица, мобилна здравствена служба	●	●	●	●	●
11.	Дом здравља	●	●	●	●	●
12.	(Општа) болница	●				
13.	Апотека	●	●	●	●	●
14.	Ветеринарска амбуланта/ветеринарска станица	●		●	●	●
15.	Зоохигијенска служба	●				
IV	Култура					
16.	Мултифункционални простори/објекти	●	●	●	●	●
17.	Библиотека	●	●	●		●
V	Физичка култура					
18.	Отворени уређени спортско-рекреативни простор	●		●	●	●
19.	Отворени спортски простор	●	●	●	●	●
20.	Покривени спортски објекат	●				
21.	Мањи спортско-рекреативни центар вишенаменског карактера	●				

- обавезан садржај
- обавезан садржај/обавезно организовање комплементарног - пратећег садржаја
- ако постоји интерес и економска основа за организовање садржаја, јавни/приватни сектор
- ако постоји интерес и економска основа уз обавезан комплементарни - пратећи садржај
- обавезно обезбедити организовани превоз до локалног центра

4. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ И ДИСТРИБУЦИЈА ПРИВРЕДНИХ ДЕЛАТНОСТИ

Основни развојни приоритет треба да буде ревитализација целокупне привреде и развој ефикасне привредне инфраструктуре, уз политику привлачења инвеститора и императив заштите и очувања животне средине, а све у циљу побољшања квалитета живота становништва.

4.1. ПОЉОПРИВРЕДА И РИБОЛОВ, ШУМАРСТВО И ЛОВ

Пољопривреда и риболов

Повољни природни и створени потенцијали у области пољопривредне производње омогућавају развој различитих видова пољопривредне производње (ратарство, повртарство, воћарство, виноградарство и сточарство), као и развој агроиндустрије на бази расположивих сировина биљног и животињског порекла.

Бржи развој пољопривреде претпоставља одговарајуће промене у структури производње праћене повећањем приноса и ефикаснијом организацијом откупа и промета основних производа пољопривреде.

Значајан развојни потенцијал општине представља могућност развоја тзв. малог агробизниса за који постоји квалитетан сировински потенцијал, одговарајући просторни услови (нарочито у сеоским насељима општине), квалификована радна снага и заинтересованост великих тржишта у окружењу, која могу да апсорбују ову производњу. Развој малог агробизниса значајно ће допринети повећању степена запослености

у општини, бољем коришћењу постојећег сировинског потенцијала и повећању прихода локалног становништва.

Развој пољопривреде у наведеном смислу захтева одговарајуће активности на едукацији пољопривредних произвођача, обезбеђење повољних кредитних линија за развој и инвестирање и стварање услова за рационално повезивање пољопривредних произвођача у циљу укрупњавања поседа и боље организације откупа.

Ратарство

У наредном периоду у општини Сента ратарска производња остаће доминантна грана биљне производње. Посебну пажњу потребно је посветити уско специфичним програмима производње. Полазећи од природних предности за ратарску производњу, добре педолошке карактеристике земљишта, умерено континенталне климе, и створених вредности које се огледају у традицији ратарске производње на овом подручју и релативно високог стручног знања носилаца развоја пољопривреде, потребно је осавременити производњу применом нових технологија у складу са савременим научним сазнањима.

Правци развоја пољопривреде су да:

- обезбеде прехранбену сигурност грађана довољним количинама квалитетних производа;
- обезбеде довољне количине квалитетних сировина за прехранбену индустрију, како домаћих тако и страних произвођача;
- повећају производњу квалитетног семена за домаће произвођаче и за извоз;
- дође до већих економских ефеката ратарске производње изменом структуре сетве и применом нових технологија;
- посвети посебну пажњу националним уско специфичним програмима производње;
- повећају површине под индустријским и крмним биљем на рачун површина под житима;
- повећају површине за семенску производњу у условима наводњавања;
- очувају земљишне ресурсе, водећи рачуна о квалитету земљишта;
- избором технологије производње не изазову негативан утицај на животну средину;
- донесу стратегију развоја пољопривреде као најзначајнију привредну грану, уз ослонац на домаће научно-образовне институте и стручне службе.

Повртарство

С обзиром да територија општине поседује добре агроэколошке услове, реално је очекивати да се у наредном периоду повећају површине у повртарској производњи, а уз примену савремених технологија да дође и до значајног повећања приноса.

Правци развоја повртарске производње су:

- повећање површина под повртарским културама при чему би оне требале да достигну површине од око мин. 10% укупне површине пољопривредног земљишта;
- повећање производње поврћа као другог усева;
- подизање већег боја батеријских стакленика и пластеника;
- разноврснији производни програм, увођењем квалитетнијих и отпорнијих нових сорти високог нутритивног и здравственог квалитета;
- осавремењавање баштенског начина производње уз избор сорти које захтевају веће ангажовање људске радне снаге и комбиновање са производњом у заштићеном простору;
- набавка нове специјализоване савремене механизације;
- повећање образовног нивоа пољопривредних произвођача, путем стручних саветовања о достигнућима у савременој повртарској производњи;
- обезбеђење вишег степена прераде на месту настанка сировина (сушење, паковање, производња амбалаже, транспорт, итд).

Воћарство и виноградарство

Са циљем унапређења воћарско-виноградарске производње на подручју општине Сента, а у складу са оријентацијом на интензивирање ових грана пољопривреде, правци развоја воћарско-виноградарске производње су:

- контролисати производњу садног материјала и по препорукама стручне службе подизати нове воћњаке и винограде;

- садни материјал бирати према типовима земљишта;
- спровести санацију младих запуштених засада и вршити крчење старих дотрајалих воћњака и винограда;
- подизати засаде избором отпорнијих врста и сорти који нарочито показују отпорност према проузроковачима болести и штеточина;
- увести интегралан биолошки концепт у воћарско-виноградарској производњи како би се пратили светски трендови производње;
- повећати укупне површине под трајним засадама водећи рачуна о истовременом побољшању квалитета производа.

Остали видови биљне производње

С обзиром на квалитет земљишта и традицију у производњи и других култура на отвореном простору у наредном периоду ће доћи до неминовног смањења површина под ниско акумулативним гранама производње.

Потребно је развити постојећи програм узгоја цвећа и сагледати могућност узгоја зачинског, ароматичног и лековитог биља.

Сточарство

Стање у сточарству на територији општине, карактеришу нагомилани проблеми праћени slabим производним резултатима спрам могућности подручја и перманентни пад производње. Правци развоја сточарства су:

- утврдити стратегију развоја сточарства за територију општине Сента, уз израду јединственог одгајивачко-селекцијског програма;
- обезбедити довољне количине квалитетне хране првенствено на подручју општине;
- дефинисати јасне критеријуме и израдити одговарајући одгајивачко-селекцијски програм;
- успоставити задовољавајући здравствени статус животиња уз стални надзор ветеринарске службе;
- обезбедити повезивање примарне производње са прерађивачком индустријом, како би се ускладили планови производње;
- специјализовати производњу у сточарству у правцу млечног и месног типа;
- извршити адаптацију постојећих објеката фарми, а нове објекте пројектовати и изводити у више фаза и етапа реализације;
- уводити нова савремена научна сазнања у процес производње;
- контролисати квалитет сточне хране од улазних компоненти до готових крмних смеша;
- израдити посебан програм ревитализације и унапређења сточарства за територију целе општине и дефинисати носиоце спровођења програма.

Остали видови сточарске производње

У свим насељима постоји интересовање за производњу неконвенционалних видова анималне производње. У насељима би се уз релативно мала улагања могли организовати разни видови производње у постојећим објектима као основна или додатна делатност.

Неки могући видови овакве производње су:

- гајење фазана у контролисаним условима;
- фармски узгој препелица;
- гајење пужева;
- узгој нутрија, чинчила и кунића и
- гајење глиста.

У општини Сента нису довољно искоришћене могућности за развој пчеларства, те је неопходно у свим стратешким опредељењима нагласити да постоје добри услови за развој овог вида производње.

Пољопривредна механизација

Стање пољопривредне механизације је углавном лоше а просечна старост је око 20 година. Савремена пољопривредна производња захтеваће и савремену механизацију и опрему.

У наредном периоду најважнији задаци ће бити:

- осавремењавање машинског парка;
- побољшање квалитета машина;

- организовање техничко саветодавне службе;
- израда критеријума и карата за оцену погодности појединих типова земљишта за конзервацијске системе обраде;
- едукација пољопривредних произвођача ради правилног избора одређених типова машина и опреме;
- остваривање научно-техничке сарадње са суседима из региона на унапређењу квалитета машинског парка;
- развој предузећа за пружање услуга, одржавање и сервисирање механизације и опреме.

Уређење и коришћење вода у пољопривреди

У наредном периоду ће се са променом сетвене структуре и интензивирањем пољопривредне производње наметнути неминовност израде нових и реконструкција постојећих заливних система.

Постојећа каналска мрежа за одводњавање је у доста лошем стању и у наредном планском периоду неопходно је извршити њену реконструкцију. Правци развоја су:

- извршити анализу рада постојећих система за наводњавање и одводњавање као и анализу свих њихових делова (црпне станице, каналска мрежа уређења итд.);
- дефинисати приоритете који уз најмања улагања у првој фази могу дати најбоље резултате;
- извршити измуљивање и чишћење постојећих канала детаљне каналске мреже;
- на теренима, чија конфигурација то дозвољава, канале за одводњавање користити као вишенаменске, омогућајући да се у одређеном периоду током вегетације могу користити за наводњавање;
- извршити анализу квалитета воде прве издани погодне за наводњавање, а на високим теренима омогућити бушење бунара за потребе наводњавања мањих површина;
- експлоатацију свих водопривредних система организовати и планирати на савременим, рационалним и научно-стручно верификованим критеријумима;
- на пољопривредном земљишту лошијег квалитета планирати формирање рибњака.

Рибарство

На територији општине Сента не постоји значајан економски допринос рибарства као привредне гране у укупној привреди општине, а не постоје ни значајније површине под рибњацима. Могућност развоја рибарства у општини Сента пре свега треба конципирати на:

- развоју и унапређењу спортског риболова;
- контроли излова рибљег фонда и спречавању недозвољених облика риболова;
- систематском порибљавању плементним аутохтоним врстама рибље млађи;
- излову алохтоних рибљих врста.

Развој привредног риболова усагласити са мерама заштите природе.

Шумарство и лов

За развој шумарства као привредне гране, један од основних услова је унапређење стање постојећих шума. Повећањем површина под шумама побољшати сировинску базу за примарну и финалну прераду. Кроз повећање прерађивачких капацитета, обезбедити већу упосленост становништва на територији општине, што ће утицати на остварење привредних и осталих функција шума.

У том смислу је потребно организовати трајну максималну шумску производњу, обезбедити пласман коришћења дрвне масе у прерађивачким капацитетима, а коришћење дрвне масе и потенцијала ускладити са могућностима и динамиком успостављања оптималног и нормалног стања.

На територији обухвата Плана је установљено ловиште „Сенћански салаши“. Ловиштем газдује ловачко удружење из Сенте које поседује угоститељски објекат „Бриони“ у Горњем Брегу.

Ловиште има дванаест ревира са бројним представницима крупне и ниске дивљачи. Најбројнију ловну дивљач чине срне, зечеви и фазани. Ловиште чине шуме и шумско земљиште, пашњаци и ливаде и оранице (у највећем проценту) и воде, баре и трстици.

У ловишту је потребно унапредити услове станишта и повећати бројност популације дивљачи. Планским мерама се предвиђа пошумљавање непродуктивног земљишта у циљу формирања станишта за дивљач (ремиза) и уређење и опремање ловишта.

Газдовање ловиштем се спроводи на основу ловне основе и годишњих планова газдовања, којима се прописују и конкретне планске мере које ће имати за циљ заштиту, исхрану и коришћење дивљачи. Пун

економски капацитет ловишта се постиже добром прогнозом диманике развоја популације дивљачи, односно пројекцијом оптималног матичног фонда за сваку ловну годину уз уважавање реалног прираста, губитака и одстрела дивљачи. Лов нема већи привредни значај, а његов развој је значајан у склопу туристичке понуде општине.

4.2. ИНДУСТРИЈА

Прерађивачка индустрија има доминантну улогу у развоју општине, будући да се Сента налази на пољопривредном подручју. Од капацитета прерађивачке индустрије заступљени су „Житопроект“, фабрика дувана ЈТI, фабрика за производњу квасца „Biospringer RS d.o.o. Senta“, док Фабрика шећера Те-То тренутно није у погону.

Развој индустрије и малих и средњих предузећа и предузетништва (МСПП) је поред развоја пољопривреде, основни стратешки приоритет општине. Развој индустрије треба да се заснива на коришћењу компаративних предности општине, уз стварање атрактивног пословног амбијента и конкурентне индустријске структуре, а уз утврђивање конкретних развојних програма и пројеката од стране локалне самоуправе и појединачних предузетника-инвеститора.

Неопходан је бржи развој и модернизација капацитета, а акценат у развоју индустрије треба да је на вишим фазама прераде, увођењу стандарда, као и на примени нових научних и технолошких знања и адекватних техничко-технолошких мера заштите животне средине.

Развој малих и средњих предузећа је један од основних развојних опредељења општине, како због стварања услова за брже запошљавање и пораст прихода локалног становништва, тако и због потреба и могућности активирања локалног сировинског потенцијала и квалификоване радне снаге. Посебан значај оваква предузећа имају у смислу стабилизације услова привређивања у општини, пре свега због њихове флексибилности у односу на промене захтева тржишта. Неопходно је да локална самоуправа подстиче развој МСПП широким скупом мера, као нпр. кроз пружање подршке у почетним фазама пословања, као и у процесима едукације будућих предузетника МСПП, оспособљавањем нових локација за greenfield инвестиције, подршком у оснивању кластера и другим мерама.

4.3. ТРГОВИНА, УГОСТИТЕЉСТВО И ЗАНАТСТВО

У свим насељима је потребно развијати капацитете за задовољавање основних, свакодневних потреба становништва у области трговине, занатства и угоститељства. Мрежу капацитета намењених снабдевању и услугама развијати у складу са критеријумом учесталости њиховог коришћења: капацитете намењене задовољавању свакодневних потреба становништва развијати у складу са просторном дистрибуцијом становништва, капацитете намењене повременом или изузетном коришћењу развијати у централној насељској зони и у зонама највеће концентрације становника и посетилаца.

5. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ ТУРИЗМА, ОРГАНИЗАЦИЈА И УРЕЂЕЊЕ ТУРИСТИЧКИХ И РЕКРЕАТИВНИХ ПРОСТОРА

Основу будућег развоја туризма на простору општине Сента представљају атрактивни природни туристички мотиви, богатство риболовне и ловне дивљачи, река Тиса, потенцијали термалне воде и бројни антропогени мотиви, односно културно наслеђе.

Готово сви кључни туристички производи издвојени у Стратегији развоја туризма Србије, као што су манифестације/догађаји (културни, спортски), spa&wellnes /здравствени туризам, културно тематске руте (културно наслеђе), специјални интереси, наутика, етно туризам, рурални туризам и њима својствени облици туризма, поклапају се са издвојеним стратешким правцима развоја туризма у општини Сента.

При утврђивању носећих облика развоја туризма на простору Општине, коришћена су два основна критеријума:

- ресурсна утемељеност туризма и
- тржишна оправданост развоја туризма,

Општина Сента располаже разноликим мотивским и неким другим погодностима за развој следећих облика туризма.

Спортско - рекреативни туризам као перспективан облик туризма, поред културног туризма, биће окосница развоја туризма и економског напретка општине Сента.

Приобални делови Тисе у општини Сента, наставиће да се користе у купалишно-рекреативне сврхе, повремено и наутичке, а постоје и повољни услови за упражњавање других спортско-рекреативних активности, као што су вожња кајака и кануа. За риболов се користе обале Тисе и напуштени делови њеног корита - мртваје, а организује се и Међународно такмичење спортских риболоваца. Све наведене спортско-рекреативне активности могуће је, уз веома мало улагања, укључити у туристички производ општине Сента. Повезивањем са сличним туристичким производима околних општина или општина које се такође налазе на обалама реке Тисе, спортско-рекреативне активности могу чинити и већи, за туристе атрактивнији, интегрални туристички производ.

У наредном периоду, неопходно је приступити планском уређењу комплекса „Народне баште“ која ће сем спортско-рекреативних и смештајних услуга имати и еколошке вредности. За масовнији развој овог облика туризма, Општина располаже бројним могућностима. Оне су посебно садржане у природним погодностима и постојећим спортским објектима. У том смислу развијати спортове на води.

Сви спортови везани за природно окружење и боравак напољу, који су тренутно заступљени у Општини и у оквиру којих послују активни спортски клубови, могу, на одређен начин, бити укључени у туристичку понуду, сезонски или током читаве године.

У склопу спортско-рекреативне понуде, пре свега насеља Сента, потребно је уредити плажу на Тиси са свим пратећим објектима и инфраструктуром, као и простор за кампинг туризам.

Цикло - туризам (бициклизам) као активност туриста, један је од тренутно најпопуларнијих и најбрже растућих облика активног туризма у природи. Насипи дуж обале Тисе, заједно са постојећом бициклистичком инфраструктуром и саобраћајницама које нису преоптерећене моторним саобраћајем, чине готово идеалан спој када је у питању основа за развој Сенте као равничарске дестинације за љубитеље рекреативног бициклизма. Кроз општину Сента пролази европска бициклистичка рута EuroVelo11, а постоји могућност повезивања са рутом EuroVelo13 (преко територије општине Чока).

Такође, у Сенти постоје одлични предуслови за укључивање рекреативног јахања у природи у туристичку понуду. Атракцију за туристе могу да представљају и ресурси које има Коњички и фијакерски клуб „Вилењак“, фарма соколова и сл.

Бањски туризам има потенцијале у коришћењу богатих ресурса термоминералне воде који постоје на територији целе општине. Конкретне могућности за коришћење термоминералних вода постоје у „Народној башти“, где се бушењем бунара довољне дубине, термоминерална вода након испитивања може користити у балнеолошке и рекреативне сврхе.

Бушотина термалне воде у оквиру „Народне баште“ може се користити за изградњу велнес центра са комплексом базена, али и за грејање градског спортског центра и његових пратећих објеката. „Народна башта“ ће бити центар спортско-рекреативног туризма, интегришући у себи спортски центар, спортске терене, базене, термалну воду, реку Тису, марину и друге комплементарне садржаје.

Културно - манифестациони туризам као један од најразвијенијих видова туризма, у наредном периоду биће у већој мери саставни део туристичке понуде Сенте. У том смислу културне институције Сенте треба оспособити реконструкцијом или завршетком изградње за примање туриста (Градски музеј, Музеј Стевана Сремца, Спомен црква и парк и др. институције).

Напуштени објекат школе у атару Аде КО Сента који је заштићено културно добро - споменик културе, могуће је под условима стручне институције ставити у функцију туризма и заједно са осталим објектима користити за одржавање летњих школа у природи.

Наутички туризам у планском периоду развијати у складу са смерницама РПП АПВ за развој туризма на води, којима је обухваћена мрежа примарних и секундарних наутичких центара где се налази и Сента са предвиђеном изградњом марине на Тиси. У развоју наутичког туризма Сенте, велики значај има река Тиса. Одговарајућим инфраструктурним опремањем овог пловног пута и адекватним маркетингом могло би се остварити извесно преусмеравање са главног-дунавског пловног правца на Тису. Поред тога, може се остварити и веома атрактивна комбинација наутичке пловидбе Дунавом, Каналом ДТД и реком Тисом.

Ловни туризам у планском периоду биће и даље значајан део туристичке понуде општине, са усмерењем на иностране кориснике овог вида туризма. Ловни туризам представља најпрофитабилнији облик туристичког промета и потрошње. Широка лепеза услуга које се пружају ловцима, нарочито иностраним, резултира разноликом и обимном ловно-туристичком потрошњом. Високи економски ефекти који се остварују развојем ловног туризма, све више заоштравају конкуренцију на међународном тржишту овог сегмента туристичког производа. Кључне факторе ове конкурентности чине:

- одржавање изворности станишних услова за најтраженије врсте ловне дивљачи;
- што већа заступљеност аутохтоних врста дивљих животиња;
- ефикасне мере заштите дивљачи и ловних простора;
- узгој и селекција дивљачи, при чему се посебна пажња поклања гајењу и рационалном коришћењу високотрофејних врста;
- добра организација ловства и ловног туризма;
- адекватни смештајни капацитети.

Риболовни туризам ће се развијати на риболовним подручјима отвореног типа (река Тиса) и затвореног типа (мртваје Пана и Батка и акумулација Светићево).

Квалитетна организација спортско-риболовног туризма захтева, поред рибљег фонда, обезбеђење одговарајућих инфраструктурних објеката - уређени риболовни ревири са пратећим објектима, смештајни капацитети за риболовце и др. Овај облик туризма могао би се успешно организовати на више водених пунктова на реци Тиси.

Еко/Етно туризам је могуће развијати на бројним салашима у општини и посебно атрактивној заштићеној амбијенталној целини салаша на Ором брегу и на атрактивним локалитетима („Краљица воћа“ и Етно кућа у насељу Торњош).

Ови облици туризма ће се развијати захваљујући бројним природним и културним обележјима на простору општине, а презентоваће се путем:

- организовања школа у природи, са различитим тематским садржајима (еколошко образовање и едукација);
- формирања еко-кампова (еколошких радионица);
- организовања различитих научних и стручних скупова и семинара, са тематиком везаном за локалне природно-еколошке и културне вредности;
- организовања боравка туриста са специфичним интересовањима усмереним ка природи, екологији, култури и другим обележјима овог простора.

6. ПРОСТОРНИ РАЗВОЈ САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРНИХ СИСТЕМА И ПОВЕЗИВАЊЕ СА РЕГИОНАЛНИМ ИНФРАСТРУКТУРНИМ МРЕЖАМА

6.1. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА

6.1.1. Путна инфраструктура

Простор општине Сента је својим гео-саобраћајним положајем ексцентричан у односу на основне саобраћајне инфраструктурне коридоре-ауто-путеве, односно саобраћајне капацитете највишег хијерахијског нивоа. Кроз општински простор Сенте пролазе саобраћајно важни коридори путног-друмског саобраћаја:

- Државни пут IIа реда **бр.105/(М-24)**¹⁰, државна граница са Мађарском (гранични прелаз Бајмок)-Бајмок-Бачка Топола-Сента-Чока-Мокрин-државна граница са Румунијом (гранични прелаз Врбица), као основни капацитет међунасељског повезивања и повезивања привредно значајних регија, као перспективно значајна веза са аутопутем Е-75;
- Државни пут IIа реда **бр.102/(Р-122 и Р-119)**¹⁰, Кањижа-Сента-Ада-Бечеј-Темерин-веза са државним путем 100. Овај пут представља основну везу овог простора са околним насељима, центром АП Војводине и представља основни апсорбер даљинског саобраћаја;

¹⁰ Донета је Уредба о категоризацији државних путева („Службени гласник РС“ бр. 105/13, 119/13 и 93/15), у складу са њом је направљена паралела са постојећим ДП: ДП IIа реда бр.102 чине деонице некадашњих Р-122 и Р-119, ДП IIа реда бр.105 чине деонице некадашњег М-24, ДП IIб реда бр.300 чини деоница некадашњег М-24 Сента –Суботица и која није изграђена, ДП IIб реда бр.303 чини деоница некадашњег Р-119.1.

- Државни пут Пб реда **бр.300/(М-24)¹⁰**, Суботица-Велебит-веза са државним путем 102, који је мањим делом у оквиру општине и врло је значајан у међуопштинском повезивању (Сента-Суботица) и у оквиру везе са категорисаним путевима вишег хијерархијског нивоа (ДП А1 и бр.100);
- Државни пут Пб реда **бр.303/(Р-119.1)¹⁰**, Стари Жедник-Чантавир-Торњош, који је мањим делом у оквиру општине и врло је значајан у међуопштинском повезивању (Сента-Суботица) и у оквиру везе са категорисаним путевима вишег хијерархијског нивоа (ДП А1 и бр.100).

Будући концепт друског саобраћаја на простору општине Сента је замишљен као систем радијалних саобраћајних капацитета различитог хијерархијског нивоа.

Биће омогућено задовољење свих нивоа потенцијалних захтева и то како високог комфора доступности, тако и високог нивоа интернасељског повезивања уз омогућавање оптималног опслуживања атарасировинског залеђа као значајног извора привредних активности у оквиру општине Сента.

Ове основне концепцијске претпоставке преточене на оперативни ниво активности, представљене су кроз просторно установљење нове трасе државног пута **бр.105/(М-24)** државна граница са Мађарском (гранични прелаз Бајмок) - Бајмок - Бачка Топола - Сента-Чока-Мокрин-државна граница са Румунијом (гранични прелаз Врбица), обилазницом ДП бр.102/(Р-122) у заједничком коридору са железничком пругом, са свим потребним елементима за ову категорију пута, путног правца регионалног значаја (државног пута), од Торњоша ка Оборњачи (општина Ада) као и континуиране активности у погледу задржавања/повећавања нивоа саобраћајне услуге (реконструкција, одржавање) на деловима трасе у оквиру установљених коридора.

У овом Плану, као реализација смерница из ППРС и РПП АПВ, у домену путне - друске инфраструктуре предвиђено је успостављање и изградња путног капацитета (државни пут I реда) на правцу Нови Кнежевац - Чока - Кикинда - Зрењанин - Ковачица - Панчево - Ковин, са деоницом ка Суботици. Овај нови путни капацитет- „**Банатска магистрала**“, подразумевао би максимално коришћење постојећих путева (ДП бр.105/М-24), који ће у будућности фигурисати као основна саобраћајна веза са путевима највишег хијерархијског нивоа на ширем простору (аутопут Е-75) и са циљем омогућавања највишег нивоа интеррегионалног повезивања на захтеваном нивоу саобраћајне услуге и комфора.

Трасе предметних саобраћајница ван насеља утврђене су по оптималним трајекторијама са минималним заузећем пољопривредног земљишта, са елементима који омогућавају оптималне перформансе свих структура возила. Тачна временска реализација изградње ових путних капацитета (ван насеља) је одређена/условљена стицањем саобраћајно-економских услова. Унутар насеља Сента траса овог пута биће утврђена и реализована кроз детаљну урбанистичку разраду и техничку документацију.

Нови путно-саобраћајни капацитети би овом простору донели привредни просперитет и побољшање економско-експлоатационих услова у оквиру остваривања веза општине Сента и околних региона, међу насељима као и са сировинским залеђем. Остали Државни путеви II реда ће остати у оквиру постојећих траса уз неопходно задржавање достигнутог нивоа услуге (одржавање, реконструкција). Оспособљавање осталих-постојећих саобраћајних капацитета ће се реализовати кроз реконструкцију у делу постојећих траса, за шта је потребна значајнија улагања.

У будућности ће на нивоу општине Сента егзистирати и систем општинских путева (ОП) који ће углавном повезивати насеља, или ће повезивати поједине локалитете и привредне субјекте у атару са насељима. Изграђеност ових путева биће у функционалној зависности од значаја и економских ефеката који се постижу њиховом изградњом. У планском периоду се планира реконструкција и изградња следећих општинских (локалних) путева:

ОП бр.1:	Л-1 - Торњош - Кеве;
ОП бр.2:	Л-2 - Прикључни пут до Богараша;
ОП бр.3:	Л-3 - Прикључни пут до железничке станице Богараш;
ОП бр.4:	Л-4 - Прикључни пут до Горњег Брега;
ОП бр.5:	Л-5 - Торњошки пут (од Сенте преко Горњег Брега до Кевеја);
ОП бр.6:	Л-6 - Батки Пут;
ОП бр.7:	Л-7 - Ађански пут;
ОП бр.8:	Л-8 - Пут ка шећерани;
ОП бр.9:	Л-9 - Пут према црпној станици ДТД;
ОП бр.10:	Л-10 - Пут до „Халас чарде“;
ОП бр.11:	Л-11 - Пут за „Ел-гас“.

Ови путеви ће се у саобраћајној матрици општине имплементирати у систем путева који ће пружати задовољавајући ниво проточности/проходности и безбедности одвијања интерног саобраћаја.

У наредном периоду на простору општине Сента постојаће и некатегорисани путеви (атарски, шумски и остали путеви), који ће служити обављању интерног саобраћаја првенствено у функцији пољопривреде, али

ће системски бити повезани у један затворени саобраћајни систем и чиниће одговарајући суплемент саобраћајној мрежи општине Сента.

Будућа просторна уређеност општине Сента подразумева и постојање одређених путних садржаја (станице за снабдевање горивима - ССГ, аугосервиси, теретни терминали и сл.). Они се могу градити на свим локацијама ако су задовољени саобраћајни, технолошки и безбедносни услови, као и услови заштите животне средине и одрживог развоја.

6.1.2. Железничка инфраструктура

Железнички саобраћај на простору општине Сента ће се одвијати у оквиру постојећих пружних коридора, осим у оквиру урбаног простора Сенте где се планира измештање теретног железничког саобраћаја ван централне зоне (унутар логистичког центра), као разрада планских решења из планова вишег реда. На овај начин би се неутралисали негативни утицаји на урбано живљење и животну средину. До реализације и након реализације измештања, организација транспорта (путничког и теретног) на постојећим капацитетима остаје у надлежности управљача – „Инфраструктуре железнице Србије“ а.д.

У складу са стратешким плановима управљача и одлукама надлежних органа (Одлука Народна скупштине РС о одузимању својства добра у општој употреби делу железничке инфраструктуре Службени Гласник РС бр.9/20 –обустављање саобраћаја на пругама Бечеј – Сента, Сента - Кањижа) над пружном саобраћајном инфраструктуром, могућа је промена режима коришћења површина јавне намене - грађевинског земљишта за саобраћајну инфраструктуру (пруга – пут – индустријски колосек). Начин, врста и операционализација ових промена мора бити изведена у складу са законском и подзаконском регулативом, уз сагласност управљача и израду одговарајуће планске и/или пројектно-техничке документације.

Реконструкција и модернизација осталих пруга ће омогућити побољшања експлоатационих параметара како би се железница на овом простору укључила у систем транспорта регионалним пругама према европским стандардима. Измештање и релокација теретног железничког транспорта у зону логистичког центра је условљена претходном изградњом обилазнице.

6.1.3. Водни саобраћај

Водни саобраћај треба да буде потенцијал који ће се користити у сврху привредних (нарочито туристичких активности), кроз обезбеђење доступности овом простору, реализован кроз смернице из Стратегије развоја водног саобраћаја РС од 2015. до 2025. године и Акционог плана за реализацију. Пловни пут на предметној деоници реке Тисе у оквиру општинског простора, има статус међудржавног пловног пута на основу уговора са Републиком Мађарском.

Потребно је у будућности обезбедити габарите за IV класу пловних путева по класификацији Европских унутрашњих пловних путева.

У наредном планском периоду водни саобраћај би требало посматрати са аспекта перспективног претварања међудржавног у међународни пловни пут, прерасподеле бруто транспортног рада у међуопштинским оквирима (Сента - Чока - Нови Кнежевац), уз ангажовање постојећих (и планираних) инфраструктурних капацитета логистичког центра (ЛЦ-а) Сента.

Изградња интермодалног терминала (ИМ) у оквиру ЛЦ-а подразумева и изградњу логистичких, складишно-претоварних и свих других потребних капацитета по захтевима савремених технологија интегралног транспорта.

У домену наугичког туризма је планирана изградња прихватног објекта наугичког туризма (марине) међународног путничког пристаништа (МПП) у зони постојећег моста на Тиси, као и задржавање микролокација за пристајање малих пловила у викенд зони.

Будућа изграђеност капацитета за путничке бродове у оквиру насеља Сента, подразумева савремено опремљено пристаниште за путничке бродове. Пристаниште је потребно опремити свим неопходним садржајима за водни и путно-друмски саобраћај који својим нивоом услуга треба да афирмише општински простор и овај вид саобраћаја.

На предметној микролокацији за имплементацију свих потребних садржаја постоје квалитетни просторни, хидролошки и инфраструктурни услови као и потребно окружење (близина централних садржаја Сенте). Изградња овог капацитета би утицала на афирмацију простора општине Сента. Стратешким документима и документима надлежног министарства утврђена је микролокација сидришта, као и лучко подручје луке Сента.

Планским документима вишег реда је такође предвиђено задржавање скелског - трајектног прелаза у зони Батке, за повезивање две обале Тисе и неометану комуникацију и приступ парцелама пољопривредног земљишта.

Изградња прихватног објекта наугичког туризма на Тиси (марине), планирана је на основу ППРС, РПП АПВ и документације Покрајинског секретаријата за науку и технолошки развој „Потенцијали за развој наугичког туризма Потисја, 2005“.

6.1.4. Ваздушни саобраћај

Ваздушни саобраћај (путнички и карго) за кориснике овог простора биће обављани преко аеродрома „Никола Тесла“ у Сурчину до оспособљавања аеродрома у Новом Саду. На простору општине Сента нема регистрованих спортских аеродрома и летишта, али перспективно је могуће њихово просторно установљавање уз испуњавање свих потребних услова.

6.1.5. Немоторни саобраћај

У популаризацији и афирмацији **немоторних кретања** посебан акценат се даје развоју бициклистичког туризма, кроз укључивање у међународне пројекте који се заснивају на изградњи тзв. „зелених путева“ (Project for Public Spaces & Greenways) и бициклистичких стаза уз Тису - међународни цикло коридор 11¹¹. Пројекти се заснивају на повезивању природних и историјских знаменитости Потисја. Траса међународне туристичко-бициклистичке стазе је планирана по постојећим насипима, атарским и шумским путевима ванграђевнског подручја, док унутар грађевнског подручја делом иде у оквиру насељске путне и уличне мреже.

Такође локална самоуправа је иницирала формирање локалних цикло коридора уз категорисану путну мрежу (државне и општинске путеве) као и уз атарску и другу некатегорисану путну мрежу.

6.2. ВОДНА И КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

Водни објекти за уређење водотока и за заштиту од поплава, ерозија и бујица

Река Тиса је у прошлости регулисана. На територији Републике Србије она је оспособљена за спровођење прорачунских количина вода и за потребе пловидбе. Као резултат природних процеса долази до одређених неминовних промена у морфологији корита реке. На делу изграђених регулационих грађевина, ток воде је сигуран и поуздан. Међутим, постоје још деонице где регулациони радови нису у пуној функцији, или је постојеће физичко стање постојећих објеката неодговарајуће.

Стога је и даље нужно и неопходно регулационим радовима обезбедити потпуну сигурност течења воде у свим режимским условима, без изазивања штетних последица по корито реке, по објекте за одбрану од поплава и за огромну материјалну вредност, која се налази на браћеном простору.

Постојећи одбрамбени насипи дуж обала Тисе, чине трајно решење заштите територије општине Сента од поплава вода, тако да је у наредном периоду нужно постојеће делове система одржавати у пројектованим елементима, као и отклањати евентуална оштећења облога насипа од утицаја таласа и леда.

Тренутно стање објеката на одбрамбеном систему од великих вода пружа поуздану сигурност за воде реке Тисе са учесталом појавом једном у 100 година.

Овај систем за одбрану од поплава претпоставља и спровођење ефикасних мере на управљању и одржавању.

На предметном подручју су насипи прве одбрамбене линије дуж десне обале реке Тисе и дуж десне обале водотока Кереш:

1. Део насипа прве одбрамбене линије дуж десне обале Тисе, који у Оперативном плану за одбрану од поплава припада деоници Д.13.2.2, - Десни насип уз Тису од ушћа Кереша до Макошког брега (Ада), 22, 82 km, стационажа насипа km 132+715 - km 109+900, водне јединице „Сента-Сента“. Насип је изграђен за заштиту од високих водостаја са вероватноћом појаве једном у сто година (1% великих вода реке Тисе). На овом делу насипа налазе се три чуварнице (ЋN-9 на стационажи насипа km 118+750, ЋN-4 на стационажи насипа km 126+120 и ЋN-5 на стационажи насипа km 130+950). Основне карактеристике предметног одбрамбеног насипа дуж десне обале Тисе су:

- кота круне насипа од 83, 55 m.n.m. - 84, 80 m.n.m.;
- рачунска 1% В.В. од 82, 23 m.n.m. - 83, 20 m.n.m.;

¹¹ Cap du nord-Les lacs finlandais - Helsinki - Tallin - Tartu - Vilnius - Varsovie - Cracovie - Kosice - Belgrade - Skopje - Thessaloniki - Athens

- ширина круне насипа 6 m;
- нагиб косина насипа: на деоници од km 109+900 - km 114+700 и са брањене и са небрањене стране у односу 1:3; на деоници од km 114+700 - km 118+900 са небрањене стране у односу 1:3, а са брањене од круне до коте 80,00 m.n.m. у односу 1:3, а затим до ножице насипа у односу 1:7; на деоници од km 119+350 - km 119+670 са небрањене стране у односу 1:3, а са брањене стране се налази бетонски зид; на деоници од km 120+600 - km 122+500 урађен је кејски зид са облогом косина; на деоници од km 122+500 - km 133+745 са небрањене стране у односу 1:3, а са брањене од круне до банке у односу 1:3, а затим од банке до ножице насипа у односу 1:7.

2. Део насипа прве одбрамбене линије дуж десне обале водотока Кереш, који у Оперативном плану за одбрану од поплава припада деоници Д. 13.2.1. - Десни насип уз Кереш од ушћа у Тису до Велебита, 7, 50 km, km 0+000 - km 7+500, водне јединице „Сента-Сента“. На уливу у реку Тису постоји устава која се затвара приликом наилаaska великих вода, пошто насипи нису реконструисани на 1% В.В. реке Тисе. Основне карактеристике одбрамбеног насипа дуж водотока Кереш су:

- кота круне насипа од 82, 80 m.n.m., - 82,00 m.n.m.;
- ширина круне насипа 4 m;
- нагиб косина насипа у односу 1:3.

У зони насипа, према одредбама Закона о водама, по круни, у косинама и у ножици није дозвољена изградња било каквих објеката, који предвиђају укопавање у тело насипа тј. нису дозвољени никакви грађевински радови, који задиру у геометрију насипа чиме би се довела у питање његова стабилност и функционалност као одбрамбеног објекта, који штити општину Сента од штетног дејства високих вода Тисе. У зони од 50 m у брањеној зони насипа према брањеном подручју, као и у зони од 50 m од краја небрањене косине (небрањене ножице) насипа према реци, није допуштена изградња било каквих објеката, укопавање цеви, засецање постојећег покровног слоја и слично, сем према датим условима (насипање терена и сл.). Предвиђени објекти у наведеној зони морају бити такви да се за време њихове изградње и каснијег функционисања не наносе оштећења на водопривредним заштитним објектима. Такође, према Закону о водама није дозвољена садња било каквог зеленила у овој зони (осим шумског заштитног појаса), пошто би то могло да угрози функционалност одбрамбене линије. У небрањеном појасу тј. у подручју између минор корита реке Тисе и насипа прве одбрамбене линије није дозвољена изградња стамбених објеката. За планирање било каквих објеката у брањеној и небрањеној зони насипа, потребно је од надлежног предузећа затражити водопривредне услове, сагласности и дозволу.

Ерозијом земљишта је угрожено више привредних грана и области: водопривреда, пољопривреда, шумарство, саобраћај и комунална инфраструктура и др.

Потребно је извршити санирање и довођење у исправно функционално стање, као и извршити ревитализацију радова и објеката који служе за заштиту од ерозија. У склопу антиерозионог уређења територије, основни интерес водопривреде се састоји у заштити водопривредних објеката од наноса. Због тога се, при разматрању антиерозионих мера за потребе водопривреде, мора водити рачуна, с једне стране, о степену угрожености појединих објеката, а с друге стране, о степену осетљивости објеката на засипање наносом.

При разматрању критеријума за избор приоритета антиерозионих радова на заштити водопривредних објеката, треба имати у виду следеће чињенице:

- значај објеката за водопривреду;
- степен угрожености објеката од наноса;
- степен осетљивости функције објеката на засипање наносом и
- старост објеката или планирано време изградње објеката за будуће објекте.

Антиерозионо уређење обухвата радове и мере за заштиту од ерозије и бујица и контролу наноса на разматраном простору. Ови радови и мере могу се разврстати на:

- биолошке мере (пошумљавање, мелиорације шума, мелиорације пашњака и ливада и затрављивање);
- биотехничке мере (изградња зидова против спирања, контурних ровова, градона, тераса и др.);
- техничке мере (бујичарске зидне преграде, рустикалне преграде и др.) и
- административне антиерозионе мере (прописи којима се регулишу обавезе корисника да антиерозионо газдују поседом).

Обезбеђење најповољнијих и најцелисходнијих техничких, економских и еколошких решења антиерозионог уређења једног подручја састоји се у оптималној комбинацији биолошких, биотехничких и техничких радова, уз адекватну примену мера за заштиту животне средине и административних антиерозионих мера.

Примена појединих категорија антиерозионих мера зависи од конкретних услова посматраног локалитета - геоморфолошких, геолошких и педолошких услова терена, стања вегетације, метеоролошких и хидролошких фактора и др.

Флувијална ерозија представља једну компоненту комплексних речних процеса, који се одигравају под утицајем природних и антропогених фактора. Отуда је логично да се заштита од флувијалне ерозије третира у оквиру уређења водотока. Контрола флувијалне ерозије има двоструки ефекат: спречавањем бочне ерозије корита постиже се, с једне стране, заштита обала и приобаља, а с друге стране, зауставља се улаз материјала из рушевних обала у речно корито и тиме онемогућава формирање наносних наслага, које смањује пропусну моћ корита. Да би се проблематика флувијалне ерозије решила, потребно је површине заштитити биолошким интервенцијама, затрављивањем, пошумљавањем, и др.

Што се тиче еолске ерозије, мере заштите од овог феномена (ветрозаштитни и пољозаштитни појасеви и агротехничке мере), спадају у домен пољопривреде и шумарства. Међутим, заштита од еолске ерозије може бити и у интересу водопривреде, у случају када се у близини подручја интензивне ерозије ветром налазе водопривредни објекти (акумулације, регулисана речна корита, иригациони канали и др.).

Основни задатак водопривреде би се састојао у детерминисању свих водопривредних објеката који могу бити угрожени еолском ерозијом, као и у разради концепције њихове заштите.

Водни објекти за заштиту од штетног дејства унутрашњих вода - одводњавање

Под унутрашњим водама на подручју, подразумевају се површинске воде настале од падавина и подземне воде.

Ради одржавања оптималног режима на подручју, врши се одводњавање (евакуација) сувишних вода са изграђеним системима за одводњавање који се састоје од различитих хидротехничких објеката, као што су: канали, црпне станице, уставе, бране и акумулације, мостови, пропусти и др.

Целокупна површина општине Сента, сем уског појаса у небрањеном делу између минор корита Тисе и насипа прве одбрамбене линије, обухваћена је мелиорационим системима, односно одводњава се. Општина Сента нема тако развијену каналску мрежу. Трасирани су већином на ниским површинама, угроженим плитким површинским и подзменим водама где је одводњавање њихов превасходан задатак. Други задатак ових канала је да омогућује наводњавање током летњих дана када биљке немају довољну количину воде.

У општини Сента нема пловних канала. Укупна дужина канала у општини је 114 km, од тога преко 70 km је у риту. Канали се данас веома слабо користе за наводњавање и имају готово искључиво значај у одводњавању.

Подручје општине Сента захвата 5 сливова за одводњавање од којих се неки налазе у потпуности, а неки делом на територији Општине, а делом на територији суседних општина. У обухвату Плана се налазе мелиорациони канали слива бр. V Калоча (западно и јужно од насеља Сента), слива бр. VI Макош (југоисточно од насеља Сента) и слива бр. VII Сенђански рит (северно од насеља Сента) са ЦС-4 Сента (стара и нова за одводњавање).

Ови системи мелиорационих канала су за одводњавање пољопривредних површина, чији је реципијент река Тиса. Делови слива бр. V Калоча и бр. VII Сенђански рит су двоенаменски, имају и функцију наводњавања.

У наредној табели су приказане основне карактеристике система за одводњавање на подручју општине Сента:

Табела 5. Карактеристике система за одводњавање у општини Сента

Р.број	Слив	Површина (ha)	Укупна дужина каналске мреже (m)
1.	Калоча	17.356,52	43.956
2.	Чик-2	3.365,91	-
3.	Маркош	250,00	1.100
4.	Буџак	3.112,50	-
5.	Сенђански рит	2.993,00	70.630
УКУПНО:		27.077,93	

У табели бр. 6 су приказане основне карактеристике црпних станица које се налазе на системима за одводњавање на подручју општине Сента.

Табела 6. Основне карактеристике црпних станица на системима за одводњавање

Р.бр	Назив ЦС	Врста ЦС	Систем за одводњавање	Локација ЦС	Врста погона	Капацитет (m ³ /s)
1.	ЦС-13 Макош	стаб.	Макош	км 91+090	Дизел	0,50
2.	ЦС-4 Сента	стаб.	Сенћански рит	км 100+440	елктро	2,10

Регулисање водног режима у земљишту, уз изградњу и реконструкцију постојећих система за одводњавање омогућиће интензивну пољопривредну производњу. Полазиште за техничка решења у домену хидротехничких мелиорација је ревитализација постојећих мелиорационих система и постепено смањење садашњег заостајања Републике Србије у домену наводњавања изградњом нових система на земљиштима највиших бонитетних класа. Будући системи се планирају као интегрални мелиорациони системи (одводњавање, наводњавање, заштита од спољних вода), са свим мерама хидротехничких и агротехничких мелиорација.

Системи за одводњавање реализују се тако да се уклапају у решења интегралног уређења простора, при чему се води рачуна о потреби касније доградње и система за наводњавање. Допремање воде до парцела на којима не постоји изграђена каналска инфраструктура, врши се црпним станицама високог притиска и цевном мрежом.

Критеријум за оцену погодности земљишта за наводњавање узима у обзир три параметра:

- рељеф терена;
- могућност довода воде и
- квалитет земљишта.

Коришћење вода за наводњавање пољопривредног или другог земљишта врши се у складу са Законом о водама.

Према плановима и програмима развоја надлежног водопривредног предузећа, предвиђено је унапређење водопривредних делатности и активности на простору општине Сента и то:

1. слив „Сенћански рит“ - наставиће се активности на развоју наводњавања кроз оспособљавање целе каналске мреже за двонаменску функцију (одводњавање и наводњавање). Искључено је коришћење канала у друге сврхе ради очувања потенцијала за органску пољопривредну производњу. У току је израда пројекта за снабдевање водом за наводњавање регионалног подсистема „Тиса-Палић“, изградњом магистралног канала који се надовезује на постојећу мрежу канала сенћанског рита. На местима где је то потребно, мрежа ће бити реконструисана у постојећим габаритима, а капацитет црпне станице ЦС-6 Често, којом се вода за наводњавање препумпава до испод Горњег Брега ће се повећати;
2. слив „Макош“ - У јужном делу пројектована је таложница за фабрику шећера која неће угрожавати град нити органску производњу (воће, поврће) у северном делу где је планирано наводњавање (око 150 ha), уз поштовање ефикасног одводњавања за време одбране од поплаве. Локацију у „Макош“-у карактерише постојеће стање према којем се на најнизводнијем и најнижем делу простора налази испуст атмосферских вода кроз насип. До овог испуста постоји мелиорациони канал који доводи атмосферске и друге воде до испуста. Фабрика шећера је купила део земљишта поред овог испуста - 29 ha. Лагуне се смештају на простору од 85 ha (29 постојећих + 60 које треба докупити). Корисна површина лагуна 76 ha (90%). Предвиђа се проширење према северу, ближе шећерани. Ова површина омогућује примену такође најједноставнијег решења за пречишћавање отпадних вода: примену природних лагуна. Примењена су два типа редно везаних лагуна: анаеробна и факултативна. Редно повезивање служи за побољшање квалитета ефлуента. Количина воде која се испушта у једној кампањи је око 600.000 m³ пречишћене воде квалитета БПК₅=20-40g/m³. Реализација решења подразумева израду ободних и подеоних насипа, задржавање постојећег мелиорационог канала, задржавање постојећег пролаза кроз насип. Реализацијом ове варијанте, проблем прераде муља из отпадних вода Фабрике се решава за наредних 15 година;
3. планирана је изградња (доградња) система за наводњавање у оквиру комбината и за индивидуалне фармере коришћењем постојећих капацитета водозахвата и каналске мреже уз доградњу потребних додатних пумпних станица и развода до потрошача;
4. планирана је изградња акумулације „Загорица“. Сагледавањем временских и количинских распореда падавина на предметном подручју, закључено је да је потребно сигурније снабдевање водом пољопривредних површина. Због тога се планира изградња акумулације у којој би се током повољних услова задржавала и чувала вода која би се после користила за пољопривредне потребе током сушних

периода. Локација акумулације је старо напуштено корито реке Тисе, које се простире у правцу север - југ са минималним котама терена око 75 mAHB, у дужини од око 1.500 m. Будућа акумулација „Загорица“ налазила би се на катастарској парцели 14520/1 к.о. Сента, Општина Сента. Изградњом акумулације Загорица отвориће се могућност изједначене испоруке воде за наводњавање 290 ha пољопривредних обрадивих површина на вишим деловима Сенћанског рита. Поред наводњавања приобалних пољопривредних површина, акумулација ће имати и ретенциони базен за остале системе за наводњавање, спортски риболов и ловни туризам, рекреацију и др.

Водни објекти за коришћење вода

На предметном подручју су делови регионалног подсистема „Ада“ и регионалног подсистема „Тиса-Палић“, за снабдевање водом за наводњавање пољопривредних површина, који су саставни део Регионалног система за снабдевање водом Северне Бачке. У оквиру ових подсистема за наводњавање су и делови каналске мреже за одводњавање слива бр. V Калоча и бр. VII Сенћански рит као двоаменски, имају и функцију наводњавања.

Предвиђено је превођење воде из подсистема „Тиса-Палић“ у подсистем „Ада“ путем доводног канала који би пролазио кроз територију општине Кањижа и општине Сента. Подсистем „Тиса-Палић“ се снабдева водом из Тисе код Адорјана, преко црпне станице (ЦС) која подиже воду у канал Адорјан - Велебит, на коту 82,00 m.n.m. Из тог канала се, преко ЦС Велебит, вода пумпа у акумулацију Велебит, на коту 94,35 m.n.m., а затим преко ЦС Ором, подиже на коту 106,00 m.n.m. у каналу према Палићу. Из тог канала се одваја канал према водотоцима Чику и Криваји, за напајање належућих заливних система, као и акумулација Светићево и Бачка Топола. За преузимање воде из подсистема „Тиса-Палић“, планиран је водозахват за преузимање воде из канала Адорјан - Велебит и изградња магистралног канала за гравитациони довод воде у Сенћански рит (преко двоаменских канала S-VII-21 и S-VII-7 са осталим двоаменским каналима слива бр. VII Сенћански рит). Уз магистрални канал је предвиђена и секундарна мрежа за наводњавање делова површина на територији општине Кањижа (Кањишка II тераса). У оквиру система Сенћански рит су ЦС-5 Сента и ЦС-6 Често, за наводњавање.

Подсистем „Ада“ треба да обезбеди воду за наводњавање око 15.500 хектара пољопривредних површина у оквиру делова општине Ада и општине Сента. Подручје овог подсистема се са јужне стране граничи са подручјем подсистема „Бељанска Бара“, на северу и западу са подручјем подсистема „Тиса - Палић“, а на истоку са реком Тисом. Снабдевање водом се врши из Тисе пловном црпном станицом Калоча (ЦС „Халас Јожеф“) и делом канала Калоча. Планирана је изградња стабилне ЦС Калоча, која ће обезбедити потребно снабдевање водом подсистема „Ада“.

У складу са стратешким опредељењима, снабдевање водом највишег квалитета оствариће се развојем регионалног система водоснабдевања (у овом случају регионални систем горње Тисе), из којег ће се снабдевати становништво насеља општине Сента, као и само они технолошки процеси у којима је неопходна вода највишег квалитета. Дугорочно посматрано, решење водоснабдевања треба тражити у формирању централног постројења за комплетан третман воде, са базирањем на ресурс подземних вода, и/или речне воде Тисе, и изградњи магистралних повезних ценовода до свих насеља Општине. За снабдевање овог региона предвиђене су, поред постојећих изворишта и прерађене речне воде Тисе. Овом систему, поред насеља општине Сента, припадају и насељена места у општинама Суботица, Кањижа, Нови Кнежевац, Чока, Ада, Кикинда и Нова Црња. Алтернативна решења везана су за довођење вода са веће удаљености. Да би се донеле кључне одлуке у ком правцу да се врши дугорочно планирање развоја водоснабдевања са аспекта обезбеђења квантитета и квалитета воде за пиће, неопходно је сагледати хидрогеолошке и хидродинамичке параметре на ужој и широј локацији, као и одређене параметре који карактеришу квалитет воде за пиће.

До тада, даљи развој водоснабдевања, развијаће се у правцу који је сада у функцији, уз повећање броја црпних бушотина на постојећим или новим извориштима са изградњом појединачних уређаја за дотеривање квалитета воде по захтеваним критеријумима.

Иако се иде на рационализацију потрошње и максималну штедњу подземних ресурса питке воде, по потреби извршити проширење постојећих изворишта са неколико бунарских водозахвата због континуалног пропадања извесног броја бунара и како би се у насељима са по једним бунаром остварио потребан резервни капацитет.

Уколико се на основу претходног истраживања установи да на постојећим насељским локацијама изворишта нема могућности за бушење нових бушотина (што би могао да буде случај код малих насеља са једним до два бунара), то ће захтевати оформљивање нових изворишта, што представља значајније и дуготрајније кораке у техничком и финансијском смислу.

Насеље Сента се водом снабдева са 2 изворишта воде за пиће, тзв. „Север-рит“, које се налази ван грађевинског подручја, северно од насеља, и ова локација се задржава. Започета је изградња новог изворишта јужно од насеља, са уређајима и опремом за кондиционирање воде, тзв. „Југ-индустријска зона“, које ће уједно представљати централни водозахват. У овом тренутку на изворишту има 6 бунара и хидрофорско постројење, а за повећање капацитета, на локацији се планира бушење још 4 бунара, као и простор за изградњу резервоара и црпне станице за поузданије снабдевање насеља водом за пиће.

У наредном периоду смањиваће се специфичне потрошње воде у домаћинствима, политиком реалних цена воде, мерењем утрошка воде и мерама планске рационализације потрошње.

Норма потрошње за становништво ће бити на нивоу од 120 л/стан./дан до 150 л/стан./дан. Ради рационализације коришћења висококвалитетне воде за пиће и заштите исте од непотребног расипања, потребно је на минималну меру свести губитке на водоводној мрежи. Процес рационализације коришћења питке воде се може спровести, осим на већ поменуте начине:

- смањењем броја дефеката заменом и реконструкцијом дотрајале водоводне мреже;
- увођењем што бољег система мерења како би се открила места настанка губитака;
- едукацијом - дизањем свести потрошача: сталним информисањем, рекламама, наградним играма које организују водоводи, јавним дискусијама, продајним изложбама опреме за уштеду и посебно политиком цена која штити од непотребног расипања овог природног ресурса.

У свим решењима комплексних водопривредних система која користе воду највишег квалитета - снабдевање становништва увек има приоритет при расподели воде на кориснике.

Постојећа водоводна мрежа у насељима се задржава са делимичном реконструкцијом на деоницама које не задовољавају планске потребе. Због застарелости и неодговарајућег пречника, у Сенти се планира замена и реконструкција око 50 km водоводне мреже, у циљу смањења губитака и постизања квалитетнијег водоснабдевања. У осталим насељима се планира замена водова из преузетих микроводоводних заједница, преко којих су се корисници снабдевали водом за пиће.

Снабдевање водом насеља вршити из артешких водоносних слојева уз строгу контролу исправности воде пре и у току експлоатације. Посебну пажњу посветити избору места за бушење, као и регулисању зоне око бунара и објеката у мрежи, а у складу са Законом о водама.

Снабдевање водом у оквиру рубних предела насеља и атару, као и тамо где нема могућности за снабдевање водом преко водоводне мреже, биће решено индивидуално, путем бушених бунара.

Код снабдевања индустријских капацитета, који производе веће количине отпадних вода, увести обавезу рационализације потрошње увођењем процеса рецикулације, чиме ће се обезбедити вишеструка употреба захваћане воде, очување и заштита водних ресурса како од загађења, тако и од прекомерне експлоатације и исцрпљивања појединих издани.

Снабдевање технолошким водом је могуће из првог водоносног слоја (фреатска издан) уз сталну контролу воде пре и у току експлоатације, или из водотокова.

Водни објекти за сакупљање, одвођење и пречишћавање отпадних вода и заштиту вода

Површинске воде, природни и вештачки водотокови изложени су перманентној деградацији, упуштањем отпадних индустријских и насељских вода. Зато се ове воде морају прихватити и одвести до реципијента. На простору општине Сента развијаће се сепарациони канализациони системи, којима ће се посебно одводити фекалне отпадне воде, а посебно атмосферске отпадне воде. Основни задатак канализационог система је потпуна хидротехничка санитација урбаних простора. Фекални канализациони системи треба да прикупе и одведу ван територије све отпадне воде формиране при употреби и коришћењу. Канализациони системи су у врло уској вези са водоснабдевањем и представљају функционалну и органску целину са њим. Због тога се канализациони системи морају развијати упоредо са развојем система водоснабдевања.

Индустријске отпадне воде решаваће се, по потреби, посебним системима (компанија „Biospringer RS“ д.о.о. Сента, пречишћавање отпадних вода врши на посебном пречистачу).

Зависно од врсте и типа загађене воде, вршиће се њихово претходно пречишћавање кроз претретман, па ће се тек онда ићи на заједничко пречишћавање са санитарном и атмосферском отпадном водом.

Услови преттретмана индустријских отпадних вода треба да:

- заштите здравље особља које ради на одржавању канализационих система;
- заштите канализациони систем и објекте на њему;
- заштите процес пречишћавања отпадних вода на централном уређају;

- обезбеде одстрањивање из индустријских отпадних вода материје које се мало или никако не одстрањују на централном уређају за пречишћавање отпадних вода, а које могу угрозити захтевани квалитет вода реципијента.

Пре испуштања у реципијент (канализација, површински водоток, подземна средина...), отпадна вода мора да се пречисти до нивоа којим се неће нарушити прописани квалитет воде у самом реципијенту. Пре упуштања отпадних вода у реципијент, предвиђа се њихово пречишћавање на постројењу за пречишћавање отпадних вода (ППОВ). Капацитет ППОВ-а мора бити усклађен са потребама становника и планираним повећањем индустријских капацитета, што је неопходно анализирати и документовати одговарајућом студијом. Карактер реципијента предвиђа, односно захтева висок степен пречишћавања. После пречишћавања на уређајима за пречишћавање отпадних вода, пре испуштања у реципијент концентрација појединих загађујућих материја у ефлуенту мора задовољавати услове које прописује надлежно водопривредно предузеће.

Отпадне воде насеља Сента прикупљају се општим канализационим системом, а сабране воде се одводе заједничким колектором јужно од насеља, ка локацији постројења за пречишћавање отпадних вода. Постојење је у функцији од 2005. године, и у овој етапи развоја система, задовољава својим капацитетом (16000 ЕС - еквивалентних становника), а по потреби се може извршити проширење капацитета изградњом неопходних објеката.

За потребе пречишћавања отпадних вода, у насељима на територији Општине предвиђена је изградња постројења одговарајућег капацитета пречишћавања у сваком појединачном насељу. Локације постројења нису дефинисане, а на тим пречистачима вршиће се пречишћавање искључиво комуналних отпадних вода насталих у домаћинствима, док се за индустријске отпадне воде предвиђа пречишћавање унутар самих индустријских комплекса.

Планирању и пројектовању ППОВ приступа се након анализе улазних параметара и излазних критеријума, односно након усвајања капацитета постројења и технолошког процеса пречишћавања, претходне анализе алтернативних решења израђеним према потребама пречишћавања, локалним условима урбаног подручја и техно-економским подацима. Из одабраног процеса пречишћавања произилази избор објеката и уређаја, избор локације ППОВ, конципирање шеме постројења, дефинитиван хидраулички прорачун, избор опреме, архитектонско-грађевинско обликовање, услови извођења и експлоатације постројења, услови заштите на раду, и др.

При избору технологије пречишћавања, треба свакако имати у виду да су код већине насеља непосредни реципијенти пречишћених вода мелиорациони канали са малим протицајем и брзинама течења. Код појединих насеља у близини не постоји непосредни водоток који би био реципијент отпадних вода, па се у том случају разматра могућност да се третирана отпадна вода испусти у подземну средину. Примат треба дати савременим поступцима пречишћавања, јер омогућују постизање захтеваних ефеката пречишћене воде, у кратком временском року, еколошки су прихватљиви и воде се уз оптималне трошкове рада и одржавања. Већина ових технолошких поступака базирана је на комбинацији механичког и биолошког пречишћавања, са могућношћу додатног (терцијарног) третмана на неком од уређаја за филтрацију и финалну дезинфекцију. У насељима која немају изграђену канализациону мрежу, односно у којима би изградња и одржавање канализационе инфраструктуре изискивали знатна финансијска средства и тиме били неодрживи са економског аспекта, разматрати могућност индивидуалног решавања третмана отпадних вода. Третман отпадних вода се решава на нивоу сваког појединачног домаћинства, или привредног субјекта, који су у саставу тог насеља.

Потребно је напоменути да сва насеља која се анализирају овим Планом нема изграђену канализациону инфраструктуру. У употребљене воде из појединачних домаћинстава и мањих привредних субјеката таквих насеља се претежно упуштају у неадекватно изграђене септичке јаме (које су уз то и водопрпусне), односно у копане бунаре, јаруге и слично. Овакво стање је незадовољавајуће, и у будућности не би смело да буде одрживо. Задржавање септичких јама би једино имало смисла под условом да су водонепропусне и да служе као привремени ретенциони танкови са дефинисаном динамиком пражњења до изградње уређаја за третман отпадних вода из дотичног насеља. Третман отпадних вода из ових јама вршио би се на постројењу за третман отпадних вода.

Туристички локалитети и центри, као и зоне кућа за одмор, проблем одвођења отпадних вода решаваће преко компактних мини уређаја за биолошко пречишћавање.

Развој атмосферске канализације има задатак заштите урбанизованих површина унутар насеља и индустријских погона од плављења атмосферским водама. Кишну канализацију конципирати за меродавне

услове (временски пресек, урбанизованост простора, рачунска киша итд.), а етапно реализовати тако да се изграђени делови рационално уклапају у будуће решење.

У насељима општине Сента, постојећа мрежа отворених канала ће се ширити у складу са потребама, са уливима у најближе потоке путем уређених испуста који су осигурани од ерозије и који не залазе у протицајни профил канала (потока).

За атмосферске отпадне воде са зауљених и задрљаних површина (бензинске пумпе исл.), предвидети одговарајући третман на сепаратору уља и таложнику. Садржај уља у третираној води не сме бити већи од 0, 1 mg/l, а суспендованих материја од 30 mg/l.

Приликом израде плана који евентуално предвиђа израду концепта атмосферске канализације, потребно је претходно дефинисати укупне количине упуштених вода и сходно томе, уз консултацију надлежних органа водопривреде проценити могућност прихвата дефинисаних количина. У случају да су процењене количине упуштених вода веће од оних на које су димензионисани делови каналске мреже у које се предвиђа упуштање, потребно је предвидети могућност реконструкције (повећање протицајног профила и сл.). Без обзира на евентуалну потребу реконструкције са надлежним водопривредним предузећима, потребно је уговорно решити прихват прикупљених вода.

У случају да се у неки од канала у склопу система за одводњавање предвиђа упуштање атмосферских вода прикупљених са било које површине, потребно је имати у виду да се могу упуштати само чисте воде и евентуално технолошке које морају бити пречишћене, без таложљивих или муљевитих материја (пливајући предмети, амбалажа, делови хране, тешки метали, разна уља, и течности за моторе и сл.), ради обезбеђења II₆ класе квалитета воде у каналу односно крајњем реципијенту.

Атмосферске и условно чисте технолошке воде (расхладне и сл.), чији квалитет одговара II₆ класи квалитета воде могу се без пречишћавања упуштати у мелиорационе канале.

Изливи атмосферских и пречишћених вода у мелиорационе канале морају бити изведени на одређен начин да би се спречило деградација и нарушавање стабилности косина канала.

6.3. ЕНЕРГЕТСКА ИНФРАСТРУКТУРА

6.3.1. Електроенергетска инфраструктура

Напајање електричном енергијом општине Сента обезбеђено је из трансформаторске станице ТС 110/20 kV „Сента 1“ и ТС 110/20 kV „Сента 2“, преко 20 kV извода и трансформаторских станица 20/0, 4 kV.

На подручју Плана налази се преносна мрежа 110 kV, као део система основне преносне мреже Републике Србије и њу чини:

1. 110 kV ДВ бр.160/1 ТС Србобран-ТС Сента 1;
2. 110 kV ДВ бр.160/2 ТС Сента 1-ТС Кањижа;
3. 110 kV ДВ бр.1103/1 ТС Сента 1-ТС Сента 2 и
4. 110 kV ДВ бр.1103/2 ТС Сента 2-ТС Ада.

У постојећим коридорима преносне мреже, у складу са Законом, могу се вршити реконструкције и санације, због потреба интервенција и ревитализације, под условима надлежног оператора преносног система електричне енергије и овим Планом.

Поправљање квалитета испоруке и напонских прилика у мрежи, решавање се локално по потреби, изградњом нових средњенапонских и нисконапонских објеката.

Градиће се углавном монтажно бетонске, компактне, зидане и стубне трансформаторске станице. Највећи број трансформаторских станица градиће се у радним зонама и деловима где је планирано становање.

Који тип трансформаторске станице (стубна, монтажно-бетонска, компактна, зидана или узидана) ће бити усвојен за изградњу, пресудно ће зависити од типа средњенапонске мреже на коју ће се нова трансформаторска станица прикључити.

Планирана електроенергетска мрежа ће бити углавном надземна на бетонским и гвоздено-решеткастим стубовима унутар грађевинског подручја. У деловима насеља где је планирано вишепородично становање, радне зоне, централни садржаји и спортско-рекреативне површине, електроенергетска мрежа ће се у потпуности каблирати, а трасе каблова планирају се обострано дуж улица.

Постојећа надземна електроенергетска мрежа која прелази преко планираних радних зона, радних комплекса, зоне становања, као и других површина ће се каблирати, а каблови ће се градити у уличним коридорима.

Планирана нисконапонска мрежа може бити изграђена продужавањем постојеће мреже у складу са потребама и на местима где постоје потребни технички и електроенергетски услови или изградњом нове нисконапонске мреже (надземне или подземне) на местима где не постоји постојећа мрежа.

Надземна нисконапонска мрежа ће бити формирана монтирањем нисконапонских проводника самоносивог кабловског снопа (или проводника типа Al/Če) на претходно постављеним типовим стубовима нисконапонске мреже или мешовитог вода. Овај тип нисконапонске мреже градити на јавним површинама у путним појасевима саобраћајних коридора.

Подземна нисконапонска мрежа ће бити формирана изградњом подземних нисконапонских водова који ће међусобно повезивати систем кабловских прикључних кутија са припадајућим дистрибутивним трансформаторским станицама. Систем кабловских прикључних кутија ће бити грађен комбиновано, постављањем ових кутија на слободностојећа армирано - бетонска постоља на јавним површинама у путним појасевима саобраћајних коридора или њиховом уградњом на делове спољашњих фасада (или зиданих ограда) објеката купаца, уколико се ови грађевински елементи буду градили на регулационим линијама парцела.

У случају да се постојећа нисконапонска мрежа мора продужити, потребно је постојећу надземну мрежу продужавати одговарајућом надземном мрежом, а подземну мрежу продужавати одговарајућом подземном мрежом.

Изградњу нове нисконапонске мреже и подземних нисконапонских водова, мора пратити и изградња одговарајућих дистрибутивних трансформаторских станица и пратеће средњенапонске мреже.

Мрежа јавног осветљења ће се каблирати у деловима насеља где је електроенергетска мрежа каблирана, а у деловима насеља где је електроенергетска мрежа надземна, светилке за јавно осветљење ће се постављати по стубовима електроенергетске мреже. Мрежу јавног осветљења дуж главних саобраћајница треба реконструисати, а у делу насеља са централним садржајем поставити расветна тела на украсне канделабре. Мрежу јавног осветљења реконструисати, тј. градити нову, у складу са новим технологијама развоја расветних тела и захтевима енергетске ефикасности.

У наредном периоду потребно је део електричне енергије, произведен из конвенционалних извора, супституисати енергијом из неконвенционалних извора - извора обновљиве енергије.

У циљу рационалне употребе квалитетних енергената и повећања енергетске ефикасности, потребно је применити мере, како у производним објектима, преносној и дистрибутивној мрежи, тако и при коришћењу електричне енергије у секторима потрошње, тј. крајњих корисника енергетских услуга.

6.3.2. Термоенергетска инфраструктура

Гасоводна и топловодна инфраструктура

На територији општине Сента изграђени су транспортни гасоводи Хоргош-Сента МГ-06, Сента-Батајница МГ-04, Сента-Мокрин МГ-03, Хоргош-Бечеј МГ-07, гасовод РГ-03/І од МГ-07 до ГРЧ Сента, гасовод РГ-03-02 од ГРЧ Сента до ГМРС Сента, транспортни гасовод за Бачку Тополу РГ-04-01/І, гасовод ДГ-04-01 Ада - МГ-04, ДГ-04-03 СГС Ада-СГС Чантавир, гасовод СГС Чантавир-СГС Велебит и продуктовод СО₂ Бечеј-Суботица.

Изграђена је главна мерно-регулациона станица ГМРС „Сента“. Мерно-регулационе станице „Biospringer“ (бивши „Alltech Fermin“), „Balind Automotive“, „Fas Shoes“, „Rasco-Tamp“, „Neo-Displays“, „Mecafor“, „Elgas“, „Житопромет Сента“ и „JT INternational“.

У општини Сента гасификавано је само насеље Сента. Поред изграђене дистрибутивне гасоводне мреже у насељу Сента изграђена је и топловодна инфраструктура за производњу топлотне енергије.

На територији општине Сента налази се и траса планираног магистралног гасовода „Граница Бугарске-граница Мађарске“.

Такође, у насељу Сента планирана је изградња производних енергетских когенеративних постројења СЕТА 1 и СЕТА 2 за производњу електричне и топлотне енергије коришћењем биомасе, као обновљивог извора енергије и изградња комплекса топлане, енергетског објекта за производњу топлотне енергије коришћењем природног гаса и биомасе као обновљивог извора енергије.

На територији општине Сента нису гасификована насеља Богараш, Горњи Брег, Торњош и Кеви.

Постојећи капацитети и изграђеност гасоводне инфраструктуре на подручју обухвата Плана, пружају могућност њеног даљег развоја и проширења у циљу обезбеђења земног гаса за све кориснике и боље експлоатације земног гаса.

Приоритет развоја гасоводне инфраструктуре на предметном подручју, је изградња дистрибутивне гасоводне мреже и МРС за снабдевање гасом насеља Богараш, Горњи Брег, Торњош и Кеви.

На предметном подручју налазе се налазе гасна поља „Ада“, „Горњи Брег“, „Чантавир“ и део експлоатационог гасног поља „Велебит југ-1“, десет (10) производних гасних бушотина које припадају овим гасним пољима, као и СГС сабирна гасна станица „Чантавир“.

Богараш

За снабдевање насеља Богараш природним гасом, планира се изградња дистрибутивног гасовода и МРС „Богараш“, као и дистрибутивне гасоводне мреже у уличним коридорима до свих потрошача у насељу.

Локација МРС „Богараш“ је предвиђена у грађевинском подручју насеља.

Горњи Брег

За снабдевање насеља Горњи Брег природним гасом, планира се изградња дистрибутивног гасовода и МРС „Горњи Брег“, као и дистрибутивне гасоводне мреже у уличним коридорима до свих потрошача у насељу.

Локација МРС „Горњи Брег“ је предвиђена у грађевинском подручју насеља.

Торњош

За снабдевање насеља Торњош природним гасом, планира се изградња дистрибутивног гасовода и МРС „Торњош“, као и дистрибутивне гасоводне мреже у уличним коридорима до свих потрошача у насељу.

Локација МРС „Торњош“ је предвиђена у грађевинском подручју насеља.

Кеви

За снабдевање насеља Кеви природним гасом, планира се изградња дистрибутивног гасовода и МРС „Кеви“, као и дистрибутивне гасоводне мреже у уличним коридорима до свих потрошача у насељу.

Локација МРС „Кеви“ је предвиђена у грађевинском подручју насеља.

Нафтоводна инфраструктура

На овом простору налази се траса изграђеног је магистралног нафтовода Надрљан-Нови Сад.

6.3.3. Коришћење обновљивих и других извора енергије за производњу електричне и топлотне енергије

У наредном планском периоду потребно је стимулисати развој и коришћење обновљивих извора енергије, чиме ће се знатно утицати на побољшање животног стандарда и заштиту и очување природне и животне средине.

Енергетски производни објекти који користе обновљиве изворе енергије (биомаса, биогаз, геотермална енергија) и друге изворе (гас), могу се градити у склопу радних комплекса, односно туристичких комплекса (геотермална енергија, соларна енергија), како у насељима, тако и ван, који ће ову енергију користити за

сопствене потребе, а такође и потребе других корисника конекцијом у јавну дистрибутивну електричну и топлотну мрежу.

Електране које би за производњу електричне и топлотне енергије користиле биомасу и биогаз за сопствене и друге потребе, могу се градити и на пољопривредном земљишту у склопу пољопривредних комплекса, фарми и салаша.

Електране које би за производњу електричне и топлотне енергије користиле гас сопствене и друге потребе могу се градити у склопу експлоатационих поља нафте и гаса.

Енергетски производни објекти који би користили биомасу, биогаз и гас за производњу енергије, као и енергетски производни објекти који би користили сунчеву енергију и енергију ветра који ће произведену енергију конектовати у јавну мрежу, ван грађевинских подручја, као засебни комплекси, могу се градити на основу урбанистичког плана.

Ветроелектране се могу градити на пољопривредном земљишту, ван грађевинских подручја и заштићених природних и културних вредности.

За искоришћавање енергије ветра, поред неопходних климатских карактеристика (брзина, учесталост и правац ветра, геомеханичка својства терена, сеизмолошки аспекти), један од важних фактора је и постојећа путна и железничка инфраструктура и приступачност терена на ком се планира изградња ветроелектрана.

Важан фактор је и покривеност територије средњенапонском и високонапонском мрежом и постојање трансформаторских станица и могућност прикључења на њих.

Такође важни критеријуми за одабир локација ветрогенератора су и:

- утицај на животну средину и биодиверзитет - неугрожавање флоре и фауне, избегавање градње у границама постојећих и планираних заштићених природних добара и других еколошки значајних подручја и у њиховој непосредној близини;
- довољна удаљеност од насеља и стамбених објеката како би се избегло повећање интензитета буке;
- довољна удаљеност од инфраструктурних објеката (електронских комуникационих мрежа и опрема, радарских, аеродрома, линијских инфраструктурних објеката и др).

Ограничења за изградњу ветроелектрана представљају:

- посебно заштићене природне вредности и миграторни правци птица, према условима надлежног завода за заштиту природе;
- подручја насељених места;
- остало грађевинско земљиште (радне зоне, зоне туристичких садржаја и кућа за одмор итд.).

Начин прикључивања електрана на постојећу и планирану електроенергетску мрежу ће бити дефинисан на основу услова надлежних оператера дистрибутивног и преносног система електричне енергије.

6.4. ЕЛЕКТРОНСКА КОМУНИКАЦИОНА (ЕК) ИНФРАСТРУКТУРА

У наредном периоду, у области електронских комуникационих система, неопходно је увођење дигиталне технологије, како за нове објекте, тако и замена постојећих аналогних комуникационих система, тј. аналогних телефонских централа, довољног капацитета, којим ће се омогућити неопходно укидање двојничких и инсталација дигиталних (ISDN и HDSL) телефонских прикључака.

Проширење комуникационих система реализоваће постављањем нових електронских комуникационих уређаја и проширивањем постојећих који су лоцирани у постојећим објектима и постављањем мултисервисних приступних уређаја и друге електронске комуникационе опреме у indoor или outdoor кабинете.

Дигитализацију је потребно извршити на свим нивоима, што подразумева и увођење оптичких каблова у месне мреже и до крајњих корисника. Дигитализацију и проширење комуникационих система пратиће и проширење транспортне мреже, засноване на постојећим и новим оптичким кабловима и система преноса најсавременије дигиталне технологије.

За потребе квалитетног одвијања електронског комуникационог саобраћаја на подручју Општине, потребно је у потпуности извршити дигитализацију електронске комуникационе мреже. Дигитализација подразумева увођење дигиталних комуникационих центара и дигиталних система преноса у свим равнима мреже. Ово подразумева и полагање каблова са оптичким влакнима као медијумом преноса на свим нивоима међумесне мреже, са перспективом увођења оптичких каблова и у месне мреже, туристичке комплексе и зоне кућа за

одмор и рекреацију. Овим ће се створити услови за примену и коришћење широкопојасних сервиса и приступног мултиплексера дигиталних претплатничких линија (DSLAM) којим ће се омогућити брзи приступ интернету, као и мултимедијални сервиси.

Оптичке кабловске везе се планирају дуж свих планираних саобраћајних коридора свих нивоа, као и у коридорима постојећих саобраћајница у трасама постојеће електронске комуникационе мреже у сврху реконструкције постојећих кабловских веза и повећања капацитета, повезивање нових локација мултисервисних приступних уређаја, базних станица мобилних комуникација и локација корисника.

Да би се створили услови за испоруку интерактивних широкопојасних сервиса како код индивидуалних, тако и осталих корисника, постојеће дистрибуционе и комутиране мреже се морају унапредити у широкопојасне комутиране корисничке, базиране на квалитету сервиса, што подразумева и промене у приступним мрежама.

У области приступних мрежа користиће се оптички, као и симетрични и коаксијални каблови, бежични приступ, системи са вишеструким коришћењем каблова и комбинација наведених медијума.

С обзиром на брз развој електронског комуникационог система, као и услове које буде диктирала нова технологија развоја система мобилних комуникација, нове локације базних радио-станица и радио-релејних станица биће одређиване у складу са овим Планом, односно урбанистичким плановима за подручја Плана где су исти прописани, као и плановима развоја надлежних оператера, уз задовољење законских и техничких прописа за ту врсту објеката.

Радио-дифузни систем засниваће се такође на дигиталној технологији, што на простору обухвата Плана подразумева замену постојећих уређаја емисионих система.

За пријем и дистрибуцију сателитских и земаљских радио и ТВ програма, у свим насељима. потребно је изградити кабловски дистрибуциони систем.

Према савременим техничким стандардима, кабловски дистрибутивни систем (КДС) је вишенаменски широкопојасни комуникациони систем намењен, како дистрибуцији радио и ТВ сигнала, тако и пружању широкопојасних интерактивних, тј. двосмерних сервиса корисницима. У наредном периоду поштански саобраћај одвијаће се преко постојећих поштанских јединица у насељима, са евентуалним новим уговорним шалтерима у насељима.

Изградња електронске комуникационе инфраструктуре на простору Општине, вршиће се у складу са овим Планом и плановима развоја, односно условима надлежних предузећа.

6.5. КОМУНАЛНА ИНФРАСТРУКТУРА

Управљање отпадом

У односу на положај регионалне депоније на територији општине Суботица, у општини Сента, изграђена је и функцији је трансфер станице за општине Сента и Чока на делу локације постојеће санитарне депоније, на катастарској парцели бр. 19984/3 КО Сента која је издвојена пројекатом парцелације. Са трансфер станице, отпад се вози на регионалну депонију у Суботицу која је почела са радом 2019. године.

На територији општине Сента регистроване су две неуређене депоније на катастарским парцелама бр. 8066/3 КО Сента-град, као и бивша општинска депонија на катастарској парцели бр. 12862 КО Сента која је коришћена до 2001. године. За обе локације је потребно израдити пројекте за њихову санацију и рекултивацију.

У погледу решавања проблематике третмана отпада животињског порекла, Закон о ветеринарству прописује систем који обухвата обавезе локалне самоуправе као и свакога ко својим радом ствара отпад животињског порекла.

Третман отпада животињског порекла у складу са овим Законом, подразумева нешкодљиво уклањање лешева животиња и других отпадака животињског порекла до објеката за сабирање, прераду или уништавање отпада животињског порекла на начин који не представља ризик по друге животиње, људе или животну средину.

Предвиђено је прикупљање ветеринарских и санитарних отпадака у кругу градске депоније. За ту сврху се на локацији градске депоније предвиђају расхладни контејнери, одакле се одвозе на даљу прераду.

Смештај и чување лешева се планира на депонији комуналног отпада у расхладним контејнерима за сакупљање лешева до нешкодљивог уклањања. Одредбама Одлуке о држању и заштити домаћих животиња („Службени лист општине Сента“, број 12/93), нешкодљиво уклањање животињских лешева је поверено Јавном комунално-стамбеном предузећу из Сенте.

У изузетним случајевима, лешеве животиња се закопавају или спаљују на сточном гробљу или јами гробнице у складу са Законом о ветеринарству и Правилником о начину разврставања и поступања са споредним производима животињског порекла, ветеринарско-санитарним условима за изградњу објеката за сакупљање, прераду и уништавање споредних производа животињског порекла, начину спровођења службене контроле и самоконтроле, као и условима за сточна гробља и јаме гробнице („Службени гласник РС“, бр. 31/11, 97/13, 15/15 и 61/17) чл. 96. и Правилником о утврђивању мера раног откривања и дијагностике заразне болести трансмисивних спонгиозних енцефалопатија, начину њиховог спровођења, као и мерама за спречавање ширења, сузбијање и искорењивање ове заразне болести („Службени гласник РС“, бр. 96/10, 33/16 и 54/19).

Постојећа локација сточног гробља/јаме гробнице, на кат парцели 16183 КО Сента дата је на Рефералној карти бр.3, Туризам и заштита простора. Потребно је уредити у складу са важећом подзаконском регулативом и применити техничке мере заштите у току њиховог коришћења, а у планском периоду и мере санације и рекултивације.

Ради хуманог хватања и уништавања паса и мачака луталица на основу Правилника о условима који морају да испуњавају прихватишта и пансиони за животиње („Службени гласник РС“, број 19/12), планирана је изградња објекта за привремени смештај ових животиња у насељу Сента на површини бившег стрелишта у Малом риту.

7. ПРАВИЛА И МЕРЕ ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ, ПРЕДЕЛА, ПРИРОДНИХ И КУЛТУРНИХ ДОБАРА, ОДБРАНЕ ЗЕМЉЕ И ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА

7.1. ЗАШТИТА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Стратешко опредељење заштите животне средине је усмерено у циљу оптималног и рационалног коришћења природних ресурса и унапређење природних и створених вредности на предметном простору.

У том смислу, на територији општине Сента, Планом је предвиђена заштита природних ресурса: воде, ваздуха и земљишта од постојећих и потенцијалних извора деградације.

Заштита вода

Основни задатак у области заштите вода је заштита квалитета вода до нивоа да се оне могу користити за потребе корисника са највишим захтевима у погледу квалитета вода. У наредном периоду, предузеће се мере заштите ресурса пијаћих вода као националног богатства, које ће се користити искључиво за водоснабдевање становништва.

У циљу заштите вода и водних ресурса, забрањује се упуштање било каквих вода у напуштене бунаре или на друга места где би такве воде могле доћи у контакт са подземним водама.

Забрањено је упуштати у мелиорационе канале, баре или водотоке било какве воде осим атмосферских и условно чистих расхладних вода које по Уредби о класификацији вода одговарају II_б класи. Уколико се планира испуштање осталих отпадних вода у канале, морају се обавезно комплетно пречистити (примарно и секундарно) до траженог степена квалитета.

За технолошке отпадне воде потребно је предвидети предtretман код сваког загађивача, као и пречишћавање на постројењу пре упуштања у реципијент, тако да упуштена вода задовољава II_б класу квалитета воде.

Пречишћене санитарно-фекалне отпадне воде и технолошке воде се могу упуштати у реципијенте (отворене канале), у складу са одредбама Уредбе о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/12), Уредбом о граничним вредностима приоритетних и приоритетних хазардних

супстанци које загађују површинске воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 24/14) и Правилником о опасним материјама у водама („Службени гласник РС“, број 31/82).

У циљу постепеног смањења загађења вода и довођења свих деоница водотока у прописану класу предвиђа се:

- 1) смањење емисије суспендованог и органског загађења из концентрисаних извора који су обухваћени програмом за око 90%;
- 2) свођење емисије тешких метала на вредности прописане стандардима ефлуента;
- 3) свођење емисије токсичних органских супстанција на вредности нормиране квалитетом ефлуента и
- 4) оплемењивање малих вода.

Објекте за смештање, складиштење и чување опасних, отровних и лако запаљивих течности треба пројектовати према важећим правилницима који обрађују ове услове, а нарочиту пажњу треба посветити сигурној и трајној заштити подземних и површинских вода.

Ради заштите и коришћења подземних вода обавезно се прати стање нивоа и квалитета подземних вода прве фреатске издани, дубљих издани и дубоких подземних вода.

Стање нивоа и квалитета подземних вода прве (фреатске) издани, прати Републички хидрометеоролошки завод, а дубљих издани и дубоких подземних вода, предузеће, односно друго правно лице коме то повери министарство надлежно за геолошке послове.

Заштита и коришћење водног ресурса подразумева:

- оптимизирање режима вода;
- праћење стања и
- анализу квалитета вода.

У контексту заштите воде, као природног ресурса, предвидети:

- око постојећих и планираних изворишта подземних вода зоне и појасеве санитарне заштите, у складу са Законом о водама и Правилником о начину одређивања и одржавања санитарне заштите изворишта за водоснабдевање („Службени гласник РС“, број 92/08);
- ради заштите и коришћења подземних вода, пратити стање нивоа и квалитета подземних вода прве фреатске издани, дубљих и дубоких подземних вода;
- у циљу заштите вода и водних ресурса, забрањује се упуштање било каквих вода у напуштене бунаре или на друга места где би такве воде могле доћи у контакт са подземним водама;
- забрањено је упуштати у мелиорационе канале, баре и водотоке било какве воде осим атмосферских и условно чистих расхладних вода, које по Уредби о категоризацији вода одговарају II₆ класи;
- заштиту од поплава обезбедити одржавањем изграђених и изградњом планираних објеката и система;
- одбрамбени насип штитити забраном изградње објеката и садње зеленила у складу са Законом о водама;
- одржавати систем за одводњавање и наводњавање (чишћење канала од муља и растиња) и изводити реконструкцију и изградњу у складу са условима из Плана.

Овим мерама омогућиће се рационално и вишенаменско коришћење вода (водоснабдевање, рекреативне и туристичке активности, хидроенергетски потенцијал, пловидба, порибљавање и сл.).

У обухвату Плана не врши се системско праћење квалитета површинских вода. Најприближније мерно место налази се у Мартоношу, општина Кањижа, које су у државној мрежи мониторинг станица за осматрања квалитета вода реке Тисе. У планском периоду, а у разговорима са Републичком агенцијом за заштиту животне средине, потребно је покренути питање успостављања мерног места на подручју општине Сента, низводно од излива ППОВ и индустријске зоне у насељу Сента.

Заштита ваздуха

У контексту заштите и очувања квалитета ваздуха предвиђено је редовно праћење стања квалитета ваздуха и идентификација загађивача на територији Општине. Све застареле технологије потребно је иновирати и применити БАТ технологије (Best Available Techniques- најбоље доступне технологије). Планом се постојећи индустријски објекти задржавају, али се морају евидентно технолошки унапредити.

Даљи развој индустрије на територији општине Сента неопходно је усмерити и ограничити на оне индустријске објекте који не загађују ваздух, односно не врше емисију аерозагађивача.

Као мера заштите квалитета ваздуха на територији Општине, потребно је израдити локални регистар извора загађивања и успоставити систем праћења и контроле нивоа загађености ваздуха.

На територији насеља Сента оцењивање квалитета ваздуха врши се за следеће полутанте: *сумпор диоксид, оксиди азота, чађ, суспендоване честице ТСП и ПМ10*, на два мерна места МЗ Кертек и Болница.

Захтеви квалитета ваздуха дефинисани за полутанте, који имају потврђен штетан утицај на здравље популације (граничне вредности, толерантне вредности, границе оцењивања и толеранције, циљне вредности и дугорочни циљеви) ближе су прописани Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха.

Додатно, прописане су и границе (критични нивои, циљне вредности) за поједине полутанте за заштиту вегетације (сумпор диоксид, азотни оксиди, озон).

Уредбом су дефинисани и прагови обавештавања и прагови упозорења за поједине полутанте, као и критични нивои за заштиту вегетације.

За наменска мерења појединих полутаната, у зонама и агломерацијама у којима се налазе различити извори емисије полутаната који могу утицати на ниво загађености ваздуха, прописане су максимално дозвољене концентрације (гасовите неорганске, органске и канцерогене материје, укупне суспендоване честице, укупне таложне материје и чађ).

Оцењивање квалитета ваздуха, на основу измерених концентрација загађујућих материја у ваздуху, врши се применом критеријума за оцењивање у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха.

Мониторинг квалитета ваздуха потребно је вршити и на руралним локацијама ван непосредног утицаја значајних извора загађења ваздуха у насељеним местима у обухвату Плана као и уз прометне саобраћајнице у осталим насељеним местима на територији општине Сента.

У индустријским објектима, који нису обухваћени мрежом мониторинга квалитета ваздуха, треба обезбедити вршење континуалног и/или повременог мерења/узимања узорака загађујућих материја и примењивати одређене техничко-технолошке мере заштите, према потреби, којима се обезбеђује да емисија загађујућих материја у ваздуху задовољава прописане граничне вредности. Уколико дође до квара уређаја, којим се обезбеђује спровођење прописаних мера заштите, или до поремећаја технолошког процеса, услед чега долази до прекорачења граничних вредности емисије, носилац пројекта је дужан да квар или поремећај отклони или прилагоди рад новонасталој ситуацији, односно обустави технолошки процес како би се емисија свела у дозвољене границе у најкраћем року.

Од потенцијалних загађивача на територији општине Сента, праћење емисије вршило се на локалитету Фабрици шећера ТЕ ТО док је била у функцији (до пре три године) и у комплексу “Biospringer“ (бивши „Alltech Fermin“).

За постројења и активности која могу имати негативне утицаје на здравље људи, животну средину или материјална добра, врсте активности и постројења, надзор и друга питања од значаја за спречавање и контролу загађивања животне средине, уређују се услови и поступак издавања интегрисане дозволе, која је дефинисана Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине.

Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине прописано је да ће, за постојећа постројења и активности, оператер прибавити дозволу у складу са Програмом усклађивања појединих привредних грана са одредбама овог закона. 2008. године донета је Уредба о утврђивању Програма динамике подношења захтева за издавање интегрисане дозволе, којом се утврђују рокови у оквиру којих се подносе захтеви за издавање интегрисане дозволе, по врстама активности и постројења.

Постројења у којем се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна опасна материја у једнаким или већим количинама од прописаних (у даљем тексту: севесо постројење), регулисана су Законом о заштити животне средине и другим подзаконским актима, као техничка јединица унутар комплекса где се опасне материје производе, користе, складиште или се њима рукује. Око постојећих индустријских комплекса неопходно је формирати заштитне појасеве, као баријере у промету аерозагађивача у односу на околне садржаје.

На територији општине Сента, према прелиминарном списку Министарства заштите животне средине идентификовано је једно постројење које подлеже издавању интегрисане дозволе, а то је АД Фабрика шећера ТЕ ТО, које тренутно није у функцији

Праћење нивоа буке на територији општине Сента врши Завод за јавно здравље Кикинда. Мерење комуналне буке врши се на 3 локалитета:

- утао улица Торњошки пут и Гајева;
- болница;
- улица Арпадова (кружни ток).

На основу претходне анализе, а у складу са Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини може се израчунати проценат становништва угроженог буком од саобраћаја у току дана и у току ноћи. Проценат становништва угроженог буком од саобраћаја (% A) у току дана износи за 2017. годину 35.44 % (у 2016. години био је 38.73%), а проценат веома угроженог становништва (%X) у току дана износи 16.16% (у 2016. години био је 18.41%). Проценат становништва угроженог буком од саобраћаја (% A) у току ноћи износи 17.67%, за 2017. годину (у 2016. години био је 17.74%), а проценат веома угроженог становништва (%X) у току ноћи износи 8.06% (у 2016. години био је 8.1%).

Праћење нивоа буке на територији општине Сента могуће је и на другим локалитетима уколико постоји потреба, у складу са Законом о заштити од буке у животној средини, Уредбе о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини, („Службени гласник РС“, број 75/10) и другом законском регулативом која регулише ову област.

Заштита земљишта

Планом је предвиђено да се земљиште, као природни ресурс, заштити низом мера и активности које ће допринети његовом очувању и унапређењу квалитета. То се првенствено односи на одвођење отпадних вода из насеља сепаратном канализационом мрежом, затим на елиминацију комуналног отпада континуираним одношењем на општинску трансфер станицу одакле се отправља на регионалну депонију на територији Града Суботице.

За све неуређене депоније, сточна гробља, деградиране површине, као и за општинску депонију након њеног затварања извршити санацију и рекултивацију. Третман сточних лешева потребно је вршити у складу са Законом о ветеринарству.

У циљу заштите пољопривредног земљишта потребно је вршити контролисану примену хемијских средстава заштите за потребе пољопривредне производње.

Обавеза успостављања систематског мониторинга земљишта на простору Републике Србије дефинисана је Законом о заштити животне средине, Законом о заштити земљишта, Уредбом о граничним вредностима загађујућих штетних и опасних материја у земљишту („Службени гласник РС“, број 30/18) и Уредбом о програму систематског праћења квалитета земљишта, индикаторима за оцену ризика од деградације земљишта и методологији за израду ремедијационих програма („Службени гласник РС“, број 88/10 и 30/18).

За све објекте који могу имати негативне утицаје на животну средину, надлежни орган може прописати израду Студије процене утицаја на животну средину, у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини Студије о процени утицаја на животну средину и Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину, као и Уредбом о одређивању активности чије обављање утиче на животну средину.

У Извештају о стратешкој процени утицаја Просторног плана општине Сента на животну средину, биће вредновани и процењени могући значајни утицаји на животну средину до којих може доћи имплементацијом Плана, а предложене су мере за смањење негативних утицаја на животну средину.

7.2. ЗАШТИТА ПРЕДЕЛА

Полазиште за очување вредности карактера предела подручја општине Сента представља утврђивање препознатљивих просторних целина утврђених на основу изражене генеричке историјске повезаности насеља, природних вредности и начина коришћења и култивисања простора.

У подручју обухвата Плана очување се и заштитити специфичне просторне целине и подцелине независно од њиховог формалног статуса, због њиховог одрживог коришћења за едукацију, развоја туризма и других активности. Поред тога, очување се и структуре, разноврсност и међусобне интеракције природних

(абиотичких и биотичких) и културних (руралних и урбаних) елемената предела. Приоритет имају следеће активности:

1. очување природних вредности водотока и еколошких коридора и њихова промоција кроз увођење нових активности које ће побољшати економију подручја;
2. очување, ревитализација, реконструкција и регенерација постојећих структура и вредности насеља и њихових атара и унапређење природних простора унутар урбаних и периурбаних структура насеља;
3. ревитализација и рекултивација деградираних природних елемената предела.

Основне активности везане за развој и уређење предела општине Сента, као механизма одрживог развоја, заштите и идентитета интеракције културних и природних вредности, груписане су и представљене као три основне активности:

1. успостављање контролисаног и селективног развоја активности, начина и интензитета коришћења простора који могу да имају негативан утицај на очување и унапређење слике (доживљаја) предела;
2. стварање информативне инфраструктуре (инфо-пунктови, дигиталне апликације, натписи, и др.) у циљу презентације (интерпретације), развоја свести и анимирања јавности о значају очувања карактеристичних елемената простора који представљају значајан чинилац у стварању колективног идентитета локалног становништва;
3. умањење и превенција даље деградације карактера предела и праћење ефеката предузетих мера на очувању и унапређењу предела.

За потребе заштите, презентације, контролисања и селективног развоја активности, начина и интензитета коришћења простора који могу да имају негативан утицај на доживљај, унапређење и очување слике предела, морају се обезбедити услови за планско проширење постојећих капацитета, понуде и инфраструктуре руралног туризма.

7.3. ЗАШТИТА ПРИРОДНИХ ДОБАРА

На простору обухвата Плана су евидентиране следеће просторне целине од значаја за очување биолошке разноврсности: **подручје у поступку заштите (ПАРК ПРИРОДЕ „МРТВАЈЕ ГОРЊЕГ ПОТИСЈА“)**, подручје планирано за заштиту (Група старих храстова код железничке станице у насељу Богараш) и станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја. За заштиту је од стране Општинске управе предложено стабло храста у КО Сента на локалитету „Пана“. На основу Уредбе о еколошкој мрежи („Службени гласник РС“, број 102/10), утврђене су деонице еколошког коридора реке **ТИСЕ СА ОБАЛСКИМ ПОЈАСОМ КАО ЕКОЛОШКИ КОРИДОР ОД МЕЂУНАРОДНОГ ЗНАЧАЈА**.

ВОДОТОК ЧИКЕР ЈЕ РЕГИОНАЛНИ ЕКОЛОШКИ КОРИДОР, А НА ПРОСТОРУ ОБУХВАТА ПЛАНА СЕ НАЛАЗЕ И ЛОКАЛНИ ЕКОЛОШКИ КОРИДОРИ.

Подручје у поступку заштите

За подручје у поступку заштите, **ПАРК ПРИРОДЕ (ПП) „МРТВАЈЕ ГОРЊЕГ ПОТИСЈА“**, **ПРЕДЛОГ ЗА СТАВЉАЊЕ ПОД ЗАШТИТУ ЈЕ ПРЕДАТ НАДЛЕЖНОМ МИНИСТАРСТВУ 2012. ГОДИНЕ.**

МИНИСТАРСТВО ЈЕ ОБАВЕСТИЛО ЈАВНОСТ ДА ЈЕ ПОКРЕНУТ ПОСТУПАК ЗАШТИТЕ, ТЕ СЕ У СКЛАДУ СА ЧЛАНОМ 42. ЗАКОНА О ЗАШТИТИ ПРИРОДЕ, ОВО ПОДРУЧЈЕ СМАТРА ЗАШТИЋЕНИМ.

Заштићено подручје спада у II категорију као заштићено подручје покрајинског/регионалног, односно великог значаја. Према **класификацији светске уније за заштиту природе (IUCN)**, **ово заштићено подручје је V Категорија** као Заштићени копнени предео (подручје одржаваних екосистема) и IUCN Category V - Protected Landscape.

На основу Уредбе о еколошкој мрежи, подручје ПП „Мртваје горњег Потисја“ је издвојено као **део еколошког коридора од међународног значаја реке Тисе** у Републици Србији. ПП „Мртваје горњег Потисја“ са својим влажним стаништима и воденим током представља део еколошког коридора уз Тису, градећи националну еколошку мрежу, која је повезана са Паневропском еколошком мрежом. Мозаик станишта омогућава развој и размножавање слабо покретљивих врста и доприноси очувању структуре њихових метапопулација.

Због значајне биомасе дрвећа и зељастих биљака ова станишта су природни пречистачи загађења из околине и станишта типа рефугијума за заштићене и угрожене врсте биљака и животиња које су некада насељавале широки појас поплавног подручја Тисе.

У циљу успостављања ЕУ еколошке мреже NATURA 2000, подручје ПП „Мртваје горњег Потисја“, као једно од централних подручја националне еколошке мреже, биће обрађено као *Natura 2000 подручје у Републици Србији*, будући да обухвата приоритетне типове станишта у панонском биљногеографском региону (Директива о очувању природних станишта и дивље фауне и флоре - Council Directive 92/43/EEC of 21 May 1992 on the conservation of natural habitats and of wild fauna and flora).

ПП „МРТВАЈЕ ГОРЊЕГ ПОТИСЈА“ СЕ НАЛАЗИ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНА: КАЊИЖА, ЧОКА И СЕНТА. ДЕО ПАРКА ПРИРОДЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ СЕНТА ОБУХВАТА МРТВАЈЕ „ПАНА“ И БАТКА“, ЗА КОЈИ СУ ОДРЕЂЕНИ РЕЖИМИ II И III СТЕПЕН ЗАШТИТЕ, КАО И ЗАШТИТНА ЗОНА, ЗА КОЈЕ СУ ДАТЕ МЕРЕ ЗАШТИТЕ НА ОСНОВУ ПРЕДЛОГА ЗА СТАВЉАЊЕ ПОД ЗАШТИТУ.

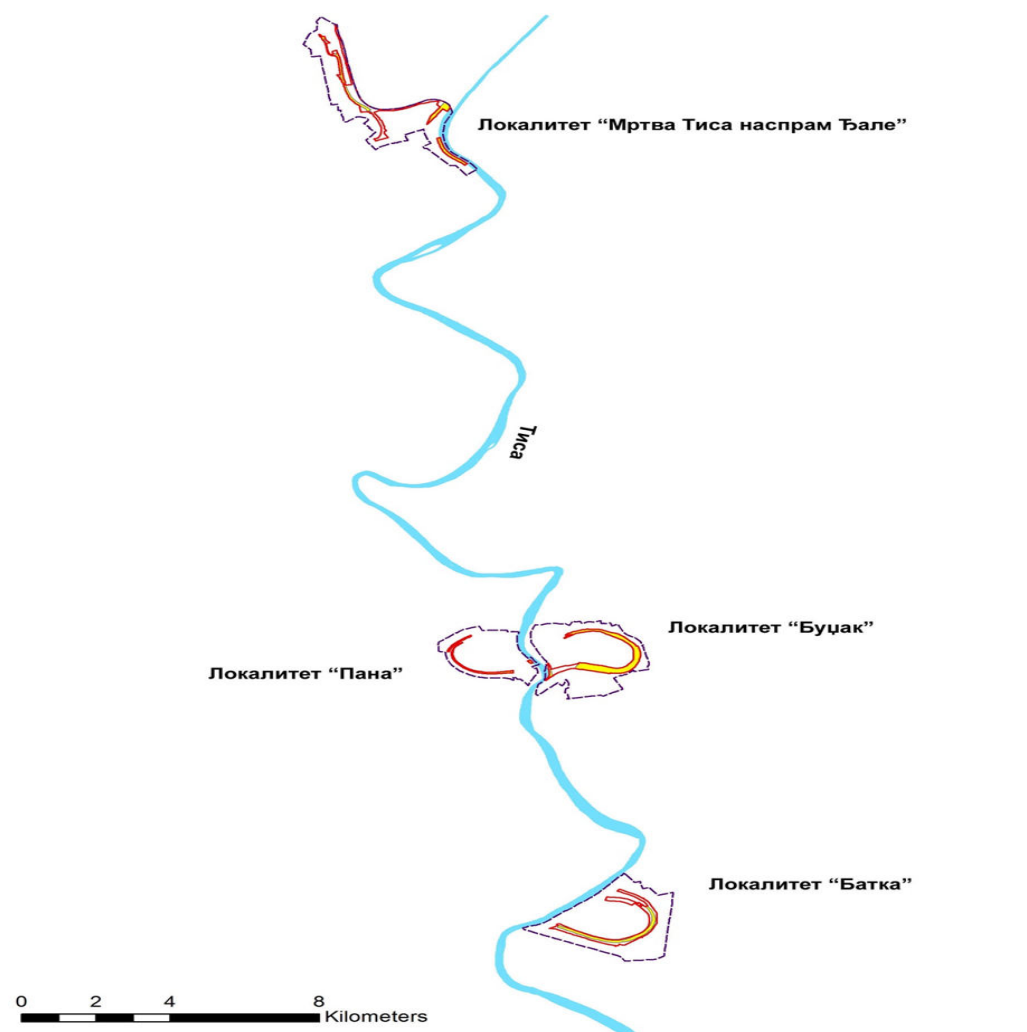
Мртваје које улазе у састав ПП „Мртваје горњег Потисја“, представљају једно од очуваних влажних подручја, на шта указује присуство бројних ретких врста флоре и фауне водених, мочварних, ливадско-пашњачких, слатинских и степских станишта која чине 19 биљних заједница. Приоритет за заштиту има 14 типова станишта. На овом простору је присутно 60 таксона фитопланктона, 220 таксона биљака, 17 врста малочикустих црва, 137 врста инсеката и 25 врста паука, 24 врсте риба, 8 врста водоземаца и 4 врсте гмизаваца, као и 167 врста птица и велики број сисара.

Режим заштите II степена спроводи се на делу заштићеног подручја са делимично измењеним екосистемима великог научног и практичног значаја. Овде су могуће управљачке интервенције у циљу рестаурације, ревитализације или усмеравања сукцесије. Могући су контролисани видови традиционалног коришћења природних ресурса (сеча трске, кошење, испаша, пчеларење), односно традиционалне делатности које током свог одвијања нису угрозиле примарне вредности простора.

Режим заштите II степена на територији општине Сента обухвата следеће локалитете: Пану са очуваном степском вегетацијом, водена огледала мртваја Пана и Батка, аутохтоне шумарке беле врбе (*Salix alba*) и топола (*Populus sp.*) у небрањеном делу Тисе и станиште ларви тиског цвета (*Palingenia longicauda*) у обалском делу Тисе.

Режим заштите III степена се спроводи на делу заштићеног подручја са делимично измењеним и/или измењеним екосистемима од научног и практичног значаја.

У овом степену заштите могуће је селективно и ограничено коришћење природних ресурса и простора уз потребну инфраструктуру и другу изградњу, које је усклађено са вредностима, потенцијалима, капацитетима и потребама заштићеног простора. Режим заштите III степена обухвата околни простор мртваје Батка до старог насипа са шумарцима и обрадивим површинама у њеном северном делу.

Слика 1. Граница заштићеног подручја ПП „Мртваје горњег Потисја“
заштитном зоном¹²

са

На основу Предлога за стављање под заштиту, дефинисана је заштитна зона изван граница заштићеног подручја. Режим заштитне зоне заштићеног подручја забрањује и ограничава радове и активности за које се (у поступку утврђеним законом и другим прописима), утврди да могу имати значајан неповољан утицај на биолошку разноврсност, вредности геонаслеђа и предела тог заштићеног подручја.

Подручје планирано за заштиту

Група старих храстова код железничке станице у насељу Богараш је подручје планирано за заштиту. Овим Планом је резервисан простор за заштиту.

Станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја

На простору обухвата Плана у бази података Покрајинског завода за заштиту природе су регистрована у складу са критеријумима Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива („Службени гласник РС“, бр. 5/10, 47/11 и 32/16), следећи локалитети станишта заштићених и строго заштићених врста:

- ознака ВТО01, назив: „Акумулација Светићево“, категорије станишта: акумулације, ливаде, ободна вегетација водених система, ровови и мали канали;
- ознака SEN02а, б назив: „Остаци слатина на Јарашу“, категорије станишта: слатине, ровови и мали канали;

¹² Извор: Парк природе „Мртваје горњег Потисја“, Предлог за стављање под заштиту, Покрајински завод за заштиту природе, 2012.

- ознака SEN03 a, b, c, d, e, f, g, h, j, i назив: „Слатине Керексик и Фекетесик“, категорије станишта: ровови и мали канали, слатине;
- ознака SEN04, назив: „Керестеш“, категорије станишта: ливаде, ободна вегетација водених система, слатине, шумарци;
- ознака SEN06, назив: „Тиски цвет код Санада“, категорије станишта: плантаже, реке и потоци, хигрофилне шуме и жбуње;
- ознака SEN07, назив: „Таложник за отпадне воде сенћанске шећеране“, категорије станишта: индустријска и украсна језерца;
- ознака **SEN08**, назив: „Сурдук Сента“, **КАТЕГОРИЈЕ СТАНИШТА: ЕКСТЕНЗИВНЕ АГРИКУЛТУРЕ, ЛИВАДЕ, ОБРАДИВЕ ПОВРШИНЕ И ВЕШТАЧКИ ПРЕДЕЛИ, РОВОВИ И МАЛИ КАНАЛИ, СТЕПЕ НА ЛЕСУ, ШУМАРЦИ.**

На подручју Плана се налазе следеће заштићене и строго заштићене врсте биљака: слатинска паламида (*Cirsium brachycephalum*), шварценбергова боквица (*Plantago schwarzenbergiana*) и животиња: пољска шева (*Alauda arvensis*), црвена чапља (*Ardea purpurea*), патка њорка (*Aythya nyroca*), бела рода (*Ciconia ciconia*), ветрушка (*Falco tinnunculus*), сива ветрушка (*Falco vespertinus*), ђубаста шева (*Galerida cristata*), сеоска ласта (*Hirundo rustica*), чапљица (*Ixobrychus minutus*), руси сврчак (*Lanius colturio*), речни галеб (*Larus ridibundus*), славуј (*Luscinia megarhynchos*), велика стрнадица (*Miliaria calandra*), жути плиска (*Motacilla flava*), тиски цвет (*Palingenia longicauda*), брката сеница (*Panurus biarmicus*), спрудник убојица (*Philomachus pudnax*), сабљарка (*Recurvirostra avosetta*), црноглава траварка (*Saxicoa torquata*), мали гњурац (*Tachybaptus ruficollis*), мрки спрудник (*Tringa erythropus*), спрудник мигавац (*Tringa glareola*), црвеноноги спрудник (*Tringa totanus*), вивак (*Vanellus vanellus*).

У складу са овим Правилником, заштита строго заштићених врста се спроводи забраном коришћења, уништавања и предузимања свих активности којима се могу угрозити дивље врсте и њихова станишта, као и предузимањем мера и активности на управљању популацијама. Заштита заштићених дивљих врста се спроводи ограничењем коришћења, забраном уништавања и предузимања других активности којима се наноси штета врстама и њиховим стаништима као и предузимањем мера и активности на управљању популацијама.

Изградња акумулације унутар делимично засуге мртваје Тисе који је саставни део станишта заштићених и строго заштићених врста SEN04, треба да се одвија у складу са потребама очувања природних вредности простора, и то на следећи начин:

- У поступку израде планске и пројектне документације за изградњу предметне акумулације неопходно је исходovati услове заштите природе које на подручју АПВ издаје Покрајински завод за заштиту природе. Изградња и експлоатација акумулације не сме да има негативан утицај на хидролошки режим мртваје Пана (Подручје у поступку заштите Парк природе „Мртваје горњег Потисја“), или предметног станишта SEN04 (обезбедити очување мочварне вегетације мртваје на простору ван акумулације);
- Ван просторних целина предвиђених за изградњу акумулације и припадајућих објеката, очувати остатке природних мочварних, ливадских и шумостепских станишта, односно применити концепт компензације станишта: изгубљене делове станишта надокнадити на другим просторним целинама, а делимично и побољшањем стања постојећих влажних станишта. Формирање отворене водене површине акумулације, у случају природолике зонације приобалне вегетације (што се обезбеђује одговарајућом морфологијом обалног појаса), може побољшавати животне услове врстама влажних станишта;
- Временски распоред радова (уклањање вегетације, земљани радови, пуњење водом акумулације) ускладити са потребама заштите популација строго заштићених врста;
- Просторни распоред рекреативних активности ускладити са распоредом постојећих, а у случају компензације станишта, и будућих локација осетљивих станишта;
- Израду акумулације планирати у складу са потребама очувања доброг еколошког потенцијала будућег водног тела:
  - морфологија корита треба да омогућује развој приобалног појаса мочварне вегетације (тршњака, шашева, плутајућих биљака) који врши филтрирање хранљивих материја и самопречишћавање воде.
  - обезбедити техничка решења којима се омогућује смањење нивоа воде за најмање 0,4 метара у раном јесењем периоду ради обезбеђења сезонских осцилација неопходних за повољно еколошко стање језерског екосистема (виталност приобалног појаса, обнова тршњака и смањење оптерећења азотним једињењима).

Предлог општине Сента за заштиту

За заштиту је од стране Општинске управе, предложено стабло храста које се налази поред насипа према Адорјану у КО Сента на катастарској парцели бр. 14 429 на локалитету „Пана“.

Еколошки коридори

Заштиту еколошке мреже потребно је спроводити на основу важеће Уредбе о еколошкој мрежи, којом се обезбеђује спровођење мера заштите ради очувања предеоне и биолошке разноврсности, одрживог коришћења и обнављања природних ресурса и добара и унапређења заштићених подручја, типова станишта и станишта дивљих врста. Еколошки коридори на простору обухвата Плана су:

- Тиса и њен обалски појас са насипом - еколошки коридор од међународног значаја утврђен **Уредбом о еколошкој мрежи, Регионалним просторним планом АП Војводине („Службени лист АП Војводине“, број 22/11) и Просторним планом подручја посебне намене мултифункционалног еколошког коридора Тисе („Службени лист АПВ“, број 14/15)**. На основу Уредбе о еколошкој мрежи, подручје ПП „Мртваје горњег Потисја“ је издвојено као део овог еколошког коридора;
- водоток Чикер - регионални еколошки коридор утврђен **Регионалним просторним планом АП Војводине** и
- локални еколошки коридори - шумарци, заштитни појасеви, канализовани водотоци и мелиоративни канали, као и њихов обалски појас.

На основу Закона о заштити природе, „еколошки коридор је еколошка путања и/или веза која омогућава кретање јединки популација и проток гена између заштићених подручја и еколошки значајних подручја од једног локалитета до другог и који чини део еколошке мреже“. Уредбом о еколошкој мрежи су утврђена еколошки значајна подручја и еколошки коридори од међународног значаја и на предметном простору се примењују мере заштите наведене у Прилогу 3. Уредбе. Мере заштите еколошке мреже односе се на правна лица и физичка лица која користе природне вредности и обављају активности и радове. У заштитној зони еколошко значајних подручја и коридора, потребно је елиминисати или ублажити негативне утицаје на живи свет, што се остварује зоналним распоредом урбано-руралних садржаја и применом одговарајућих техничко-технолошких и других решења.

Водотоци са функцијом еколошких коридора и њихов обалски појас, истовремено представљају станишта насељена заштићеним врстама које се налазе на списковима Правилника о проглашењу и заштити строго заштићених и заштићених дивљих врста биљака, животиња и гљива и доприносе очувању заштићених врста, чија је бројност на овим просторима највећа у периодима миграције појединачних животињских група.

Очување квалитета воде (доброг еколошког статуса/потенцијала) и проходности ових еколошких коридора, као и одржавање што већег дела обале у блиско-природном стању неопходно је за дугорочни опстанак заштићених врста и биодиверзитета ширег региона.

Изграђени делови обале водотокова или канала са улогом еколошког коридора, смањују проходност коридора и представљају баријеру за одређене врсте. Неповољни утицаји изграђених делова обале умногоме зависе од примењених техничких решења (тип обалоутврде, осветљеност, саобраћајна инфраструктура, проценат зеленила), као и од дужине измењене деонице. Извори светлосног зрачења угрожавају популације ноћних животиња, јер функционишу као светлосне клопке, а такође стресно утичу на фауну у близини саобраћајница, те је у том смислу потребно применити одговарајућа техничка решења.

7.4. ЗАШТИТА КУЛТУРНИХ ДОБАРА

На простору обухваћеним Планом се налазе бројна непокретна културна добра: археолошка налазишта, споменици културе, добра која уживају претходну заштиту, јавни споменици и амбијентална целина - салаши на Ором брегу¹³.

Археолошка налазишта

1. 13159, КО Сента
2. 21109, 13127/9, 13127/8, 13127/5, 13127/4, 13127/1, 13126/1, 13125, 13124, 13123, 13122, 13121, КО Сента
3. 9622, 9621/1, 9621/2, 9620, 9619, 9618, 9617, 9616, 9615, 9613, 9614/2, 9614/1, 9608, 9612, 9609, 9611, 9607, 9610, 9607, 9606, 9605/2, 9605/2, 9605/1, 9604/2, 20736/1, 9569/1, 9567, 9566, КО Сента
4. 9569/1, 20736/1, 9604/2, 9604/1, 9603/2, 9603/1, 9570/1, 9602/2, 9602/1, 9571/4, 9601, 9571/6, 9600, 9599, 9598, КО Сента
5. 21121, 9552/1, 9551, КО Сента

¹³ Према подацима Међуопштинског завода за заштиту споменика културе Суботица добијеним за потребе израде ППО Сента, услови број 193-2/4 од 16.11.2012. год.

6. 20737, 9828, 9827, 20744, 9661, 9663/1, 9664/1, 9664/2, 9665, 9666, 9667, 9668, 9669/1, 9670/3, 9671/3, 9671/4, 9672/3, 9673/3, 9673/2, 9673/1, 9674/2, 20631, 9545, 9544, 9543, 9549, 9542, 9547, 9657, 9656, 9658, 9659, КО Сента
7. 13117, 13116/2, 13116/1, 13115, 13114, 13113, 13112, 13111, 13110/4, 13110/3, 13110/2, КО Сента
8. 13109/1, 13108, 9559, 20622, 20735, 20631, 13107, 20733, 13106, 13104, 13101, 13105, 9558, 13102, КО Сента
9. 9704, 9705, 9706, 9709/2, 9709/1, КО Сента
10. 542, 541/1, 541/2, 538, 537, 534, 535, 533, 532, 530, 531, 543, 544, 8250, 432, 435, 434, 436, 437, 439, 438, 440, 442, 441, 443/1, КО Сента
11. 8190, 482/1, 479, 478, 8192, 8191, 476, 477, КО Сента
12. 456/1, 455, 452, 454, КО Сента
13. 12904, 12902, 12900, 12899, 12896, 12895, 12892, 12890, 12889, 12887, 12883, 12882, КО Сента
14. 20730, 12909, 12906/2, 12906/1, 12913/1, 12914, 12917, 12918, 12919, 12920/1, 12921, 12922/2, 12922/1, 12924, 12923, 12925, 12926, 12927, 12928, 12929, 12930, КО Сента
15. 12949, 12950, 12951, 12954, 12953, 12952, 12956/1, 12955, 12956/2, 12956/1, 20731, КО Сента
16. 12965, 12967, 12971, 12972, 12973, 12963/2, 12964, 12963/1, 12962, 12960, КО Сента
17. 13035/3, 13035/2, 20622, 9536, 9533, 9530, 13035/1, 13035/2, КО Сента
18. 13036, 20622, 9541, 20733, КО Сента
19. 13033, 13032/2, 20622, КО Сента
20. 15304, 20875, 15305/1, КО Сента
21. 15491/2, 15492/2, КО Сента
22. 15495, 15496, 15497, 15498, 15499/2, 15499/1, 15500/2, 15500/1, 15501, 15502, 15503, 15504, 15505, 15506, 15507, 15508, 15509, 15510/2, 15510/1, 15511, 15512, 15513, 15514, КО Сента
22. 16267/1, 16266/2, 16265, 16264, 16263, 16262, 16261, 16260/2, 16260/1, 16259, 16258/3, 16258/2, КО Сента
23. 15684/1, 15683/1, 15683/2, 15682, 15681, 15680, 15679, 15678, 15677, 15676, 15675, 15674, 15673, 15672, 15671, КО Сента
24. 15678, 15677, 15676, 15675, 15674, 15673, 15672, 15671, 15670, 15669, 15668, 20877, 15621, 15622, КО Сента
26. 20632, 15688/2, 15688/1, 15687, 15686, 15685, 15684/2, 15684/1, 21094, 15683/1, 15683/2, КО Сента
28. 15830, 15831, 15832/1, 1532/2, 15833, 15834, 15835/1, 15835/2, 1536, КО Сента
29. 16226, 16225, 16224, 16223, 1622/3, 16222/2, КО Сента
30. 20632, 15694, 15695, 15696, 15697, 15698, 15699, 15700, 15701, 15702, 15703, 15704, 15705, 15706, 15707, КО Сента
31. 16291, 16292, 16293, 16294, 20888, 16252, КО Сента
32. 16316/2, 16317, 16320, 16321, 16322, 16323, КО Сента
33. 11045/2, 11049, 11050, 11051/1, 11051/2, 11052/1, 11052/2, 11053/1, 11053/2, 11055, 11056, КО Сента
34. 8524/2, 8490, 8519, 8518, 8517, 8516, 8513, 8515, 8524/1, 8520, 8521, 8522, 8523, КО Сента
35. 8374, 8377, 8372/3, 8372/2, 8357, 8356, 8372/1, КО Сента
36. 9468/1, 9468/2, 9468/3, 9084, 9082/2, 9083, КО Сента
37. 12705/1, 12705/2, КО Сента
38. 12706, 12707, 12708, 12709, 12710, 12711, 12712, 12713, 12714, 12715, 20868, 12744, 12743, 12742, 12741, 12740, 12739, КО Сента
39. 11959, 11958, 11957, 11956, 11955, КО Сента
40. 11580, 20815, 11581/1, 11581/5, 11581/2, 11581/3, 11581/4, 11582, 11583, 11584/1, 20816, КО Сента
41. 11479, 11480, 20809, 11481, 11482, 11483, 11484, 11485, 11486, 11487/1, 11487/2, 11487/3, 11488, 11489, 11490, 11584/2, 11584/3, 11584/5, 11584/6, 11584/4, 11585, 11586, 11588, 11587, 11589, 11590, 11591, 11594, КО Сента
42. 11720, 11721, 11722, 20807, 11723, 11724, 11725, 20808, 11468, 11469, 11470, 11471, 11472, 11473, 20809, 20808, 11599, 11600, 11601, 11602, 11610/3, 11610/2, 11610/4, 11610/1, КО Сента
43. 11710, 11711, 11712, 11713, 11714, 11715, 20807, 11615/1, 11613, 11612/1, 11611, 11610/1, КО Сента
44. 11875, 11876/3, 11880/1, 11878, 11879, 11877, 11880/4, 11880/3, 11880/5, 11880/2, 11881, 11882, 11886, 11885, 11887, 11888/1, 11883/3, 11883/1, 11883/2, 11882, КО Сента
45. 11894, 11895, 11896, 11897, 11898, 11899, 11900, 11901/1, 11902/2, 20821, 11907, 11910, 11908, КО Сента
46. 11915/2, 11919, 20820, КО Сента
47. 12034/1, 12032/1, 20820, 11920, 11921, 11944/1, 12032/2, 20641, 12031/1, 12030, КО Сента
48. 12031/1, 12029, КО Сента
49. 11743/7, 11743/8, 11743/11, КО Сента
50. 11690/14, 11690/13, 11690/18, 11690/12, 11690/1, 1690/4, 1690/5, КО Сента

51. 11763/12, 11763/13, КО Сента
51. 11763/9, 11763/10, 20797, 11759/7, 11759/8, КО Сента
52. 11690/2, 11690/15, 11690/16, 20804, 11671/2, 11672, 11673, 11674/1, 11675/1, 116752, КО Сента
53. 10480, 20766, 10540/1, 10539, 10538, 10537, 10535, КО Сента
54. 11757/2, 11757/3, 11757/4, 11757/10, 11758, 11759/6, 11759/7, 11759/8, КО Сента
55. 20797, 11763/12, КО Сента
57. 3025, 3033, 3028, 7941, 3045/1, 3049/2, 3049/1, КО Торњош
58. 2976, 2979, 2980, 2987, 2984, 2981, 2977, 2978, КО Торњош
59. 3045/2, 3049/1, 3048, 3047, КО Торњош
60. 3067, КО Торњош
61. 3118/1, 3118/2, 3119, 3121/1, 3121/3, 3121/2, 3112, КО Торњош
62. 11804/1, 11804/2, 11803/2, 11803/1, 20800, 11771, 11772, 11773, 11774, 11779, 11780, КО Торњош
63. 11763/19, 11763/20, 11763/5, 20799, 11780, 1178, 11782/1, 11783, 11784, 117851, 11785/2, КО Торњош
64. 11792, 20802, 11646, 11647, 11648, 11649, 11650/1, 11650/2, 11651, 11652, 11653, 20803, КО Сента
65. 11654/2, 11654/3, 11654/4, 11655/1, 20803, 11637/2, 11637/3, КО Сента
66. 20803, 11632, 11631, 11630, 11629, КО Сента
67. 3535, 3534/2, 3534/1, 3532, 3531, 3530, 3536, 3533, 3537, КО Торњош
68. 3554, 3555, 3556, 8097, 3322/1, 3323/1, 3324/1, КО Торњош
69. 3319, 3312, 3311, 3318, 3317, 3319, 3316, КО Торњош
70. 3310, 3301, 3308/1, 3307, 3306, 3305/1, 3304/1, 3302, КО Торњош
71. 3245/1, 3246/1, 3247/1, 3248/1, 3249/1, 3250/1, 3251/1, 8112, 3253/2, 3254, 3255, 3256, 3257, 3258, 3259, 3261, 3263, 3264, 3260, 3262, 8087, 6855, КО Торњош
72. 3175, 3176/1, 3176/2, 3181, 3182/2, 8111, 3226/1, 3224, 3225, 3221, 3223/2, 3222, 3223/1, 3223/3, 3219, 3217, 3218, 3216/1, 3215/1, 3214/1, 3213/1, 3212/1, КО Торњош
73. 3504, 3506, 3505, 3507, 3508, 3509, 3510, 3515/2, 3518/2, 3520, 3518/1, 3519, 3516, 3514, 3517, 3515/1, 3513, КО Торњош
74. 3334, 3335, 3338, 3339/1, КО Торњош
75. 3347, 3348/1, 3349/1, 3349/2, КО Торњош
76. 3355/1, 3355/2, 3356/1, 3356/2, 3357, 3360/1, КО Торњош
77. 2714, КО Торњош
78. 3495/2, 3495/1, КО Торњош
79. 2233, 2234/6, 2234/7, 2234/8, 2234/9, 2234/10, 2234/11, 2234/12, 2234/13, 2234/14, 2234/21, 2234/15, КО Торњош
80. 2232/28, 2232/7, 2232/29, КО Торњош
81. 3580, 3581, 3582, КО Торњош
82. 3567/5, 3568/1, 3568/2, 3569/1, 3569/5, 3569/3, 3569/4, 3570, 3574, КО Торњош
83. 3551, 3550, 3549, 3548, 3547/3, 3547/2, КО Торњош
84. 3622/7, 3622/8, 3622/9, 8092, 3553/2, 3553/1, 3552/3, 3552/2, КО Торњош
85. 3617, 3618, 3619, 3623, 3620, 3627/25, 3627/24, 3627/23, 3627/22, КО Торњош
86. 8034/1, 8032/1, 8185, КО Сента
87. 3693, 3691, 3690, 3689, 3688, 8077, 3715, 3716, 3728, 3729, 3730, 3733, 3735, 3738/3, 3738/2, 3738/1, 3737, 3736/2, 3736/1, 3725, 3724, 3723, 3721, КО Торњош
88. 3740, 3751/1, 3751/2, 3751/3, КО Торњош
89. 8075/2, 8344/I, 8066/2, 8066/3, 8176, 8184, 21119/4, 21118, 21114, 21018, 20637/1, 19985/5, 19985/4, 8175, 8174, 8173, КО Сента
90. 20102, 20101, 20100, 20099, 20098, 20097, 20096, 20095, 20094, 20093, 20092, 21118, КО Сента
91. 3780, 3781, 3782, 3783/1, 3779/5, 3779/4, 3779/3, 3779/6, 3779/2, 3779/1, 3778, КО Торњош
92. 20476, КО Сента
93. 19770, 19767, 19769, 19768, КО Сента
94. 19770, КО Сента
95. 21118, 20073, 20072, 20071, 20070, 20069, 20068, 20067, 20066, 20065, 20063, 20062, 20061, 20060, 20059, 20058/2, 20058/I, 20056, 20637/1, 19772, 19773, 19774, 19775, 19776, 19777, 19778, 19779, 20985, 20044/2, 20044/1, 20043, 20042, 20041, 20040, 20039, 20038/2, 20038/1, 20037, 20036, 20035, КО Сента
96. 20088, 20087, 20086/4, 20086/3, 20086/I, 20082, 20081, 20086/2, 20077, 20076, 20075, 20074, 21118, КО Сента
97. 18435, 18437, 18439, 18440, 18441, 18442/1, 18442/2, 18443, 18444, 18445, 18446/1, 18446/2, 18447, 18448, 18449/1, 18450/1, 18450/2, 18451, 18452/1, 18452/2, 18453, 18454/2, 18454/3, 18453, 20937, 18455, 18456, 18457, 20937, 8199/I, 8134, 8135, 8136, 8137, КО Сента
98. 19943/1, 20978, 19944, 20979, 19969, КО Сента

99. 19494, 19495, 19496, 19497, 19498, 19499, 19500, 19501/1, 19501/2, 19502, 19503, 19504, 19505, 20997, 19506, 19507, 19508, 19509, 19510, 20990/1, 19571, 20996, 19572, 19573, 19574, 19575, 19576, 19577, 19578, 19579, 19580, 19581, 19582, 19582, 19583, КО Сента
- 100.** 19568, 19567/2, 19567/1, 19566/2, 19566/1, 19565, 19564/2, 19564/1, 19563, 19562, 19561, 20990/1, КО Сента
- 101.** 19640, 19641, 19642, 19643, 19644, 19645, 19646, 19647/1, 19647/2, 19647/3, КО Сента
102. 19770, 20988/1, 19751/1, 19751/2, 19750, 19749, 19748, 19747, 19746, 19745, 19744, 19743, 19742, 19741, 19740, 19739, 19738, 19737, 19736, 19735, 19734/2, 19734/1, 19732/1, 20987/2, 19734/3, 19732/2, КО Сента
- 103.** 17863/2, 17863/1, 17867, 17868/3, 17868/2, 17868/1, 17876, 17877, 17878, 17879, 17880, 17881, 17882, 17869, 17875, 17874, КО Сента
- 104.** 17032, 17033, 17034, 17035, 17036, 17039, 17038, КО Сента
- 105.** 16983/1, 16985, 16986, 16987/2, 16987/1, 16988/1, 16988/2, 16989, 16990, 16991, 16992, КО Сента
- 106.** 17039, 17040, 17042/1, 17042/2, 17043, 20911, 16755, КО Сента
- 107.** 12617, 12616, 12615, 12614, 12612, 12613, 12609, 12607, 12608, 12606, 12611, 12604, 12603, 12605, 12602, 12600, 12596, 12598, 12595, 20851, КО Сента
108. 12573, 12574, 12575, 12576, 12581, 12582, 12583, 12580, 12577, 12579, 12578, 12576, 20642, КО Сента
- 109.** 12564, 12563, 12561, 12560, 12556/1, 20857, 12555/2, 12555/1, 12556/2, 12558, 12562, 12559, КО Сента
- 110.** 12342, 20851, 12547/1, 12547/3, 12547/4, 12546, 12554, 12553, 12551, 12549, 12552, 12550, КО Сента
111. 20851, 12541/1, 12541/2, 12541/3, 12541/4, 12540/2, 12540/3, 12540/4, 12539, 12538, 12536, 12537, 12534, 12535, 12531, 12530, 12529, 12532, 12528, 12519, 12516, 12514, 12521, 12520, 12527, 12526, 12525, 12523, КО Сента
- 112.** 17325/4, 17325/2, 17325/3, 17327, 17328/2, 17328/1, 17329, 17332, 17333, 17330, 17331, 17334, 17335, 17336, 17337, 173381, 173382, 17339, 17340/1, 17340/2, 17340/3, 20928, 17321, 17322, 17323, 17324, 17313/2, 17311, 17312/2, 17312/1, 17313/1, КО Сента
- 113.** 17250, 17251, 17247, 17246, 17243/2, 17243/1, 17242, 17241, 17244, 20919, 17223, 17226, 17227, 17228, 17229, 17230, 17232, 17231, 17233/2, 17233/1, 17239, 17238, 17234, 17236, КО Сента
- 114.** 16973, 16974, 16975, 16976, 16977, 16978, КО Сента
- 115.** 16389/4, 16389/3, 16389/2, 16389/1, 163X5, 16384, 16383, 16382, 16381, 16379, 16378, 16377, 16376, 20908, 16927, 16924, 16923, 16920, 16919, 16914, 16913, 16910, КО Сента
- 116.** 16948, 16947, 16946, 16945, 16944, 16943, КО Сента
- 117.** 17277, 20923, 17278, 17273, 17272, 21099, 16954, КО Сента
118. 4968/1, 4963/1, 4960/1, 4957/1, 4954/1, 4953, 4950/1, 4947/1, 4944/1, 4941/1, 8012/1, 4910, 8013, 5006/1, КО Торњош
- 119.** 4978/1, 4977/1, 8012/1, 500671, 4971/1, КО Торњош
- 120.** 5006/1, 8012/1, 4993/1, 4991/1, 4987/1, 4977/1, 80121, КО Торњош
- 121.** 5006/6, КО Торњош
122. 5005/1, 5004/1, 8017, 5051/1, 4996 1, 4994, КО Торњош
- 123.** 5018/1, КО Торњош
- 124.** 5043/10, 5043/11, 5043/12, КО Торњош
125. 5043/1, 5043/9, 5043/10, КО Торњош
- 126.** 5043/8, 5047, 8019/1, 5043/2, 5044, 5167/3, 5165, 5167/1, 5165/1, 5171/1, 5170, 5166/1, 8021, 5164, 5163, 5162, КО Торњош
- 127.** 1194, 1189, 1188, 8002, 1212, КО Торњош
- 128.** 1212, КО Торњош
- 129.** 1212, 1215, КО Торњош
130. 1219, 1222, 1228/1, 1228/2, 1235, 1241/1, 7999, 1265, 1266, КО Торњош
- 131.** 5174/1, 5173, 5189/2, 5186, 5187, 5189/1, КО Торњош
- 132.** 5416/1, 5415/4, 5415/3, 5415/2, 5415/1, 5414/5, 5414/2, 5414/1, 5413/1, 8027/1, 8029, 5408/1, КО Торњош
133. 12504/1, 12500/3, 12499/2, 12500/2, 12499/1, 12498, 12495, 12492, 12491, КО Сента
134. 12463, 12462, 12465, 12467/1, 12467/3, 12468, 12469, 12470, 12471, 12472, 12473, 12478, 12474, 12475, 12476, КО Сента
135. 12350, 20851, 12448, 12451, 12449, 12452, 20640, 12458, 20855, 12467/3, 12467/4, 12345, 20641, КО Сента
136. 12350, 20851, 12427, 12430, 12428, 12431, 12435, 12432. 12433, 12439, 12436, 20854, 12443, 12444, 12445, КО Сента
137. 12398/1, 12399, 12400/1, 12400/2, 12404/1, 12403/1, 12403/2, 20851, 12350, 12408, 12411, 12414, 12415, 12412, 12409, 12407, 12406, 12401, 12402/2, 12402/1, КО Сента
138. 17481, 17480, 20642, КО Сента
139. 17477, 17478, 20642, 17477, КО Сента

Споменици културе

1. Школа у атару Аде, К.О. Торњош к.п. 7866;
2. Основна школа „Стеван Сремац“ у насељу Кеви, КО Торњош к.п. 5917.

Добра која уживају претходну заштиту

Торњош

1. Римокатоличка црква посвећена Блаженој девици Марији краљици Мађара, КО Торњош к.п. 22, 24, 25;
2. Дом културе „Ади Ендре“, Маршала Тита бр. 3, КО Торњош к.п. 425/1;

Кеви

3. Бивша Рудич школа, угао улица 8. Октобра и Лењинове, КО Торњош к.п. 3894;
4. Римокатоличка црква у улици Маршала Тита, КО Торњош к.п. 5912.

Богараш

5. Шугар салаш, Татић шор, КО Торњош к.п. 3014;

Горњи Брег

6. Калварија, КО Сента к.п. 11073;
7. Римокатоличка црква Јосип радник, у улици ЈНА бр. 40, КО Сента к.п. 8668;
8. Омладински дом „Петефи Шандор“, у улици ЈНА бр. 41, КО Сента к.п. 8667;
9. Млин Ленђел, КО Сента к.п. 11976;
10. Пољопривредно добро у атару Аде, погон 2, КО Сента к.п. 12572, 12571, 12570, 12569 и 12568;

Заштита кроз документацију

Просторна културно историјска целина Оромпарт

К.О. Сента к.п. 12617, **12616¹⁴**, 12615, 12614, 12613, **12612**, 12611, 12610, **12609**, 12608, 12607, **12606**, 12605, **12604**, **12603**, 12602, 12601, **12600**, 12599, 12598, **12597**, **12596**, 12595, 12594, **12593**, 12592, 12591, **12590**, 12589, **12588**, 12587/1, 12587/2, **12586**, **12585**, 12584, 12583, 12582, 12581, 12580, 12579, 12578, **12577**, 12576, 12575, 12574, 12573, 12572, **12571**, 12570, 12569, **12568**, 12567, 12566, **12565**, 12564, 12563, 12562, 12561, 12560, 12559, 12558, 12557/1, 12557/2, 12556, 12555/1, 12555/2, 12554, 12553, 12552, 12551, 12550, **12549**, 12548, 12547/1, 12547/2, 12547/3, 12547/4, **12546**, 12545/1, 12545/2, 12544, 12543, **12542**, 12541/1, 12541/2, 12541/3, 12541/4, 12540/1, 12540/2, 12540/3, 12540/4, 12539, 12538, 12537, 12536, 12535, **12534**, 12533, 12532, 12531, **12530**, 12529, 12528, 12527, 12526, 12525, 12524, **12523**, 12522, 12521, 12520, 12519, 12518, 12517, 12516, 12515, 12514, 12513, 12512, 12511, 12510, 12509, 12508, **12507**, 12506, 12505, 12504/1, 12504/2, 12503, 12502, **12501**, 12500/1, 12500/2, **12499/1**, **12499/2**, 12498, 12497, 12496, **12495**, 12494, 12493, 12492, **12491**, 12490, 12489, **12488**, 12487, 12486, 12485, **12484**, 12483/1, 12483/2, 12482, 12481, 12480, **12479**, 12478, **12477**, **12476**, **12475**, **12474**, **12473**, **12472**, **12471**, 12470, **12469**, **12468**, 12467/1, 12467/2, 12467/3, 12467/4, 12466, 12465, 12464, **12463**, 12462, 12461, 12460, 12459, 12458, **12457**, 12456, 12455, 12454, **12453**, 12452, 12451, 12450, **12449**, 12448, **12447**, 12446, 12445, **12444**, 12443, 12442, 12441, **12440**, 12439, 12438, 12437, **12436**, 12435, 12434, 12433, **12432**, 12431, 12430, 12429, **12428**, 12427, 12426, 12425, 12424, **12423**, 12422, 12421, 12420, 12419, **12418**, 12417, 12416, **12415**, 12414, 12413, **12412**, 12411, 12410, **12409**, 12408/1, 12408/2, **12407**, 12406, 12405, 12404/1, 12404/2, 12403/1, 12403/2, 12402/1, 12401/2, **12401**, 12400/1, 12400/2, 12399, 12398/1, 12398/2, 12397/1, 12397/2, 12396, 12395, **12394**, 12393/1, 12393/2, 12393/3, 12392, 12391, 12390, **12389**, 12388, 12387, 12386, **12385**, **12384**, 12383, 12382, 12381, 12380, 12379, **12378**, 12377, 12376, 12375, 12374/1, 12374/2, 12373/1, 12373/2, 12372, 12371, 12370, 12369, **12368**, 12367, 12366, 12365, **12364**, 12363, 12362, 12361, 12360, 12359, 12358, 12357, 12356, **12355**.

Јавни споменици

Крајпуташ и остали крстови

1. Горњи Брег, на почетку земљаног пута, крајпуташ Киш Игнаца, оснивач крста је био Чернак Антал;
2. Горњи Брег, крст на гробљу, оснивач крста је Деак Орбан;
3. Оромпарт, крст на ушћу Калоче, оснивач крста је Шоти Јожеф;

¹⁴ Бројеви катастарских парцела који су наглашени, представљају салаше од амбијенталног значаја.

4. Карјад пут, Мишкеи крст;
5. Тополски пут, крст код школе Молнар;
6. Тополски пут, крст код салаша Тот;
7. Тополски пут, тзв. Копас крст;
8. У атару Кевија, Фехер крст;
9. У јужном атару Кевија, Шоти крст;
10. Кеви, испред бивше Рудич школе је Рудич крст;
11. У Бурањ шору, крст испред школе;
12. Крст на раскрсници Бечејског и Ђумреи пута;
13. Крст близу станице Богараш;
14. Тоњош, крст у порти Римокатоличке цркве, од 1996. године;
15. Торњош, крст у улици Маршала Тита, од 1941. године;
16. Торњош, крст у улици Маршала Тита, од 1922. године;
17. Кеви, крст у порти Римокатоличке цркве, од 1903. године;
18. Торњош, крст крајпуташ у улици ЈНА, од 1892. године;
19. Економски огранак, крст у дворишту;
20. Крст крајпуташ, Свети Стеван;
21. Крст крајпуташ од 1874. године, Свети Стеван;

Сакрални споменици

22. Горњи Брег, Скулптура Свети Иван Непомук, оснивач Јанош Такач, код Пап млина, КО Сента к.п. 11976.

7.5. ЗАШТИТА ОД ЕЛЕМЕНТАРНИХ НЕПОГОДА И ТЕХНИЧКО- ТЕХНОЛОШКИХ НАСРЕЋА

Заштита од елементарних непогода

Заштита од елементарних непогода подразумева планирање простора у односу на могуће природне и друге појаве које могу да угрозе здравље и животе људи, или да проузрокују штету већег обима на простору за који се План ради, као и прописивање мера заштите за спречавање елементарних непогода, или ублажавање њиховог дејства. На основу Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама, утврђују се конкретне мере и активности у циљу спречавања и ублажавања последица од катастрофа кроз израду Плана смањења ризика катастрофа и Плана заштите и спасавања.

План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама општине Сента израђен је 2016. године и представља основни плански документ на основу кога се општина Сента организује, припрема и учествује у извршавању мера и задатака заштите људи, материјалних добара и животне средине. План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама општине Сента садржи: План приправности, План мобилизације, План заштите и спасавања по врстама опасности, План мера и задатака цивилне заштите, План осматрања, раног упозоравања, обавештавања и узбуђивања, План употребе снага и средстава, План ублажавања и отклањања последица елементарних непогода и других несрећа и План информисања јавности.

Подручје општине Сента може бити угрожено од: земљотреса, пожара, метеоролошких појава: атмосферско пражњење, атмосферске падавине (киша, град, снег), ветрови.

На основу сеизмичке рејонизације Републике Србије за повратни период од 475 година, у обухвату Плана утврђени су VI-VII, VII односно VII-VIII степен сеизмичког интензитета према Европској макросеизмичкој скали (ЕМС-98). У највећем делу обухвата Плана могућ је *земљотрес* јачине VII степени, с тим што је у крајњем западном делу утврђен VI-VII степен, док је у источном делу општине могућ земљотрес јачине VII-VIII степени. У односу на структуру и тип објекта, дефинисане су класе повредивости, односно очекиване деформације. На основу интензитета и очекиваних последица земљотреса, сматра се да ће се за VI степен манифестовати „врло јак земљотрес“, за VII степен „сиљан земљотрес“ а за VIII „штетан земљотрес“.

Настајање *пожара*, који могу попримити карактер елементарне непогоде, не може се искључити без обзира на све мере безбедности које се предузимају на плану заштите.

Могућност настанка пожара је већа у урбаним срединама - већим насељеним местима и градовима, који имају развијенију привреду, већу густину насељености, производне објекте и складишта робе и материјала са веома високим пожарним оптерећењем и сл.

У насељима на угроженост од пожара највише утиче велики проценат изграђености као и некавалитетан материјал, који је коришћен нарочито за изградњу помоћних објеката.

Могућа појава пожара је и на пољопривредним парцелама, због држања запаљивих пољопривредних усева у летњим месецима. У општинском центру, у насељу Сента, је због развијене привреде са објектима у којима се користе материјали са високим пожарним оптерећењем већа угроженост од пожара. У сеоским насељима је мања угроженост, јер размештај насеља омогућује заштиту и спречавање ширења пожара.

Заштита објеката од *атмосферског пражњења* обезбедиће се извођењем громобранске инсталације у складу са одговарајућом законском регулативом.

Општина Сента се простире између водотока Чик и реке Тисе, а канал Калоча се налази у средишњем делу Општине, на територији атара. Иако је насеље Сента смештено на десној обали реке Тисе, општина је у целости заштићена од поплавних вода ове реке.

Заштита од *града* се обезбеђује лансирним (противградним) станицама са којих се током сезоне одбране од града испаљују противградне ракете. На територији општине Сента налази се 6 лансирних станица. Према условима Републичког хидрометеоролошког завода Србије (РХМЗ), изградња нових објеката на одстојању мањем од 500 m од противградних станица Центра за одбрану од града, могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења ове институције.

На посматраном подручју доминирају *ветрови* из југоисточног правца (кошава) и северозападног правца.

Заштита од техничко - технолошких несрећа (акцидентне ситуације - удеси)

Према подацима надлежног Министарства, на подручју обухвата Плана налази се једно севесо постројење вишег реда: Комплекс вишег реда - Складиште ТНГ, оператера „Лука Сента“.

У случају изградње нових севесо постројења, а у складу са Правилником о садржини политике превениције удеса и садржини и методологији Извештаја о безбедности и Плана заштите од удеса („Службени гласник РС“, број 41/10), као полазни основ за идентификацију повредивих објеката сматра се удаљеност од минимум 1000 m од граница севесо постројења, односно комплекса, док се коначна процена ширине повредиве зоне - зоне опасности, одређује на основу резултата моделирања ефеката удеса. Идентификација севесо постројења/ комплекса врши се на основу Правилника о листи опасних материја и њиховим количинама и критеријумима за одређивање врсте документа који израђује оператер севесо постројења, односно комплекса („Службени гласник РС“, бр. 41/10, 51/15 и 50/18).

7.6. ОРГАНИЗАЦИЈА ПРОСТОРА ОД ИНТЕРЕСА ЗА ОДБРАНУ ЗЕМЉЕ

У случају непосредне ратне опасности и у рату, све мере цивилне заштите (заштита људи и материјалних добара, померање становништва, збрињавање становништва и др.), спроводиће се у складу са Законом о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама и прописима који регулишу ову област.

У границама обухвата Плана налази се војни комплекс који није неопходан за функционисање Војске Србије, а којем се Мастер планом система одбране може дефинисати друга намена, тако да се реализацији планских решења може приступити након сагласности и мишљења Министарства одбране и регулисања својинских односа између Министарства одбране и општине Сента, односно будућег власника или корисника овог комплекса. Комплекс за који се може планирати друга намена је „11. новембар“, који се налази у границама грађевинског подручја насеља Сенте.

III ПРОПОЗИЦИЈЕ ПРОСТОРНОГ РАЗВОЈА

1. ПРАВИЛА УРЕЂЕЊА

1.1. ПОЉОПРИВРЕДНО ЗЕМЉИШТЕ

Пољопривредно земљиште, а у складу са Законом о пољопривредном земљишту, јесте земљиште које се користи за пољопривредну производњу и земљиште које се може привести намени пољопривредне производње. Оно се сматра добром од општег значаја и не може се користити у друге намене, осим у случајевима у складу са Законом.

Пољопривредно земљиште је производни ресурс, незамењив и необновљив и пружа основ за пољопривредну производњу, као најважнију привредну делатност на подручју општине Сента.

На подручју општине Сента у највећој мери је заступљено пољопривредно земљиште високе производне вредности. Ово земљиште је углавном у приватном власништву са мањим индивидуалним парцелама. Извршена је подела пољопривредног земљишта на обрадиво и необрадиво пољопривредно земљиште.

Обрадиво пољопривредно земљиште не може да се уситњава на парцеле чија је површина мања од 0,5 ha, односно на земљиштима која су уређена комасацијом, парцела не може да буде мања од 1,0 ha.

Пашњак се може привести другој култури само под условом да се тиме постиже рационалније и економичније коришћење земљишта. Пашњаци у државној својини који су враћени селима, користе се у складу са Законом о враћању утрина и пашњака селима на коришћење.

Обрадиво пољопривредно земљиште може да се користи у непољопривредне сврхе у следећим случајевима:

- када то захтева општи интерес (изградња путева, са припадајућим површинама и објектима, изградња водопривредних објеката, енергетских објеката, објеката за коришћење обновљивих извора енергије, комуналних објеката, ширење насеља и сл.), уз плаћање накнаде за промену намене;
- за експлоатацију минералних сировина и одлагање јаловине, пепела, шљаке и других опасних и штетних материја на одређено време, по претходно прибављеној сагласности министарства надлежног за послове пољопривреде и приложеног доказа о плаћеној накнади за промену намене земљишта;
- за подизање вештачких ливада и пашњака на обрадивом пољопривредном земљишту четврте и пете катастарске класе, по претходно прибављеној сагласности министарства надлежног за послове пољопривреде;
- за подизање шума без обзира на класу, по претходно прибављеној сагласности министарства надлежног за послове пољопривреде;
- за изградњу објеката за потребе пољопривредног газдинства и обављања примарне пољопривредне производње и складиштења производа, уз обезбеђивање услова заштите животне средине (носилац пољопривредног газдинства обавља сточарску, живинарску, ратарску, повртарску, воћарску или виноградарску производњу, односно узгој рибе, односно обавља друге облике пољопривредне производње: гајење печурака, пужева, пчела и др.);
- за изградњу пратећих садржаја јавног пута (објекти угоститељства, трговине, објекти намењени пружању услуга корисницима пута), као и спортско-рекреативних, туристичких, радних и других садржаја предвиђених овим Планом, уз обезбеђивање услова заштите животне средине и израдом урбанистичког плана.

Експлоатација минералних сировина (глине, шљунка, песка, термалних вода, нафте и гаса) дозвољена је на пољопривредном земљишту на основу одобрења Покрајинског секретаријата за енергетику и минералне сировине и Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство, али ван станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја и ван подручја у поступку заштите. Изградња објеката у границама експлоатационог поља врши се на основу планског документа или урбанистичког пројекта, у складу са смерницама датим у овом Плану за зону радних садржаја на грађевинском земљишту ван грађевинског подручја насеља, уз прибављену сагласност надлежног министарства (Поглавље III/2.5/2.5.2. Правила грађења за радне зоне ван грађевинског подручја насеља).

Пољопривредно земљиште које је коришћено за експлоатацију минералних сировина или за друге намене, које немају трајни карактер, приводи се одговарајућој намени, односно оспособљава за пољопривредну производњу по пројекту о рекултивацији пољопривредног земљишта, који је корисник дужан да приложи уз захтев за издавање одобрења за експлоатацију минералних сировина.

Када се приступа радовима на обрадивом пољопривредном земљишту, којима се то земљиште трајно или привремено приводи другој намени (грађевинско), инвеститор плаћа накнаду у складу са Законом о пољопривредном земљишту и Законом о накнадама за коришћење јавних добара.

Претварање необрадивог у обрадиво пољопривредно земљиште и побољшање квалитета обрадивог пољопривредног земљишта је један од приоритетних циљева.

Пољопривредно земљиште се може пошумити без обзира на катастарску класу, по претходно прибављеној сагласности Министарства пољопривреде, водопривреде и шумарства, а на основу Закона о пољопривредном земљишту, што ће повећати шумовитост на територији Општине.

На пољопривредном земљишту које је на простору ПП „Мртваје горњег Потисја“, у еколошком коридору реке Тисе и његових заштитних зона, као на стаништима заштићених и строго заштићених врста, потребно је све активности ускладити са мерама заштите природе.

1.2. ШУМСКО ЗЕМЉИШТЕ

Под шумским земљиштем, у складу са Законом о шумама, подразумева се земљиште на коме се гаји шума, или земљиште на коме је због његових природних особина рационалније да се гаји шума, као и земљиште на коме се налазе објекти намењени газдовању шумама, дивљачи и остваривању општекорисних функција шума, као и простор обрастао шумским дрвећем минималне површине до 5 ари.

Шуме треба да остваре заштитне, културно-социјалне и производне функције, а заштитно зеленило превасходно заштитну функцију. Како би се постигли задати циљеви и оствариле основне функције шума и заштитног зеленила потребно је:

- шумско земљиште користити у складу са његовим биолошким капацитетима;
- организовати трајну максималну шумску производњу;
- очувати постојеће шуме, шумско земљиште и заштитно зеленило и унапредити њихово стање;
- санирати изразито лоша узгојна стања (деградирана, разређена и др.), као и зреле и презреле састојине са присутним деструктивним процесима дрвне масе;
- заштитити шуме од негативног деловања и успоставити стабилност шумских екосистема;
- у складу са Конвенцијом о биолошкој разноврсности, избегавати коришћење инвазивних врста, ради очувања биодиверзитета и
- шуме и заштитно зеленило повезати у систем зелених површина који ће омогућити јачање укупног биоеколошког система.

На шумском земљишту које је на простору ПП „Мртваје горњег Потисја“, у еколошком коридору реке Тисе и његових заштитних зона, као на стаништима заштићених и строго заштићених врста, потребно је активности ускладити са мерама заштите природе.

На шумском земљишту на подручју ПП „Мртваје горњег Потисја“ приоритет је:

- нега и обнова шумске вегетације фаворизовањем природне и мозаичне обнове шума и остављање појединачних извала и сувих стабала;
- очување природне вегетације у зони од 300 m од старих стабала аутохтоних врста дрвећа у режиму заштите II степена;
- очување континуитета високог зеленила небрањеног дела уз Тису и континуитета травних површина уз насип у режиму заштите III степена;
- уклањање инвазивних врста.

На шумском земљишту у еколошком коридору:

- није дозвољена промена намене површина и култура које су у природном и блиско природном стању (ливаде, пашњаци и трстици), као ни чиста сеча шумских појасева;
- обезбедити повезивање шумских станишта подизањем/обнављањем појасева високог зеленила, слатинских станишта очувањем постојећих ливада и пашњака уз еколошки коридор и степских и шумостепских станишта подизањем пољозащитних појасева који садрже континуирани појас травне вегетације;
- ради очувања функционалности еколошког коридора, забрањено је уносити инвазивне врсте, а проценат аутохтоних врста треба да је најмање 50% (тополе, врбе, панонски јасен, брест, храст лужњак);

На шумском земљишту на станишту:

- ускладити планове газдовања са условима заштите природе.

Шумама и шумским земљиштем у државној својини на подручју обухвата Плана, газдоваће се на основу планских докумената (Програм развоја подручја и основе газдовања шумама). Заштитним појасевима, газдоваће правно лице чији је оснивач Република Србија, АПВ, односно јединица локалне самоуправе које испуњавају услове прописане Законом о шумама. Овим шумама ће се, такође, газдовати на основу планских докумената (основа газдовања шумама). Шумама у приватној својини газдоваће се на основу програма газдовања приватним шумама. Основе доноси сопственик шума, односно корисник шума уз сагласност надлежног органа АП Војводине. Програм доноси надлежни орган на територији АП Војводине. Основе и програми се доносе за период од десет година. Спровођење основа и програма газдовања шумама обезбедиће се годишњим извођачким планом газдовања. План развоја, основе и програми морају бити међусобно усаглашени.

Газдовање шумама, у смислу Закона о шумама, подразумева скуп усаглашених стручнонаучних, техничко-технолошких, економских, организационих и друштвених активности које се у одређеном периоду предузимају у шуми ради њене заштите, одржавања, унапређивања и коришћења.

Уређење и опремање шумског земљишта ће се вршити усклађивањем плана развоја шумског подручја и основа газдовања шумама са наменом дефинисаном овим Планом и урбанистичком документацијом. На шумском земљишту на коме се прогласи општи интерес, вршиће се промена намене у складу са Законом о шумама и Законом о накнадама за коришћење јавних добара. На шумском земљишту могу се градити:

- објекти инфраструктуре у складу са овим Планом и просторним плановима подручја посебне намене за инфраструктуру;
- шумски путеви и објекти у функцији шумске и ловне привреде у складу са основама газдовања шумама, ловном основом и осталим планским документима за газдовање шумама и ловиштем. За шумарске куће, ловачке колибе и објекти ловне привреде важи директна примена овог Плана према датим правилима грађења.

У оквиру установљених ловишта, на шумском земљишту се могу постављати привремени објекти:

- ловно-технички објекти (хранилишта, солишта, појилишта, осматрачнице, чеке итд.);
- ограде ради интензивног гајења, заштите и лова дивљачи;
- на шумском земљишту могу се подизати ремизе за заштиту дивљачи.

1.3. ВОДНО ЗЕМЉИШТЕ

На водном земљишту се могу градити или реконструисати: водопривредни објекти и остали инфраструктурни објекти у складу са овим Планом, објекти наугичког туризма и објекти за одмор и рекреацију за које је потребна израда урбанистичког плана (уколико се мења регулација), односно урбанистичког пројекта (уколико регулација остаје непромењена).

Објекти у небрањеном подручју морају се градити на платформи, која ће бити изнад нивоа стогодишњих вода, на стубовима - објекти типа сојенице.

У циљу несметаног протока воде при високим водостајима, забрањено је било шта постављати и градити испод сојеница. На локалитетима који су предвиђени за подизање оваквих објеката, слободан простор око објеката се мора користити заједнички, без огорађивања и парцелисања.

Комплекси намењени рекреацији, туризму, наугичком туризму, спортском риболову и сл., морају имати, поред основних објеката и неопходне пратеће садржаје и санитарно-техничке уређаје. Архитектонска обрада објеката може се третирати слободно, са циљем да се уклопе у пејсаж. Вегетација мора остати аутохтона, тако да пејсаж треба и даље задржати у његовом изворном облику, не уносећи никакве нове врсте, сећи постојеће и садити трајно растиње.

За делове водног земљишта на подручју општине Сента на којима постоји нелегална градња стамбених, викенд објеката или објеката неке друге намене, локалној управи је остављена могућност легализације затечених објеката, без обавезе комуналног опремања и сношења последица ризика од поплава тих простора, као и могућност примене дестимулативне економске политике.

На водном земљишту, на локалитету „Чарда“ је зона кућа за одмор, која је на рефералној карти бр. 1. обележена бројем 1, а налази се северно од насеља Сента, у небрањеној зони Тисе.

Ова локација је дефинисана на следећи начин:

- са источне стране - реком Тисом, катастарска парцела број 20581;
- са јужне стране - северном међом катастарске парцеле број 15292;
- са западне стране - источном међом катастарских парцела 15295, 20922/3, 15294, 15230, 15232, и 21026.

Површина локације 1 износи око 20, 18 ha.

Заштиту од флувијалне ерозије на овом локалитету је потребно спроводити у складу са планским решењима (поглавље II/6./6.2. Водна и комунална инфраструктура инфраструктура). Правила уређења и грађења за ову зону су дата овим Планом (поглавље III/2./2.2. Правила грађења на водном земљишту).

На водном земљишту све активности које се планирају на простору ПП „Мртваје горњег Потисја“, у еколошком коридору реке Тисе и његових заштитних зона, као и на стаништима заштићених и строго заштићених врста, ускладити са мерама заштите природе (поглавље III/1./1.8./1.8.3. Услови и мере заштите природних добара).

1.4. ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ

Грађевинско земљиште у обухвату Плана чине грађевинска подручја пет насеља и грађевинско земљиште ван грађевинских подручја насеља, које је изграђено или је овим Планом предвиђено за изградњу.

1.4.1. Грађевинско подручје насеља

Грађевинско подручје насеља Сента дефинисано Генералним планом Сента („Службени лист општине Сента“, број 7/08) је предвиђено да се смањи (и приказано на графичким прилозима). Пошто је за насеље Сента обавезна израда Плана генералне регулације, нова граница грађевинског подручја ће бити дефинисана тим планом.

Грађевинска подручја сва четири насеља (Богараш, Горњи Брег, Кеве и Торњош) су проширена.

Уређајне основе насеља представљају плански основ за издавање локацијских услова, где је то могуће, односно плански основ за израду планова детаљне регулације, у деловима насеља где се за то укаже потреба. Ова насеља ће у основи задржати рурални карактер, али у наредном периоду треба развијати секундарне и терцијарне делатности, а нарочито из области прераде пољопривредних производа и сеоског туризма, базираних на производњи и понуди здравствено безбедне хране (мала и средња предузећа, домаћа радиност, традиционални рецепти и слично), уз заустављање негативних демографских тенденција.

На Рефералној карти бр. 4: Карта спровођења, приказана је израда и спровођење просторно-планске и урбанистичке документације и директна примена Просторног плана.

1.4.1.1. Опис границе грађевинског земљишта у грађевинском подручју насеља која су уређена овим Планом кроз уређајне основе насеља

Богараш

Опис границе грађевинског подручја насеља Богараш почиње тачком број 1 која је дефинисана тромеђом катастарских парцела 20589, 10677/2 и 10678 и од које граница иде у правцу југоистока пратећи јужну међу катастарске парцеле 20589 до тачке број 2 на тромеђи катастарских парцела 10686, 10685 и 20770.

Од тачке број 2 граница се ломи и иде у правцу истока у дужини од 352 m пратећи северну међу катастарске парцеле 20770 до тачке број 3 на северној међи катастарске парцеле 20770.

Након тачке број 3 граница се ломи и иде у правцу југа секући катастарску парцелу 20770, а потом прати источну међу катастарских парцела 10721 и 10722, а потом сече катастарску парцелу 20773 до тачке број 4 на јужној међи катастарске парцеле 20773.

Од тачке број 4 граница се ломи и иде у правцу југозапада и дужином од 375 m прати јужну међу катастарске парцеле 20773 до тачке број 5 на међи катастарских парцела 20773 и 10844/4.

Од тачке број 5 граница у правцу југа прати дужином од око 119 m на одстојању од 6 m источну међу катастарске парцеле број 20775 до тачке број 6 на катастарској парцели број 10844/4.

Након тачке број 6 граница се ломи и иде у правцу југозапада, пресеца катастарску парцелу 10844/4 и пратећи јужну међу катастарске парцеле 20778 до тачке број 7 на тромеђи катастарских парцела 20778, 10844/1 и 10844/26.

Након тачке број 7 граница се ломи и иде у правцу југозапада пратећи западну међу катастарске парцеле 10844/26 пресеца пут, катастарска парцела 20781 и долази до тачке број 8 на тромеђи катастарских парцела 20781, 10857/3 и 10857/1.

Од тачке број 8 иде у правцу југоистока пратећи источну међу катастарске парцеле 10857/1, пресеца државни пут Па реда бр.105, катастарска парцела 20627 и долази до тачке 9, која се налази на тромеђи државног пута и катастарских парцела 11744 и 11745.

Од тачке број 9 граница се ломи и иде у правцу југозапада пратећи јужну међу државног пута, катастарска парцела 10627 до тачке број 10, која се налази на тромеђи државног пута Па реда бр.105, катастарска парцела 20627 и катастарских парцела 11749 и 11757/2.

Након тачке број 10 граница се ломи и иде у правцу северозапада секући државни пут, катастарска парцела 20627, а потом пратећи источну међу катастарске парцеле 10754 долази до тачке број 11 на тромеђи катастарских парцела 20781, 10754 и 10753/2.

Од тачке број 11 граница се ломи и иде у правцу југозапада пратећи јужну међу катастарске парцеле 20781 у дужини од 131 m до тачке број 12 на јужној међи катастарске парцеле 20781.

Након тачке број 12 граница се ломи и иде у правцу северозапада пратећи западну међу катастарске парцеле 10751 а потом секући катастарске парцеле 10750 и 20773 долази до тачке број 15 на северној међи катастарске парцеле 20773.

Од тачке број 13 граница се ломи и иде у правцу североистока пратећи северну међу пута, катастарска парцела 20773 до тачке број 14 на тромеђи катастарских парцела 20773, 10698 и 10723.

Након тачке број 14 граница се ломи и иде у правцу северозапада а потом запада, пратећи међу катастарске парцеле 10723 до тачке број 15 на тромеђи катастарских парцела 10723, 10726 и 20770.

Од тачке број 15 граница се ломи и иде у правцу северозапада секући катастарску парцелу 20770, а потом прати западну међу катастарске парцеле 10678 до тачке број 1 где се завршава опис границе грађевинског подручја насеља Богараш.

Површина грађевинског подручја насеља Богараш износи сса 48, 44 ха.

Списак парцела грађевинског подручја насеља Богараш

Парцеле	
целе	делови*
10751, 10722, 20778, 10829, 10821, 10822, 10823, 10824, 10820, 20777, 10721, 10699, 10700, 10701, 10687, 10689, 10706, 10708/1, 10708/2, 10709, 10710, 10720, 10719, 10718, 10715, 10717, 10716, 10711, 10694, 10695, 10696, 10697, 10698, 10831, 20776, 10833, 10834, 10835, 10836, 10837, 10839, 10840, 10841, 10842, 10825, 10826, 10827, 10828, 10786, 10787, 10788/21, 10788/22, 10788/23, 10788/24, 10789, 10790, 10791, 10792, 10816, 10817, 10818, 10782, 10783, 10784, 10788/26, 10788/27, 10788/28, 10788/29, 10810, 10811, 10812, 10813, 10814, 10775, 10776, 10788/7, 10788/8, 10788/9, 10788/10, 10801, 10800/2, 10802, 10803, 10774/1, 10774/2, 10774/3, 10774/4, 10774/5, 10788/3, 10788/4, 10788/38, 10788/39, 10807, 10806, 10805/2, 10771/1, 10771/5, 10771/6, 10773/5, 10773/3, 10765, 10766, 10767, 10768, 10769, 10760, 10761, 10762, 10763, 10759, 10679, 10678, 10682, 10683, 10684, 10685, 10832, 10830/2, 10843, 20775, 10704, 10785, 10815, 10819, 10788/25, 10793, 10794, 10795, 10796, 10797, 10798, 10774/6, 10788/40, 10788/2, 10788/5, 10788/6, 10788/32, 10788/33, 10788/34, 10788/35, 10788/36, 10788/37, 10804, 10805/1, 10770, 10830/1, 10838, 10702, 10703, 10705, 10707, 10680, 10681, 20774, 10688, 10690, 10691, 10692, 10693, 10808/2, 10808/1, 10809, 10788/11, 10788/12, 10788/30, 10788/31, 10799, 10800/1, 20779, 10753/7, 10753/6, 10764, 10771/2, 10771/4, 10844/1, 10753/8, 10753/5, 10777, 10778, 10779, 10780, 10781, 10788/13, 10788/14, 10788/15, 10788/16, 10788/17, 10788/18, 10788/19, 10788/20, 10788/1, 10771/3, 10773/2, 10753/2, 10753/3, 10753/4, 20780, 10773/1, 10773/4, 10713, 10714, 10712, 10756, 10757, 10758, 10772, 20782, 10857/1, 10753/1	10750, 20773, 20770, 10844/4, 20781, 20627

Горњи Брег

Почетна тачка описа границе грађевинског подручја насеља Горњи Брег је тачка број 1, која се налази на тромеђи пута, катастарска парцела 20875 и катастарска парцела 15307 и 15308.

Од тачке број 1 граница у правцу југа прати источну међу пута, катастарске парцеле 20875 и 9467 до тачке број 2, која се налази на тромеђи пута, катастарска парцела 9467 и катастарских парцела 15364 и 15366.

Од тромеђе граница у правцу истока прати северну међу катастарских парцела 15366 и 15367 до тачке број 3, која се налази на тромеђи канала, катастарска парцела 21094 и катастарских парцела 15365 и 15367.

Од тачке број 3 граница у правцу југа прати западну међу канала, катастарска парцела 21094 до тачке број 4, која се налази на тромеђи канала, катастарска парцела 21094 (локални пут за Сенту) и катастарских парцела 15443 и 20639.

Од тачке број 4 граница у правцу запада дужином од око 223 m прати северну међу локалног пута за Сенту, катастарска парцела 20639, мења правац ка југу, пресеца пут и даље ка западу пратећи јужну међу пута, катастарска парцела 20639 долази до тачке број 5, која се налази на тромеђи путева, катастарске парцеле 20639 и 20642 и катастарске парцеле 16353/2 .

Од тромеђе граница дужином од сса 90 m у правцу југа прати источну међу пута, катастарска парцела 20642 и долази до тачке број 6, која се налази на међи пута, катастарска парцела 20642 и катастарска парцела 16349.

Од тачке број 6 граница у правцу запада пресеца пут, катастарска парцела 20642 и даље у истом правцу прати северну међу катастарских парцела 12810, 12809, 12821/8, 12821/7, 12821/1 и 12807/2, а затим дужином од сса 25 m прати западну међу катастарске парцеле 12807/2 и пресецајући улицу, катастарска парцела 20870 долази до тачке број 7, која се налази на тромеђи улице, катастарска парцела 20870 и катастарских парцела 11976 и 11977.

Од тромеђе граница у правцу запада прати северну међу катастарских парцела 11977, 11986, 11987, 11988 и 11960 и долази до тачке број 8, која се налази на међи пута, катастарска парцела 20640 и парцеле 11960 на одстојању од сса 50 m западно од тромеђе пута, катастарска парцела 20640 и катастарских парцела 11960 и 11961.

Од тачке број 8 граница у правцу севера пресеца Торњошки пут, катастарска парцела 20640 и пратећи дужином од око 64 m западну међу катастарске парцеле 11540 долази до тачке број 9, која се налази на међи катастарских парцела 11541 и 11542.

Од тачке број 9 граница у правцу истока прати северну међу катастарских парцела 11540, 11539 и 11534, а затим дужином од сса 79 m у правцу севера прати западну међу Мезеи шора, катастарска парцела 9472 до тачке број 10, која се налази на међи улице, катастарска парцела 9472 и катастарске парцеле 11535.

Од тачке број 10 граница у правцу истока пресеца улицу Мезеи шор, катастарска парцела 9472, прати северну међу катастарских парцела 9436 и 9442, пресеца катастарску парцелу 9444/2, прати северну међу катастарских парцела 9447, 9453/4 и 9448 и пресеца катастарске парцеле 9453/3, 9453/2 и 9453/14 и западном и јужном међом катастарске парцеле 9453/23 долази до тачке број 11, која се налази на четворомеђи катастарских парцела 9453/23, 9453/1, 9450/2 и 9450/1.

Од тачке број 11 граница у правцу севера прати западну међу катастарске парцеле 9453/1 а затим у правцу запада прати јужну међу катастарских парцела 9422, 9425, 9428 и 9431 и долази до тачке број 12, која се налази на тромеђи катастарских парцела 9431, 9453/2 и 9453/25.

Од тромеђе граница у правцу севера прати источну међу катастарске парцеле 9453/25 и пресецајући улицу Ади Ендреа, катастарска парцела 9471 долази до тачке број 13, која се налази на тромеђи улице, катастарска парцела 9471 и катастарских парцела 8895/2 и 8896/1.

Од тачке број 13 граница у правцу истока прати северну међу улице Ади Ендреа, катастарска парцела 9471 до тромеђе улице, катастарска парцела 9471 и катастарских парцела 8950 и 8952 а затим у правцу севера прати западну међу катастарских парцела 8952 и 8951 до тачке број 14, која се налази на тромеђи катастарских парцела 8950, 8951 и 8954.

Од тачке број 14 граница у правцу истока прати северну међу катастарских парцела 8951, 8956, 8957, 8958/2, 8958/3, 8959 и 8960 до тачке број 15 која се налази на тромеђи катастарских парцела 8971, 8970, 8960 и 8961.

Од четворомеђе граница у правцу севера прати источну међу катастарских парцела 8961, 8962, 8968 и 8965 и долази до тачке број 16, која се налази на тромеђи катастарских парцела 8962, 8965 и 8948.

Од тачке број 16 граница у правцу севера пресеца катастарске парцеле 8948, 8947, 8946/2 и 8946/1, мења правац ка истоку и северном међом катастарских парцела 8946/1 и 8945, долази до тачке број 17, која се налази на тромеђи катастарских парцела 8942, 8945 и 8943.

Од тачке број 17 граница у правцу севера прати западну међу катастарске парцеле 8942, мења правац ка западу, дужином од 25 m прати јужну међу катастарске парцеле 8938, у правцу севера пресеца катастарску парцелу 8938, скреће ка истоку и дужином од 15 m прати северну међу катастарске парцеле 8938, поново мења правац ка северу, пресеца катастарску парцелу 8937 и у правцу истока прати северну међу парцеле 8937 до тромеђе парцела 8937, 8934 и 8933, а затим у правцу севера пратећи источну међу катастарских парцела 8934, 8930 и 8926 долази до тачке број 18, која се налази на тромеђи катастарских парцела 8923, 8925 и 8926.

Од тромеђе граница у правцу запада прати северну међу катастарских парцела 8926, 8927/1, 8927/2, 8927/3 и 8927/4, пресеца катастарску парцелу 8899/2, мења правац ка северу, прати источну међу катастарске парцеле 8937, а затим у правцу запада прати северну међу катастарских парцела 8937, 8897, 8896/2, 8895/3, 8893 и 8894 и долази до тачке број 19, која се налази на тромеђи катастарских парцела 8852, 8853 и 8894.

Од тачке број 19 граница у правцу севера прати источну међу катастарских парцела 8853, 8833, 8822, 8817, 8816/1, 8812, 8805, 8706 и 8807, мења правац ка западу и пратећи катастарску парцелу број долази до тачке број 20, која се налази на међи улице Братства и јединства, катастарска парцела 9466 и катастарске парцеле 8809/2 на одстојању од сса 15 m западно од тромеђе улице, катастарска парцела 9466 и катастарских парцела 8803 и 8807.

Од тачке број 20 граница у правцу севера пресеца улицу, катастарска парцела 9466, прати источну међу катастарске парцеле 11128, јужну међу катастарске парцеле 11127/2 и правцу севера дужином од 45 m долази до тачке број 21, која се налази на међи катастарских парцела 11126 и 11127/2.

Од тачке број 21 граница у правцу североистока пресеца катастарске парцеле 11126, 11125, 11124, 11123, 11122 и 11121/2, прати северну међу катастарске парцеле 11121/3 и даље у правцу североистока пресеца катастарске парцеле 11120/2, 11120/4, 11120/3, 11120/1, 11118, 11117, 11114, 11112, 11111, 11110, прати северну међу катастарске парцеле 11109/2 и даље пресеца катастарске парцеле 11108, 11107 и 11106 и

долази до тачке број 22, која се налази на међи катастарских парцела 11106 и 11105 на одстојању од сса 37 m северно од тромеђе катастарских парцела 11103, 11104 и 11106.

Од тачке број 22 граница у правцу југа прати источну међу катастарске парцеле 11106 до тромеђе катастарских парцела 11106, 11104 и 11105, а затим у правцу истока прати северну међу катастарских парцела 11104, 11101, 11096, 11097, 11094, 11091, 11088/2, 11086/3, 11086/1, 11082, 11077 и 11074, пресеца пут, катастарска парцела 20788 и у правцу севера источном међом пута долази до тачке број 23, која се налази на тромеђи пута и катастарских парцела 11071/2 и 11070.

Од тачке број 23 граница у правцу истока прати јужну међу катастарских парцела 11070, 11068 и пресецајући пут, катастарска парцела 20875 долази до тачке број 1, која је уједно и почетна тачка описа границе грађевинског подручја насеља Горњи Брег.

Површина грађевинског подручја насеља Горњи Брег износи сса 174, 86 ha.

Списак парцела грађевинског подручја насеља Горњи Брег

Парцеле	
целе	делови*
11127/1, 11121/3, 11109/2, 11104, 11094, 11091, 11088/2, 11086/3, 11096, 11097, 11086/1, 11082, 11077, 11074, 11071/2, 11071/3, 11071/4, 11071/5, 11071/6, 11071/7, 11071/8, 11071/9, 11071/10, 11071/11, 11071/12, 11071/13, 11071/14, 11071/15, 11071/16, 11073, 9467, 15366, 15367, 15432, 20642, 11540, 11539, 9442, 9447, 9453/4, 9448, 9450/2, 9450/1, 9453/1, 9408, 9389, 8953, 8951, 8956, 8957, 8959, 8970, 7971, 8969/1, 8967, 8945, 8929, 8925, 8914, 8913, 8911, 8829, 8830, 8826, 8804, 15388, 15390, 15372, 15375, 15376, 15379, 15385, 15389, 15394, 15391, 15393, 15405, 15406, 15407, 15414, 15415, 15416, 15417, 15419, 11088/1, 11090, 11093, 11086/2, 11076, 11081, 11119, 15368, 15371, 15398, 12819/1, 12820/1, 12821/5, 12823/2, 15420, 15410, 15412, 15413, 20871, 15425, 15426, 15430/2, 12813, 12815, 12816, 12811/2, 11968, 11970, 11971, 11974, 11975, 11976, 12835, 12837, 12838, 12822, 12823/1, 12824, 12825, 12826, 12827, 12828, 12829, 12830, 12831, 12832, 12820/2, 12821/4, 12821/6, 11961, 11962, 11113, 11115, 11116, 11085, 15401, 15404, 15418, 15421, 15422, 15423, 15424, 15427, 15428, 15429, 15430/115433, 15434, 15435, 15436, 15437, 15439, 15440, 12833, 12834, 12836, 12811/1, 12812, 12814, 12817, 12818, 12819/2, 12821/2, 12821/3, 11103, 11072, 15408, 15409, 15411, 11071/17, 11972, 11973, 15431/1, 15431/2, 15392, 15395, 15396, 15397, 15399, 15400, 15402, 15403, 11963, 11966, 11965, 11967, 11969, 11964, 15369, 15370, 15373, 15374, 20872, 15377, 15378, 15381, 15382, 11534, 15438, 15443, 15380, 15383, 15384, 15386, 15387, 9302, 9303, 9305, 9454, 9455, 9152, 9376/4, 8565, 8567, 8573, 8574, 8576, 8577, 8578, 8587, 8589, 8591, 8674/1, 8677, 8679, 8698/1, 8701, 8702/1, 8705, 8396, 8381, 8382, 8384, 8385, 8373, 8823, 8824, 8827, 8514, 8510, 8511, 8506/1, 8506/2, 8507, 8559, 8551, 8552, 8553, 8541, 8542, 8543, 8544, 8548, 8549, 8531, 8533, 8503, 8500, 8501, 8749, 8751, 8753, 8440, 8442, 8444, 8446, 8458, 8456, 8459, 8796, 8797, 8732, 8601, 8615, 8617, 8619, 8425, 8427, 8428, 8433, 8416, 8417, 8418, 8419, 8422, 8410, 8411, 8412, 8413, 8403, 8407, 8409, 8400, 8725, 8703, 8704, 8646, 8649, 8625, 9068, 9074, 8365, 9081, 9083, 9468/3, 9078, 8832, 8845, 8846, 8849, 8850, 8687, 8689, 8899/1, 8905, 8906, 8907, 8908, 8915, 8916/1, 8924, 8928, 9402/2, 9404/2, 9406, 9343/1, 9343/2, 9345, 9346, 9353/2, 9203, 9189, 9190, 9426, 9423, 9427, 9429, 9417, 9418, 9453/8, 9453/10, 9453/11, 9453/12, 9338, 9335, 9210, 9211, 9199, 9324, 9326, 9217, 9220, 9316, 9318, 9320, 9233, 9311, 9312, 9453/6, 9264, 9265, 9254, 9250, 9300, 9458, 9291, 9284, 9285/1, 9286, 9279, 9278, 9276, 9277/1, 9249, 9463, 9464, 9465, 9294, 8555, 8532, 8534, 8535, 8536, 8537, 8538, 8522, 8523, 8539, 8540, 8515, 8516, 8524/1, 8508, 8509/1, 8509/2, 8499, 8502, 8504, 8505, 8733, 8737, 8596/4, 8596/8, 8600, 8603, 8604, 8609, 8611, 8613,	9466, 11126, 11125, 11124, 11123, 11122, 11121/2, 11120/2, 11120/4, 11120/3, 11120/1, 11118, 11117, 11114, 11112, 11111, 11110, 11108, 11107, 11106, 11101, 20788, 20875, 20639, 20870, 11541, 9472, 9472, 9444/2, 9453/2, 9453/3, 9471, 8948, 8947, 8946/2, 8946/1, 8938, 8937, 8899/2, 8816/1

Парцеле	
целе	деслови*
8598/1, 8598/2, 8599, 8423, 8424, 8429, 8430, 8434, 8436, 8437, 8438, 8441, 8443, 8405, 8408, 8447, 8448, 8449, 8450, 8451, 8452, 8454, 8723, 8724, 8815/2, 8816/2, 8706, 8644, 8699, 8700, 8702/2, 8702/3, 8653, 8635, 8636, 8393, 9239, 9240, 9241, 9288, 9218/3, 9219, 9221, 9223, 9224, 9227, 9322, 9226/3, 9231, 9232, 9453/7, 9258, 9260, 9262, 9263, 9304, 9306, 9307, 9309, 9247, 9456, 9457, 8568, 8571, 8572, 8563, 8566, 8575, 8558, 8525, 8526, 8527, 8528, 8529, 8492, 8495, 8785, 8776, 8777, 8779, 8780, 8762, 8745, 8588, 8593, 8464, 8471, 8791/1, 8770, 8769, 8596/3, 8608, 8610, 8431, 8432, 8435, 8480, 8482/2, 8439, 8395, 8386, 8389, 8379, 8674/13, 8707, 8658, 8657, 8661/3, 8633, 8631, 8630, 8376, 8370/1, 8370/2, 8674/7, 8674/9, 8670, 8671, 8672, 8367, 8368/1, 8838, 8839, 8840, 8682, 8692, 8694, 8696, 8676, 9038, 9040, 9099, 9104, 9126, 9023, 9024, 9029, 9030, 9128/2, 9131, 9006, 9007, 9020/2, 9012, 9013, 9009, 9014/1, 9014/2, 9145/1, 9145/2, 9143/1, 9143/2, 9142, 8972, 8976, 8983, 8998, 9003, 8992, 8781, 8783, 8784, 8758, 8761, 8772, 8740, 8742, 8744, 8746, 8747, 8748, 8750, 8579, 8590, 8486, 8580, 8582, 8584, 8585, 8592, 8595/1, 8595/2, 8465, 8467, 8476, 8477, 8489, 8493, 8496, 8794, 8764, 8765, 8766, 8767, 8768, 8730, 9459, 9460, 9461, 9462, 9451, 9452, 9453/5, 9282, 9283, 9285/2, 9287, 9289, 9290, 9292, 9293, 9295, 9272, 9440, 9446, 8550, 8512, 8513, 8791/2, 8792, 8803, 8734/1, 8735, 8736, 8738, 8739, 8741, 8754, 8756, 8757, 8759, 8760, 8763, 8771, 8773, 8774, 8775, 8546, 8581, 8583, 8586, 8594, 8596/1, 8596/2, 8596/5, 8596/6, 8596/7, 8602, 8605, 8607, 8597, 8460/2, 8460/1, 8414, 8415, 8445, 8462, 8468, 8469, 8473, 8474, 8482/1, 8490, 8674/2, 8674/6, 8674/8, 8674/10, 8674/11, 8674/12, 8674/14, 8674/15, 8693, 8695, 8697, 8710/1, 8828, 8674/3, 8674/4, 8674/5, 8675, 8683, 8684, 8673, 8667, 8662, 8663, 8664, 9073/2, 8366, 8355, 8359, 8360, 8363/2, 9080/2, 8348/1, 8348/2, 9077, 9087, 8843, 8844, 8851, 8852, 8900, 8901, 8902, 8903, 8904, 8916/2, 8933, 9046, 9049, 9054/1, 9054/2, 9058, 9059, 9060, 9039, 9041, 9048, 9051, 9052, 9053, 9096/2, 9097/1, 9097/2, 9100, 9102, 9103, 9117, 9120, 9122, 9123, 9124, 8963, 8966, 8944, 9020/1, 9010, 9011, 9015, 9016, 9017, 9018, 9025/2, 9028, 9160/1, 9159, 9109, 9111, 9112, 9114, 9133, 9134, 9376/1, 8958/2, 8958/3, 8960, 9368, 9369, 9365/1, 9365/2, 8989, 8975, 8981, 8982, 8984, 8985, 9170, 9356, 9360, 8997, 8995, 8996, 8994, 8993, 8999/2, 9000/2, 8991, 9000/1, 9169, 9166, 9163, 9155, 9390, 9391, 9299/1, 9299/2, 9301, 8715/2, 8717, 8720, 8721, 8722, 8727, 8728, 8800, 8801, 8802, 8813, 9470, 8457/2, 8457/1, 9076, 8387, 8388, 8390, 8391, 8392, 8397, 8398, 8399, 8401, 8402, 8404, 8406, 8420, 8421, 8372/1, 8372/2, 9393, 9395/1, 9395/2, 9403, 9409, 9411, 9412, 9413, 9414, 9415, 9416, 9453/9, 9339, 9341/2, 9341/3, 9341/4, 9205, 9207, 9214, 9340, 9342/1, 9342/2, 9344, 9352/2, 9187, 9191, 9193, 9195, 9197, 9200, 9319/2, 9321/2, 9321/3, 9328, 9329, 9216/1, 9216/2, 8710/2, 8710/3, 8710/4, 8711, 8712, 8726, 8815/1, 8821, 8656/2, 8656/1, 8647, 8648, 8650, 8651, 8652, 8654/2, 8655/1, 8659, 8660, 8661/1, 8661/2, 8634/3, 8666, 8668, 8669, 8698/2, 8654/1, 8378/2, 8378/1, 8377, 8356, 8394, 8372/3, 8634/1, 8362, 8368/2, 8369, 9468/2, 8375, 8371, 8847, 8848, 8964, 8941, 8942, 8936, 8923, 9032, 9026, 9027, 9158, 9157, 9093, 9095/1, 9095/2, 9098, 9101, 9105, 9106, 9107, 9108, 9110, 9113, 9115, 9116/1, 9116/2, 9144/1, 9144/2, 9132, 9136, 9139, 9141, 9128/1, 9129, 9386, 9388, 9372, 9350, 9355, 9370, 8973, 8977, 9405, 9407, 9410, 9453/13, 9374, 9375, 9376/2, 9175, 9176, 9177, 9174, 9172, 9171, 9168, 9164, 9167, 9162, 9208, 9209, 9212, 9352/1, 9180, 9183, 9184, 9185, 9186, 9188, 9192, 9194, 9196, 9198, 9149, 9151, 9154, 9156, 9222, 9225, 9226/1, 9226/2, 9228, 9229, 9230, 9256, 9257, 9259, 9261, 9266, 9267, 9314, 9235, 9236, 9245, 9238, 9439, 9449/1, 9449/2, 9281/2, 9281/1, 9271, 9280, 8569, 8570, 8752, 8778, 8782,	

Парцеле	
целе	делови*
8786, 8787, 8788, 8789, 8790, 8793, 8795, 8798, 8799, 8478, 8479, 8481/1, 8481/2, 8483, 8484, 8485, 8487, 8530, 8521, 8520, 8524/2, 8494, 8497, 8498, 8517, 8518, 8519, 8545, 8547, 8554, 8556, 8557, 8560, 8561, 8562, 8564, 8612, 8614, 8616, 8618, 8620, 8680, 8681, 8685, 8686, 8688, 8690, 8691, 8814/1, 8814/2, 8831, 8834, 8835, 8837, 8841, 8842, 8632/1, 8632/2, 8634/2, 8628, 8629, 8626, 8637, 8638, 8622, 8623, 8665, 8678, 8917, 8918, 8919, 8920, 8921, 8922, 9008, 9021/1, 9021/2, 9022, 9025/1, 9031, 9033, 9034, 9037, 9044, 9047, 9050, 9055/1, 9055/2, 9056, 9061, 9062, 9063, 9064, 9065, 9067, 9069, 9070, 9071, 9072, 9073/1, 8627, 9082/1, 9082/2, 9084, 9075, 9089, 9090, 9091, 9430, 9431, 9428, 9215/1, 9218/1, 9218/2, 9308/1, 9308/2, 9310, 9313/1, 9313/2, 9315, 9317, 9319/1, 9321/1, 9323, 9325, 9327/1, 9327/2, 9330, 9331, 9332, 9333, 9334, 9336, 9337, 9341/1, 9347, 9348, 9351, 9354, 9357, 9358, 9363, 9367, 8990, 8999/1, 9421, 9422, 9364, 9353/1, 9201, 9202, 9296, 9298, 8374, 8380, 8383, 8426, 8453, 8455, 8461, 8463, 8466, 8470, 8472, 8475, 8488, 8491, 8606, 8640, 8641, 8645, 8639, 8624, 8621, 8713, 8714, 8349, 8351, 8353, 8354, 9079, 9080/1, 9085, 9086, 9088, 9094, 9135, 9137, 9138, 9140, 9119, 9121, 9125, 9127, 9130/1, 9130/2, 9178, 9204, 9206, 9213, 9215/2, 9234, 9237, 9244, 9246, 9248, 9251, 9252, 9253/1, 9253/2, 9255/1, 9255/2, 9268, 9269, 9270, 9273, 9274, 9275, 9277/2, 8708, 8709, 8715/1, 8716, 8718, 8719, 8729, 8731, 8734/2, 8734/3, 8952, 8969/2, 8974, 8978, 9394, 9396, 9419, 9420, 9424, 9425, 9441, 9443, 9373, 9379, 8980, 8979, 8909, 8910, 8912, 9001, 9002, 9004, 9005, 9160/2, 9161, 9146, 9147, 9148, 9150, 9473, 9468/1, 9469, 8898	

Кевн

Почетна тачка описа грађевинског подручја је тачка број 1, која се налази на тромеђи катастарских парцела 4380/1, 4376/2 и 4377.

Од тачке број 1 граница иде у правцу североистока прати северну међу катастарских парцела 4376/2 и 4374, пресеца пут, катастарска парцела 8073 долази до тачке број 2 на тромеђи катастарских парцела 3968, 3882 и 8073.

Након тачке број 2 граница наставља у правцу севера пратећи источну међу пута, катастарска парцела 8073 до тромеђе пута и катастарских парцела 3968 и 8083, а потом у правцу истока пратећи јужну међу пута, катастарска парцела 8083 и секући пут, катастарска парцела 8082 долази до тачке број 3 на источној међи катастарске парцеле 8082.

Од тачке број 3 граница се ломи и иде у правцу југоистока пратећи источну међу катастарске парцеле 8082 до тачке број 4 на тромеђи катастарских парцела 8082, 8087 и 3861/15.

Од тачке број 4 граница се ломи и иде у правцу североистока пратећи северну међу катастарске парцеле 8087 до тачке број 5 на тромеђи катастарских парцела 8087, 8084 и 3819/1.

Након тачке број 5 граница се ломи и иде у правцу југоистока у дужини од око 112,0 m секући катастарску парцелу 8087, а потом пратећи источну међу катастарске парцеле 8118 долази до тачке број 6 на источној међи катастарске парцеле 8118.

Од тачке број 6 граница се ломи и иде у правцу југозапада сече пут, катастарска парцела број 8118 и даље прати јужну међу пута, катастарска парцела 8115 до тачке број 7, која се налази на тромеђи путева, катастарске парцеле 8115 и 8117 и катастарске парцеле 6664/2.

Након тачке број 7 граница се ломи и иде у правцу југоистока пратећи источну међу путева, катастарске парцеле 8117 и 8123 и долазо до тачке број 8, која се налази на тромеђи путева, катастарске парцеле 8123 и 8122 и катастарске парцеле 6525/2.

Од тачке број 8 граница наставља у правцу југа, пресеца пут, катастарска парцела 8122, дужином од 665 m прати источну међу пута, катастарска парцела 8132 до тачке број 9, која се налази на међи пута и катастарске парцеле 6230/25.

Од тачке број 9 граница се ломи и иде у правцу југозапада пратећи јужну међу катастарске парцеле 6202 до тачке број 10 на тромеђи катастарских парцела 6202, 6199 и 8073.

Након тачке број 10 граница се ломи и иде у правцу југоистока пратећи источну међу катастарске парцеле 8073 у дужини од око 13.0 m до тачке број 11 на источној међи катастарске парцеле 8073.

Од тачке број 11 граница се ломи и иде у правцу југозапада секући катастарску парцелу 8073, а потом пратећи јужне међе катастарских парцела 5937/3 и 5937/1, а потом секући катастарску парцелу 8056 долази до тачке број 12 на тромеђи катастарских парцела 8056, 5907 и 5908.

Након тачке број 12 граница се ломи и иде у правцу севера пратећи западну међу катастарске парцеле 8056 до тачке број 13 на тромеђи катастарских парцела 8056, 5890 и 5893.

Од тачке број 13 граница се ломи и иде у правцу југозапада пратећи западне међе катастарских парцела 5893, 5894, 5895 и 5901/1 даље секући катастарску парцелу 8057 долази до тачке број 14 на тромеђи катастарских парцела 5828, 8057 и 5830.

Након тачке број 14 граница прати североисточне међе катастарских парцела 5830, 5834 сече катастарску парцелу 8055 и наставља источном међом катастарске парцеле 4588 до тачке број 15 на тромеђи катастарских парцела 4583, 4588 и 4585.

Од тачке број 15 граница се ломи и иде у правцу североистока пратећи јужне међе катастарских парцела 4585, 4582/1, 4582/2, 4556/3, 4556/2, 4556/1, 4555, 4537/1, 4537/2, 4536/2, 4536/1 и 4535 и 4504 /1 до тачке број 16 на тромеђи катастарских парцела 4535, 4534/1 и 8051.

Након тачке број 16 граница се ломи и иде у правцу северозапада пратећи западну међу пута, катастарска парцела 8051 до тачке број 17, која се налази на тромеђи путева, катастарске парцеле 8051 и 4487/2 и катастарске парцеле 4485/2.

Од тромеђе граница у правцу северозапада прати северну међу пута, катастарска парцела 4487/2 и источну међу катастарске парцеле 4487/1 и долази до тачке број 18, која се налази на тромеђи катастарских парцела 4487/1 и 4486 и пута, катастарска парцела 8047.

Од тачке број 18 граница у правцу севера прати западну међу пута, катастарска парцела 8047 до тачке 19, која се налази на тромеђи путева, катастарске парцеле 8047 и 8046 и катастарске парцеле 4726.

Од тромеђе граница у правцу севера пресеца пут, катастарска парцела 8046 и пресеца катастарску парцелу 4400/1 и даље ка северу прати западну међу пута, катастарска парцела 4334/3 до тачке број 20, која се налази на тромеђи пута и катастарских парцела 4332/2 и 4380/1.

Од тачке број 20 граница у правцу севера прати јужну и источну међу катастарске парцеле 4380/1 и долази до тачке број 1, која је уједно и почетна тачка описа.

Површина грађевинског подручја насеља Кеви износи сса 241, 62 ха.

Списак парцела грађевинског подручја насеља Кеви

Парцеле	
целе	делови*
5889, 5874, 4539, 4566, 4564, 4562, 4560, 4558, 4554, 4553, 4551, 4549, 4539, 5836/1, 5837, 5937/2, 5937/3, 4540, 4542, 4543, 4545, 4547, 4548, 5930, 5931, 5933, 4577, 4579, 4584, 5835, 5838, 6201, 6204, 5828, 5829, 5836/2, 4481, 4482, 6563, 6565, 6569, 6545, 6547, 6549/1, 6549/2, 6550/1, 6551, 5890, 5891, 5926/1, 6214/2, 6215/2, 6216, 6217/1, 6217/2, 4345, 4347, 4353, 4300, 4301, 3864, 3866, 6685, 6687, 6688, 6691, 6696, 6698, 6699, 6701, 6702, 6705, 6706, 6712, 6713, 4310, 4311, 4312, 4490/1, 6536/1, 6536/2, 6537, 6538, 6544/2, 6535, 4508, 4509, 4510/2, 4510/1, 4504/2, 4505, 4506, 4511, 4512, 5887, 6228, 6229, 4507/2, 6223, 4326, 4327, 4328, 4264/1, 4265, 4267, 3878, 3883, 3884, 3885, 3886, 3889, 3894, 6606, 6608, 6615, 6619, 6623, 6627/2, 6628, 6629, 6630, 6631/1, 6631/2, 6631/3, 6635, 6637, 6639, 6640, 6642, 6643, 6645, 6647, 6649, 6651, 6655, 8088, 4298, 4299, 4302, 4304, 4306, 3888/1, 3888/2, 3888/4, 3888/5, 3902, 3903, 3904, 3905, 3906, 3907, 3917/3, 3917/4, 3862, 3863, 6663, 6665, 6666, 6667, 6670, 6680, 6683, 6686, 6689, 6690, 6697, 6700, 6703, 6704, 3870, 6707, 6708, 6709, 6710, 6711, 6715, 6716, 6717, 6718, 6721, 6727/1, 6730, 6731, 6732, 6736, 6737, 3893, 3887, 4463, 4325, 5927/1, 4502/1, 4502/3, 4502/4, 4503, 4504/1, 4520, 4523, 4525, 4527, 4528, 4529, 4530, 4531, 4533, 5877, 3881/2, 3881/3, 3881/4, 3881/5, 3970/1, 3970/2, 434373, 3917/2, 3918, 3919, 3951, 3926, 3932, 3933, 3934, 3939, 3940, 3942, 6652, 6657, 6659, 4330, 4433, 4437, 4264/2, 6633/1, 6633/2, 6636, 6638, 4402, 4403, 4405, 4406, 4408, 4409, 6200, 6202, 6203, 6205, 3963, 881/11, 3881/12, 3953, 3959, 3961, 3950, 3956, 3941, 3914, 3915, 3917/7, 3917/8, 3917/9, 3917/10, 3930, 3935, 3936, 3938, 3923, 4374, 4375, 3925, 3931, 6744, 6746, 4335, 4336, 4338, 4362, 4363, 4365, 4366, 4368, 4358, 3909, 3910, 3911, 3921, 3890, 3891, 3871, 3872, 3873, 3874, 3875, 3876, 6719, 6720, 4313, 4314, 4282, 4284, 4286, 4288, 4289, 4290, 4293, 3888/3, 3899, 3900, 3901, 6662, 6669, 6671,	8046, 4400/1, 8073, 8082, 8087, 8116, 8122, 8132, 8056, 8055, 8057

Парцеле	
целе	делови*
6674, 6675, 6676, 6678, 6679, 6684, 4319, 4321, 4323, 4266, 4269, 4272, 4273, 4276, 4277, 4271, 3895, 3896, 6641, 6644, 6646, 6648, 6650, 4411, 4412, 4414, 4415, 4422, 4424, 4425, 4428, 4429, 4432, 4435, 4439, 6627/1, 6621, 6624, 4446, 4450, 4451, 6613, 4460, 4464, 6595, 6590, 6714, 6722, 6723, 6724, 6572, 6576, 6578, 6579, 6582, 6564, 6568, 6570, 6550/2, 6546, 6548/2, 6548/3, 6541, 4490/4, 4492/2, 6539/2, 6544/3, 6544/5, 6544/6, 4493, 4494, 4497, 4498, 6532/2, 6530, 6528/4, 6528/9, 6529/1, 6529/2, 6529/3, 6528/3, 4507/1, 6225, 4513, 4514, 4515, 4516, 4517, 4518, 4519, 4521, 4522/1, 4522/2, 4524, 5909, 5910, 5913, 5911, 4532, 4534/1, 4534/2, 4538, 4541, 4526, 5880, 5881, 5882, 5883, 5884, 5915/1, 5915/2, 5918, 5919, 5921/2, 5921/3, 5926/2, 6219, 4550, 4552, 4544, 4546, 5862, 5863, 5865, 5866, 5867, 5868, 5869, 5870, 5871, 5872, 5873, 5875, 6215/1, 5928/2, 5927/2, 6214/1, 4569, 4570, 4572, 4574, 4561, 4563, 5845, 5847, 5848, 5849, 5850, 5851, 5852/1, 5852/2, 5853, 5854, 5855, 5859, 3944, 3947, 3948, 3949, 6739, 4340, 4343, 4351, 4352, 4354, 4355, 4356, 4357, 4359, 4360, 4361, 4364, 4305, 4307, 3865, 3867, 3868, 3869, 4315, 4316, 4317, 4318, 4320, 4322, 4324, 4278, 4280, 4281, 4285, 4292, 4295, 4303, 3897, 3898, 6653, 6654, 6656, 6658, 6660, 6661, 6668, 6672, 6673, 6677, 6681, 4417, 4401, 4329, 4331, 4427, 4430, 4431, 4434, 4438, 4440, 4441, 6633/3, 6634, 4436, 6618, 6620, 6625, 4448, 4452, 4456, 4457, 4459, 6607, 6609, 6598, 6593, 6596, 6602, 6577, 6581, 6585, 6588, 4571, 4573, 4575, 4576, 4578, 4580, 4581, 4583, 5842, 5843, 5844, 5846, 5856, 5857/1, 6206, 6208, 6209, 6210, 3968, 3937, 3943, 3945, 3946, 3952, 3954, 3955, 3957, 3958, 3960, 3962, 3964, 4308, 4268, 4270, 4274, 4275, 4279, 4283, 4287, 4291, 4294, 4296, 4297, 6725, 6726, 6727/2, 4404, 4407, 4410, 4413, 4416/1, 4416/2, 4418, 4419, 4420, 4421, 4423, 4426, 4442, 4443, 4444, 4445, 4447, 4449, 4453, 4454, 4455, 4458, 4263, 6605/2, 6610, 6611, 6612, 6614, 6616, 6617, 6622, 6626, 4474, 4475, 4476, 6571, 6573, 6574, 6575, 6580, 6583, 6584, 6586, 6587, 6589, 6592, 6594, 4488, 4489, 4490/2, 4490/3, 4491, 4495, 6543, 6544/4, 6552/2, 4485/1, 5878, 5879, 5885, 5886, 5888, 5892, 5912, 5914, 5916, 5917, 6211/2, 6218, 6220, 6221, 5832, 5833, 3881/6, 3881/7, 3881/8, 3881/9, 3881/10, 6745, 6747, 6748, 4469, 4470, 4472, 4473, 4477, 4478, 4480, 4483, 4484, 4485/2, 4486, 4557, 4559, 4565, 4567, 4568, 5839, 6211/1, 6211/3, 6212/1, 6212/2, 6213/1, 6213/2, 6213/3, 5897, 5898, 6207/1, 6207/2, 5840, 5841, 5857/2, 5858, 5860, 5861, 5864, 5896, 8115, 3882, 3908, 3920, 3916, 3880, 4367, 4369, 4370, 4371, 4372, 3881/1, 3877, 3879, 3892, 3912, 3913, 3917/1, 3917/5, 3917/6, 3922, 3924, 3927, 3928, 3929, 6682, 6692, 6693, 6694, 6695, 6733, 6734, 6735, 6738, 6740, 6741, 6742, 6743, 6749, 8123, 6532/4, 6532/3, 4492/1, 4496, 4499/1, 4499/2, 4499/3, 4499/4, 4500, 4501, 4502/2, 5920, 5921/1, 5922, 5923, 5925, 5929, 5932, 5934/1, 5934/2, 5934/3, 5935, 5936/1, 5936/2, 5937/1, 6222, 6224, 6226, 6227, 6526, 6527, 6528/1, 6528/2, 6528/5, 6528/6, 6528/7, 6528/8, 6531, 6532/1, 6533, 6534, 6539/1, 6540, 6542, 6544/1, 6548/1, 6552/1, 6553, 6557, 6562, 6566, 6567, 8051, 5928/1, 4461, 4462/1, 4462/2, 4465, 4466, 4467/1, 4467/2, 4467/3, 4468, 4376/1, 4376/2, 4334/3, 4337, 4339, 4341, 4342, 4344, 4346, 4348, 4349, 4350, 4309, 6591, 6597, 6599, 6600, 6601, 6605/1, 8047, 8117, 6554, 6555, 6556, 3966, 3967, 6604, 6560, 6561, 5924, 3969, 4471, 6558, 6559, 6603	

Торњош

Опис границе грађевинског подручја Торњош почиње тачком број 1 која је дефинисана тромеђом парцела 1097, 8009 и 1529/1, од ове тачке граница иде у правцу југоистока пратећи североисточну међу парцеле 1139 до тачке број 2 на тромеђи парцела 565, 600/1 и 1139.

Након тачке број 2 граница се ломи и иде у правцу североистока пратећи јужну међу парцела 600/1, 597, 595 и 596 а потом сече парцелу 1097 до тачке број 3 на источној међи парцеле 1097.

Од тачке број 3 граница се ломи и иде у правцу југоистока пратећи источну међу парцеле 1097, пресеца државни пут Па реда бр.105, парцела 8006 и даље ка југоистоку дужином од око 128 m прати источну међу парцеле 1096 до тачке број 4 на источној међи парцеле 1096.

Након тачке број 4 граница се ломи и иде у правцу југозапада сече парцелу 1096, скреће ка југу, прати северну међу парцеле 626 и долази до тачке 5, која се налази на тромеђи парцела 622, 625 и 626.

Од тромеђе граница у правцу југа прати западну међу парцела 626 и 627 до тромеђе парцела 627, 628 и 629, пресеца парцелу 629 до североисточне међе парцеле 631 и даље ка југу прати западну међу парцела 629, 639, 640, 641, 648/2, у истом правцу пресеца парцелу 648/2, 649, 651, 653, 654/2, 655, 657, 658, 660, 669, 663, 666, 665, 668, 672 и 1142 и долази до тачке 6 на граници парцела 1142 и 675.

Од тачке 6 граница у правцу југозапада прати јужну међу парцеле 1142, пресеца пут, парцела 1140, мења правац ка северу до тромеђе парцела 1140, 741 и 1143, а затим у правцу југозапада прати јужну међу пута, парцела 1143 до тачке 7 на јужној међи парцеле 1143.

Од тачке 7 граница у правцу севера пресеца пут, парцела 1143, прати западну међу парцеле 743, пресеца парцеле 748/2, 748/1, 749, 750, 753/2, 759, 763/1, 763/2, 764/2 и даље у правцу севера прати западну међу парцеле 777 и у правцу севера пресеца парцеле 777, 782/3, 782/2 и 787 и долази до тачке 8 на граници парцела 787 и 789.

Од тачке 8 граница у правцу југозапада прати јужну међу парцела 789, 791 и 793 и долази до тачке 9 на тромеђи парцела 793, 787 и 786.

Од тачке 9 граница у правцу југоистока прати западну међу парцеле 787 до тромеђе парцела 789, 787 и 782/2, мења правац ка југозападу и јужном међом парцеле 786 долази до тачке 10, која се налази на међи парцела 786 и 782/1.

Од тачке 10 граница у правцу југа пресеца парцеле 782/1, 780 и 783, прати западну међу парцела 772, 768, 769 до југоисточне међе парцеле 767 и даље ка југу пресеца парцеле 769, 765, 764/2 и 764/1, прати западну међу парцеле 763/2, наставља у истом правцу и пресеца парцеле 763 и 757, прати западну међу парцеле 757 и наставља у правцу југа пресецајући парцеле 753/1, 750, 749, 748, 747, 745, 1143, 740, 735 и 734/2 и јужном међом парцеле 734/2 у правцу запада долази до тачке 11 на тромеђи парцела 1141, 734/1 и 734/2.

Од тромеђе граница у правцу југозапада пресеца пут, парцела 1141 и прати северну међу парцеле 918, ломи се у правцу севера, пресеца парцеле 917 и 912 и под правим углом долази до тачке 12 на међи парцела 1144 и 912.

Од тачке 12 граница у правцу југозапада прати јужну међу пута, парцела 1144 и долази до тачке 13, која се налази тромеђи парцела 1115, 1144 и 913.

Од тромеђе граница у правцу југозапада пресеца парцелу 1144 и пратећи јужну међу парцеле 1112 долази до тачке број 14 на тромеђи путева, парцеле 1112 и 1113 и парцеле 967.

Од тромеђе граница у правцу југоистока прати западну међу пута, парцела 1113 до тачке број 15 на тромеђи пута и парцела 971 и 977.

Од тачке број 15 граница у правцу југозапада прати јужну међу парцела 971, 972 и 970 до тачке број 16 на тромеђи парцела 968, 976 и 977.

Од тачке број 16 граница у правцу југоистока прати западну међу парцела 977, 979, 982, 985, 987, 990, 994, 998/1, 1002, 1005, 1009, долази до тромеђе парцела 1008, 1009 и 1012, пресеца парцеле 1012, 1015 и 1017 до североисточне међе парцеле 1016, прати њену источну међу, пресеца парцелу 1018 и даље ка југоистоку пратећи источну међу парцела 1020, 1019 и 1022 и пресецајући пут, парцела 1096 долази до тачке број 17 на јужној међи парцеле 1096.

Од тачке број 17 граница у правцу југозапада прати јужну међу парцеле 1096 до тачке број 18 на чевотрмомеђи путева, парцеле 1093, 1096 и 1923 и парцеле 4821/1.

Након тачке број 18 граница се ломи и иде у правцу југоистока пратећи међу парцеле 8037 до тачке број 19 на међи парцеле 4822.

Од тачке број 19 граница се ломи и иде у правцу југозапада секући парцелу 8037 а потом пратећи међу парцеле 4842/1 долази до тачке број 20 на југозападној међи парцеле 4842/1.

Након тачке број 20 граница се ломи и иде у правцу северозапада пратећи међу парцеле 4842/1 пресеца пут, парцела 1095 и долази до тачке број 21 на међи парцела 1095 и 1026.

Од тачке број 21 граница у правцу северозапада пресеца парцелу 1026, прати западну међу парцеле 1024, 1027, 1029, 1032, 1031, 1035, 1038, 1042, 1044, 1047, 1049, 1052, 1055, 1059, 1061, 1066, 1069, пресеца парцелу 1072/1, прати западну међу парцела 1071, 1075, 1080, пресеца парцеле 1081, 1083, 1085, прати западну међу парцеле 1084 и 1086 и пресецајући парцеле 1089/1 и 1089/2 долази до тачке број 22 на јужној међи пута, парцела 1111.

Од тачке број 22 граница у правцу југозапада прати јужну међу пута, парцела 1111 и пресецајући пут, парцела 1095, долази до тачке број 23 на западној међи пута, парцела 1111.

Од тачке број 23 граница у правцу северозапада прати западну међу пута, парцела 1111 до тачке број 24 на тромеђи парцела 8003, 4843 и 1095.

Након тачке број 24 граница се ломи и иде у правцу југозапада пратећи међу парцеле 8003 до тачке број 25 на тромеђи парцела 8003, 4850 и 4851.

Од тачке број 25 граница се ломи и иде у правцу северозапада секући парцелу 8003, а потом пратећи међу парцела 1178, 1179 и 1180 до тачке број 26 на северозападном прелому међе парцеле 1180.

Након тачке број 26 граница се ломи и иде у правцу североистока пратећи међу парцеле 1205/1 до тачке број 27 на тремеђи парцела 1205/1, 1098 и 1147.

Од тачке број 27 граница се ломи и иде у правцу северозапада, а потом североистока пратећи међу парцеле 1098 до тачке број 28 на тремеђи парцела 1098, 1205/1 и 1205/2.

Након тачке број 28 граница се ломи и иде у правцу северозапада пратећи међу парцеле 1205/1 до тачке број 29 на тремеђи парцела 1202, 1205/1 и 1204/2.

Од тачке број 29 граница се ломи и иде у правцу североистока пратећи северну међу парцеле 1204/2 а потом пресецајући пут Торњош – Чантавир, парцела 7997 долази до тачке 30, која се налази на међи пута и парцеле 1316/1.

Од тачке број 30 граница иде у правцу североистока, пресеца парцеле 1316/1, 1317/1 и 1317/11, мења правац ка југу и прати источну међу парцеле 1317/11 до тачке 31 на тремеђи парцела 1097, 1317/11 и 1317/12.

Након тачке број 31 граница се ломи и иде у правцу североистока пратећи северозападну међу парцеле 1097 до тачке број 1 где се завршава опис границе грађевинског подручја насеља Торњош.

Списак парцела грађевинског подручја насеља Торњош

Парцеле	
целе	делови*
132047/2, 1204/1, 1205/21, 1205/20, 1205/19, 1205/18, 1205/17, 1205/16, 1205/15, 1205/14, 1205/13, 1205/12, 1205/11, 1205/10, 1205/9, 1205/8, 1205/7, 1205/6, 1205/5, 1205/4, 1205/3, 1205/2, 1316/2, 1098, 1145, 1146, 1147, 1148, 1149/1, 1149/2, 1150, 1151, 1152, 1153, 1154, 1155, 1156, 1157, 1158, 1159, 1160, 1161, 1162, 1163, 1164, 1165, 1166, 1167, 1168, 1169, 1170, 1171, 1172, 1173, 1174, 1175, 1176/1, 1176/2, 1177/1, 1177/2, 1178, 1179, 1180, 1099, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 1100, 348, 349, 351, 352, 353, 354, 355, 346, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 1102, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385/1, 385/2, 386/1, 386/2, 1101, 1094, 388, 389, 390, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402/1, 402/2, 402/3, 404, 405/1, 405/2, 406/1, 406/2, 407/1, 407/2, 408/1, 408/2, 409/1, 409/2, 410/1, 410/2, 411/1, 411/2, 412/1, 412/2, 413, 414, 1127, 1128, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 4424/1, 424/2, 424/3, 1130, 425/1, 425/2, 426/1, 426/2, 427/1, 427/2, 429, 429, 430, 1129, 441, 442/1, 442/2, 443, 444, 445, 446, 447, 1132, 448, 449, 450/1, 450/2, 451, 452, 453, 1131, 1133, 431/1, 431/2, 432/1, 432/2, 433, 434, 435/1, 435/2, 436, 437, 438, 439, 1136, 459, 458, 457, 456/2, 456/1, 455, 454, 475, 474, 473, 472, 471, 1134, 1135, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 476, 502, 501, 500, 499, 477/1, 471/2, 471/3, 478/1, 478/2, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 1137, 504, 505, 506, 503, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 1138, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 1138, 553/1, 553/2, 556, 580, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 1139, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 592, 592, 1092/2, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618/1, 618/2, 619, 622, 620, 623, 624, 625, 628, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 650, 652, 656, 659, 661, 662, 664, 667, 671, 670, 742, 776, 765, 764, 788, 789, 790, 791, 786, 785, 784, 783, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 778, 779, 771, 770, 766, 767, 763/3, 762, 761, 760, 756, 754, 751, 755, 752, 746, 1141, 737, 738, 739, 736, 914, 915, 916, 1144, 911, 910, 909, 908, 907, 906, 905, 904, 903, 902, 901, 900, 899, 898, 897, 896, 895, 894, 893, 892, 891, 888, 883, 882, 881, 851, 850, 849, 848, 847, 846, 845, 844, 843, 842/4, 842/3, 842/2, 842/1, 852, 841, 840, 839, 838, 837, 835, 834, 833, 821, 818, 818, 817, 814, 812, 811, 810, 809, 813, 816, 815, 828, 827, 823, 825, 826, 824, 822, 820, 819, 1092/3, 893, 892, 891, 890, 889, 887, 886, 885, 880/2, 880/3, 880/1, 879/2, 879/3, 878, 877/2, 877/1, 879/1, 876, 875/2, 875/1, 874/2, 874/1, 874/3, 873, 872, 871, 870, 869, 868, 865/1, 867/1862, 863, 856,	7997, 1316/1, 1317/11, 1317/1, 8003, 1097, 1092/1, 1096, 629, 648/2, 649, 651, 653, 654/2, 655, 657, 1140, 1142, 672, 668, 665, 666, 663, 669, 660, 658, 743, 748/2, 748/1, 749, 750, 753/2, 759, 763/1, 763/2, 764/1, 7645/2, 777, 782/3, 782/2, 787, 780, 782/1, 773, 769, 765, 764/2, 764/1, 763/1, 757, 753/1, 750, 749, 747, 745, 1143, 740, 735, 734/2, 912, 917, 1095, 1026, 1028, 1043, 1072/1, 1083, 1085, 1089/1, 1089/2, 8037, 978, 994, 1005, 1013, 1015, 1017, 1018

Парцеле	
целе	делови*
858, 866/1, 867/4, 865/4, 866/2, 866/3, 865/3, 865/2, 865/4, 861, 860, 859, 858, 857, 855, 853, 854, 1115, 1, 2, 3, 4, 5/1, 5/2, 6, 7, 8, 9, 10, 11/1, 11/2, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 1126, 1118, 1125, 1117, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34/1, 34/2, 35, 36/1, 36/2, 3738, 39, 40, 41, 42, 43, 44/1, 44/2, 44/3, 45, 46, 47, 48, 49, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 1124, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66/1, 66/2, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 1123, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 1119, 102, 103, 104, 106, 105, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 1112, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 1120, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 1121, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 1122, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187/1, 187/2, 188, 189, 190, 191/1, 191/2, 1932, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203/1, 203/2, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 217, 216, 218, 219, 220, 221, 232, 233, 234, 8182, 226, 225, 227, 228, 229, 230, 231, 235, 236, 237, 238, 239, 241, 243, 244, 1110, 1111, 259, 258, 257, 255, 253, 254/1, 254/2, 251, 252, 249, 248, 250, 247, 246, 245, 1108, 260, 261, 262, 263, 264, 1109, 265, 266, 267, 268, 269/1, 269/2, 270/1, 270/2, 1106, 272, 1105, 1107, 271, 273, 274, 275, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 1104, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 1103, 334, 335, 336, 337, 338, 1087, 1086, 1084, 1082, 1080, 1075, 1078, 1077, 1059, 1076, 1071, 1073, 1072/2, 1069, 1067, 1066, 1062, 1061, 1063, 1058, 1055, 1056, 1052, 1053, 1050, 1049, 1047, 1046, 1045, 1042, 1044, 1038, 1039, 1035, 1036, 1031, 1032, 1027, 1024, 1025, 4842/1, 1093, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 980, 981, 983, 984, 986, 988, 989, 993, 991, 992, 995, 996, 997, 988/2, 999, 1003, 1004, 1006, 1007, 1008, 1014, 1016, 1020, 1019, 1022	

Површина грађевинског подручја насеља Торњош износи око 176,17 ha.

1.4.2. Грађевинско земљиште ван границе грађевинског подручја насеља

Грађевинско земљиште ван грађевинског подручја насеља у обухвату Плана чине: зоне становања ван грађевинског подручја насеља, радне зоне, зона кућа за одмор, зона туристичко-рекреативних садржаја, комунални објекти (трансфер станица) и енергетски објекти.

На рефералној карти бр. 1: Намена простора, грађевинско земљиште ван границе грађевинског подручја насеља је означено бројевима од **2-30**, а на рефералној карти бр. 4: Карта спровођења, приказана је израда и спровођење просторно-планске и урбанистичке документације и директна примена овог Плана.

1.4.2.1. Зоне становања ван грађевинског подручја насеља

За рурално подручје општине Сента карактеристичан је велики број салаша. Нека насеља (Богараш и Кеви) су чак настала око већих група ушорених салаша, док су мање групе тзв. шорови, временом изгубили примарну функцију салаша и остали да егзистирају као породично становање у атару, углавном уз значајније путне правце. Дефинисано је девет оваквих локација - шорова, назначених као зоне становања ван грађевинског подручја насеља (на рефералној карти бр. 1 су нумерисани бројевима од **2 - 10**). Ова намена укупно обухвата површину од 47, 63 ha, а опис границе грађевинског подручја, као и правила уређења и грађења су дата овим Планом.

1.4.2.2. Радне зоне ван грађевинског подручја насеља

Радне зоне ван грађевинског подручја насеља се налазе на петнаест локација. На рефералној карти бр. 1 означене су бројевима од **11 - 25**. Ове локације су у склопу постојећих радних зона, које су углавном ван функције, а чине их економије, фарме, производни, пословни и слични садржаји, а заузимају укупну површину од 262, 52 ha. У случају реконструкције објеката у постојећим габаритима или доградње објеката (уз обавезно поштовање индекса заузетости дефинисаних овим Планом), услови за изградњу ће се издавати на основу овог Плана. Уколико се врши нова изградња и не задржава постојећа делатност, обавезна је израда урбанистичког пројекта. Урбанистички пројекат урадити на основу правила грађења из овог Плана и у складу са условима надлежних организација и јавних предузећа у чијој је надлежности њихово издавање. За дефинисане радне зоне, ако се укаже потреба за утврђивањем нове регулације могућа је израда плана детаљне регулације.

1.4.2.3. Зона кућа за одмор

Северно од насеља Сента постоји велика зона кућа за одмор. Ова зона је углавном формирана и изграђена, а власници многих објеката овде проводе чак већи део године, тако да се пре може говорити о секундарном становању него о класичној викенд зони.

Локација зоне кућа за одмор на рефералној карти бр. 1 је обележена бројем **26**. Ова зона заузима површину од 111.06 ha, а изградња ће се вршити на основу услова из овог Плана, у оквиру дефинисаних граница грађевинског земљишта.

1.4.2.4. Зона туристичко-рекреативних садржаја

Планиране зоне туристичко-рекреативних садржаја обухватају три локалитета - „Краљица воћа“, „Јанек“ и Ловачки дом (на рефералној карти бр. 1 су обележени бројевима **27, 28 и 29**).

На локалитету „Краљица воћа“ (бр. 27), који је регистрован као сеоско туристичко домаћинство, поред постојећих садржаја (централни објекат са рестораном и смештај у три етно кућице са укупно шест лежајева), планира се изградња велнес центра са салом за мале спортове. У непосредној близини ових објеката се планира изградња језера, на простору природне депресије, које ће служити за купање и спортски риболов.

На локалитету „Јанек“ (бр. 28) поред објекта за смештај, постоје и објекти за производњу и дегустацију вина, као и површине под виноградом.

На локалитету Ловачког дома (бр. 29) постоје смештајни капацитети, а планира се изградња пратећих објеката и терена за спорт, рекреацију и забаву.

Ова намена укупно обухвата површину од 7,06 ha.

Опис границе грађевинског подручја ових туристичких локалитета, као и правила уређења и грађења су дата овим Планом.

1.4.2.5. Комунални и инфраструктурни садржаји ван насеља

Трансфер станица и општинска депонија комуналног отпада

Локација трансфер станице се налази на делу постојеће општинске депоније (укупна површина је 9, 83 ha), на катастарској парцели од 1 ha која је издвојена пројектом парцелације. Ова локација је на рефералној карти бр. 1 означена бројем **30**.

Привремено складиштење и селекција отпада ће се вршити у складу са Регионалним и Локалним планом управљања отпадом, Законом о управљању отпадом и Правилником о категоријама, испитивању и класификацији отпада („Службени гласник РС“, број 56/10 и 93/19). У складу са технолошким захтевима, овај комплекс има приступну зону, плато претоварне станице и плато сабирне станице. Комплекс је ограђен.

Услови за евентуалну изградњу нових објеката у оквиру постојећег комплекса ће се стећи директном применом овог Плана у оквиру дефинисаних граница грађевинског земљишта.

Енергетски објекти

Услови за изградњу нових производних енергетских објеката (електране као засебни комплекси), трансформаторских постројења 20(35)/110 kV, односно 110/20 kV и мреже преносног система електричне енергије, ће се стећи на основу урбанистичког плана и смерница из Плана.

Реконструкција постојећих комплекса трансформаторских постројења 110/x kV, где не долази до промене регулације, као и високонапонске трансформације, ће се реконструисати по условима надлежног оператора дистрибутивног система електричне енергије и овог Плана.

Реконструкција постојеће преносне и дистрибутивне мреже електричне енергије, у складу са Законом, вршиће се по условима надлежног оператора преносног и дистрибутивног система електричне енергије и овог Плана.

Сабирне станице, нафте и гаса и сабирне гасне станице (СГС), мерно-регулационе (МРС) и регулационе станице (РС)

Сабирне и сабирне гасне станице и друге објекте за експлоатацију нафте и природног гаса, мерно-регулационе станице (МРС) и регулационе станице (РС) за потребе насеља (широке потрошње) и индустријских и комуналних потрошача, градити или реконструисати унутар грађевинског подручја на основу урбанистичког плана насеља и смерница датим овим Планом, односно на основу овог Плана унутар насеља за које су израђени **уређајне основе насеља**. За потребе садржаја ван грађевинских подручја насеља чије се спровођење предвиђено овим Планом, као и на пољопривредном земљишту, у складу са правилима и мерама који су дати у поглављу III/1./1.6./1.6.4. Термоенергетска инфраструктура.

Ова намена укупно обухвата површину од 1, 27 ha.

1.4.2.6. Опис граница грађевинског земљишта ван грађевинског подручја насеља

Зоне становања ван грађевинског подручја насеља

Локација 2 се налази северно од насеља Богараш и чине га следеће целе катастарске парцеле: 10638/1-5, 10639-10646, 10648-10650 (КО Сента) и 2940, 2942, 2946/1, 2946/4, 2946/5, 2947, 2948/2, (КО Торњош) и део катастарских парцела 21113 (КО Сента) и 7938 и 8113 (КО Торњош).
Површина локације 2 износи 4, 20 ha.

Локација 3 се налази западно од насеља Богараш и чине га следеће целе катастарске парцеле: 3080 - 3083, 3086 - 3090, 3093 и 3094 (КО Торњош).
Површина локације 3 износи око 0, 95 ha.

Локација 4 се налази северно од насеља Горњи Брег (КО Сента) и дефинисано је на следећи начин:

- са северне стране северном међом катастарске парцеле 20770;
- са источне стране источном међом катастарске парцеле 11018;
- са јужне стране јужном међом државног пута IIа реда број 102, катастарска парцела 20627;
- са западне стране источном међом катастарске парцеле 10932.

Списак парцела грађевинског подручја локације 4

Парцеле	
целе	делови*
10933, 10934, 10935, 10936, 10937, 10938, 10939, 10940, 10941, 10942, 10943, 10944, 10945/1, 10945/2, 10946, 10947, 10948, 10949, 10950, 10951, 10952, 10953, 10954, 10955, 10956, 10957, 10958, 10959, 10960, 10961, 10962, 10963, 10964, 10965, 10966, 10967, 20786, 10968, 10969, 10970, 10971, 10972, 10973, 10974, 10975, 10976, 10977, 1078, 10978, 10980, 10981/1, 10981/2, 10982, 10983, 10984, 10985, 10986, 10987, 10988, 10989, 10990, 10991, 10992, 10993, 10994, 10995, 10996, 10997, 10998, 10999, 11000, 11001, 11002, 11003, 11004, 11005, 11006, 11007, 11008,	20770, 20627

11009, 11010, 11011/1, 11011/2, 11012, 11013, 11014, 11015, 11016, 11017, 11018, 22787	
--	--

Површина локације 4 износи око 11, 86 ha.

Локација 5 се налази северно од насеља Горњи Брег (КО Сента), а источно од државног пута IIа реда број 105 и дефинисано је на следећи начин:

- са северне стране јужном међом катастарске парцеле 9540;
- са источне стране железничком пругом Хоргош - Сента, катастарска парцела 20622, северном међом катастарске парцеле 13032 и западном међом пољског пута, катастарска парцела 20732;
- са јужне стране северном међом катастарских парцела 12963/2, 12965, 20589 и западном међом катастарске парцеле 9475;
- са западне стране западном међом државног пута IIа реда број 105, катастарска парцела 20631;

Списак парцела грађевинског подручја локације 5

Парцеле	
целе	делови*
9539, 9538, 9537, 9536, 9535, 9534, 9533, 9532, 9531, 9530, 9529, 9528/2, 9528/1, 9527, 9526, 9525, 9524, 9523/2, 9523/1, 9522, 9521, 9520, 9519, 9518, 9517, 9516, 9515, 9514, 9499, 9498, 9497, 9496, 9513, 9512, 9511, 9510, 9509, 9493, 9494, 9495, 9508, 9507, 9506, 9505, 9504, 9503, 9502, 9501, 9500, 9499, 9483, 9484, 9485, 9486, 9487, 9488, 9489, 9490, 9491, 9412, 10032, 12966, 12967, 12968, 12969, 12970, 12971, 12972, 12973	20631, 20622, 13033

Површина локације 5 износи око 12,05 ha.

Локација 6 се налази западно од насеља Горњи Брег (КО Сента) и чине га следеће целе катастарске парцеле: 8854, 8856, 8857, 8860, 8862, 8864 - 8870, 8871/1-2, 8872/1-2, 8873 - 8891 и 11396 као и делови катастарских парцела: 8855, 8859, 8861, 9432/3, 9471 и 9472.

Површина локације 6 износи око 3, 70 ha.

Локација 7 се налази се налази јужно од насеља Горњи Брег (КО Сента) и чине га следеће целе катастарске парцеле: 11978/2-4, 11979, 11980, 12768/1-2, 12769 - 12785, 12799, 12800, као и делови катастарских парцела: 11978/1, 11978/5, 11981, 20868 и 20870.

Површина локације 7 износи око 2, 87 ha.

Локација 8 се налази источно од насеља Кеви (КО Торњош) и чине га следеће:

- целе катастарске парцеле: 6502/1, 6502/2, 6503 - 6507, 6508/1, 6508/2, 6509 - 6524, 6319, 6320, 6322, 6327 - 6329, 6331, 6333, 6334, 6343 и 6344;
- делови катастарских парцела: 6321, 6335, 6338/1, 6338/2, 6339, 6340, 6341/1, 6341/2, 6342, 6345, 6346 и 8122.

Површина локације 8 износи око 5, 69 ha.

Локација 9 (КО Торњош) се налази дуж државног пута IIа реда број 102 и чине га следеће:

- целе катастарске парцеле: 2371, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 3694, 3697, 3704/1, 3704/2, 3705, 3706, 3707, 3708 и 3709;
- делови катастарских парцела: 2372, 2374, 3695, 3703/2, 3712/2, 3713/4, 3713/1 и 8006.

Површина локације 9 износи око 3, 91 ha.

Локација 10 (КО Торњош) се налази јужно од државног пута II реда бр.102 и чине га следеће целе катастарске парцеле: 4099 - 4127 и део катастарске парцеле 8073.

Површина локације 10 износи око 2, 4 ha.

Радне зоне ван грађевинског подручја насеља

Локација 11 се налази у КО Сента (северно од насеља Сента) и чине је целе катастарске парцеле: 14341, 14342 и 14343.

Површина локације 11 износи око 22,08 ha.

Локација 12 се налази у КО Сента (западно од насеља Сента) и чини је катастарска парцела: 15858/11.

Површина локације 12 износи око 2, 12 ha.

Локација 13 се налази у КО Сента (југоисточно од насеља Горњи Брег) и чини је катастарска парцела: 15858/11.

Површина локације 13 износи око 5, 40 ha.

Локација 14 се налази у КО Сента (јужно од насеља Сента) и чине је целе катастарске парцеле: 19982, 19983, 19985/1-3, 19985/6, 19986/21 - 27 и 20983/2 .

Површина локације 14 износи око 9, 34 ha.

Локација 15 се налази у КО Сента (јужно од насеља Сента) и обухвата парцелу 20476.

Површина локације 15 износи око 28, 18 ha.

Локација 16 се налази у КО Сента (јужно од насеља Сента) и чине је целе катастарске парцеле: 19707, 19766, 19767, 19768, 19769 и делови катастарских парцела 21002, 19709/1 и 19770.

Површина локације 16 износи око 71,03 ha.

Локација 17 се налази у КО Сента (северно од насеља Горњи Брег) и чине је катастарске парцеле: 9700 - 9702 и 9710/1.

Површина локације 17 износи око 4, 4 ha.

Локација 18 се налази у КО Сента (јужно од насеља Богараши) и чине је катастарске парцеле: 11744 и 11746.

Површина локације 18 износи око 4, 39 ha.

Локација 19 се налази у КО Сента (југозападно од насеља Сента) и чине је катастарске парцеле: 12327, 12328, 12329, 12330, 12331 и 12332.

Површина локације 19 износи око 21, 94 ha.

Локација 20 се налази у КО Сента (југозападно од насеља Сента) и чине је катастарске парцеле: 12346, 12347, 12348 и 12349 и делови катастарских парцела 12350 и 20641.

Површина локације 20 износи око 21, 94 ha.

Локација 21 се налази у КО Торњош (северно од државног пута Па реда број 102) и чини је катастарска парцела 2732/1.

Површина локације 21 износи око 24, 59 ha.

Локација 22 се налази у КО Торњош (северно од насеља Торњош) и чине је катастарске парцеле: 1198, 1200, 1201, 1202 и 1203.

Површина локације 22 износи око 31, 25 ha.

Локација 23 се налази у КО Торњош (западно од насеља Торњош) и чини је део катастарске парцеле: 4842/4.

Површина локације 23 износи око 3, 57 ha.

Локација 24 се налази у КО Торњош (источно од насеља Кеви) и чине је катастарске парцеле: 6761, 6762, 6763, 6764 и 6765.

Површина локације 24 износи око 10, 76 ha.

Локација 25 се налази у КО Торњош (источно од насеља Кеви) и чине је катастарске парцеле: 5956 и 5957.

Површина локације 25 износи око 1, 53 ha.

Зона кућа за одмор

Локација 26 се налази у КО Сента (северно од насеља Сента) и дефинисана је на следећи начин:

Почетна тачка описа границе локације 26 се налази на тремеђи канала, катастарска парцела 21057, пута, катастарска парцела 20681 и катастарске парцеле 14286. Од тремеђе граница у правцу истока прати јужну међу канала и јужну међу катастарских парцела 14243/1, 14230 и пута, катастарска парцела 20684 до тремеђе путева, катастарске парцеле 20684 и 20685 и катастарске парцеле 14192/2. Од тремеђе граница у правцу југа прати западну међу пута, катастарска парцела 20685 и канала, катастарска парцела 14193/1 до тремеђе путева, катастарске парцеле 20685 и 8235 и катастарске парцеле 14103/2. Мења правац ка југозападу и прати северну међу пута, катастарска парцела 8235, прати северну међу катастарске парцеле 8189 и даље ка југозападу пратећи северну међу путева, катастарске парцеле 98 и 8237 до тремеђе канала, катастарска парцела 8186, пута, катастарска парцела 8237 и катастарске парцеле 14061. Од тремеђе граница у правцу северозапада, прати источну међу канала, катастарске парцеле 8186 и 21064 до тремеђе канала, катастарске парцеле 21064 и 21063 и катастарске парцеле 14211. Од тремеђе граница наставља у правцу североистока, прати источну међу канала, катастарска парцела 21063 до тачке на граници канала и катастарске парцеле 14220/13, пресеца канал и наставља у правцу северозапада и прати источну међу катастарске парцеле 14258, пресеца пут, катастарска парцела 20682, скреће ка североистоку и северном међом пута долази до тремеђе пута, катастарска парцела 20682 и

катастарских парцела 14285 и 14286. Од тромеђе граница у правцу северозапада прати источну међу катастарске парцеле 14285 и долази до почетне тачке описа границе локације 26.

Списак парцела грађевинског подручја локације 26

Парцеле	
целе	делови*
14078, 14079/1, 14080/1, 14086, 14088, 14060, 14059/1, 14059/2, 14105/1, 1422013, 20684, 14193/49, 20687/1, 20686/2, 14252/1, 14252/2, 14253, 14250/2, 14250/3, 14228/3, 14228/4, 14228/5, 14228/6, 14228/7, 14228/8, 14228/9, 14228/10, 14228/11, 14228/12, 14229/12, 14193/4, 14193/31, 14193/32, 14193/33, 14193/34, 14190/4, 14188/4, 14193/15, 14193/16, 14193/17, 14193/18, 14193/19, 14193/20, 14193/21, 14193/22, 14193/23, 14193/46, 14193/47, 14187/4, 14189/3, 14192/6, 14287/3, 14288/1, 14288/2, 14288/3, 14289/3, 14289/4, 14244/8, 14243/5, 14243/6, 14244/2, 14243/2, 14243/9, 14229/22, 14229/23, 14229/27, 14232/2, 14254/1, 14251/3, 14246/1, 14246/2, 14248/2, 14248/3, 14249/1, 14249/3, 14250/1, 14229/5, 14229/6, 14229/7, 14229/8, 14229/9, 14229/10, 14229/11, 14228/13, 14228/15, 14228/16, 14228/17, 14228/18, 14228/19, 14193/42, 14193/43, 14193/39, 14193/40, 14193/41, 14193/44, 14193/45, 14193/24, 14193/25, 14193/26, 14193/27, 14192/4, 14192/5, 14257/3, 14257/9, 14257/11, 14228/28, 14228/1, 14228/2, 14193/7, 14193/6, 14193/9, 14193/28, 14193/29, 14193/30, 14193/13, 14193/14, 14187/2, 14187/3, 14187/5, 14188/2, 14188/3, 14189/2, 14192/3, 14191/2, 14220/8, 14220/9, 14220/10, 14220/11, 14220/12, 14173/4, 14173/5, 14110/2, 14109/5, 14107, 14109/3, 14109/4, 14106/4, 14106/5, 14215/2, 14215/3, 14215/5, 14197/4, 14197/5, 14196/5, 14196/6, 14196/7, 14161, 14157, 14158, 14166/2, 14166/1, 14166/4, 14166/6, 14120/3, 14173/2, 14117/1, 14117/11, 14117/12, 14117/13, 14117/15, 14117/16, 14115/5, 14114/4, 14114/5, 14111/2, 14111/4, 14208, 14209, 14212/2, 14202/5, 14156/5, 14156/1, 14156/3, 14121, 14123, 14124/1, 14120/4, 14095/3, 14117/4, 14091/2, 14093, 14102/1, 14098/1, 14084/1, 14138/3, 14134/9, 14134/16, 14134/15, 14134/18, 14134/12, 14134/5, 14133/2, 14133/6, 14075, 14176, 14110/3, 14114/2, 14114/6, 14109/1, 14110/1, 14110/4, 14111/1, 14111/3, 14111/5, 14111/6, 14112/1, 14112/2, 14112/3, 14112/4, 14112/6, 14113, 14114/1, 14112/5, 14135/2, 14139/6, 14059, 14063, 14066, 14069/1, 14067, 14243/3, 14243/4, 14232/3, 14233, 14289/1, 14289/2, 14257/1, 14257/4, 14257/5, 14257/6, 14257/7, 14257/8, 14257/10, 14254/2, 14255/2, 14255/3, 14216, 14217, 14218, 14219, 14220/5, 14220/6, 14220/7, 14196/1, 14195, 14166/5, 14167/1, 14167/2, 14168, 14169, 14170, 14171/1, 14171/2, 14172/1, 14172/2, 14173/1, 14173/3, 14174, 14175, 14210, 14205, 14206/2, 14207, 14202/6, 14144/2, 14202/4, 14130/2, 14130/3, 14146, 14147, 14148/1, 14148/2, 14085/1, 14124/2, 14124/3, 14125/2, 14080/2, 14082/1, 14084/2, 14087/1, 14087/2, 14087/3, 14092, 14096, 14090/2, 14094, 14097/2, 14097/3, 14135/1, 14140, 14139/1, 14139/2, 14139/3, 14139/4, 14139/5, 14138/1, 14138/2, 14137/1, 14137/2, 14136, 14134/8, 14134/3, 14134/2, 14134/4, 14069/2, 14069/3, 14069/4, 14068/2, 14070, 14071/1, 14071/2, 14071/3, 14071/4, 14072/1, 14072/2, 14072/3, 14073, 14229/24, 14229/25, 14229/26, 14197/3, 14196/2, 14196/4, 14257/2, 14257/12, 14257/13, 14257/14, 14255/1, 14256, 14220/1, 14220/2, 14220/3, 14220/4, 14220/14, 14220/15, 14220/16, 14220/17, 14220/18, 14220/19, 14220/20, 14220/21, 14220/22, 14221, 14222, 14223, 14224/1, 14224/2, 14225, 14115/1, 14115/4, 14115/6, 14193/10, 14228/20, 14185/1, 14185/2, 14185/3, 14185/4, 14193/3, 14193/5, 14193/11, 14193/12, 14193/35, 14193/36, 14193/37, 14193/38, 14177, 14178, 14179, 14180, 14181/1, 14181/2, 14182/1, 14182/2, 14183, 14184, 14186/1, 14186/2, 14186/3, 14187/1, 14117/10, 14117/17, 14186/4, 14134/1, 14130/1, 14144/1, 14144/3, 14144/4, 14068/1, 14143, 14145, 14134/6, 14134/7, 14134/10,	20682

Парцеле	
целе	делови*
14134/11, 14134/13, 14134/14, 14133/3, 14128, 14129, 14131, 14132, 14133/1, 14133/4, 14133/5, 14133/7, 14133/8, 14068/6, 20686/1, 14117/7, 14081, 14082/2, 14083, 14085/2, 14090/1, 14089, 14286, 14287/1, 14287/2, 14228/21, 14229/16, 14245, 14247/1, 14247/2, 14248/1, 14249/2, 14251/1, 14251/2, 14243/7, 14243/8, 14244/1, 14122/1, 14122/2, 14118, 14116, 14117/2, 14117/3, 14117/5, 14117/6, 14117/8, 14117/9, 14117/14, 14108, 14109/2, 14097/1, 14098/2, 14099, 14100, 1410114103/1, 14103/2, 14104/1, 14104/2, 14105/2, 14106/1, 14106/2, 14106/3, 20687/2, 14190/1, 14197/1, 14197/2, 14196/3, 14211, 14212/1, 14212/3, 14213, 14214, 14215/1, 14215/4, 14198, 14199, 14200, 14201, 14202/1, 14202/2, 14202/3, 14203, 14204, 14206/1, 14141, 14142, 14149, 14150, 14151, 14152, 14153, 14154, 14155, 14156/2, 14102/2, 14115/2, 14114/8, 14120/2, 14120/1, 14192/1, 14193/2, 14165, 14188/1, 14189/1, 14189/4, 14190/3, 14190/5, 14191/3, 14191/4, 14191/5, 14191/6, 14119, 14120/5, 14120/6, 14068/8, 14068/4, 14068/7, 14068/5, 14064, 14065, 14061, 14062, 14244/3, 14244/4, 14244/5, 14244/6, 14244/7, 14226, 14227, 14229/28, 14228/22, 14228/2314228/24, 14228/25, 14228/26, 14228/27, 14229/1, 14229/2, 14229/3, 14229/4, 14229/13, 14229/14, 14229/15, 14229/17, 14229/18, 14229/19, 14229/20, 14229/21, 14231, 14232/1, 14193/48, 14193/50, 14194/1, 14194/2, 14160, 14162, 14163, 14164, 14126/2, 14126/3, 14127, 14125/1, 14074, 14076, 14077, 21062/2, 14159, 14156/4, 14192/2, 14068/3, 14068/9	

Површина локације 26 износи око 111,06 ha.

Зона туристичко-рекреативних садржаја

Локација 27 се налази у КО Сента северно од насеља Горњи Брег и обухвата катастарску парцелу 21121.

Површина локације 27 износи око 0,92 ha.

Локација 28 се налази у КО Сента северно од насеља Горњи Брег и обухвата катастарске парцеле 9551 и 9552/1.

Површина локације 28 износи око 1,66 ha.

Локација 29 се налази у КО Сента северно од насеља Горњи Брег и обухвата катастарске парцеле 9548, 9549, 9550, 9542, 9547, 9546, 9543, 9544 и 9545.

Површина локације 29 износи око 4,48 ha.

Комунални и инфраструктурни садржаји ван насеља

Трансфер станица (ТС) и општинска депонија комуналног отпада

Локација 30 се налази у КО Сента јужно од насеља Сента и обухвата катастарске парцеле 19984/2, 19984/1 и 19984/3.

Површина локације 30 износи око 9,83 ha.

1.4.3. Биланс грађевинског земљишта

Табела 7. Биланс грађевинског земљишта у обухвату Плана

Р.бр.	Грађевинско земљиште	ha	%
1.	Грађевинско земљиште у грађевинском подручју насеља	1861,33	76,04
1.1	Грађевинско земљиште у грађевинском подручју насеља Сента	1220,24	
1.2	Грађевинско земљиште у грађевинском подручју насеља Богараш	48,44	
1.3	Грађевинско земљиште у грађевинском подручју насеља подручје насеља Горњи Брег	174,86	
1.4	Грађевинско земљиште у грађевинском подручју насеља подручје насеља Кеви	241,62	
1.5	Грађевинско земљиште у грађевинском подручју насеља подручје насеља Торњош	176,17	
2.	Грађевинско земљиште ван грађевинског подручја насеља	586,37	23,96
2.1	Зона становања ван грађевинског подручја насеља	47,63	
2.2	Радна зона ван грађевинског подручја насеља	262,52	

2.3	Зона кућа за одмор	111,06	
2.4	Зона туристичко-рекреативних садржаја	7,06	
2.5	Трансфер станица и општинска депонија комуналног отпада	9,83	
2.6	Сабирна гасна станица	1,27	
2.7	Саобраћајна инфраструктура ¹⁵	147,00	
	Државни пут I реда	23,48	
	Државни пут II реда	33,06	
	Планирани државни пут	20,09	
	Општински пут	12,77	
	Планирани општински пут	17,71	
	Железничка пруга	17,44	
	Планирана железничка пруга	22,45	
УКУПНО ГРАЂЕВИНСКО ЗЕМЉИШТЕ		2447,77	100

1.5. ОПИС И ОДРЕЂЕЊЕ ЦЕЛИНА И ЗОНА ЗА КОЈЕ ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТ САДРЖИ УРЕЂАЈНЕ ОСНОВЕ ЗА СЕЛА

Просторни план општине Сента садржи уређајне основе четири насеља - Богараш, Горњи Брег, Киви и Торњош, за која су дати: опис границе грађевинског подручја насеља, намена површина, трасе основне комуналне инфраструктуре и правила грађења.

Кроз уређајне основе насеља је дата подела грађевинског подручја на површине за јавне и остале намене. Површине јавне намене су јавне површине (улични коридори, јавне зелене површине, канали и каналско земљиште) и јавни објекти (локалне управе, социјалне заштите, образовања, здравства, културе, спорта и комуналних садржаја), чије је коришћење, односно изградња од општег интереса.

Површине за остале намене су подељене на три специфичне зоне: зона централних садржаја, зона становања и зона радних садржаја. Зона централних садржаја је најдинамичнији и највитаљнији део насеља, у ком се, испреплетано са становањем и пословањем, налази мноштво јавних објеката. Зона становања заузима највећи део површине насеља, а највише је заступљено породично становање малих густина, у виду слободностојећих објеката на великим парцелама. Зона радних садржаја је намењена првенствено привредним активностима, које због своје природе не могу бити лоциране у оквиру других зона (индустрија, производни погони, складишта, стоваришта, сервиси).

1.5.1. Уређење и изградња јавних објеката за целине и зоне за које плански документ садржи уређајне основе за села

Уређење и изградњу јавних објеката у четири насеља, за које овај План садржи уређајне основе насеља, изводити у складу са важећим правилницима, који конкретну област уређују (здравство, школство, комунални садржаји...), као и са урбанистичким условима из овог Плана:

Месна канцеларија, месна заједница, пошта - услови за изградњу у комплексу су:

- индекс заузетости парцеле макс. 70%
- индекс изграђености макс. 2,0
- спратност објеката макс. П+1+Пк
- зелене површине мин. 30%

Предшколска установа - у оквиру комплекса обезбедити услове за:

- обухват деце (од 3-6 година) мин. 70 %
- изграђена површина мин. 5, 5m²/по детету
- слободна површина мин. 10-15m²/по детету
- травнате површине мин. 3m²/по детету
- обезбедити зелених површина мин. 30%
- индекс заузетости парцеле макс. 30%
- индекс изграђености макс. 0, 6
- спратност објеката макс. П+1

Основна школа - у оквиру комплекса обезбедити услове за:

- обухват деце (од 7-15 година) 100%
- изграђена површина мин. 7, 5m²/по ученику
- слободна површина 25-30m²/по ученику

¹⁵ У израчунавању површина саобраћајне инфраструктуре рачунат је земљишни појас државног пута I реда од 40 m, II реда од 30 m, општинског пута од 20 m и пружни појас од 16 m.

- индекс заузетости парцеле макс. 30%
- индекс изграђености макс. 0, 9
- спратност објекта макс. П+1+Пк
- зелене површине мин. 30%

Здравствена амбуланта, апотека - у комплексу обезбедити:

- индекс заузетости парцеле макс. 70%
- индекс изграђености парцеле макс. 1, 6
- спратност објекта макс. П+1+Пк
- зелене површине мин. 30%

Дом културе, мултифункционални објекат, дневни центар - услови су:

- индекс заузетости парцеле макс. 70%
- индекс изграђености парцеле макс. 1, 6
- спратност објекта макс. П+1+Пк
- зелене површине мин. 30%

Спортско-рекреативни комплекс - услови за уређење и изградњу су:

- индекс заузетости парцеле макс. 40%¹⁶
- индекс изграђености макс. 0, 8
- спратност објекта макс. П+1+Пк
- зелене површине мин. 40%

Зелена пијаца, затворена тржница - услови за уређење и изградњу су:

- индекс заузетости парцеле макс. 70%
- индекс изграђености парцеле макс. 1, 4
- спратност објекта макс. П+1

Гробље - функционална подела гробља треба да се састоји од следећих односа:

- 60% намењено гробним местима,
- 20% заштитни зелени појас и парковски обликован простор,
- 16% површине за саобраћајнице,
- 3% трг за испраћај,
- 1% остали садржаји (код улаза у гробље - капела, продавница свећа, цвећа и др, максималне спратности П (приземље).

1.5.2. Биланс намене површина за насеља за које плански документ садржи уређајне основе за села

Табела 8. Биланс намене површина насеља Богараш

Намена простора	Површина у ha
Зона централних садржаја	1, 73
Зона становања	29, 66
Зона радних садржаја	3, 67
Зона спорта и рекреације	1, 16
Зона комуналних садржаја	1, 42
Зона заштитног и јавног зеленила	1, 41
Улични коридори	9, 38
Укупно грађевинско подручје	48, 44

Табела 9. Биланс намене површина насеља Горњи Брег

Намена простора	Површина у ha
Зона централних садржаја	7,01
Зона становања	139, 31
Зона радних садржаја	8, 29
Зона спорта и рекреације	2, 10
Зона комуналних садржаја	1, 23
Зона заштитног и јавног зеленила	1, 90
Улични коридори	15,02
Укупно грађевинско подручје	174, 86

¹⁶ У индекс заузетости се не рачунају отворени травнати спортски терени.

Табела 10. Биланс намене површина насеља Кеви

Намена простора	Површина у ha
Зона централних садржаја	9, 22
Зона становања	191, 41
Зона радних садржаја	21, 39
Зона спорта и рекреације	1, 25
Зона комуналних садржаја	0, 77
Зона заштитног и јавног зеленила	0, 81
Улични коридори	16, 77
Укупно грађевинско подручје	241, 62

Табела 11. Биланс намене површина насеља Торњош

Намена простора	Површина у ha
Зона централних садржаја	10, 77
Зона становања	130, 76
Зона радних садржаја	2, 55
Зона спорта и рекреације	2,07
Зона комуналних садржаја	2, 31
Зона заштитног и јавног зеленила	1,01
Улични коридори	26, 54
Саобраћајни терминал	0, 16
Укупно грађевинско подручје	176, 17

1.5.3. Регулација и нивелација површина јавне намене за насеља за које плански документ садржи уређајне основе за села

Планом регулације се у насељима Горњи Брег и Кеви задржавају постојеће регулационе линије парцела - површина јавне намене, док се у насељима Богараш и Торњош поред постојећих регулационих линија дефинишу нове регулационе линије парцела - површина јавне намене.

Богараш

Планом регулације су дефинисане нове парцеле - површине јавне намене:

- улични коридор (цела катастарска парцела 20775 и део катастарске парцеле 10844/4);
- улични коридор (цела катастарска парцела 10753/8 и делови катастарских парцела 10753/5, 10753/6 и 10753/7);
- зона комуналних садржаја (делови катастарских парцела 10808/1, 10753/2, 10753/3, 10753/4 и 10753/7);
- заштитно зеленило (делови катастарских парцела 10857/1, 10753/2, 10753/3, 10754/4, 10753/5, 10753/6 и 10753/7);
- спорт и рекреација (делови катастарских парцела 10753/2, 10753/3, 10754/4, 10753/5 и 10753/6).

Планиране регулационе линије су дефинисане постојећим и новоодређеним међним тачкама.

Табела 12. Списак новоодређених међних тачака

Број тачке	Y	X	Број тачке	Y	X
1	7418830.61	5087839.70	10	7418679.70	5086774.25
2	7418868.33	5087727.26	11	7418639.47	5086889.97
3	7418676.74	5087291.87	12	7418633.89	5086906.02
4	7418731.25	5087310.53	13	7418710.32	5086934.92
5	7418795.90	5086946.22	14	7418665.90	5087062.70
6	7418849.98	5086964.73	15	7418589.46	5087033.80
7	7418687.91	5086750.63	16	7418648.72	5087112.10
8	7418765.06	5086777.46	17	7418715.90	5086918.86
9	7418756.85	5086801.07	18	7418806.28	5086658.89

Торњош

Планом регулације је дефинисана нова парцела - површине јавне намене:

- саобраћајни терминал (цела катастарска парцела 316 и део катастарске парцеле 315).

Планирана регулациона линија је дефинисана постојећим и новоодређеним међним тачкама.

Табела 13. Списак новоодређених међних тачака

Број тачке	Y	X	Број тачке	Y	X
1	7409724.64	5082167.32	3	7409750.75	5082125.86
2	7409730.42	5082157.94			

Планом нивелације се задржавају постојећи нивелациони елементи површина јавне намене - улични коридори:

- коте прелома нивелете саобраћајница;
- нагиби нивелете саобраћајница.

1.6. УРБАНИСТИЧКИ И ДРУГИ УСЛОВИ ЗА УРЕЂЕЊЕ И ИЗГРАДЊУ ПОВРШИНА И ОБЈЕКТА ЈАВНЕ НАМЕНЕ И МРЕЖЕ САОБРАЋАЈНЕ И ДРУГЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

1.6.1. Саобраћајна инфраструктура

Путни-друмски саобраћај

- Државни пут I реда „Банатска магистрала“, градиће се према предложеној траси за моторни саобраћај у функцији међурегионалног повезивања и дислокације транзитних токова ка значајним извориштима робних токова. Елементи и објекти овог путног капацитета треба да задовоље захтевани хијерахијски ниво државног пута; државне путеве - обилазница (Сента) као и правац регионалног значаја: Торњош - Оборњача, на простору општине ће се градити према предложеним трасама ван насеља за моторни саобраћај у функцији међурегионалног повезивања и дислокације транзитних токова ка значајним извориштима робних токова. Елементи и објекти ових путних капацитета треба да задовоље захтевани хијерахијски ниво државних путева;
- државне путеве I и II реда, потребно је реконструисати у оквиру постојећих коридора уз обезбеђење елемената и активне и пасивне безбедности који припадају том рангу пута. Сва укрштања решити у нивоу (изузетак у ситуацијама када је обим саобраћаја толики да угрожава безбедност и проточност саобраћаја) уз сагласност управљача над путевима, са обезбеђењем потребних елемената безбедности и увођењем одговарајуће сигнализације. Дуж ових путева минимизирати број укрштања са атарским путевима, а у перспективним радним зонама ван насеља обезбедити сервисну саобраћајницу која ће оптимизирати број саобраћајних прикључака (искључиво преко постојећих саобраћајних прикључака атарских путева на јавне путеве, уз претходно прибављене услове за реконструкцију постојећег саобраћајног прикључка и уз сагласност управљача над јавним путем);
- бициклистичке стазе (међународну као и стазе за међунасељско повезивање), могуће је градити паралелно са категорисаним путевима у истом коридору, као и уз реку Тису, у складу са упутством за пројектовање и изградњу истих;
- аутобуска стајалишта градити после раскрснице, а у складу са важећим стандардима и важећим правилницима; све насељске саобраћајнице пројектовати у складу са важећим законима и правилницима¹⁷;
- државне путеве I и II реда реконструисати на захтевану ширину коловоза од 7, 2 m (2 x 3, 25 (3,0) m саобраћајне траке, 2 x 0, 35 m ивичне траке или ивичњаци, 2 x 1, 2 (1,0) m банке), са једностраним нагибом, одговарајућим осовинским оптерећењем, обезбеђењем свих припадајућих путних елемената који је потребан за овакав ниво категорисаних путева;
- општинске путеве реконструисати на захтевану ширину коловоза од 6,0 m (2 x 2, 75 m саобраћајне траке, 2 x 0, 25 m ивичне траке или ивичњаци, 2 x 1,0 m банке), са једностраним нагибом, одговарајућим осовинским оптерећењем, обезбеђењем свих припадајућих путних елемената који је потребан за овакав ниво категорисаног пута;
- главну насељску саобраћајницу пројектовати са ширином коловоза од (мин. 6,0) 7,0 m за двосмерни саобраћај, са једностраним нагибом коловоза минималном носивошћу за средњи саобраћај, са свим припадајућим путним елементима и савременом коловозном конструкцијом;
- сабирне насељске саобраћајнице пројектовати за двосмерни саобраћај са ширином коловоза до 6,0 m са једностраним нагибом, са носивошћу коловозне конструкције за средњи саобраћај и савременом коловозном конструкцијом;
- приступне саобраћајнице пројектовати за двосмерни саобраћај са ширином коловоза од мин. 5, 5 m (3,0 m за једносмерни саобраћај), са једностраним нагибом и носивошћу за лак саобраћај и савременом коловозном конструкцијом.

Табела 14. Елементи¹⁸ (препоруке) државних и општинских путева ван насеља:

¹⁷ Закон о путевима и Правилник о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута („Службени гласник РС”, број 50/11).

¹⁸ Основни елементи за категорисане путеве предложени су на основу Закона о путевима, и Правилника о условима

ПУТЕВИ	ДП I реда	ДП II реда	општински путеви
V _{гас} (km/h)	100	80	60
саобраћајне траке (m)	2x3, 5	2x3, 25	2x3,0
ивичне траке (m)	2x0, 5	2x0, 35	2x0, 25
банкина (m)	2x1, 5	2x1, 2	2x1,0
додатне ширине ¹⁹ (m)	2x10,0	2x7, 5	2x5,0
укупно резервација земљишта (m)	30	25	20
укупна ширина заштитног појаса (m)	40	20	10
ширина коридора (m)	80	40	20
осовинско оптерећење (t)	11, 5	11, 5	мин. 6,0

Табела 15. Елементи¹⁹ (препоруке) државних и општинских путева у насељима:

ПУТЕВИ-НАСЕЉСКЕ САОБРАЋАЈНИЦЕ	ДП I реда	ДП II реда	општински путеви
саобраћајне траке (m)	2x3, 25	2x3,0	2x2, 75
ивичне траке ²⁰ (m)	2x0, 35	2x0, 25	2x0, 25
банкина ²¹ (m)	2x1, 2	2x1,0	2x1,0
ширина коридора (m)	утврђена регулациона ширина улице		
укупна ширина заштитног појаса ²² (m)	40	20	10
осовинско оптерећење (t)	11, 5	11, 5	мин 6,0
V _{гас} (km/h)	50	50	50

Укрштања путева обезбедити следећим решењима:

- укрштање државног пута I и II реда међусобно и са осталим јавним путева предвидети у нивоу - површинским раскрсницама са одговарајућом прегледношћу и осталим безбедносним мерама.

Укрштања путева и пруга обезбедити следећим решењима:

- укрштање железничке пруге и државног пута предвидети искључиво у складу са Законом о железници („Службени гласник РС”, број 41/18), Законом о безбедности у железничком саобраћају („Службени гласник РС”, број 41/18) и Правилником о начину укрштања железничке пруге и пута, пешачке или бициклистичке стазе, месту на којем се може извести укрштање и мерама за осигурање безбедног саобраћаја („Службени гласник РС”, број 89/16) уз обавезно прибављање техничких услова управљача „Инфраструктура железнице Србије“ а.д.;
- размак између два укрштања железничке пруге и пута не сме бити мањи од 2000 m, осим у изузетним случајевима које прописује надлежно министарство, уз обавезно разматрање смањења броја постојећих путних прелаза у обухвату плана;
- број укрштања пруге и општинских (локалних) путева минимизирати и осигурати са путним прелазима (са браницама или полубраницама) и одговарајућом сигнализацијом.

Саобраћајно прикључивање на државне путеве унутар насељених места извести на следећи начин²³:

1. На коловоз пута у улицама које су општинском одлуком проглашене за правац пружања државног пута кроз насељено место:
  - на основу услова и сагласности Законом о путевима утврђеног управљача над државним путевима уколико је сходно одредбама члана 17. став 1. и став 2. Закона о путевима у условима управљача над коловозом државног пута унутар насељеног места затражено грађење додатних елемената државног пута (шири коловоз, тротоар, раскрснице за потребе насеља, простори за паркирање, јавна расвета, светлосна и друга сигнализација, аутобуска стајалишта, бициклистичке стазе, пешачке стазе и сл.);
  - на основу услова Законом о путевима утврђеног управљача над државним путевима и сагласности општинском одлуком утврђеног управљача над општинским путевима и улицама, уколико је сходно одредбама члана 17. став 1. и став 2. Закона о путевима у условима управљача над коловозом државног пута унутар насељеног места није затражено грађење додатних елемената државног пута.

које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута („Службени гласник РС”, број 50/11)

¹⁹ Додатне ширине намењене су за изградњу косина насипа тупа пута, путних канала и инсталација које су у функцији јавног пута.

²⁰ Ивичне траке могу бити замењене ивичњацима, издигнутим или упуштеним.

²¹ Изградња банкине је могућа ако то дозвољава регулациона ширина коридора саобраћајнице.

²² Примена ове ширине важи у насељима осим ако је другачије утврђено урбанистичким планом.

²³ Закон о путевима („Службени гласник РС”, број 41/18 и 95/18-др. закон).

2. На коловоз у улицама у насељеним местима које нису општинском одлуком проглашене за правац пружања државног пута кроз насељено место:
  - на основу услова и сагласности Законом о путевима и општинском одлуком утврђеног управљача над општинским путевима и улицама.

У случају захтева за променом хијерархијске дефиниције општинских путева:

- ако су утврђене регулационе линије односно грађевинска парцела испуњава услове за изградњу, услови за изградњу се издају на основу Плана;
- ако је потребно дефинисати регулационе линије, грађевинска парцела не испуњава услове за изградњу дате у Плану (када нису испуњени просторни, геометријски и други услови потребни за реализацију елемената попречног профила предметног пута), обавезна је израда плана детаљне регулације.

Саобраћајно прикључивање на државне путеве - ваннасељске деонице извести на следећи начин²⁴:

1. На коловоз државних путева ван насељених места:

- на основу услова и сагласности Законом о путевима утврђеног управљача над државним путевима члан 17. став 1. и члан 41., а преко реконструисаних постојећих саобраћајних прикључака атарских и општинских путева и евентуалних сервисних саобраћајница уколико број и локација објеката захтева изградњу истих.

2. На коловоз општинских путева ван насељених места:

- на основу услова и сагласности Законом о путевима утврђеног управљача над општинским путевима и улицама, члан 17. став 1. и члан 41., а преко реконструисаних постојећих саобраћајних прикључака атарских и општинских путева и евентуалних сервисних саобраћајница уколико број и локација објеката захтева изградњу истих.

Општинске путеве градити по установљеним трасама (атарским путевима) са минимизацијом новог заузимања пољопривредног земљишта и обезбеђењем потребних елемената за безбедна кретања. У оквиру простора општине Сента егзистираће различити хијерархијски нивои атарских путева и они се утврђују овим Планом:

- главни атарски пут има ширину коридора од 12 - 15 m у коме се смешта сва инфраструктура и коловоз;
- сабирни атарски пут има ширину коридора 8-10 m и служи за двосмерни саобраћај;
- приступни атарски пут има ширину коридора 4 - 6 m и у њему се одвија једносмерни саобраћај, а на деоницама где су обезбеђене мимоилазнице и двосмерни саобраћај.

Прилазни путеви до садржаја у атару се воде кроз ове коридоре, а димензије и изграђеност коловоза (земљани, тврди или савремени застор) се утврђују у зависности од очекиваног саобраћаја. У случају захтева за променом хијерархијске дефиниције општинских и атарских путева:

- ако су утврђене регулационе линије односно грађевинска парцела испуњава услове за изградњу, услови за изградњу се издају на основу Плана;
- ако је потребно дефинисати регулационе линије, грађевинска парцела не испуњава услове за изградњу дате у Плану (када нису испуњени просторни, геометријски и други услови потребни за реализацију елемената попречног профила предметног пута), обавезна је израда плана детаљне регулације.

Бициклички саобраћај

- Бицикличке стазе пројектовати са ширином од мин. 1, 3 m (2, 1 m за двосмерна кретања);
- Бицикличке стазе градити од савремених коловозних конструкција (бетона или асфалта);
- У случајевима довољне ширине регулационог профила улица, бицикличке стазе градити двострано дуж саобраћајница;
- У случају мањег саобраћајног оптерећења насељских саобраћајница (приступне и евентуално сабирне насељске саобраћајнице), могуће је градити бицикличке траке у оквиру јединствене површине саобраћајних трака - обострано са ширином од 1,0 m (мин.0, 8 m).

Пешачки саобраћај

- Пешачке стазе градити у оквиру уличних коридора (обострано), тако да се формира затворени систем, са ширином стаза од (мин.1, 2 m) 1, 5 m од бетона или других савремених материјала.

Стационарни саобраћај

---

²⁴ Закон о путевима

- Паркинге за путничка возила градити са димензијама једног паркинг места (5,0 x 2, 5 m) од савремених конструкција (асфалт, бетон, префабриковани елементи);
- Паркинге за теретна возила пројектовати са обезбеђењем правилне проточности теретног саобраћаја;
- Саобраћајно манипулативне површине извести од савремене коловозне конструкције;
- Гараже за путничка возила градити од савремених материјала са обезбеђењем простора за гаражно место димензија 4, 5 x 3, 5 m.

Јавни превоз

Главни саобраћајни терминал (Аутобуску станицу) дефинисати на основу законске и подзаконске регулативе (Закон о превозу у друмском саобраћају, Правилник о ближим саобраћајно-техничким и другим условима за изградњу, одржавање и експлоатацију аутобуских станица и аутобуских стајалишта) са свим потребним садржајима, у оквиру грађевинског подручја насеља (примена Плана генералне регулације насеља).

Саобраћајне терминусе - аутобуска стајалишта градити после раскрсница, а у складу са важећим стандардима и правилницима²⁵, уз обезбеђење:

- коловозне конструкције као и код предметног пута;
- попречног пада коловоза стајалишта мин. 2% од ивице коловоза пута;
- дужине прегледности од 1, 5 дужине зауставног пута возила за $V_{\text{гас}} = 80 \text{ (km/h)}$ за ваннасељске деонице путева;
- почетка - краја стајалишта мин. 20,0 m удаљеног од лепезе прикључног пута у зони раскрснице, почетака-краја додатне саобраћајне траке на јавном путу;
- изградње наспрамних стајалишта по систему лево па десно у смеру вожње уз мин.подужно растојање два наспрамна стајалишта (крај левог - почетак десног) од 30,0 m.

Железнички саобраћај

Пошто се планира изградња, реконструкција и модернизација железничких капацитета (пруга и постројења) на простору општине Сента, потребно је претходно урадити саобраћајно-техничко-технолошке студије које ће тачно дефинисати све потребне активности у оквиру реконструкције и модернизације, а које ће задовољити све услове и нормативе из Закона о железници, Закона о безбедности у железничком саобраћају и Закона о интероперабилности железничког система.

У случајевима изградње нове железничке пруге, обавезна је израда плана детаљне регулације. Приликом реконструкције постојећих железничких капацитета није потребна израда плана детаљне регулације, већ се реализација реконструкције обавља на основу пројектно-техничке документације и услова из Плана.

Табела 16. Елементи (препоруке) железничких пруга

Железничке пруге	регионална /локална пруге	индустријска пруга (колосек)
ширина коридора (m)	200	
ширина пружног појаса (m)	16 (12 у насељу)	
ширина колосека (mm)	1435	1435
минимални полупречник кривине R мин (m)	300	180
макс.нагиб нивелете (°)	25	25
носивост (kN)	180	(150) 180
$V_{\text{гас}}$ (km/h)	(120) 160	60

Приликом свих интервенција у смислу изградње или реконструкције свих објеката железничке инфраструктуре, пројектно-техничке услове треба тражити од „Инфраструктуре Железница Србије“ а.д., која је задужена за одржавање и развој железничке инфраструктуре.

Водни саобраћај

Приликом пројектовања (изградње) објеката који могу на било који начин утицати на промену течења воде и безбедност пловидбе у оквиру водног - пловног пута реке Тисе, потребно је прибавити услове од Министарства надлежног за водни саобраћај (АУЛ-ма, Дирекције за водне путеве, надлежне лучке

²⁵ Правилник о ближим саобраћајно-техничким и другим условима за изградњу, одржавање и експлоатацију аутобуских станица и аутобуских стајалишта („Службени гласник РС“, број 7/17)

Капетаније) које је задужено за одржавање и развој водних-пловних путева, у оквиру законом дефинисане процедуре.

Основни параметри пловног пута за ову деоницу Тисе (~**km 133+500 - km 112+500**) за пловни пут категорије IV износе:

- минимална дубина пловног пута при ЕН (ниски пловидбени ниво) је 2, 3 m;
- ширина пловног пута 55 - 75 m;
- минимални радијус кривине пловног пута је 360 m.

При планирању и изградњи објеката у оквиру пловног пута реке Тисе са гледишта габарита и безбедности пловидбе потребно је испунити следеће услове:

- максимална ширина ангазоване акваторије за постављање плутајућих пловила у приобаљу може бити 25 m воденог простора од уреза воде при ЕН;
- изградња објеката у кориту или на обали на технолошком нивоу, без утицаја на хидрауличко-морфолошку слику тока и без поремећаја проноса наноса;
- евентуалне полигоне за једриличарске и веслачке спортове сместити ван пловног пута, на безбедној удаљености.

У складу са законском и подзаконском регулативом потребно је за луке и пристаништа обезбедити просторне, експлоатационе технолошке и организационе захтеве (просторни и експлоатациони услови за националне луке, лучка инфра и супраструктура, као и евентуални посебни захтеви за терминале за опасне и суве расуте терете).

Пратећи садржаји јавног пута

Могуће је градити пратеће путне садржаје (станице за снабдевање моторних возила горивом, продавнице, објекте за рекреацију, мотеле, угоститељске објекте и друге објекте намењене пружању услуга корисницима пута), као и инфраструктурну мрежу и објекте, по претходно прибављеној сагласности и условима управљача.

Уређењу и изградњи ових комплекса и објеката може се приступити на основу урбанистичког плана, а у складу са рангом и категоријом јавног пута (ДП I и II реда, општински путеви). Одређивање микролокација пратећих садржаја је врло комплексан задатак који обухвата вишекритеријумску анализу параметара.

Основни критеријуми за избор микролокација за пратеће садржаје су:

- саобраћајно технички услови;
- просторни услови;
- природни услови;
- комунална и инфраструктурна опремљеност и
- услови заштите животне средине.

Саобраћајно технички услови се пре свега односе на сагледавање постојања излива/улива и њиховог утицаја на одвијање динамичког саобраћајног тока дуж путног правца. У том погледу места улива/излива за одморишта морају бити лако уочљива, из далека видљива и препознатљива у односу на окружење тј. овим микролокацијама се мора обезбедити тзв. спољна гледаност, која обезбеђује преглед свих могућих саобраћајних ситуација.

Растојања између два узастопна излива/улива на путном правцу треба да искључују у потпуности све негативне утицаје на саобраћајне токове са аспекта искоришћења капацитета пута, нивоа саобраћајне услуге и безбедности.

Саобраћајно технички услови лоцирања одморишта диктирају постојање довољне визуре прегледности у односу на очекиване брзине кретања, с тим што се у потпуности мора задовољити апсолутни минимум зауставне прегледности (гранична вредност визуре захтеване прегледности).

Просторни распоред пратећих садржаја дуж државног пута може бити наспраман и наизменичан. Може бити повезан са пешачком пасарелом или без ње у зависности и од других просторних услова.

Просторни услови су врло значајан критеријум за избор локације пратећих садржаја, јер у зависности од обима садржаја зависи и обим заузимања земљишта (од 0, 5-1, 5 ha).

Природни услови су могућност за афирмацију појединих микролокација кроз формирање приступачних пратећих садржаја. Природне вредности привлаче кориснике пута својим положајем, изгледом и укупним

нивоом атрактивности. Формирање комплекса пратећих садржаја не сме изазивати озбиљне захвате на ремоделирању терена, као и радње које би могле да поремете природне односе већ напротив, кроз оваква уређења треба да подигну ниво привлачности појединих микролокација.

Комунална и инфраструктурна опремљеност појединих локација, као и могућности аутономног комуналног опремања, снабдевања и одржавања су веома битни параметри код избора микролокација пратећих садржаја. Могућност повезивања микролокација са окружењем у смислу потребне комуналне инфраструктуре су веома значајне у погледу градње, експлоатације и одржавања пратећих објеката. Директна повезаност ових садржаја са насељима у окружењу, обезбеђују ефикасно и поуздано снабдевање објеката, као и брз долазак ургентних и комуналних возила и радне снаге.

Заштита животне средине у оквиру зона пратећих садржаја је један од важних критеријума за избор микролокација пратећих садржаја, јер све ове зоне са еколошког аспекта имају третман зона повећаног ризика (нарочито у акцидентним ситуацијама). Осим анализе могућих утицаја на окружење у односу на воду, ваздух, земљиште, морају се сагледати и мере очувања одрживог стања животне средине, јер њено нарушавање може током експлоатације да смањује економске ефекте функционисања пратећих садржаја.

Посебни услови заштите природе

При изградњи инфраструктуре у заштићеном подручју ПП "Мртваје горњег Потисја"и у еколошким коридорима и заштитним зонама коридора/станишта, уважити услове заштите природе (поглавље III/1./1.8./1.8.3. Услови и мере заштите природних добара).

1.6.2. Водна и комунална инфраструктура

За планирање и изградњу објеката и извођење радова у зони водних објеката - мелиорационих канала за одводњавање и наводњавање, уважити дате податке о водним објектима у делу текста 6.2. Водна и комунална инфраструктура, као и:

- Дуж обала мелиорационих канала у појасу ширине мин. 5,0 m од ивице обале канала, обострано, мора се обезбедити стално проходна и стабилна радно-инспекциона стаза за пролаз и рад механизације која одржава канал. У овом појасу не могу се градити никакви објекти, постављати ограде, депоновати материјал, садити дрвеће и сл.;
- У случају да се планира постављање подземне инфраструктуре у близини водних објеката, постављање инсталација планирати изван експропријационог појаса канала и водотока односно изван заштитног појаса ових водних објеката. Подземна инфраструктура мора бити укопана минимум 1,0 m испод нивоа терена и мора подносити оптерећења тешке грађевинске механизације којом одржава водне објекте, а саобраћа приобалним делом. Евентуална укрштања инсталација са каналом/водотоком планирати што је могуће ближе углу од 90° у односу на осу канала/водотока и удаљити минимално 5,0 m од ивице постојећег моста/пропуста односно минимално за ширину заштитног појаса инсталације, уколико је прописан појас заштите инсталације шири од 5,0 m;
- Саобраћајне површине планирати изван експропријационог појаса канала и водотока односно изван заштитног појаса ових водних објеката. Уколико је потребна саобраћајна комуникација-повезивање, леве и десне обале канала, исту је могуће планирати уз изградњу пропуста-мостова;
- У канале за одводњавање и водотоке, на подручју обухваћеног Планом, могу се упуштати атмосферске и друге комплетно пречишћене воде уз услов да се претходно изврши анализа да ли и под којим условима постојећи канали могу да приме додатну количину атмосферских вода, а да не дође до преливања из канала по околном терену. Не сме да се наруши пројектован водни режим мелиорационих канала за одводњавање;
- На месту улива атмосферских вода у канал за одводњавање предвидети уливне грађевине које својим габаритом не залазе у протичајни профил канала и не нарушавају стабилност обале. Испред улива атмосферских вода у канал, предвидети изградњу таложника и решетки ради отклањања нечистоћа.

Без обзира на врсту и намену објеката, при изради предметног плана треба имати у виду одређене забране и ограничења из Закона о водама члан 133., као што су:

- На насипима и другим водним објектима забрањено је копати и одлагати материјал, прелазити и возити моторно возило, осим на местима на којима је то дозвољено и обављати друге радње којима се може угрозити стабилност водних објеката;
- На водном земљишту забрањено је градити објекте којима се смањује пропусна моћ корита, забрањено је одлагати чврсти отпад и опасан и штетан материјал, складиштити дрво и други чврст материјал на начин којим се ремете услови проласка великих вода;
- Формирања привремених депонија шљунка и песка морају се планирати тако да се не ремете пролазак великих вода, и на удаљености не мањој од 30 m од небрањене ножице насипа;

- Забрањено је у поплавном подручју градити објекте на начин којим се омета протицање воде и леда или супротно прописима за градњу у поплавном подручју;
- Забрањено је садити дрвеће на одбрамбеном насипу, у инундацијском појасу ширине најмање 10,0 m од небрањене ножице насипа ка водотоку и у брањеној зони на удаљености до 50,0 m од унутрашње ножице насипа;
- Забрањено је копати бунаре, ровове и канале поред насипа у појасу ширине најмање 10,0 m од небрањене ножице насипа према водотоку, односно до 50,0 m према брањеном подручју, осим ако је њихова функција заштита од штетног дејства вода или је техничком документацијом, урађеном у складу са овим Законом, доказано да није угрожена стабилност насипа;
- Забрањено је мењати или пресецати токове подземних вода, односно искоришћавати те воде у обиму у којем се угрожава снабдевање питком или технолошком водом, угрожавају минерална и термална изворишта, стабилност тла и објеката;
- Забрањено је градити објекте, садити дрвеће, орати и копати земљу и обављати друге радње којима се ремети функција или угрожава стабилност мелиорационих канала за одводњавање и у обостраном појасу ширине од најмање 5 m од тих канала предузимати радње којима се омета редовно одржавање ових канала;
- Сви радови се морају планирати тако да не угрозе стабилност и отежају одржавање регулационих, заштитних и других водних објеката;
- Водоснабдевање планирати према условима надлежног јавно комуналног предузећа. Сви планирани радови у оквиру зоне изворишта воде морају бити у складу са Законом о водама и Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС“, број 92/08);
- Снабдевање водом становништва и индустрије обезбедити из локалних водозахвата;
- Дугорочно посматрано, трајно решење водоснабдевања представља изградња регионалног система Горње Тисе;
- Око постојећих и планираних изворишта подземних вода, дефинисати зоне и санитарне заштите изворишта према Закону о водама;
- Извршити изградњу неопходних објеката на мрежи (резервоари, црпне станице и др.), како би се комплетирао цео систем, а тиме и обезбедили потребни капацитети;
- Снабдевање индустрије водом нижег квалитета, обезбедити захватањем из речних система или из подземља захватањем прве издани. Висококвалитетну воду могу користити само индустрије које по природи технолошког процеса захтевају квалитетну воду (прехранбена индустрија);
- Код снабдевања индустријских капацитета, који продукују веће количине отпадних вода, увести обавезу рационализације потрошње увођењем процеса рецикулације;
- Трасу водоводне мреже у насељу полагати између две регулационе линије у уличном фронту, по могућности у зелени појас. Трасу полагати са једне стране улице, или обострано зависно од ширине уличног фронта;
- Трасе регионалних система полагати уз главне путне правце, а према усвојеним пројектним решењима;
- Пролазак испод саобраћајница и укрштање са осталим уличним инсталацијама обезбедити челичном заштитном цеви, односно према рангу пута и условима путне привреде;
- Дубина укопавања не би смела да је плића од 1,0 m - 1,2 m од нивелете терена, због зоне мржњења и саобраћајног оптерећења;
- Сви радови на пројектовању и изградњи водоводног система морају се извести у складу са Законом о водама и уз сагласност надлежних органа;
- Мрежу водовода трасирати у свему према условима надлежног јавног комуналног предузећа;
- За снабдевање водом за пиће једног домаћинства могуће је бушење бунара на парцели корисника у складу водних условима, а у складу са чланом 117. Закона о водама.

Услови заштите вода:

- Приликом изградње објеката морају се предвидети адекватна техничка решења, у циљу спречавања загађења површинских и подземних вода, као и промене постојећег режима воде;
- Израда планске, односно техничке документације мора бити у складу са општим концептом канализације, пречишћавања и диспозиције отпадних вода на нивоу општине Сента;
- Предвидети сепаратни тип канализационе мреже за сакупљање атмосферских и санитарно-фекалних отпадних вода;
- Атмосферске воде чији квалитет одговара II класи воде могу се без пречишћавања одвести у атмосферску канализацију, мелиорациони канал за одводњавање, околне површине, риголе и др., путем уређених испуста који су осигурани од ерозије;
- За атмосферске воде са зауљених и задрљаних површина (бензинска пумпа и сл.), пре улива у реципијет, предвидети одговарајући предтретман (сепаратор уља, таложник). Квалитет ефлуента мора обезбедити одржавање II класе воде у реципијенту;
- Атмосферску канализацију градити делимично као отворену, положену уз уличне саобраћајнице;
- Атмосферске воде пре упуштања у реципијент очистити од механичких нечистоћа на таложнику,

односно сепаратору уља и масти;

- Одвођење атмосферских вода из индустријских зона и комплекса вршити искључиво преко сепаратора уља и масти;
- Све колске прилазе и укрштања са саобраћајницама, обавезно зацевити према важећим прописима и стандардима;
- Санитарно-фекалне отпадне воде и технолошке отпадне воде могу се испуштати у насељску канализациону мрежу, а потом одвести на централни или насељски ППОВ. Условне и сагласност за прикључење прибавити од надлежног ЈКП. Квалитет отпадне воде која се испушта у реципијент мора најмање испунити граничне вредности емисије за постројење са секундарним пречишћавањем прописане табелом 2, глава III, Прилог 2, Уредбе о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, бр. 67/11, 48/12 и 1/16);
- Уколико не постоји насељска канализација, отпадне воде се привремено спроводе у водонепропусну септичку јаму, из које се нечиста вода односи на одређене депоније;
- Запремина септичке јаме рачуна се према потрошњи воде и броју лица;
- Септичке јаме поставити: мин. 5 m од објекта, мин. 3 m од оgrade комплекса, мин. 10 m од регулационе линије и мин. 20 m од бунара;
- Зависно од потреба, код загађивача предвидети изградњу уређаја за предтретман технолошких отпадних вода, тако да њихов квалитет задовољава санитарно-техничке услове за испуштање у јавну канализацију, пре пречишћавања на ППОВ-у, тако да се не ремети рад пречистача, а у складу са Уредбом о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање (Прилог 2, Глава III, Табела 1);
- Велики индустријски загађивачи морају решавати и пречишћавати своје отпадне воде одвојено;
- Капацитет планираних ППОВ-а (појединачних за свако насеље или груписан за више насеља или централни, мора бити усклађен са демографским растом и планираним повећањем индустријских капацитета, што је неопходно анализирати и документовати одговарајућом студијом;
- Уважити и све друге услове које за сакупљање, канализацију и диспозицију отпадних вода пропише надлежно јавно комунално предузеће;
- Забрањено је у површинске и подземне воде уношење опасних и штетних материја које могу угрозити квалитет (еколошки статус) тј. узроковати физичку, хемијску, биолошку или бактериолошку промену вода у складу са чланом 97. и 133. (став 9) Закона о водама;
- Забрањено је у реку Тису, водотоке и канале испуштање било каквих вода осим условно чистих атмосферских. Уколико се планира испуштање осталих отпадних вода у водотоке, претходно се морају комплетно пречистити (предтретман, примарно, секундарно или терцијално), тако да задовољавају прописане граничне вредности по Уредби о граничним вредностима емисије загађујућих материја у воде и роковима за њихово достизање, и прописане вредности квалитета ефлуента у складу са Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање („Службени гласник РС“, број 50/12) како се не би нарушило одржавање квалитета воде реципијента (II класа воде);
- Забрањено је у подземне воде уношење загађујућих материја, односно узроковање погоршања постојећег хемијског статуса подземне воде, у складу са Уредбом о граничним вредностима загађујућих материја у површинским и подземним водама и седименту и роковима за њихово достизање.

За планирање постављања плутајућих објеката, пристана за речни брод или привезиште за чамце, са битвама, опорцима и приступним путем у зони обале реке Тисе поштовати следеће:

- треба дефинисати површину заузете акваторије, а положај објекта везати за стационажу реке;
- плутајући објекти на водном земљишту могу имати само статус привременог објекта. у случају да то интереси водопривреде захтевају, ЈВП „Воде Војводине“ може тражити њихово делимично или потпуно уклањање, без права инвеститора, односно корисника за накнаду било каквих штета и трошкова;
- пристан и привезиште не смеју да утичу на безбедност саобраћаја и сигурност пловних објеката, као и да не ометају пловидбу. Наутичке услове прибавити од Лучке капетаније Нови Сад;
- прибавити сагласност за постављање плутајућег објекта од Дирекције за водне путеве, Београд;
- на предметној локацији није дозвољено вршење никаквих радова на постављеном плутајућем објекту који би могли изазвати загађење воде реке (пескарење, фарбање, ремонт, замена металних делова оплате и трупа, и сл.).

Посебни услови заштите природе

При изградњи инфраструктуре у заштићеном подручју ПП "Мртваје горњег Потисја"и у еколошким коридорима и заштитним зонама коридора/станишта, уважити услове заштите природе (поглавље III/1./1.8./1.8.3. Услови и мере заштите природних добара).

1.6.3. Електроенергетска инфраструктура

- Преносна мрежа ће се градити надземно на пољопривредном земљишту, шумском и водном земљишту, по могућности у већ постојећим електроенергетским коридорима на основу планске документације;
- Грађење објеката у овом коридору, као и садња стабала мора бити у складу са, Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона 1kV до 400kV („Службени лист СФРЈ“, број 65/88 и „Службени лист СРЈ“, број 18/92), техничким условима заштите подземних металних цевовода од утицаја електроенергетских постројења СР ПС Н.ЦО. 105 („Службени лист СФРЈ“, број 68/86), Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења, Заштитом од опасности СР ПС Н.ЦО. 101 („Службени лист СФРЈ“, број 68/88), Законом о заштити од нејонизујућих зрачења, као и условима надлежног предузећа;
- Дистрибутивну мрежу 20 kV и нисконапонску мрежу до 1 kV градити по условима из Плана;
- Проводнике електроенергетског вода постављати на гвоздене, односно бетонске, стубове;
- Паралелно вођење и укрштање електроенергетске инфраструктуре са саобраћајном, водопривредном, енергетском и електронском комуникационом инфраструктуром мора бити у складу са условима надлежних предузећа за инфраструктуру;
- Минимална удаљеност електричног стуба од земљишног појаса пута при укрштању, треба да буде од 10-40 m у зависности од категорисаности пута, односно по условима надлежног предузећа за путеве;
- Минимална висина најнижих високонапонских проводника треба да буде око 7,5 m, при укрштању са путевима, односно по условима надлежног предузећа за путеве;
- Минимална удаљеност електричног стуба од пружног појаса неелектрифициране пруге при укрштању, треба да буде од 5,0-10,0 m, а минимална висина најнижих проводника 7,0 m, односно по условима надлежног предузећа;
- Минимална удаљеност електричног стуба од пружног појаса електрифициране пруге при укрштању, треба да буде минимално 15,0 m, а минимална висина најнижих проводника 12,0 m, односно по условима надлежног предузећа;
- Електроенергетска мрежа у насељима ће бити надземна, грађена на бетонским и гвоздено решеткастим стубовима;
- Стубове у насељима поставити ван колских прилаза објектима, мин. 0,5 m од саобраћајница;
- Ван насеља, за потребе садржаја предвиђених Планом, електроенергетску дистрибутивну мрежу (20 kV и 0, 4 kV) градити у коридорима саобраћајница, некатегорисаних путева, шумских путева и стаза, на пољопривредном земљишту и шумском земљишту, а у насељима у уличним коридорима;
- Електроенергетску мрежу на туристичким локалитетима, зонама заштите непокретног културног и природног добра, зони путних садржаја, у централним деловима већих насеља, парковским површинама, у зонама са вишепородичним становањем, у радним зонама, енергетским комплексима, комуналним површинама, као и зонама за спорт и рекреацију обавезно каблирати;
- Код подземне електроенергетске мреже, дубина полагања каблова треба да буде најмање 0,8-1,0 m;
- Није дозвољено паралелно вођење цеви водовода и канализације испод или изнад енергетских каблова;
- Хоризонтални размак цеви водовода и канализације од енергетског кабла треба да износи најмање 0,5 m за каблове 35 kV, односно најмање 0,4 m за остале каблове;
- При укрштању цеви водовода и канализације могу да буду положени испод или изнад енергетског кабла на вертикалном растојању од најмање 0,4 m за каблове 35 kV, односно најмање 0, 3 m за остале каблове;
- Уколико не могу да се постигну сигурносни размаци на тим местима, енергетски кабл се провлачи кроз заштитну цев, али и тада размаци не смеју да буду мањи од 0,3 m;
- На местима укрштања поставити одговарајуће ознаке;
- Није дозвољено паралелно вођење гасовода испод или изнад енергетског кабла;
- Хоризонтални размак и вертикално растојање при паралелном вођењу и укрштању гасовода од енергетског кабла треба да износи најмање 0,8 m у насељеном месту;
- При укрштању се цев гасовода полаже испод енергетског кабла;
- Вертикално растојање при укрштању и хоризонтални размак при паралелном вођењу може да буде најмање 0,3 m, ако се кабл постави у заштитну ПВЦ цев дужине најмање 2 m, са обе стране места укрштања, или целом дужином паралелног вођења;
- На местима укрштања поставити одговарајуће ознаке;

- Надземни делови гасовода морају бити удаљени од стубова далековода СН (средњенапонских) и НН (нисконапонских) водова за најмање висину стубова увећану за 3 m;
- Приликом грађења гасовода, потребно је радни појас формирати тако да тешка возила не прелазе преко енергетског кабла на местима где исти није заштићен;
- Хоризонтални размак енергетског кабла од других енергетских каблова, у које спадају каблови јавне расвете и семафорска инсталација, треба да износи најмање 0,5 m;
- При укрштању енергетских каблова, кабл вишег напонског нивоа се полаже испод кабла нижег напонског нивоа, уз поштовање потребне дубине свих каблова, на вертикалном растојању од најмање 0,4 m;
- У случају недовољне ширине коридора, међусобни размак енергетских каблова у истом рову одређује се на основу струјног оптерећења и не сме да буде мањи од 0,07 m при паралелном вођењу, односно 0,2 m при укрштању. Обезбедити да се у рову каблови међусобно не додирују, између каблова се целом дужином трасе поставља низ опека монтираних насатице на међусобном размаку од 1 m;
- Хоризонтални размак електронског комуникационог кабла од енергетског кабла треба да износи најмање 0,5 m за каблове до 20 kV и 1 m за каблове 35 kV;
- При укрштању електронски комуникациони кабл се полаже изнад енергетског кабла на вертикалном растојању од најмање 0,5 m;
- Ако је енергетски кабл постављен у заштитну електропроводљиву цев (целом дужином паралелног вођења или најмање 3,0 m са обе стране места укрштања), а електронски комуникациони кабл постављен у електронепроводљиву цев, растојање мора да буде најмање 0,3 m;
- Угао укрштања треба да је што ближи 90°, а у насељу најмање 30°;
- Ако је угао укрштања мањи, енергетски кабл се поставља у челичну цев;
- На местима укрштања поставити одговарајуће ознаке;
- Пошто оптички кабл није осетљив на утицаје електромагнетне природе, удаљење оптичког кабла у односу на енергетски кабл је условљено једино сигурносним размаком због обављања радова;
- Забрањује се постављање шахтова електронских комуникационих каблова на трасу енергетског кабла (пролаз енергетског кабла кроз шахт);
- Није дозвољено паралелно вођење енергетског кабла испод или изнад топловода;
- Хоризонтални размак енергетског кабла од спољне ивице канала за топловод треба да износи најмање 0,6 m за каблове до 35 kV, односно најмање 0,7 m за каблове 35 kV;
- Уколико не могу да се постигну најмањи размаци, примењују се додатне заштитне мере којима се обезбеђује да температурни утицај топловода на кабл не буде већи од 20°C, као: појачана изолација између топловода и енергетског кабла, примена каблова са изолацијом од умреженог полиетилена (XP00-ASJ, XHE 49-A), примена металних екрана између кабла и топловода, примена постељице од специјалних мешавина за затрпавање топловода и кабла, или се енергетски кабл поставља у азбестно-цементну цев дужине 2,0 m са обе стране места укрштања;
- При укрштању се енергетски кабл поставља изнад топловода, а изузетно испод топловода;
- Вертикални размак енергетског кабла од топловода треба да износи најмање 0,5 m за каблове до 1 kV, 0,6 m за каблове 10 kV, 0,8 m за каблове 20 kV, 1 m за каблове 35 kV;
- Укрштање се не сме извести у топловодним каналима и шахтовима;
- Између енергетског кабла и топловода се при укрштању поставља топлотна изолација од полиуретана, пенушавог бетона итд. При укрштању и паралелном вођењу енергетског кабла за јавно осветљење и топловода растојање треба да износи најмање 0,3 m;
- Приликом грађења топловода потребно је радни појас формирати тако да тешка возила не прелазе преко енергетског кабла на местима где исти није заштићен;
- Није дозвољено паралелно вођење енергетског кабла испод коловоза;
- Енергетски кабл поставити мин. 1,0 m од коловоза;
- При укрштању са путем, угао укрштања треба да је што ближи 90°, а најмање 30°;
- На местима укрштања и крајевима цеви поставити одговарајуће ознаке;
- У коридорима државних путева каблови који се граде паралелно са државним путем, морају бити постављени минимално 3,0 m од крајње тачке попречног профила пута-ножице насипа трупa пута, или спољне ивице путног канала за одводњавање;

- Укрштање са путем извести искључиво механичким подбушивањем испод трупа пута, управно на предметни пут у прописаној заштитној цеви;
- Заштитна цев мора бити постављена на целој дужини између крајњих тачака попречног профила пута, увећана за по 3,0 m са сваке стране;
- Минимална дубина постављања каблова и заштитних цеви (при укрштању са државним путем) износи 1,35-1,5 m мерено од најниже горње коте коловоза до горње коте заштитне цеви;
- Минимална дубина предметних инсталација и заштитних цеви испод путног канала за одводњавање (постојећег или планираног) од коте дна канала до горње коте заштитне цеви износи 1,0-1,2 m;
- Укрштање планираних инсталација удаљити од укрштања постојећих инсталација на мин.10,0 m;
- У еколошким коридорима далеководе изоловати и обележити тако да се на минимум сведе могућност електрокуције (страдање услед удара струје) и колизије (механичког удара у жице) летећих организама. Носаче изолатора изоловати пластичним навлакама, изолаторе поставити на носаче у положају на доле, а жице обележити на упадљив начин;
- У заштитном појасу еколошког коридора Тисе, у појасу од 200 m од еколошког коридора/станишта, изузев у грађевинском подручју насеља, електроенергетска инфраструктура се може градити уз примену посебних техничко-технолошких решења која спречавају колизију и електрокуцију птица код електроенергетских водова ниског и средњег напона;
- На подручју ПП „Мртваје горњег Потисја“ ограничава се изградња надземних водова на изградњу у оквирима постојећих објеката инфраструктуре;
- На подручју ПП „Мртваје горњег Потисја“ ограничава се изградња електричних водова ниског и средњег напона на водове који су изграђени применом посебних техничко-технолошких решења која спречавају колизију и електрокуцију птица;
- У заштитној зони ПП „Мртваје горњег Потисја“ ограничава се изградња далеководних објеката и инфраструктуре, тако да се носачи изолатора изолују пластичним навлакама и то у положају на доле, а жице обележе на упадљив начин;
- У појасу од 200 m од еколошког коридора/станишта, изузев у грађевинском подручју насеља, при изградњи електроенергетских водова 20 kV и 0,4 kV применити посебна техничко-технолошка решења која спречавају колизију и електрокуцију птица;
- У појасу од 50 m од еколошког коридора/станишта (пољопривредно, шумско и водно земљиште), може се градити надземна електроенергетска инфраструктура која најкраћим путем прелази преко еколошког коридора/станишта;
- За изградњу електроенергетских водова на стаништима и еколошким коридорима потребно је прибавити посебне услове заштите природе.

Услови за изградњу јавног осветљења

- Светилке за осветљење саобраћајница поставити на стубове поред саобраћајница и пешачких стаза у деловима где је електроенергетска мрежа грађена подземно и на стубове електроенергетске мреже у деловима насеља где је електроенергетска мрежа грађена надземно;
- Користити расветла тела у складу са новим технологијама развоја;
- На стаништима заштићених и строго заштићених врста од националног значаја која се налазе ван грађевинских подручја по потреби смањити висину светлосних извора, применити засторе којима се спречава расипање светлости према небу, односно према подручјима еколошке мреже;
- Усмерити светлосне снопове према саобраћајницама и објектима, а на посебно осетљивим локацијама применити плаве или зелене боје светлости и ограничити трајање осветљења на прву половину ноћи;
- У еколошким коридорима избегавати директно осветљење обале и применити одговарајућа техничка решења заштите природних и блиско природних делова коридора од утицаја светлости, применом одговарајућих планских техничких решења (смањења висина светлосних тела, усмереност светлосних снопова према саобраћајницама и објектима, примена посебног светлосног спектра на осетљивим локацијама, ограничавање трајања осветљења на прву половину ноћи и сл.). Применити засторе којима се спречава расипање светлости према небу, односно према осетљивим подручјима еколошке мреже;
- У заштитном појасу еколошког коридора Тисе, у појасу од 200 m од еколошког коридора /станишта морају се применити мере заштите коридора/станишта од утицаја светлости;
- Осветљење поставити мин. 20 m од обале, а оптимално растојање је 50 m од обале;
- У појасу од 50 m од еколошког коридора/станишта, на грађевинском земљишту (насеље, радне зоне, викенд насеље, туристичко рекреативне површине и сл.), применити мере заштите од утицаја светлости;

Услови за изградњу трансформаторских станица 20/0, 4 kV

- Дистрибутивне трансформаторске станице за 20/0, 4 kV напонски пренос у уличном коридору градити као монтажано-бетонске, компактне, зидане или стубне, а на осталим површинама типа стубне, монтажано-бетонске, компактне, зидане или узидане, у складу са важећим законским прописима и техничким условима надлежног оператора дистрибутивног система електричне енергије;

- Мин. удаљеност трансформаторске станице од осталих објеката мора бити 3,0 m;
- Монтажно-бетонске и компактне трансформаторске станице ће се градити као слободностојећи објекти, а могуће је изградити једноструке (са једним трансформатором називне снаге до 630 kVA и могућношћу прикључења до 8 нисконапонских извода) и двоструке (са два трансформатора називне снаге до 630 kVA и могућношћу прикључења до 16 нисконапонских извода);
- За изградњу оваквих објеката потребно је обезбедити слободан простор правоугаоног облика минималних димензија 5,8x6,3 m за изградњу једноструке, а 7,1x6,3 m за изградњу двоструке монтажно-бетонске трансформаторске станице, са колским приступом са једне дуже и једне краће стране;
- За стубне трансформаторске станице предвидети простор правоугаоног облика минималних димензија 4,2x2,75 m, за постављање стуба за трансформаторску станицу;
- Стубна трафостаница се може градити у линији постојећег надземног вода, или ван њега на парцели власника (корисника);
- Поред објекта трансформаторске станице на јавним површинама, обавезно предвидети слободан простор за изградњу слободностојећег ормана мерног места за регистровање утрошене електричне енергије јавног осветљења.

Услови за реконструкцију електроенергетске мреже и објеката TC 20/0, 4 kV и TC 110/20 kV

- Реконструкција постојећих електроенергетских водова свих напонских нивоа и трансформаторских станица, вршиће се на основу овог Плана и услова надлежних оператора мреже преносног и дистрибутивног система електричне енергије, а подразумева промену габарита, волумена, положаја или опреме постојећег објекта, као и извођење радова који обухватају радове великог обима, замене елемента на постојећим линијским објектима у заштитном појасу вода/објекта, којима се не мења њихово целокупно функционисање;
- Приликом реконструкције/обнављања постојећих водова у зонама заштићених подручја, станишта заштићених врста и еколошких коридора, као и у појасу 200 m од граница наведених просторних целина, применити посебна техничко-технолошка решења која спречавају колизију и електрокуцију птица код електричних водова ниског и средњег напона;
- За реконструкцију електроенергетских водова на стаништима и еколошким коридорима потребно је прибавити посебне услове заштите природе.

Услови за прикључење на електроенергетску инфраструктуру

- За прикључење објеката на дистрибутивни електроенергетски систем, потребно је изградити подземни или надземни прикључак, који ће се састојати од прикључног вода и ормана мерног места (ОММ);
- ОММ треба да буде постављен на регулационој линији парцеле на којој се гради објекат, према улици, или у зиданој оград, такође на регулационој линији улице;
- За кориснике са предвиђеном максималном једновременом снагом до 100 kW прикључење ће се вршити нисконапонским подземним водом директно из трансформаторске станице;
- за кориснике са предвиђеном једновременом снагом већом од 200 kW прикључење ће се вршити из трансформаторске станице 20/0, 4 kV планиране у оквиру парцеле;
- Уколико је захтевана максимална једновремена снага до 150 kW, за више локацијски блиских или суседних објеката у оквиру радних садржаја, прикључење таквих купаца електричне енергије обезбедиће се изградњом дистрибутивних трансформаторских станица на јавној површини или на парцелама остале намене.

Производни објекти обновљивих и других извора енергије

- Производни објекти (биомаса, биогаз, гас, соларне електране и др.) капацитета мањих од 10 MW који ће се на јавну електроенергетску мрежу прикључивати преко средњенапонске, односно нисконапонске мреже могу се градити у радним зонама у насељима на основу планске документације насеља, односно овог Плана (уређајне основе насеља);
- Могу се градити садржаји у функцији енергетског производног објекта: објекат који производи енергију (топлотну, електричну), соларни колектори, трансформаторско и разводно постројење, пословни објекат, средњенапонски подземни водови;
- Комплекс треба да буде опремљен неопходном саобраћајном, водном, енергетском и електронском комуникационом инфраструктуром, а архитектонска обрада планираних објеката у комплексу и инфраструктурне мреже по условима за ову врсту објеката из овог Плана;
- Соларни панели се могу постављати на објекте, стубове или на тло преко носача;
- Електроенергетску мрежу и осталу неопходну инфраструктуру у функцији производног енергетског објекта каблирати;
- Енергетски производни објекти који користе обновљиве и друге изворе енергије (биомаса, биогаз, геотермална енергија, соларна енергија, гас и др.) за производњу (електричне, топлотне) енергије и који ће ову енергију користити за сопствене потребе, или конектовати у јавну средњенапонску односно нисконапонску

- мрежу, могу се градити у склопу радних комплекса, односно туристичких комплекса (геотермална енергија, соларна енергија) ван насеља;
- Енергетски производни објекти већих капацитета који би користили биомасу, биогаз и др. за производњу енергије (топлотне, електричне), као и енергетски производни објекти који би користили сунчеву енергију, који ће произведену енергију конектовати у јавну високонапонску, односно средњенапонску мрежу, могу се градити ван насеља, као засебне комплексе на основу урбанистичког плана;
  - Енергетски производни објекти који би користили (биомасу и биогаз) за производњу енергије (топлотне, електричне) за сопствене и друге потребе могу се градити на пољопривредном земљишту у склопу салаша, фарми и пољопривредних комплекса;
  - Ветроелектрана се може градити ван насеља на пољопривредном земљишту, на основу урбанистичког плана;
  - Ветрогенератор за производњу електричне енергије за сопствене потребе може се градити ван грађевинског подручја у оквиру садржаја на пољопривредном земљишту предвиђених Планом;
  - Појединачни стуб за сопствено снабдевање електричном енергијом (салаши, радни комплекси и др.) градити на основу овог Плана;
  - Стуб на који се поставља ветрогенератор, градити као слободностојећи у складу са законским условима и прописима који важе за изградњу таквих објеката;
  - На стаништима заштићених и строго заштићених врста од националног значаја која се налазе ван грађевинских подручја не могу се градити соларне електране и ветрогенератори;
  - У заштитном појасу еколошког коридора Тисе, у појасу од 500 m од еколошког коридора/станишта забрањује се изградња ветропаркова и појединачних стубова ветрогенератора;
  - На подручју ПП „Мртваје горњег Потисја“ и његовој заштитној зони, забрањује се изградња ветрогенератора;
  - Производни објекти већих капацитета који не служе за сопствене потребе, могу се градити у радним зонама у насељима (уређајне основе насеља), као и ван насеља у склопу постојећих и планираних радних зона и као засебни комплекси у атару израдом урбанистичког плана;
  - Производни објекти мањих капацитета који ће служити за сопствене потребе, могу се градити у склопу салаша, пољопривредних комплекса, радних садржаја ван насеља на основу овог Плана.

1.6.4. Термоенергетска (гасоводна и нафтоводна) инфраструктура

1.6.4.1. Термоенергетска инфраструктура у грађевинском подручју и ван грађевинског подручја насеља

Изградњу термоенергетске инфраструктуре/вршење радова у зони водних објеката/водног земљишта планирати/реализовати поштујући ограничења постављена Законом о водама, према условима прибављеним од надлежног органа за послове водопривреде, за објекте/радове за које се према Закону о водама издају услови.

Правила одржавања, заштите, уређења и грађења за гасоводе притиска већег од 16 бара

Приликом пројектовања, изградње, експлоатације, одржавања и заштите транспортних гасовода испоштовати услове који су дати у у Правилнику о условима за несметан и безбедан транспорт природног гаса гасоводима притиска већег од 16 bar („Службени лист РС“, бр. 37/13 и 87/15).

Појас шире заштите гасовода - заштитни појас гасовода²⁶, је појас ширине 400 m (по 200 m са обе стране од гасовода, рачунајући од осе гасовода), у ком други објекти утичу на сигурност гасовода, али и обрнуто, гасовод утиче на друге објекте у свом окружењу.

Табела 17. Ширина заштитног појаса насељених зграда, у зависности од притиска и пречника гасовода

Радни притисак гасовода	Притисак 16 до 55 bar (m)	Притисак већи од 55 bar (m)
Пречник гасовода до DN 150	30	30
Пречник гасовода изнад DN 150 до DN 500	30	50
Пречник гасовода изнад DN 500 до DN 1000	30	75
Пречник гасовода изнад DN 1000	30	100

²⁶ У складу са Правилником о условима за несметан и безбедан транспорт природног гаса гасоводима притиска већег од 16bar.

У заштитном појасу насељених зграда ширине од 30 m лево и десно од осе гасовода, након изградње гасовода, не могу се градити зграде намењене за становање или боравак људи, без обзира на коефицијент сигурности са којим је гасовод изграђен и без обзира на то у који је разред појас гасовода сврстан.

Табела 18. Ширина експлоатационог појаса гасовода у зависности од притиска и пречника гасовода

Радни притисак гасовода	Притисак 16 до 55 bar (m)	Притисак већи од 55 bar (m)
Пречник гасовода до DN 150	10	10
Пречник гасовода изнад DN 150 до DN 500	12	15
Пречник гасовода изнад DN 500 до DN 1000	15	30
Пречник гасовода изнад DN 1000	20	50

Вредност из табеле представља укупну ширину експлоатационог појаса тако да се по једна половина дате вредности простире са обе стране осе гасовода.

У експлоатационом појасу гасовода могу се градити само објекти који су у функцији гасовода.

У експлоатационом појасу гасовода не смеју се изводити радови и друге активности (постављање трансформаторских станица, пумпних станица, подземних и надземних резервоара, сталних камп места, возила за камповање, контејнера, складиштења силиране хране и тешкотранспортујућих материјала, као и постављање оgrade са темељом и сл.), изузев пољопривредних радова дубине до 0, 5 m, без писменог одобрења оператора транспортног система.

У експлоатационом појасу гасовода забрањено је садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно, за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0, 5 m.

Изградња нових објеката не сме угрозити стабилност, безбедност и поуздан рад гасовода.

Табела 19. Минимална растојања спољне ивице подземних гасовода од других објеката или објеката паралелних са гасоводом

Радни притисак гасовода	Притисак 16 ДО 55 bar (m)				Притисак већи од 55 bar (m)			
	DN ≤150	150 < DN ≤ 500	500 < DN ≤1000	DN > 1000	DN ≤150	150 < DN ≤ 500	500 < DN ≤1000	DN > 1000
Некатегорисани путеви (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	1	2	3	5	1	3	3	5
Општински путеви (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	5	5	5	5	10	10	10	10
Државни путеви II реда (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	5	5	7	10	5	10	10	15
Државни путеви I реда, осим аутопутева (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	10	10	15	15	10	15	25	50
Државни путеви I реда - аутопутеви (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	20	20	25	25	50	50	50	50
Железнички колосеци (рачунајући од спољне ивице пружног појаса)	15	15	15	15	50	50	50	50
Подземни линијски инфраструктурни објекти (рачунајући од спољне ивице објекта)	0, 5	1	3	5	3	5	10	15
Нерегулисан водоток (рачунајући од уреза Q100god воде мерено у хоризонталној пројекцији)	5	10	10	15	10	20	25	35

Регулисан водоток или канал (рачунајући од брањење ножице насипа мерено у хоризонталној пројекцији)	10	10	10	10	25	25	25	25
---	----	----	----	----	----	----	----	----

Растојања из табеле се могу изузетно смањити уз примену додатних мера као што су: смањење пројектног фактора, повећање дубине укопавања или примена механичке заштите при ископавању.

Минимално растојање при укрштању гасовода са подземним линијским инфраструктурним објектима је 0, 5 m.

Табела 20. Минимална растојања подземних гасовода од надземне електромереже и стубова далековаода

Називни напон	Паралелно вођење (m)	При укрштању (m)
$\leq 20 \text{ kV}$	10	5
$20 \text{ kV} < U \leq 35 \text{ kV}$	15	5
$35 \text{ kV} < U \leq 110 \text{ kV}$	20	10
$110 \text{ kV} < U \leq 220 \text{ kV}$	25	10
$220 \text{ kV} < U \leq 440 \text{ kV}$	30	15

Минимално растојање дато у табели се рачуна од темеља стуба далековаода и уземљивача.

Табела 21. Минимална растојања спољне ивице надземних гасовода од других објеката или објеката паралелних са гасоводом

Радни притисак гасовода	Притисак 16 до 55 bar (m)	Притисак већи од 55 bar (m)
Путеви (рачунајући од спољне ивице земљишног појаса)	30	30
Железнички колосеци (рачунајући од спољне ивице пружног појаса)	30	30

Укрштање надземних гасовода са железничком пругом није дозвољено, осим у изузетним случајевима по прибављеној сагласности управљача железничке инфраструктуре.

Укрштање гасовода и јавних путева врши се у складу са условима управљача јавног пута.

Табела 22. Минималне дубине укопавања гасовода мерене од горње ивице гасовода

Класа локације ²⁷	Минимална дубина укопавања(см)
Класа локације I	80
Класа локације II, III и IV	100
У заштитном појасу стамбеног објекта	110

За гасоводе пречника преко 1000 mm минимална дубина укопавања је 1 m.

Табела 23. Минимална дубина укопавања гасовода, мерена од горње ивице цеви, код укрштања са другим објектима

Инфраструктурни објекат	Минимална дубина укопавања(см)
до дна одводних канала путева и пруга	100
до пројектованог дна регулисаних корита водених токова	100
до горње коте коловозне конструкције пута	135

²⁷ Према густини насељености, појасеви гасовода се сврставају у следеће четири класе локације:

- 1) Класа локације I - појас гасовода у коме се на јединици појаса гасовода налази до шест стамбених зграда нижих од четири спрата;
- 2) Класа локације II - појас у коме се на јединици појаса гасовода налази више од 6, а мање од 28 стамбених зграда, нижих од 4 спрата;
- 3) Класа локације III - појас гасовода у коме се на јединици појаса гасовода налази 28 или више стамбених зграда, нижих од четири спрата или у коме се налазе пословне, индустријске, услужне, школске, здравствене и сличне зграде и јавне површине, као што су: градилишта, шеталишта, рекреациони терени, отворене позорнице, спортски терени, сајмишта, паркови и сличне површине, на којима се трајно или повремено задржава више од двадесет људи, а налазе се на удаљености мањој од 100 m од осе гасовода;
- 4) Класа локације IV - појас гасовода у коме на јединици појаса гасовода преовлађују четвороспратне или вишеспратне зграде.

до горње ивице прага железничке пруге	150
до горње ивице прага индустријске пруге	100
до дна нерегулисаних корита водених токова	150

Од минималне дубине укопавања цеви дате у табели може се одступити уз навођење оправданих разлога за тај поступак, при чему се морају предвидети повећане мере безбедности, али тако да минимална дубина укопавања не може бити мања од 50 cm.

Табела 24. Минимална растојања објеката који су саставни делови гасовода од других објеката

Грађевински и други објекти	Објекти који су саставни делови гасовода (удаљености у m)			
	MPC, MC и PC			Блок станице са испуштањем гаса
	Зидане или монтажне		На отвореном или под надстрешницом	
	≤30.000 m³/h	>30.000 m³/h	За све капацитете	За све капацитете
Стамбене и пословне зграде*	15	25	30	30
Производне фабричке зграде и радионице*	15	25	30	30
Складишта запаљивих течности*	15	25	30	30
Електрични водови (надземни)	За све објекте: висина стуба далековода +3 m			
Тrafo станице*	30	30	30	30
Железничке пруге и објекти	30	30	30	30
Индустријски колосеци	15	15	25	15
Државни путеви I реда	30	30	30	30
Државни путеви I реда, осим аутопутева	20	20	30	30
Државни путеви II реда	10	10	10	10
Општински путеви	6	10	10	15
Водотокови	изван водног земљишта			
Шеталишта и паркиралишта*	10	15	20	30
Остали грађевински објекти*	10	15	20	15

* Ова растојања се не односе на објекте који су у функцији гасоводног система.

За зидане или монтажне објекте растојање се мери од зида објекта. За надземне објекте на отвореном простору растојање се мери од потенцијалног места истицања гаса.

Растојање објеката од железничких пруга мери се од спољне ивице пружног појаса, а растојање од јавних путева мери се од спољне ивице земљишног појаса.

Правила одржавања, заштите, уређења и грађења за гасоводе притиска до 16 бара

Приликом пројектовања, изградње, експлоатације одржавања и заштите дистрибутивне гасоводне мреже испоштовати услове који су дати у Правилнику о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bar („Службени гласник РС“, број 86/15).

У насељеним местима гасовод се по правилу гради у регулационом појасу саобраћајница, у инфраструктурним коридорима.

Табела 25. Минимална дозвољена хоризонтална растојања подземних гасовода од стамбених објеката, објеката у којима стално или повремено борави већи број људи (од ближе ивице цеви до темеља објекта)

Радни притисак гасовода	MOP ≤ 4 bar (m)	4 bar < MOP ≤ 10 bar (m)	10 bar < MOP ≤ 16 bar (m)
Гасовод од челичних цеви	1	2	3
Гасовод од полиетиленских цеви	1	3	-

Растојања дата у табели се могу изузетно смањити на минимално 1 m, уз примену додатних мера заштите, при чему се не сме угрозити стабилност објеката.

Табела 26. Минимална дозвољена растојања спољне ивице подземних челичних гасовода 10 bar < MOP ≤ 16 bar и челичних и ПЕ гасовода 4 bar < MOP ≤ 10 bar са другим гасоводима, инфраструктурним и другим објектима

Инфраструктурни објекти	Минимално дозвољено растојање (m)	
	Укрштање	Паралелно вођење
Гасоводи међусобно	0, 2	0, 6
Од гасовода до водовода и канализације	0, 2	0, 4
Од гасовода до вреловода и топловода	0, 3	0, 5
Од гасовода до проходних канала вреловода и топловода	0, 5	1
Од гасовода до нисконапонских и високонапонских ел. каблова	0, 3	0, 6
Од гасовода до телекомуникационих каблова	0, 3	0, 5
Од гасовода до резервоара* и других извора опасности станице за снабдевање горивом превозних средстава у друмском саобраћају, мањих пловила, мањих привредних и спортских ваздухоплова	-	5
Од гасовода до извора опасности постројења и објеката за складиштење запаљивих и горивих течности укупног капацитета највише 3 m ³	-	3
Од гасовода до шахтова и канала	0, 2	0, 3
Од гасовода до високог зеленила	-	1, 5
* растојање се мери до габарита резервоара		

Табела 27. Минимална дозвољена растојања спољне ивице подземних челичних и ПЕ гасовода MOP ≤ 4 bar са другим гасоводима, инфраструктурним и другим објектима

Инфраструктурни објекти	Минимално дозвољено растојање (m)	
	Укрштање	Паралелно вођење
Гасоводи међусобно	0, 2	0, 4
Од гасовода до водовода и канализације	0, 2	0, 4
Од гасовода до вреловода и топловода	0, 3	0, 5
Од гасовода до проходних канала вреловода и топловода	0, 5	1,0
Од гасовода до нисконапонских и високонапонских ел. каблова	0, 2	0, 4
Од гасовода до телекомуникационих и оптичких каблова	0, 2	0, 4
Од гасовода до резервоара* и других извора опасности станице за снабдевање горивом превозних средстава	-	5,0

у друмском саобраћају, мањих пловила, мањих привредних и спортских ваздухоплова		
Од гасовода до извора опасности постројења и објеката за складиштење запаљивих и горивих течности укупног капацитета највише 3 m ³	-	3,0
Од гасовода до шахтова и канала	0, 2	0, 3
Од гасовода до високог зеленила	-	1, 5
* растојање се мери до габарита резервоара		

Растојања дата у табели могу се изузетно смањити на кратким деоницама гасовода дужине до 2 m, уз примену физичког обезбеђења од оштећења приликом каснијих интервенција на гасоводу и предметном воду, али не мање од 0, 2 m при паралелном вођењу, осим растојања од гасовода до постројења и објеката за складиштење запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова.

Табела 28. Минимална хоризонтална растојања подземних гасовода од надземне електромереже и стубова далековода

Минимално растојање		
Називни напон	при укрштању (m)	при паралелном вођењу (m)
1 kV ≥ U	1	1
1 kV < U ≤ 20 kV	2	2
20 kV < U ≤ 35 kV	5	10
35 kV < U	10	15

Минимално хоризонтално растојање се рачуна од темеља стуба далековода, при чему се не сме угрозити стабилност стуба.

Приликом укрштања, гасовод се по правилу поставља изнад канализације. Уколико се мора поставити испод, неопходно је применити додатне мере ради спречавања евентуалног продора гаса у канализацију.

Локација МРС, МС и РС

Табела 29. Минимална хоризонтална растојања МРС, МС и РС од стамбених објеката и објеката у којима стално или повремено борава већи број људи

МОР на улазу			
Капацитет m ³ /h	МОР ≤ 4 bar	4 bar < МОР ≤ 10 bar	10 bar < МОР ≤ 16 bar
до 160	уз објекат (отвори на објекту морају бити ван зона опасности)	3 m или уз објекат (на зид или према зиду без отвора)	5 m или уз објекат (на зид или према зиду без отвора)
од 161 до 1500	3 m или уз објекат (на зид или према зиду без отвора)	5,0 m или уз објекат (на зид или према зиду без отвора)	8 m
од 1501 до 6000	5 m	8 m	10 m
Подземне станице	1 m	2 m	3 m

Табела 30. Минимална хоризонтална растојања МРС, МС и РС од осталих објеката

MOP на улазу			
Објекат	MOP ≤ 4 bar	4 bar < MOP ≤ 10 bar	10 bar < MOP ≤ 16 bar
Железничка пруга	10 m	15 m	15 m
Коловоз градских саобраћајница	3 m	5 m	8 m
Општински пут	3 m	5 m	8 m
Државни пут	8 m	8 m	8 m
Интерне саобраћајнице	3 m	3 m	3 m
Јавна шеталишта	3 m	5 m	8 m
Извор опасности станице за снабдевање горивом превозних средстава у друмском саобраћају, мањих пловила, мањих привредних и спортских ваздухоплова	10 m	12 m	15 m
Извор опасности постројења и објеката за складиштење запаљивих и горивих течности и запаљивих гасова	10 m	12 m	15 m
Трансформаторска станица	10 m	12 m	15 m
Надземни електропроводови	0 bar < MOP ≤ 16 bar:		
	1 kV ≥ U	Висина стуба + 3 m*	
	1 kV < U ≤ 110 kV	Висина стуба + 3 m**	
* али не мање од 10 m;			
** али не мање од 15 m; ово растојање се може смањити на 8 m за водове код којих је изолација вода механички и електрично појачана			

На укрштању гасовода са путевима, пругама, водотоковима, каналима, далеководима називног напона преко 35 kV, угао осе гасовода према тим објектима мора да износи између 60° и 90°.

Угао укрштања на местима где је то технички оправдано, дозвољено је смањити на минимално 60°. За извођење укрштања гасовода са инфраструктурним објектима са углом мањим од 60° потребно је прибавити одговарајућу сагласност управљача, односно оператора над тим објектима.

Минимална дубина укопавања гасовода је 80 cm мерено од горње ивице гасовода.

Табела 31. Минимална дубина укопавања челичних и ПЕ гасовода, мерена од горње ивице цеви, код укрштања са другим објектима

Инфраструктурни објекат	Минимална дубина укопавања (cm)
до дна одводних канала путева и пруга	100
до дна регулисаних корита водених токова	100
до горње коте коловозне конструкције пута	135
до горње ивице прага железничке пруге	150
до горње ивице прага индустријске пруге	100
до дна нерегулисаних корита водених токова	150

Од минималне дубине укопавања цеви може се одступити уз навођење оправданих разлога за тај поступак, при чему се морају предвидети повећане мере безбедности, али тако да минимална дубина укопавања не може бити мања од 50 cm.

У зависности од притиска, заштитни појас гасовода је:

- 1) за ПЕ и челичне гасоводе $MOP \leq 4 \text{ bar}$ - по 1 m од осе гасовода на обе стране;
- 2) за челичне гасоводе $4 \text{ bar} < MOP \leq 10 \text{ bar}$ - по 2 m од осе гасовода на обе стране;
- 3) за ПЕ гасоводе $4 \text{ bar} < MOP \leq 10 \text{ bar}$ - по 3 m од осе гасовода на обе стране;
- 4) за челичне гасоводе $10 \text{ bar} < MOP \leq 16 \text{ bar}$ - по 3 m од осе гасовода на обе стране.

У заштитном појасу гасовода не смеју се изводити радови и друге активности изузев пољопривредних радова дубине до 0, 5 m без писменог одобрења оператора дистрибутивног система. У заштитном појасу гасовода забрањено је садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно, за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0, 5 m.

У случају да се планира постављање инфраструктуре на водном земљишту, у експропријационом појасу водотока/мелиорационих канала, по траси која је паралелна са каналом, инсталацију положити по линији експропријације, до 1,0 m, тако да међусобно управно растојање између трасе и ивице обале канала буде минимум 5,0 m у грађевинском, односно 10,0 m у ванграђевинском подручју.

Приликом изградње гасовода укрштање гасовода и јавних путева врши се у складу са захтевима Правилника о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bar („Службени гласник РС“, број 86/15) и условима управљача јавног пута.

Топловодна инфраструктура

Минимална удаљеност топловода приликом приближавања и паралелног вођења са другим инфраструктурним објектима износи 1,0 m.

Минимална удаљеност топловода приликом укрштања са другим инфраструктурним објектима износи 0, 5 m.

Секундарни топоводни разводи се укопавају на дубину од 0, 5-1, 2 m.

Магистрани топовод се укопава на дубину од 0, 8-1, 5 m.

Услови за прикључење на јавну дистрибутивну гасоводну и топоводну мрежу

Прикључење на дистрибутивну гасоводну мрежу извести у складу са условима и сагласностима добијеним од надлежног дистрибутера за гас и у складу са одредбама Правилника о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bar („Службени гласник РС“, број 86/15).

Прикључење на топоводну мрежу извести према условима и сагласности од ЈП “Елгас“ Сента.

1.6.4.2. Експлоатација нафте, гаса и геотермалних вода у грађевинском подручју и ван грађевинског подручја насеља

Експлоатација нафте, гаса и геотермалних вода мора се изводити у складу са Законом о рударству и геолошким истраживањима и у складу са Правилником о техничким нормативима при истраживању и експлоатацији нафте, земних гасова и слојних вода („Службени лист СФРЈ“, број 43/79, 41/81, 15/82).

Бушотине

- удаљеност бушотине од заштитног појаса пловног канала, железнице, далековаода опште намене, јавних објеката и стамбених зграда износи најмање две висине торња бушотине;
- од ивице појаса ауто пута и путева првог и другог реда, удаљеност осе бушотине мора износити најмање 30 m, а од других јавних саобраћајница, шумских и пољских путева најмање 15 m;
- објекти за експлоатацију нафте, земних гасова и слојне воде не смеју бити удаљени мање од 30 m од ивице јавних објеката и стамбених зграда и 10 m од ивице појаса јавних саобраћајница и заштитног појаса далековаода и телефонских линија;
- удаљеност осе бушотине од шума, одређује се зависно од поднебља, подручја, конфигурације терена и врста шуме.

Удаљеност бушотина рачуна се од средишта осе бушотине, а код осталих објеката и постројења од најистакнутијег дела у правцу мерења.

Посебни услови заштите природе

При изградњи инфраструктуре у заштићеном подручју ПП "Мртваје горњег Потисја"и у еколошким коридорима и заштитним зонама коридора/станишта, уважити услове заштите природе (поглавље III/1./1.8./1.8.3. Услови и мере заштите природних добара).

1.6.5. Електронска комуникациона (ЕК) инфраструктура

Електронска комуникациона мрежа обухвата све врсте каблова који се користе за потребе комуникација (бакарне, коаксијалне, оптичке и др). Изградња електронске комуникационе инфраструктуре и објеката реализоваће се по условима из овог Плана:

- Електронску комуникациону мрежу градити подземно у коридорима саобраћајница и поред пешачких стаза у јавним површинама и површинама остале намене;
- Препорука је да се при изградњи нових саобраћајница постављају и цеви за накнадо провлачење електронских комуникационих каблова;
- Дубина полагања каблова треба да је најмање 0, 8-1, 2 m код полагања каблова у ров, односно 0, 3 m, 0, 4 m до 0, 8 m код полагања у миниров и 0, 1-0, 15 m у микроров у коловозу, тротоару;
- Ако већ постоје трасе, нове електронске комуникационе каблове полагати у исте;
- При паралелном вођењу електронских комуникационих и електроенергетских каблова до 10 kV најмање растојање треба да буде 0, 5 m, а 1,0 m за каблове напона преко 10 kV;
- Удаљење оптичког кабла у односу на енергетски кабл је условљено једино сигурносним размаком због обављања радова;
- При укрштању најмање вертикално растојање од електроенергетског кабла мора бити 0, 5 m, а угао укрштања око 90°;
- При укрштању електронског комуникационог кабла са цевоводом водовода и канализације вертикално растојање мора бити најмање 0, 5 m;
- При приближавању и паралелном вођењу електронског комуникационог кабла са цевима водовода хоризонтално растојање мора бити најмање 0, 6 m, односно 0, 5 m при приближавању и паралелном вођењу комуникационог кабла са канализацијом;
- При укрштању електронског комуникационог кабла са цевоводом гасовода вертикално растојање мора бити најмање 0, 4 m;
- При приближавању и паралелном вођењу електронског комуникационог кабла са цевоводом гасовода хоризонтално растојање мора бити најмање 0, 4 - 1, 5 m, у зависности од притиска гасовода;
- Комутациони уређаји и опрема УПС поставиће се у метално кућиште (слободностојећи орман) на јавној површини у оквиру саобраћајних коридора или зелених површина;
- у складу са важећим Правилником о захтевима за утврђивање заштитног појаса за електронске комуникационе мреже и припадајућа средства, радио коридора и заштитне зоне и начину извођења радова приликом изградње објеката („Службени гласник РС“, број 16/12), унутар заштитног појаса није дозвољена изградња и постављање објеката (инфраструктурних инсталација) других комуналних предузећа изнад и испод постојећих подземних ЕК каблова или кабловске ЕК канализације, осим на

местима укрштања, као ни извођење радова који могу да угрозе функционисање електронских комуникација (ЕК објеката).

Услови за реконструкцију електронске комуникационе мреже

- Реконструкција постојећих електронских комуникационих водова вршиће се на основу овог Плана и услова надлежних оператера електронских комуникационих система, а подразумева промену габарита, волумена, положаја или опреме постојећег објекта, као и извођење радова који обухватају радове великог обима, замене елемента на постојећим линијским објектима, којима се не мења њихово целокупно функционисање;
- приликом реконструкције/обнављања постојећих водова у зонама заштићених подручја, станишта заштићених врста и еколошких коридора, као и у појасу 200 m од граница наведених просторних целина, применити посебна техничко-технолошка решења која спречавају колизију и електрокуицију птица код електричних водова ниског и средњег напона;
- за реконструкцију електроенергетских водова на стаништима и еколошким коридорима потребно је прибавити посебне услове заштите природе.

Услови грађења бежичне ЕК мреже (РР) и припадајућих објеката

- Објекти за смештај електронских комуникационих уређаја фиксне, мобилне комуникационе мреже и опреме за РТВ и КДС, мобилних централа, базних радио станица, радио релејних станица, као и антене и антенски носачи могу се поставити у оквиру објекта, на слободном простору, у зонама привредне делатности, у објекту у оквиру појединачних корисника, у оквиру комплекса појединачних корисника;
- Слободностојеће антенске стубове, као носаче антена по могућности градити у привредним зонама, индустријским комплексима и зонама радних садржаја на периферији и ободним деловима насеља;
- Слободностојећи антенски стубови, као носачи антена не могу се градити у комплексима школа, вртића, домовима здравља, старачким домовима и сл.;
- У централним деловима насеља као носаче антена користити постојеће антенске стубове и објекте;
- у зони становања, као и у зонама мешовитог становања не могу се градити објекти антенских стубова виших од 12,0 m;
- У насељеним местима Торњош, Богараш, Горњи Брег и Кеви, антене базних станица не могу се градити у централним деловима насеља;
- Слободностојеће базне станице и антене базних станица мобилне телефоније морају бити удаљене најмање за висину базне станице и антена базних станица од стамбеног или стамбено-пословног објекта, тако да пречник радијуса (радијус-висина базне станице односно антене базне станице) не додирује ниједан објект на суседним парцелама;
- Забрањена је изградња базних станица и антена базних станица мобилне телефоније на мањој удаљености од 500 m од граница јавних установа (дечји вртићи, школе, установе социјалне заштите, здравствени центри итд.), као и туристичких објеката и бања;
- Објект за смештај електронске комуникационе и РТВ опреме може бити зидани или монтажни;
- Комплекс са електронском комуникационом опремом и антенски стуб морају бити ограђени;
- Напајање електричном енергијом вршиће се из нисконапонске мреже 0, 4 kV;
- До комплекса за смештај електронске комуникационе опреме и уређаја и антенских стубова са антенама обезбедити приступни пут мин. ширине 3 m до најближе јавне саобраћајнице;
- Слободне површине комплекса озеленити.

Услови за изградњу објеката за постављање електронске комуникационе опреме и уређаја (ИПАН)

ИПАН, МСАН, мини ДСЛАМ и ДСЛАМ уређаји се могу градити у оквиру уличних коридора (улични кабинети) и осталих јавних површина, са обезбеђеним директним приступом уређају преко јавних површина, обезбеђеним простором за паркирање и прикључењем на јавну инфраструктуру, или обезбеђењем засебне парцеле као јавне површине за изградњу ИПАН са обезбеђеним приступом уређају, обезбеђеним простором за паркирање и прикључењем на јавну инфраструктуру.

Услови за прикључење на ЕК инфраструктуру

- Прикључење корисника на електронску комуникациону мрежу извести подземним прикључком по условима надлежног предузећа;
- У циљу обезбеђења потреба за новим ЕК прикључцима и преласка на нову технологију развоја у области ЕК, потребно је обезбедити приступ свим планираним објектима путем ЕК канализације, од планираног ЕК окна до просторије планиране за смештај ЕК опреме унутар парцеле корисника, или до објекта на јавној површини;

- У складу са условима надлежног оператора прикључење на ЕК мрежу се може вршити подземно и надземно.

1.6.6. Јавне зелене површине у насељу и заштитни појасеви зеленила ван грађевинског подручја насеља

Јавне зелене површине у грађевинском подручју насеља

Јавне зелене површине у оквиру насеља на територији општине Сента, за која се у оквиру овог Плана израђују уређајне основе насеља, чине парковски уређени простори (парк/сквер), заштитно зеленило и зеленило уличних коридора.

Парк/сквер

У оквиру парковске површине најмање 70% површине треба да буде под зеленилом. Ове површине озеленети аутохтоним и декоративним садним материјалом.

Потребно је формирати мрежу стаза, платое, места за одмор. Стазе и платои треба да чине максимум 30% од укупне површине парка, а свентулани објекти макс. 5% од укупне површине. Основне елементе сквера треба да чине платои, стазе и различите категорије засада. Стазе и платои треба да чине до 35% територије сквера, а зелене површине 60-65%.

Значајни садржаји парка и сквера су различити урбано-архитектонски елементи: справе за игру деце, урбани мобилијар (клупе, корпе за отпатке) и елементи спољног осветљења и др.

Заштитно зеленило

На простору где је планирано заштитно зеленило није дозвољена изградња објеката. Дозвољено је озелењавање у складу са станишним условима. Површине озеленети аутохтоним садним материјалом.

Улично зеленило

У свим улицама у којима постоји довољна ширина уличног профила, формирати једностране или двостране дрвореде или засаде шибља. У ширим уличним профилима могуће је формирати групе садница лишћара и четинара са спратом шибља. Пожељно је да ширина зеленог појаса између коловоза и тротоара буде између 2, 5-3, 5 m. Ради безбедности саобраћаја дрвеће садити 2,0 m од ивице коловоза, а шибље 2,0 m од ивице зелене траке. Растојање стабала од тротоара треба да буде минимум 1 m, а у зависности од избора врста. Растојање између дрворедних садница је најмање 5,0 m, а у зависности од врсте креће се од 5,0-15,0 m. За сваку улицу у којима не постоје дрвореди изабрати по једну врсту дрвећа (липа, дивљи кестен, јавор, млеч и др.) и тиме обезбедити индивидуалност улице. При избору врста за улично зеленило, треба водити рачуна да сем декоративних својстава (фенолошке особине), буду прилагођене условима раста у уличним профилима (отпорност на збијеност тла, водни капацитет земљишта, прашина, гасови). Постојеће дрвореде неговати и заштитити. При формирању заштитног и линијског зеленила уз саобраћајнице руководити се одредбама Закона о путевима.

Заштитни појасеви зеленила ван грађевинског подручја насеља

Формирање заштитних појасева зеленила (ветрозаштитни и пољозаштитни) спровести на простору обухвата Плана у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре и пољопривредног земљишта. Заштитни појасеви зеленила ће бити и у функцији заштите од ветра, заштите пољопривредног земљишта и усева и заштите биолошке разноврсности.

Услови за формирање заштитних појасева у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре:

- За формирање ових појасева је потребна довољна ширина регулације у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре, а најмања препоручена ширина ових појасева је 5 m;
- Планско подизање зелених појасева уз постојеће и планиране државне саобраћајнице I и II реда у обухвату Плана, треба да се одвија у складу са пределим карактеристикама подручја;
- Није дозвољено озелењавање уз сам појас саобраћајнице јер би привлачио животињске врсте и довео до повећања морталитета њихових популација;
- На местима међусобног укрштања саобраћајне и друге инфраструктуре, при садњи заштитних појасева зеленила, потребно је придржавати се услова везаних за безбедност саобраћаја;
- Ускладити положај заштитних појасева зеленила са постојећом и планираном подземном и надземном инфраструктуром;
- Уз канале и насипе, заштитне појасеве зеленила формирати ван појаса потребног за њихово одржавање.

Услови за формирање заштитних појасева зеленила у оквиру пољопривредног земљишта:

- Формирање појасева од просечно 10 m ширине (минимум 6 m);
- Формирање главних појасева управно на правац дувања ветра, а споредних управно на правац главних појасева;
- Формирање једноредних или дворедних појасева у зони мање угрожености од ветра, а у зони јаког ветра и суше појасева од 3-5 редова од лишћарских врста аутохтоног порекла;
- Формирање појасева на међусобном растојању од 30 њихових висина, како би се остварили ефекти заштите од ветра, одношења земљишта и усева у фази семена;
- Формирање ажурних типова појасева (са већим бројем отвора распоређених по целом профилу појаса).

Услови за формирање заштитних појасева зеленила у складу са мерама заштите природе (на стаништима заштићених врста, уз еколошке коридоре и на подручју ПП „Мртваје горњег Потисја“):

- Обезбедити повезивање шумских станишта подизањем/обнављањем појасева високог зеленила;
- Обезбедити повезивање слатинских станишта очувањем постојећих ливада и пашњака уз еколошки коридор;
- Обезбедити повезивање степских и шумостепских станишта, подизањем пољозаштитних појасева који садрже континуирани појас травне вегетације;
- На грађевинском земљишту у оквиру еколошког коридора, што већи део приобаља наменити за зеленило посебне намене (високо зеленило и појас травне вегетације);
- На удаљености до 200 m од станишта и еколошког коридора, није дозвољено коришћење инвазивних врста;
- На подручју ПП „Мртваје горњег Потисја“ и у његовој заштитној зони је дозвољено успостављање појасева заштитног зеленила према пољопривредним површинама и викенд зонама дуж мртваја, као и дуж обале Тисе, применом аутохтоних врста.

За формирање заштитних појасева зеленила потребна је израда планске документације (посебне основе газдовања шумама) и пројектне документације. Пројектом заштитних појасева зеленила, дефинисати просторни распоред и типове појасева, њихову ширину, међусобна растојања и конкретан избор врста у складу са условима станишта. Забрањена је примена инвазивних врста, уз обезбеђење најмање 50% аутохтоних врста ради очувања биолошког диверзитета. За формирање заштитних појасева је потребно прибавити услове од надлежне институције за заштиту природе.

1.7. СТЕПЕН КОМУНАЛНЕ ОПРЕМЉЕНОСТИ ГРАЂЕВИНСКОГ ЗЕМЉИШТА ПО ЦЕЛИНАМА И ЗОНАМА КОЈИ ЈЕ ПОТРЕБАН ЗА ИЗДАВАЊЕ ЛОКАЦИЈСКЕ И ГРАЂЕВИНСКЕ ДОЗВОЛЕ

У грађевинским подручјима насеља потребно је обезбедити за потребе издавања локацијске и грађевинске дозволе, према условима надлежног предузећа, следеће услове за прикључење на:

- саобраћајну површину (колски и пешачки прилаз),
- електроенергетску дистрибутивну мрежу,
- електронску комуникациону мрежу (ЕК),
- водоводну мрежу,
- канализациону мрежу, или могућност евакуације отпадних вода у водонепропусне септичке јаме,
- зацељену атмосферску канализациону мрежу, или отворене канале за прихват вишка атмосферских вода.

Ван грађевинског подручја насеља потребно је обезбедити за потребе издавања локацијске и грађевинске дозволе, према условима надлежног предузећа, следеће услове за прикључење на:

- саобраћајну површину (колски прилаз);
- електроенергетску дистрибутивну мрежу, или снабдевање енергијом из сопственог извора (агрегат, обновљиви извор енергије);
- електронску комуникациону мрежу (ЕК);
- водоводну мрежу, или снабдевање водом из сопственог извора (извориште или бушени бунари);
- канализациону мрежу, или могућност евакуације отпадних вода у водонепропусне септичке јаме;
- отворену каналску мрежу за прихват вишка атмосферских вода.

1.8. ОПШТИ И ПОСЕБНИ УСЛОВИ И МЕРЕ ЗАШТИТЕ

1.8.1. Услови и мере заштите живота и здравља људи

Услови живота становништва умногоме зависе од читавог низа утицаја природног и антропогених фактора који, појединачно али и синергијски, делују на појединца и заједницу људи.

Адекватна имплементација планских решења у области заштите животне средине, пре свега, препоруке и обавеза израде студија процена утицаја пројеката на животну средину, студија утицаја на здравље људи и др. и стратешких процена планова на животну средину, као и успостављање мониторинга параметара животне средине и инспекцијски надзор имају важну улогу у очувању квалитета живота и здравља људи на подручју Плана.

Планске активности и мере предвиђене Планом, које је неопходно континуално спроводити су у потпуности у складу са позитивном законском регулативом и стратегијама развоја у свим областима на територији Републике Србије, АП Војводине, као и низа националних програма и акционих планова. Приоритетну меру у циљу заштите живота и здравља људи на територији обухвата Плана, представља одрживо управљање природним вредностима и заштитом животне средине.

У Републици Србији, заштита здравља дефинише се са пет нивоа мера и активности усмерених на: унапређење и очување здравља, спречавање и сузбијање обољења, рано откривање болести, благовремено лечење и рехабилитацију.

Јавно здравље подстиче одговорност државе и друштва у обезбеђењу добробити за све грађане путем унапређења здравља и очувања здраве животне средине.

Мере заштите живота и здравља људи могу се поделити у неколико кључних области дејства, према доминантном утицају у складу са законском регулативом из појединих области:

- Обезбеђење околине неопходне за здрав живот становништва, посебно деце, кроз заштиту и очување квалитета животне средине;
- Елиминисање загађења ваздуха које настаје као продукт сагоревања чврстих горива и услед егзистенције постојећих привредних комплекса у обухвату Плана и контактної зони, које може бити у вези са многим обољењима;
- Благовремено упозоравање и превенција од штетних ефеката дејства хемикалија које представљају потенцијални ризик за здравље људи;
- Заштита здравља људи од електромагнетног зрачења;
- Заштита живота и здравља људи у ванредним ситуацијама планирањем превенције и адекватним реаговањем на насталу ситуацију, чиме би се смртност и болести од последица ванредних ситуација, несрећа и избијања епидемија који су повезани са факторима ризика животне средине значајно смањили;
- Заштита живота и здравља људи од последица климатских промена као глобалне опасности по здравље људи, које изазивају оштећења озонског омотача, губљење биодиверзитета и др.

Такође, као мера заштите живота и здравља људи дефинисана је и неопходност вршења систематских испитивања животних намирница, предмета опште употребе, минералних вода за пиће, воде за пиће и других вода које служе за производњу и прераду животних намирница и санитарно-хигијенске и рекреативне потребе, ради утврђивања њихове здравствене и хигијенске исправности и прописаног квалитета (мониторинг).

Законом о заштити животне средине дефинисано је да је ризик одређени ниво вероватноће да нека активност, директно или индиректно, изазове опасност по животну средину, живот и здравље људи, а удес је изненадни и неконтролисани догађај који настаје ослобађањем, изливањем или расипањем опасних материја, обављањем активности при производњи, употреби, преради, складиштењу, одлагању или дуготрајном неадекватном чувању (у даљем тексту: хемијски удес).

Поштовањем законских одредби и спровођењем планских решења дефинисаних овим Планом, индиректно ће се утицати на очување животне средине и природне ресурса (воде, ваздуха и земљишта) и позитивно утицати и на квалитет живота и здравље становништва.

1.8.2. Услови и мере заштите животне средине

1.8.2.1. Опште мере у току изградње појединачних објеката

Током извођења радова на припреми терена и изградњи објекта потребно је планирати и применити следеће мере заштите:

- Носилац пројекта је дужан да поштује Закон о планирању и изградњи, као и подзаконска акта донета на основу овог Закона;
- Вршити редовно квашење запрашених површина и спречити расипање грађевинског материјала током транспорта;
- Утврдити обавезу санације земљишта, у случају изливања уља и горива током рада грађевинских машина и механизације;
- Отпадни материјал који настане у процесу изградње (комунални отпад, грађевински материјал и метални отпад, пластика, папир, старе гуме и сл.) прописно сакупити, разврстати и одложити на за то предвиђену и одобрену локацију;
- Материјал из ископа одвозити на унапред дефинисану локацију, за коју је прибављена сагласност надлежног органа;
- Транспорт ископаног материјала вршити возилима која поседују прописане кошеве и систем заштите од просипања материјала;
- Ако се у току извођења грађевинских и других радова наиђе на археолошка налазишта или археолошке предмете, извођач радова је дужан да одмах прекине радове и обавести надлежну организацију за заштиту споменика културе;
- Ако се у току радова наиђе на природно добро које је геолошко-палеонтолошког типа и минеролошко-петрографског порекла, за које се претпоставља да има својство природног споменика, извођач радова је дужан да о томе обавести надлежну организацију за заштиту природе.

1.8.2.2. Мере заштите природних ресурса

Опште мере заштите природних ресурса односе се на:

- Вођење регистра извора загађивања животне средине од стране надлежне општинске управе за послове заштите животне средине, као дела интегралног националног регистра извора загађивања који води Агенција за заштиту животне средине;
- Успостављање континуиране контроле и систематско праћење квалитета параметара животне средине (ваздуха, воде, земљишта, буке и нејонизујућег зрачења) од стране овлашћених организација;
- Идентификација привредних субјеката (оператера) на простору обухвата Плана који су у обавези да поднесу Захтев за издавање интегрисане дозволе у складу са Законом о интегрисаном спречавању и контроли загађивања животне средине и пратећим подзаконским актима (уколико дође до изградње ових објеката у планском периоду);
- Идентификација севесо постројења на основу Закона о заштити животне средине, Закона о смањењу ризика од катастрофа и управљању ванредним ситуацијама и пратећих подзаконских аката - уколико дође до изградње ових објеката у планском периоду;
- Формирање заштитних појасева зеленила у оквиру саобраћајне и водне инфраструктуре и пољопривредног земљишта, у циљу заштите од еолске ерозије - одношења површинског слоја земљишта и усева у фази семена.

Посебне мере за постројења и радне садржаје²⁸

Услови који се односе на сва постојећа и планирана постројења и радне садржаје на простору у обухвату Плана су:

- Применити опште и посебне санитарне мере и услове предвиђене законом и другим прописима, којима се уређују послови санитарног надзора, као и прибављене услове/сагласности надлежних органа и организација;
- Фекалне отпадне воде испуштати у водонепропусну септичку јаму (као прелазно решење) или одводити интерном канализацијом у јавну канализациону мрежу;
- Све технолошке отпадне воде, преко сливних решетки, сакупљати и одводити у водонепропусну септичку јаму, уз претходан третман на таложнику и сепаратору или их упуштати у јавну канализацију, а по извршеном одговарајућем третману, којим се обезбеђује прописани квалитет за испуштање у канализациону мрежу односно реципијент;
- Спроводити мере заштите животне средине (ваздуха, воде, земљишта, заштите од буке) и адекватно управљање насталим отпадом.

²⁸ Према Упутству о минималним условима за заштиту животне средине, објављеним од стране надлежног министарства за послове заштите животне средине 2010. године.

У складу са Законом о заштити животне средине, примениће се прописани систем мера и услова за одрживо управљање, очување и унапређење природне равнотеже и услова за живот, као и за спречавање и смањење загађивања животне средине.

1.8.2.3. Мере заштите ваздуха

Заштита ваздуха ће се обезбедити кроз примену следећих мера:

- Поштовати Закон о заштити ваздуха и пратећа подзаконска акта;
- Спроводити одговарајуће мере заштите, односно инсталирати опрему и извести одговарајућа техничка и технолошка решења, којима се обезбеђује да емисија загађујућих материја у ваздуху задовољава прописане граничне вредности;
- У случају прекорачења граничних вредности нивоа загађујућих материја у ваздуху, обавезно је предузимање техничко-технолошких мера или обустављање технолошког процеса, како би се концентрације загађујућих материја свеле на ниво прописаних вредности;
- Уколико дође до кvara уређаја којим се обезбеђује спровођење прописаних мера заштите или до поремећаја технолошког процеса, услед чега долази до прекорачења граничних вредности емисије, носилац пројекта је дужан да квар или поремећај отклони или прилагоди рад новонасталој ситуацији, односно обустави технолошки процес како би се емисија свела у дозвољене границе у најкраћем року;
- Код стационарног извора загађивања, у току чијег обављања делатности се могу емитовати непријатни мириси, обавезна је примена мера које ће довести до редукције мириса, иако је концентрација емитованих материја у отпадном гасу испод граничне вредности емисије;
- Субјект новоизграђеног или реконструисаног стационарног извора загађивања за који није прописана обавеза издавања интегрисане дозволе или израде студије о процени утицаја на животну средину дужан је да пре пуштања у рад прибави дозволу;
- Коришћење еколошких енергената (електрична енергија, соларна енергија, енергија ветра, биомаса, геотермална енергија) за грејање будућих туристичких капацитета и мањих производних погона;
- За све нове привредне објекте, као потенцијалне загађиваче и постојеће загађиваче, уколико не поштују правило употребе еколошких енергената ради задовољавања нивоа квалитета ваздуха обавезна је уградња филтера у димњацима;
- Успостављање мониторинга квалитета ваздуха на основу утврђене мреже мерних станица и/или мерних места у државној и локалној мрежи мерних станица на простору обухвата Плана;
- Вршење сталног и/или повремених мерења/узимања узорака на фиксним локацијама и повремених мерења на мерним местима која нису обухваћена мрежом мониторинга квалитета ваздуха;
- Реконструкција постојеће путне мреже и успостављање заштитних зона са заштитним зеленилом уз саобраћајнице за све категорије путева у складу са Законом, као мера заштите од буке и аерозагађења;
- Дефинисање и других мера заштите квалитета ваздуха, кроз поступак процене утицаја на животну средину.

1.8.2.4. Мере заштите вода

У циљу заштите вода (површинских и подземних) успостављају се следеће мере заштите:

- Забрањено је испуштање отпадних вода у површинске и подземне воде, које прелазе граничне вредности емисије (квалитет пречишћеног ефлуента мора задовољавати прописане критеријуме за упуштање у канализациони систем насеља односно крајњи реципијент);
- Забрањено је испуштање отпадних вода које су прекомерно термички загађене;
- Отпадне воде индустрије потребно је предтретманом довести до нивоа квалитета који задовољава санитарно-техничке услове за испуштање у јавну канализацију, односно за пречишћавање на ППОВ;
- Вршити прихват зауљених отпадних вода преко сепаратора уља и масти;
- Вршити биохемијско и механичко испитивање параметара квалитета отпадних вода;
- Дефинисати зону изворишта и одредити зону и мере санитарне заштите свих изворишта висококвалитетних површинских и подземних вода;
- Земљиште и водене површине у подручју заштите изворишта водоснабдевања морају бити заштићени од намерног или случајног загађивања и других утицаја који могу неповољно деловати на издашност извора и здравствену исправност воде, забраном активности које утичу на промену квалитета воде у водоносним слојевима или површинским токовима;
- Обавезно очување квалитета површинских и подземних вода у складу са захтеваном класом;
- Забрава неконтролисаног каптирања извора без обзира на издашност;
- Забрава неадекватног каптирања и експлоатације термоминералних вода у циљу заштите формирати зоне санитарне заштите издани термоминералних вода (елиминација појединих активности по зонама);

- Контрола квалитета воде за пиће (физичко-хемијски и микробиолошки стандарди) од стране стручних служби на локалном нивоу;
- Поштовање услова и критеријума за унапређење и заштиту животне средине при уређењу водотока, а у зонама посебних природних вредности тежити остварењу „натуралне регулације“;
- Приликом непосредне реализације пројеката изградње водопривредних и других објеката и захвата у коришћењу водних ресурса или коришћењу водних система, обавезна је израда студије о процени утицаја на животну средину, а пре свега са становишта: процене ризика од свих врста и степена загађења вода и тла и процене и прогнозе „оводњености“ као основног чиниоца опстанка живота у постојећим екосистемима, у зонама утицаја;
- Санација и ревитализација објеката и опреме водоводне инфраструктуре и изградња нових објеката у складу са санитарно-техничким условима изградње и уређења;
- Решавање снабдевања становништва водом у насељима упоредо са решавањем питања одвођења и третмана отпадних вода;
- Сакупљање и евакуација отпадних вода преко сепарационог канализационог система (раздвајање колектора за отпадне воде од колектора кишне канализације) за постојеће и планиране туристичке локалитете;
- Строго контролисана примена хемијских средстава у пољопривреди у циљу заштите површинских и подземних вода од загађивања;
- Забрана трајног депоновања отпада у зонама изворишта;
- Увођење систематског мерења и осматрања квалитета површинских вода;
- Развијање културе становништва о потреби чувања водних ресурса.

1.8.2.5. Мере заштите земљишта

Заштита земљишта најуже је повезана са заштитом ваздуха и воде, јер се многи од загађивача преко падавина, нагиба и пукотина у тлу и сл. преносе из вода у земљиште.

Посебни услови и мере у функцији заштите земљишта су:

- Применити биоразградиве материјале у зимском периоду за одржавање паркинга, улица и манипулативних платоа;
- Примењивати мере којима се спречава расипање и развејавање прашкастих материја и отпада по околини, приликом манипулисања или привременог чувања:
  - У случају изливања опасних материја (гориво, машинско уље и сл.), загађени слој земљишта мора се отклонити и исти ставити у амбалажу која се може празнити само на, за ту сврху, предвиђеној локацији. На месту акцидента нанети нови, незагађени слој земљишта;
  - заштита функције земљишта, заустављање деградације земљишта и рекултивација деградираних површина;
  - примена концепта органске пољопривреде и замена конвенционалне методе примене хемијских средстава заштите и агротехничких мера у пољопривреди;
  - рекултивација и ревитализација свих површина деградираних услед коришћења минералних сировина;
  - забрана стихијског одлагања отпада на простору обухвата Плана и санација неуређених одлагалишта отпада - дивљих депонија, у циљу заштите земљишта;
  - сакупљање, прерада или уништавање анималног отпада у објектима намењеним за прераду, обраду или уништавање лешева животиња и других отпадака животињског порекла, у складу са Законом о ветеринарству;
  - спречавање непланског претварања пољопривредног у грађевинско земљиште, чиме је иницирана нежељена промена намене простора.

Заштиту земљишта од потенцијалне деградације обезбедити адекватним одвођењем отпадних вода, као и предузимањем превентивних мера при претакању или претовару материја које имају загађујући карактер.

Привредна друштва, друга правна лица и предузетници који у обављању делатности утичу или могу утицати на квалитет земљишта, дужни су да обезбеде техничке мере за спречавање испуштања загађујућих, штетних и опасних материја у земљиште, прате утицај своје делатности на квалитет земљишта и обезбеде друге мере заштите у складу са Законом о заштити земљишта и другим законима.

Власник или корисник земљишта или постројења чија делатност, односно активност може да буде узрок загађења и деградације земљишта, дужан је да пре почетка обављања активности изврши испитивање квалитета земљишта.

Забрањено је испуштање и одлагање загађујућих, штетних и опасних материја и отпадних вода на површину земљишта и у земљиште. Особине земљишта могу да се мењају само у циљу побољшања квалитета у складу са његовом наменом.

1.8.2.6. Остале посебне мере заштите

Мере заштите од буке

Мере и услови заштите од буке јединица локалне самоуправе утврђују се у складу са Законом о заштити од буке у животној средини. Обавезе јединице локалне самоуправе, односе се на акустичко зонирање на територији локалне самоуправе, одређивање мера забране и ограничења у складу са Законом, доношење локалног акционог плана заштите од буке у животној средини, обезбеђење и финансирање мониторинга буке у животној средини и вршење надзора и контроле примене мера заштите од буке у животној средини.

Уредбом о индикаторима буке, граничним вредностима, методама за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке у животној средини („Службени гласник РС“, број 75/10) прописани су индикатори буке у животној средини, граничне вредности, методе за оцењивање индикатора буке, узнемиравања и штетних ефеката буке на здравље људи.

Према потреби, надлежни орган може утврдити потребу мониторинга буке у складу са Правилником о методологији за одређивање акустичких зона, Законом и важећим подзаконским актима.

Посебни услови и мере заштите од буке за радне садржаје су:

- пројектовати и извести одговарајућу звучну заштиту, којом се обезбеђује да бука, која се емитује при прописаним условима коришћења и одржавања уређаја и опреме, не прелази прописане граничне вредности;
- након пуштања погона у рад или при пробном раду погона извршити контролно мерење нивоа буке на граници комплекса и извршити оцену ефикасности примењених мера заштите, при чему се узима као меродаван критеријум за ноћ, будући да емитована бука не зависи од доба дана, већ од режима рада погона (у случају да измерени нивои буке прелазе дозвољене вредности, побољшати звучну изолацију према осетљивим и угроженим објектима).

Мере заштите при управљању отпадом

Концепцију одлагања комуналног отпада треба усагласити са принципима Стратегије управљања отпадом 2010- 2020. године.

Сваки генератор отпада је обавезан да изврши карактеризацију и категоризацију отпада код надлежних организација и да се у зависности од његове природе са њим поступа у складу са законским прописима. Обавеза генератора отпада је да, у складу са Законом о управљању отпадом и осталим законским и подзаконским актима, који непосредно регулишу ову област обезбеди потребан простор за одлагање отпада, потребне услове и опрему за сакупљање, разврставање и привремено чување различитих отпадних материја, а да секундарне сировине, опасан и други отпад, предаје субјекту који има одговарајућу дозволу за управљање отпадом (складиштење, одлагање, третман и сл.).

Посебне мере и услови су:

- Комунални отпад потребно је сакупљати и обезбедити његову редовну евакуацију на локацију која је утврђена од стране комуналне службе;
- Привремено складиштење евентуално присутног опасног отпада вршити у складу са чл. 36 и 44. Закона о управљању отпадом. Отпад мора да буде прописно обележен и привремено складиштен на прописан начин до његовог коначног збрињавања;
- Разношење чврстог отпада спречити његовим систематским прикупљањем и депоновањем на за то уређеним локацијама;
- На свакој грађевинској парцели обезбедити посебан простор, тако да се омогући лак приступ надлежне службе, као и потребне услове и опрему за сакупљање, разврставање и привремено чување различитих отпадних материја, у складу са Законом и другим прописима;
- Примењивати опште и посебне санитарне мере предвиђене Законом и другим прописима којима се уређују послови санитарног надзора.

У случају потребе за простором за селективно сакупљање отпада који се не може чувати у контејнерима за комунални отпад, обавеза је власника/корисника да прибави услове, односно дозволу/сагласност надлежног органа за потребе уређења или коришћења наведеног простора.

Општина Сента потписала је споразум о формирању регионалне депоније на територији Града Суботице. За предметни регион израђен је План управљања отпадом, којим су дефинисане све активности везане за регионално депоновање отпада са територије општина потписница. У општини је изграђена трансфер станица која функционише, а од 2019. је почела са радом и Регионална депонија у Суботици на којој се врши трајна диспозиција отпада са територије општине Чока и Сента.

Третман животињског отпада ће се спроводити у складу са Законом о ветеринарству, који подразумева нешкодљиво уклањање лешева животиња и других отпадака животињског порекла до објеката за сабирање, прераду или уништавање отпада животињског порекла на начин који не представља ризик по животиње, људе или животну средину. С обзиром на то да ће се разрада појединих планских решења вршити израдом одговарајуће планске документације, за наведене планове орган надлежан за њихову припрему, може донети Одлуку о изради стратешке процене, према критеријумима, прописаним Законом о стратешкој процени, ако утврди да постоји могућност значајних утицаја на животну средину.

За све објекте који могу имати утицаја на животну средину, надлежни орган мора прописати израду студије процене утицаја на животну средину у складу са Законом о заштити животне средине, Законом о процени утицаја на животну средину, Правилником о садржини студије о процени утицаја на животну средину и Уредбом о утврђивању Листе пројеката за које је обавезна процена утицаја и Листе пројеката за које се може захтевати процена утицаја на животну средину („Службени гласник РС“, број 114/08).

1.8.3. Услови и мере заштите природних добара

1.8.3.1. Мере заштите подручја у поступку заштите ПП „Мртваје горњег Потисја“

Мере за заштиту подручја у поступку заштите су дате на основу Предлога за стављање под заштиту који је израдио Покрајински завод за заштиту природе из 2012. године.

Опште мере заштите заштићеног подручја

Мере очувања и унапређења (Обезбеђује се):

1. примена активних и интервентних мера и планских активности на заштити станишта и врста и побољшању квалитета воде и стања екосистема;
2. успостављање мониторинга са приоритетом праћења стања популација строго заштићених и заштићених врста;
3. реинтродукцију аутохтоних биљних и животињских врста;
4. научно-истраживачки и образовни рад;
5. обезбеђивање проходности обале за ситне животиње;
6. унапређење стања, одржавање и ревитализацију степских, слатинских и влажних станишта и фрагмената аутохтоних шумарака;
7. успостављање појаса заштитног зеленила према пољопривредним површинама и викенд зонама дуж мртваја, као и дуж обале Тисе, применом аутохтоних врста;
8. дефинисање водног режима у складу са потребама строго заштићених и заштићених врста израдом правилника о водном режиму сваке мртваје појединачно;
9. одржавање годишњег осциловања водостаја мртваја од најмање 50 cm, са минималним водостајем водостаја у летње-јесењем периоду/током вегетационог периода;
10. јасно дефинисање количина воде коју корисник може користити за наводњавање из мртваја у одређеном времену (за вегетациони и ванвегетациони период године), обезбеђујући минимални одрживи режим у складу са водним билансом;
11. сузбијање инвазивних врста и градације штетних врста применом механичких, биолошких и биотехничких средстава, као и хемијских средстава у складу са Законом;
12. негу и обнову шумске вегетације фаворизовањем природне и мозаичне обнове шума, остављање појединачних извала и сувих стабала;
13. контролисано кошење трске и редовно одношење биомасе приликом кошења и/или сече;
14. изловљавање алохтоних врста;
15. унапређивање постојећих и формирање нових еколошких коридора према суседним подручјима у саставу еколошке мреже;
16. подстицање традиционалних облика коришћења простора;
17. едукацију корисника простора ради усклађивања њихове активности са потребама очувања природних вредности;
18. просторно и сезонски ограничену презентацију природних и културних вредности;

19. развој еко, етно и риболовног туризма и уређење пунктова за потребе презентације природног добра, едукације, туризма и рекреације;
20. обележавање едукативних стаза за приказивање природних вредности.

Забрањује се:

1. радови и активности који могу имати неповољан утицај на геоморфолошке, хидролошке и педолошке карактеристике, живи свет, животну средину, еколошки интегритет и естетска обележја предела;
2. угрожавање минималног одрживог водног режима приликом коришћења воде из мртваја;
3. непланско сакупљање и уништавање дивљих врста;
4. повећање расцепканости (фрагментације) станишта стварањем нових или јачањем ефеката постојећих баријера;
5. изградња ветрогенератора;
6. паљење трске;
7. пошумљавање бара, ливада и пашњака;
8. упуштање непречишћених отпадних вода, као и вода испод квалитета који одговара β -мезосапробној класи;
9. нагла промена нивоа воде у периоду од 15. марта до 15. септембра;
10. сеча старих репрезентативних јединки аутохтоних врста дрвећа;
11. непланска сеча и оштећивање шумског дрвећа, замена састојина и групација аутохтоних врста дрвећа алохтоним;
12. привредни риболов;
13. прскање одраслих комараца у периоду ројења (парења) тиског цвета;
14. хемијско и физичко загађивање, отварање депонија, одлагање складиштење опасних материја (резервоари горива и сл.) и спровођење активности које представљају потенцијалну опасност за угрожавање квалитета животне средине.

Ограничава се:

1. промена морфологије терена (раскопавање и насипање обала и сл.) на радове на побољшању хидролошких и еколошких услова мртваја;
2. употреба ванбродских мотора на моторе на електро погон, осим на реци Тиси и за потребе управљача (постојеће чамце који нису у складу са овом мером заменити у року од 5 година од дана проглашења заштите);
3. постављање молова ван викенд зона на оне за научно-истраживачке сврхе;
4. кошење, испаша и сеча трске, уклањање водене и мочварне вегетације на планске активности очувања и унапређења станишта;
5. крчење младих врбака генеративног порекла (малата) на потребе ревитализације влажних станишта;
6. постављање и изградња нових објеката ван грађевинских и викенд зона на изградњу за потребе спровођења мера заштите и унапређења заштићеног подручја;
7. ограђивање приобаља викенд-зона уз обавезну примену еколошко прихватљивих елемената са отворима већим од 10 cm, издигнутом 15 cm изнад тла;
8. промена намењене површина (земљишта) на промену у смеру смањења интензитета коришћења простора (превођење обрадивих површина слабијег бонитета у пашњаке и сл.), формирања заштитног појаса и у сврху ревитализације станишта;
9. изградња инфраструктуре на простор намењен за развој туризма и потребе управљања;
10. изградња надземних водова на изградњу у оквирима постојећих објеката инфраструктуре;
11. изградња електричних водова ниског и средњег напона на водове који су изграђени применом посебних техничко-технолошких решења која спречавају колизију и електрокупију птица;
12. уређење обале на подручје купалишта и риболовних места утврђених планским документима.

Режим заштите II степена

Мере очувања и унапређења (Обезбеђује се):

1. усмеравање сукцесије природне вегетације путем контролисане испаше и кошења травних станишта;
2. постављање вештачких дупљи, острваца и хранилишта за строго заштићене и заштићене врсте;
3. очување природне вегетације у зони од око 300 m од старих стабала аутохтоних врста дрвећа;
4. просторно и временски ограничени радови на редовном одржавању корита и обале (измуљивање, уклањање сувишне вегетације без употребе хемијских препарата);
5. планске активности и интервентне мере на побољшању квалитета воде и стања екосистема по усвојеним програмима и у складу са очувањем природних вредности простора.

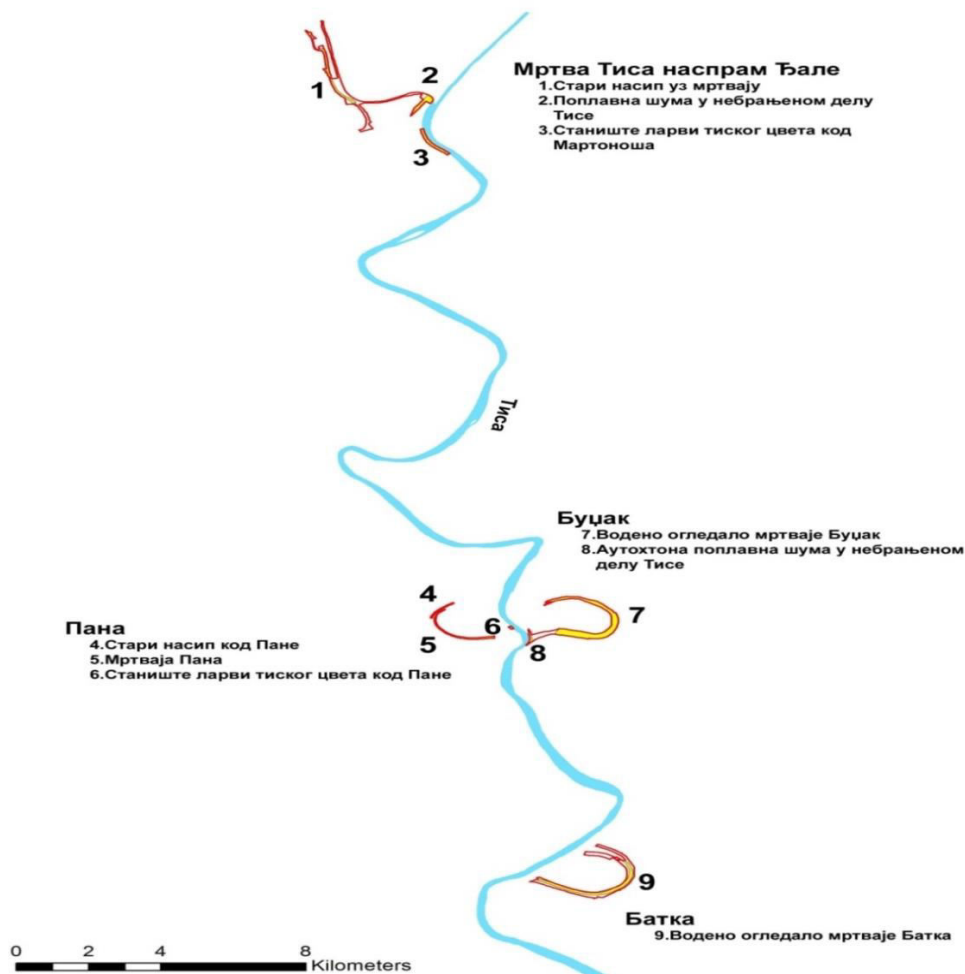
Забрањује се:

1. спровођење регулационих радова и вађење глине у обалском делу реке Тисе на локалитетима развоја ларви тиског цвета;

2. обрада земљишта и мелиоративни радови на природним травним стаништима и уклањање травног покривача са слојем земљишта.

Ограничава се:

1. риболов на рекреативни, и то на локације изван станишта ларви тиског цвета;
2. лов на период од 15.08. до 15.03.
3. обнова шума и формација аутохтоних врста дрвећа на групимичну.

Слика 2. ПП „Мртваје горњег Потисја“ са границом режима II степена заштите и називима локалитета²⁹

Режим заштите III степена

Мере очувања и унапређења (обезбеђује се):

1. одређивање и уређење простора за туристичке и спортско-рекреативне активности;
2. очување континуитета високог зеленила небрањеног дела уз Тису и континуитет травних површина уз насип;
3. санација и реконструкција хидротехничких објеката са циљем побољшања хидроеколошких услова мртваје.

Забрањује се:

1. лов на мртвајама.

Ограничава се:

1. чишћење и продубљивање водотока на просторно и временски ограничено у складу са природним вредностима;

²⁹ Извор: Парк природе „Мртваје горњег Потисја“, Предлог за стављање под заштиту, Покрајински завод за заштиту природе, 2012. године.

- постављање молова на типске од природних материјала величине до 16m², чији је број усклађен са капацитетом простора;
- употреба пестицида на удаљеност већу од 50 m од катастарске парцеле мртваје.

Заштитна зона

Мере очувања и унапређења (обезбеђује се):

- унапређивање постојећих и формирање нових еколошких коридора према суседним заштићеним подручјима;
- подизање пољозаштитних појасева.

У заштитној зони ПП „Мртваје горњег Потисја“ забрањује се:

- извођење радова који негативно утичу на хидролошки режим природног добра или на квалитет воде влажних станишта унутар заштићеног подручја;
- формирање нове грађевинске и радне зоне;
- код реконструкције објеката повећање постојеће спратности;
- изградња ветрогенератора;
- изградња вештачких језера и рибњака у сливном подручју мртваја;
- препарцелација: уситњавање катастарских парцела испод 0, 2 ha и укрупњавање изнад 2 ha;
- привремено и трајно одлагање свих врста отпадних материја, као и транспорт опасног отпада.

У заштитној зони ПП „Мртваје горњег Потисја“ ограничава се:

- употреба материјала за изградњу објеката на обали Тисе на оне што грубље текстуре (избегавати сјајне цигле и стакло), а где није могуће избећи сјајне материјале потребно је користити оне што светлијих боја;
- изградња привезишта, на плански утврђену локацију и капацитет за потребе организованог привезивања чамаца корисника простора;
- изградња далеководних објеката и инфраструктуре тако да се носачи изолатора изолују пластичним навлакама, и то у положај на доле, а жице обележити на упадљив начин;
- постављање и употреба заливних система у складу са хидроеколошким потенцијалима мртваја;
- ограђивање приобаља уз обавезну примену еколошко прихватљивих елемената са отворима већим од 10 cm и издигнутим 15 cm изнад тла;
- камповање и постављање мобилијара и објеката за камповање на за ту сврху предвиђене, назначене и уређене просторе;
- асфалтирање постојећих путева у појасу од 700 m од обале Тисе, тако да се у смесу асфалта убаци светли шљунак или обоје беле мат пруге по њему.

1.8.3.2. Мере заштите подручја планираног за заштиту

На подручју које је планирано за заштиту, садржаје и активности треба планирати у складу са мерама заштите станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја.

1.8.3.3. Мере заштите станишта заштићених и строго заштићених врста од националног значаја

На стаништима заштићених и строго заштићених врста од националног значаја уважавати опште услове заштите природе.

На стаништима заштићених и строго заштићених врста која се налазе ван грађевинских подручја:

- Забрањено је: мењати намену и културу површина (преоравати површине под природном вегетацијом, градити рибњаке), осим у циљу еколошке ревитализације станишта, уклањати травни покривач са површинским слојем земљишта, подизати соларне и ветрогенераторе, отварати површинске копове, мењати морфологију терена, спроводити регулационе радове и отварати копове на обали и уз обалу која представља станиште тиског цвета, привремено или трајно одлагати отпад и опасне материје и обављати остале радове и активности које могу имати неповољан утицај на животну средину, еколошки интегритет и функционалност станишта, уносити инвазивне врсте биљака и животиња;
- Неопходно је: ускладити постојећи режим вода са циљевима заштите станишта, обезбедити одрживо коришћење травних површина станишта за кошење и испашу у складу са капацитетом станишта (очување старих раса и сорти, обнова екстензивног сточарства и сл.), обнављати шумарке аутохтоних врста на одговарајућим ливадским стаништима до 20% покривности по парцели, односно до максималне величине појединачних површина до 0,05 ha,

- укладити планске документе у газдовању шумама са очувањем заштићених врста кроз сарадњу корисника шума и Покрајинског завода за заштиту природе;
- Прибавити посебне услове заштите природе за следеће активности: изградња и реконструкција инфраструктуре и објеката, планирање рекреативних активности; уређење вода, радови на одржавању каналске мреже укључујући и уклањање вегетације и остали мелiorациони радови; геолошка и друга истраживања; подизање ваншумског зеленила; сеча дрвореда, група стабала и шумица, крчење жбуња; паљење вегетације ливада, пашњака и трстика, као и ревитализацију станишта, формирање појилишта (копање јаме, бушење новог или обнављање запуштеног бунара), као и за подизање привремених објеката (надстрешнице и сл.).

Антропогена станишта заштићених и строго заштићених врста која се налазе на грађевинским подручјима (SEN07):

- забрањене су активности које могу да доведу до уништавања јединки заштићених и строго заштићених врста (јединке у свим фазама развоја, нпр. јаја);
- прибавити посебне услове заштите природе за све активности на овим подручјима (нпр. сеча стабала, опремање парка, изградња објеката), којима се мењају карактеристике станишта.

1.8.3.4. Еколошки коридори

Опште мере заштите еколошког коридора Тисе и осталих еколошких коридора:

- За израду планова, пројеката и реализацију активности у оквиру еколошког коридора, потребно је прибавити услове заштите природе у складу са Законом о заштити природе;
- Није дозвољена промена намена површина под вегетацијом у природном и блиско-природном стању (ливаде, пашњаци, тршћаци итд.), као и чиста сеча шумских појасева или других врста зеленила са улогом еколошких коридора;
- Обезбедити повезивање станишта заштићених врста:
  - шумских станишта подизањем/обнављањем појасева високог зеленила;
  - слатинских и ливадских станишта очувањем постојећих ливада и пашњака уз еколошке коридоре;
  - степских и шумостепских станишта подизањем пољозаштитних појасева који садрже континуирани појас травне вегетације;
- Поплочавање и изградњу обала водотокова/канала са функцијом еколошких коридора:
  - свести на минимум, уз примену еколошки повољних техничких решења;
  - поплочани или бетониран делови обале, изузев пристана, морају садржати појас нагиба до 45° а структура овог појаса треба да омогућује кретање животиња малих и средњих димензија, првенствено током малих и средњих водостаја;
  - током реконструкције/одржавања постојећих обалоутврда, поплочане или бетониране делове комбиновати са мањим просторима који ублажавају негативне особине измењене обалне структуре (грубо храпава површина обалоутврде, нагиб мањи од 45%, површина са вегетацијом) и на тај начин омогућити кретање врста кроз измењене деонице реке;
  - поплочане или изграђене деонице на сваких 200-300 m (оптимално на 100 m) прекидати мањим зеленим површинама које су саставни део заштитног зеленила. Обезбедити надовезивање зелених површина између вештачких деоница обале, односно зелених површина формираних код еколошких типова обалоутврде на мрежу зеленила на копну. Ова зелена острва (дужине неколико десетина метара уз обалу) такође је неопходно повезати са зеленим коридором уз насип;
- Обезбедити отвореност канала/водотока са улогом еколошких коридора на целој дужини (извршити ревитализацију коридора код зацењених деоница) и обезбедити проходност у зонама црпних станица уређењем зеленила обалног појаса;
- Обезбедити очување и редовно одржавање травне вегетације насипа, као дела еколошког коридора који омогућује миграцију ситних врстама сувих травних станишта;
- Прибавити посебне услове заштите природе за примену одговарајућих техничких решења којима се обезбеђује безбедно кретање животиња уз еколошки коридор за израду техничке документације приликом:
  - регулације водотока (пресецање меандара, изградња насипа и обалоутврда, продубљивање корита), поплочавања и изградње обала;
  - изградње и/или обнављања саобраћајница које се укрштају са еколошким коридорима;
  - изградње нових и обнављања старих мостова;
- Избегавати директно осветљење обале и применити одговарајућа техничка решења заштите природних и блиско природних делова коридора од утицаја светлости, применом одговарајућих планских и техничких решења (смањена висина светлосних тела, усмереност светлосних снопова према саобраћајницама и објектима, примена посебног светлосног спектра на осетљивим локацијама, ограничавање трајања осветљења на прву половину ноћи и сл.). За изворе ноћног осветљења изабрати моделе расвете за директно осветљење са заштитом од расипања светлости према небу, којима се спречава расипање светлости према небу, односно према осетљивим подручјима еколошке мреже;
- На грађевинском земљишту, наменити што већи део приобаља деонице еколошког коридора за зеленило посебне намене са улогом очувања и заштите биолошке разноврсности:
  - очувати појас приобалне вегетације (врбака и мочварне вегетације) на што већој дужини обале водотока/канала;
  - проценат високог зеленила на просторима за спорт и рекреацију унутар еколошког коридора Тисе треба да буде најмање 50%, а на другим површинама 30-40%;
  - неопходно је обезбедити континуирани зелени коридор ширине 20-50 m унутар плавног подручја Тисе. Континуитет коридора травне и шумске вегетације обезбедити формирањем дрвореда и уређених зелених

- површина - травњака са жбунастим врстама уз отворене и/или изграђене делове простора (манифестациони простори, купалишта, спортски терени) као и унапређењем стања вегетације насипа;
- На деоницама, где се грађевинско земљиште пружа у већој дужини од 500 m, поред предвиђеног континуалног зеленог појаса 20-50 m ширине, планским документима обезбедити и блокове заштитног зеленила на сваких 200-500 m дужине обале. Минимална површина ових блокова заштитног зеленила је 0, 1 ha, а минимална ширина блока је 20 m;
  - Приобално земљиште канала/водотока треба да има травну вегетацију у ширини од најмање 4 m, а оптимално 8 m код локалних коридора, а код регионалних коридора у ширини од најмање 10 m, а оптимално 20 m (у случају ужег појаса приобалног земљишта од наведених вредности, обезбедити травни појас до границе водног земљишта). Травна вегетација се одржава редовним кошењем. Забрањено је узурпирати приобално земљиште коридора преоравањем, изградњом објеката и сл.;
  - На деоницама еколошких коридора ван грађевинских подручја насеља стимулирати традиционалне видове коришћења простора који доприносе очувању и унапређењу биодиверзитета.

Посебне мере очувања функционалности и проходности еколошког коридора Тисе:

- Током изградње и функционисања објеката чија намена је директно везана за воду и/или обалу спречити ширење последица евентуалног акцидентног изливања горива и уља у еколошки коридор, постављањем пливајућих завеса на одговарајућим локацијама. Гориво и уље просуто на површину воде, као и друге загађујуће материје, морају се покупити у најкраћем могућем року (нпр. употребом cansorb-a). За заштиту околних екосистема од последица евентуалне дисперзије горива воденом површином предвидети одговарајуће хемијско-физичке мере (нпр. употреба средства BioVersal за поспешивање разградње нафтних деривата) и биолошке мере санације (према посебним условима);
- Није дозвољено складиштење опасних материја (резервоари горива и сл.) у небрањеном делу плавног подручја водотокова. На простору еколошког коридора управљање отпадом вршиће се у складу са Законом о управљању отпадом и другим важећим прописима;
- Далеководне објекте и инфраструктуру изоловати и обележити тако да се на минимум сведе могућност електрокуције (страдања услед удара струје) и колизије (механичког удара у жице) летећих организама. Носаче изолатора изоловати пластичним навлакама, изолаторе поставити на носаче у положају на доле, а жице обележити на упадљив начин;
- У зонама водопривредних објеката применити техничка решења којима се обезбеђује континуитет травне вегетације приобалног појаса и проходност терена за слабо покретљиве ситне животиње;
- Планско подизање зелених појасева уз постојеће и планиране државне саобраћајнице I и II реда у обухвату Плана, треба да се одвија у складу са предеоним карактеристикама подручја. Није дозвољено стварање пошумљеног коридора уз сам појас саобраћајнице који би привлачио животињске врсте и довео до повећања морталитета њихових популација;
- На степским и слатинским стаништима заштићених и строго заштићених врста, није дозвољено подизање високог зеленила;
- Уређењем окупница и простора око нестамбених објеката, дефинисањем правила озелењавања и удаљености објеката од обале, као и дефинисањем типова ограда уз обалу (забрана изградње ограда непроходних за ситне животиње, уз примену еколошки прихватљивих елемената са отворима већим од 10 cm) обезбедити проходност обале канала и водотокова за ситне животиње. Приликом легализације захтевати прилагођавање постојећих ограда функцији еколошког коридора (померање ограда или измене делова ограда код међних тачака суседних парцела према речној обали);
- Због еколошког значаја простора, озелењавање спроводити на основу пројеката који се остварују на простору еколошких коридора и треба да се реализује паралелно са изградњом објеката. Правила озелењавања дата кроз ове мере, треба да се примењују и на приватним парцелама;
- Због еколошког значаја простора, план озелењавања треба да буде саставни део планске и пројектне документације. Озелењавање треба да се остварује паралелно са изградњом објеката:
  - забрањено је сађење инвазивних врста (списак врста дат је на крају текста) у простору еколошког коридора, а током уређења зелених површина, одстранити присутне самоникле јединке инвазивних врста;
  - обезбедити што већи проценат (најмање 50%) аутохтоних врста плавног подручја (тополе, врбе, панонски јасен, брест, храст лужњак итд.) који је неопходно обогатити жбунастим врстама плавног подручја;
- Обезбедити редовно одржавање зелених површина.

Посебне мере очувања функционалности и проходности осталих еколошких коридора:

- Током изградње и функционисања објеката чија је намена директно везана за воду и/или обалу спречити ширење последица евентуалног акцидентног изливања загађујућих материја у еколошки коридор (нпр. постављањем пливајућих завеса на локацијама на којима се врши претакање горива);
- Није дозвољено складиштење опасних материја (резервоари горива и сл.) у небрањеном делу плавног подручја водотокова. На простору еколошког коридора управљање отпадом вршиће се у складу са Законом о управљању отпадом и другим важећим прописима;

- У зонама водопривредних објеката применити техничка решења којима се обезбеђује континуитет травне вегетације приобалног појаса и проходност терена за слабо покретљиве ситне животиње;
- Далеководне објекте и електроенергетску инфраструктуру изоловати и обележити тако да се на минимум сведе могућност електрокуције (страдања услед удара струје) и колизије (механичког удара у жице) летећих организама: носаче изолатора изоловати пластичним навлакама, изолаторе поставити на носаче у положају на доле, а жице обележити на упадљив начин;
- На простору изван зона становања, забрањена је изградња објеката чија намена није директно везана за обалу водотока са функцијом еколошког коридора на растојању мањем од 50 m од линије средњег водостаја водотока;
- Планско подизање зелених појасева уз постојеће и планиране државне саобраћајнице I и II реда у обухвату Плана треба да се одвија у складу са пределим карактеристикама подручја;
- Због еколошког значаја простора, план озелењавања треба да буде саставни део планске и пројектне документације. Озелењавање треба да се остварује паралелно са изградњом објеката:
  - забрањено је сађење инвазивних врста у простору еколошког коридора, а током уређења зелених површина, одстранити присутне самоникле јединке инвазивних врста;
  - обезбедити што већи проценат (најмање 50%) аутохтоних врста плавног подручја (тополе, врбе, панонски јасен, брест, храст лужњак итд.), који је неопходно обогатити жбунастим врстама плавног подручја;
  - обезбедити редовно одржавање зелених површина;
- Приликом парцелисања обезбедити континуитет обале са вегетацијом у природном или блископриродном стању, у ширини од 20-50 m од линије средњег водостаја, односно у ширини од 10 m код високих обала. Овај појас приобаља, поред своје улоге кључног станишта и еколошког коридора, може да садржи пешачку стазу;
- Уређењем окупина и простора око нестамбених објеката, дефинисањем правила озелењавања и удаљености објеката од обале, као и дефинисањем типова ограда уз обалу (забрања изградње ограда непроходних за ситне животиње, уз примену еколошки прихватљивих елемената са отворима већим од 10 cm), обезбедити проходност обале канала и водотокова за ситне животиње. Приликом легализације захтевати прилагођавање постојећих ограда функцији еколошког коридора (померање ограда или измене делова ограда код међних тачака суседних парцела према речној обали);
- Урбане садржаје потребно је распоредити по принципу зонације којом се одређује минимална удаљеност објеката од еколошких коридора и намена простора унутар зоне директног утицаја на коридор:
  - у зонама становања, минимална удаљеност планираних објеката који захтевају поплочавање и/или осветљење је 20 m а оптимална 50 m од обале коридора, односно од обале Тисе;
  - уз обалу чији је део планиран за спортско-рекреативне активности, могу бити смештени објекти везани за активности на води (нпр. привез за чамце или монтажано-демонтиражни молови) на тај начин да не прекидају континуитет коридора, а у појасу вишеспратног зеленила планирати објекте који не захтевају вештачку подлогу и осветљење (нпр. трим стаза, дечије игралиште, уређена зелена површина).

Мере за заштитну зону еколошког коридора Тисе, осталих еколошких коридора и станишта заштићених и стого заштићених врста од националног значаја (Заштитна зона се не одређује за станиште антропогеног порекла SEN07 - индустријска и украсна језерца):

У појасу од 500 m од еколошког коридора/станишта:

- забрањује се изградња ветропаркова и појединачних ветрогенератора (турбина);
- забрањују се планска решења којима се нарушавају карактеристике хидролошког режима од којих зависи функционалност коридора и опстанак врста и станишних типова.

У појасу од 200 m од еколошког коридора/станишта:

- услов за изградњу укопаних складишта је да се њихово дно налази изнад коте максималног нивоа подземне воде, уз примену грађевинско-техничких решења којим се обезбеђује спречавање емисије загађујућих материја у околни простор.

Планским решењима мора се обезбедити:

- примена мера заштите коридора/станишта од утицаја светлости, буке и загађења;
- дефинисање посебних правила озелењавања уз забрану коришћења инвазивних врста.

У појасу од 200 m од еколошког коридора/станишта, изузев у грађевинском подручју насеља:

- забрањује се изградња нових салаша;
- на постојећим салашима *дозвољена* је реконструкција, доградња и надоградња постојећих објеката, без промене постојеће намене објекта, у циљу побољшања санитарно-хигијенских услова живота и рада на салашу;
- *на постојећим салашима дозвољена је:*
  - доградња постојећих објеката до 50%;
  - надоградња постојећих објеката до макс. П+1;
- *изградња надземних објеката се ограничава:*
  - на воћарско-виноградске кућице и оставе за смештај воћа у воћњацима и виноградима;
  - на пољопривредне и водопривредне објекте неопходне за одрживо коришћење коридора или датог станишта (објекти сточарства на пашњацима, рибарства код рибњака и сл.), који су лоцирани и изграђени у складу са условима заштите природе;
- *изградња инфраструктуре, уз примену следећих услова:*
  - трасе саобраћајница планирати најкраћим путем преко еколошких коридора или комплекса станишта од већег броја субјединица;

- применити посебна техничко-технолошка решења која спречавају колизију и електрокуцију птица код електричних водава ниског и средњег напона.

У појасу од 200 m од еколошког коридора/станишта на грађевинском земљишту (грађевинско подручје насеља и грађевинско земљиште ван грађевинског подручја насеља):

- услов за изградњу објеката је да њихове граничне вредности индикатора буке на граници идентификованих (означених) природних станишта заштићених врста са другим наменама простора не прелази законски прописане вредности, а њихово осветљавање не делује на станиште или коридор.

У појасу од 50 m од еколошког коридора или станишта забрањује се:

- примена техничких решења којима се формирају рефлектујуће површине (нпр. стакло, метал) усмерене према коридору или значајном станишту;
- уситњавање парцела за потребе формирања грађевинског земљишта, изузев за инфраструктурне објекте.

Примењују се следеће мере:

- очувати проходност еколошког коридора површинских вода: забраном оградивања појаса уз обалу или применом типова оградње које омогућају кретање ситних животиња;
- обезбедити континуитет зеленог тампон појаса између простора људских активности и коридора/станишта у ширини од 10 m код постојећих објеката, а 20 m код планираних објеката и то у складу са типом вегетације коридора/станишта. Овај појас графички приказати у планској и пројектној документацији;
- објекте који захтевају поплочавање и/или осветљење лоцирати на мин. 20 m удаљености од границе коридора/станишта.

У појасу од 50 m од еколошког коридора или станишта (пољопривредно, шумско и водно земљиште), забрањена је изградња објеката, осим:

- надземне инфраструктуре, чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора, станишта или комплекса станишта од већег броја субјединица;
- водопривредних објеката и њихове пратеће инфраструктуре.

У појасу од 50 m од еколошког коридора или станишта на грађевинском земљишту (насеље, радне зоне, викенд зоне, туристичко-рекреативне и сл.), услов за изградњу:

- вештачких површина (паркинг, спортски терени и сл.) је да се на парцели формира уређена зелена површина са функцијом одржавања континуитета зеленог појаса коридора или тампон зоне станишта;
- саобраћајница са тврдим застором за моторна возила (у насељима, као и приступних саобраћајница водопривредним објектима ван насеља) је примена техничких мера којима се обезбеђује безбедан прелаз за ситне животиње и смањују утицаји осветљења, буке и загађења коридора/станишта.

1.8.3.5. Опште мере заштите биодиверзитета

Мере заштите биодиверзитета насеља:

- Формирати систем јавног зеленила, повећати проценат зелених површина, броја и разноврсности постојећих категорија јавног зеленила и одржавати га у блиско природном стању;
- Учешће аутохтоних дрвенастих врста треба да буде минимално 20% и оптимално 50%, а примену четинарских врста (максимум 20%) ограничити само на интензивно одржаваним зеленим површинама са наглашеном естетском наменом;
- Очувати зелене површине унутар стамбених блокова, у зони породичног (индивидуалног) и вишепородичног становања и блокова са становањем као преовлађујућом наменом и повезати их у целину;
- Приликом озелењавања комплекса, блокова и локација намењених за производњу, пословање и услуге, формирати више спратова зеленила са што већим процентом аутохтоних врста и користити примерке егзота за које је потврђено да се добро адаптирају датим условима средине и не спадају у категорију инвазивних, како би се обезбедила заштита околног простора од ширења последица загађивања;
- Дуж фреквентних саобраћајница, формирати и одржавати густ зелени појас од врста отпорних на аерозагађење, са израженом санитарном функцијом, средњег и високог ефекта редукције буке, у комбинацији са жбуњем, а паркинг просторе равномерно покрити високим лишћарима;
- Избегавати примену инвазивних врста током уређења зелених површина и подизања заштитног зеленила.

Мере заштите биодиверзитета ван грађевинског подручја насеља:

Приликом подизања пољозаштитног зеленила са улогом вишефункционалног пуфер појаса, потребно је:

- Учешће аутохтоних дрвенастих врста треба да буде најмање 50% ради очувања биодиверзитета аграрног и урбаног предела уз одговарајућу разноврсност врста и физиономије, тј. спратности дрвенасте вегетације заштитних појасева, будући да монокултуре евроамеричких топола не испуњавају функције заштитног зеленила;
- Формирати заштитни појас зеленила између радних зона и осталих садржаја;
- Избегавати коришћење инвазивних врста.

Забрана коришћења инвазивних врста:

У складу са Конвенцијом о биолошкој разноврсности, дужни смо да спречавамо уношење и контролишемо или искорењујемо „оне стране врсте које угрожавају природне екосистеме, станишта или (аутохтоне) врсте“. На подручју Панонског биогеографског региона инвазивне су следеће БИЛНЕ ВРСТЕ: **циганско перје** (*Asclepias syriaca*), **јасенолисни јавор** (*Acer negundo*), **кисело дрво** (*Ailanthus glandulosa*), **багремац** (*Amorpha fruticosa*), **западни копривић** (*Celtis occidentalis*), **дафина** (*Eleagnus angustifolia*), **пенсилвански длакави јасен** (*Fraxinus pennsylvanica*), **трновац** (*Gledichia triachantos*), **жива ограда** (*Lycium halimifolium*), **петолисни бриљан** (*Parthenocissus inserta*), **касна сремза** (*Prunus serotina*), **јапанска фалона** (*Reynouria* syn. *Fallopia japonica*), **багрем** (*Robinia pseudoacacia*), **сибирски брест** (*Ulmus pumila*).

1.8.3.6. Геолошко и палеонтолошко наслеђе

Пронађена геолошка и палеонтолошка документа (фосили, минерали, кристали и др.), која би могла представљати заштићену природну вредност, налазач је дужан да пријави надлежном Министарству у року од осам дана од дана проналаска, и предузме мере заштите од уништења, општећивања или крађе.

1.8.4. Услови и мере заштите непокретних културних добара

Међуопштински завод за заштиту споменика културе Суботица је, као надлежна установа за заштиту, за потребе израде Плана, на основу ревизије, анализе и ревалоризације утврђене споменичке вредности урбаних и физичких структура на подручју обухвата Плана, израдио елаборат³⁰ који садржи детаљне мере заштите (услове чувања, одржавања и коришћења културних добара и културних добара која уживају претходну заштиту). Смернице дефинисане овим елаборатом, према Закону о планирању и изградњи и Закону о културним добрима постају обавеза за имаоце и кориснике културних добра и добара под претходном заштитом у даљем процесу урбанистичког и архитектонског планирања, односно изградње на подручју општине Сента.

На евидентираним **археолошким налазиштима** условљавају се будући грађевински захвати и земљани радови обавезом инвеститора да обезбеди стручни археолошки надзор и заштитна археолошка истраживања, а у зависности од значаја налазишта и систематска ископавања.

Изградња инфраструктуре, индустријских објеката и постројења дозвољавају се по посебним условима Међуопштинског завода за заштиту споменика културе Суботица (основни услови су комплетно обезбеђење заштитних археолошких радова).

Уколико се у току извођења грађевинских и других радова на подручју обухвата Плана наиђе на нова археолошка налазишта, извођач радова је дужан да одмах обустави радове и обавести надлежну установу (Међуопштински завод за заштиту споменика културе Суботица), како би се обавили заштитни археолошки радови.

За **споменике културе** се утврђују следеће мере заштите:

- 1) очување оригиналног хоризонталног и вертикалног габарита, примењених материјала, конструктивног склопа;
- 2) очување основних вредности функционалног склопа и ентеријера (декоративног молераја и сл.);
- 3) очување или рестаурација изворног изгледа, стилских карактеристика, декоративних елемената и аутентичног колорита објекта;
- 4) надоградња ових објеката није дозвољена. У циљу бољег коришћења објеката, дозвољено је њихово осавремењивање, које подразумева увођење савремених инсталација, под условом да не нарушавају ентеријерске вредности објекта;
- 5) уколико се на парцели, поред објекта који је проглашен као споменик културе, налазе и други објекти, они не подлежу режиму главног објекта, али се решавају тако да не угрозе главни објекат;
- 6) школа у атару Аде више није у функцији, зато треба што хитније наћи неку нову намену и направити програм ревитализације, заједно са задружним домом, са којим она чини јединствену целину;
- 7) све наведене интервенције се могу изводити искључиво према условима и сагласности надлежне установе заштите споменика културе.

Према Закону о културним добрима, **добра под претходном заштитом** имају исти третман као и непокретна културна добра и за њих важе исте мере техничке заштите које су претходно наведене за споменике културе. Изузеци су спомен обележја и просторне целине и за њих су дефинисане посебне мере заштите.

³⁰ Детаљне мере заштите непокретних културних добара и добара која уживају претходну заштиту - за потребе ППО Сента, број 193-2/4 од 16.11.2012. године.

За **јавне споменике** се утврђују следеће мере заштите:

- 1) све крајпуташе у атару треба оставити на оригиналном месту, а приликом обнове могу се користити и савремени материјали;
- 2) за остале јавне споменике: очување изворног изгледа, оригиналних материјала и аутентичних натписа на споменицима;
- 3) редовно одржавање и чишћење свих споменика и обнављање текста на њима;
- 4) обезбеђење видљивости и приступа споменицима;
- 5) хортикултурно и партерно уређење и одржавање простора унутар комплекса око свих споменика.

1.8.5. Услови и мере заштите од пожара, елементарних непогода и техничко-технолошких несрећа

Услови и мере заштите од пожара

Мере заштите од *земљотреса* подразумевају правилан избор локације за градњу објеката, примену одговарајућег грађевинског материјала, начин изградње, спратност објеката и др., као и строго поштовање и примену важећих грађевинско техничких прописа за изградњу објеката на сеизмичком подручју. При пројектовању и утврђивању врсте материјала за изградњу или реконструкцију објеката обавезно је уважити могуће ефекте за наведене степену сеизмичког интензитета према ЕМС-98, како би се максимално предупредила могућа оштећења објеката под сеизмичким дејством. Мере заштите од земљотреса обезбедиће се и поштовањем регулационих и грађевинских линија, односно, прописане минималне ширине саобраћајних коридора и минималне међусобне удаљености објеката, како би се обезбедили слободни пролази у случају зарушавања.

Мере заштите од *пожара* обухватају урбанистичке и грађевинско-техничке мере заштите, односно подразумевају примену важећих закона, техничких прописа и стандарда који регулишу ову област при пројектовању и изградњи свих објеката који су планирани на овом простору. Такође, потребно је придржавати се услова и мера који су дати од стране Министарства унутрашњих послова - сектор за ванредне ситуације.

Активности и мере заштите од пожара обезбедиће се:

- поштовањем задатих регулационих и грађевинских линија;
- дефинисањем изворишта за снабдевање водом и обезбеђивањем капацитета насељске водовodne мреже, односно довољне количине воде за ефикасно гашење пожара;
- градњом саобраћајница према датим правилима (потребне минималне ширине, минимални радијуси кривина и сл.);
- обезбеђивањем услова за рад ватрогасне службе (приступних путева и пролаза за ватрогасна возила);
- поштовањем прописа при пројектовању и градњи објеката (удаљеност између производних, складишних, пословних објеката, објеката одржавања и техничких постројења, помоћних објеката, као и услови складиштења лако запаљивих течности, гасова, експлозивних материја и сл.);
- дефинисањем безбедносних појасева између објеката, којима се спречава ширење пожара;
- у складу са Законом о заштити од пожара, правилницима и важећим техничким прописима који уређују ову област.

Такође, неопходно је да надлежни орган у процедури издавања локацијских услова, за објекте који су обухваћени Планом, прибави посебне услове у погледу мера заштите од пожара и експлозија од Министарства унутрашњих послова (Управе и Одељења у саставу Сектора за ванредне ситуације).

За заштиту од штетног дејства *спољашњих вода* на територији општине Сента, изграђен је одбрамбени насип на реци Тиси, на реци Чик је извршена регулација, а каналска мрежа је изграђена на локалитетима северно и јужно од насеља Сента. Канал Калоча дренира терене са више терасе, реконструисан је и прилагођен за двострану функцију: одвођење сувишних вода са пољопривредног земљишта и довођење воде из реке Тисе за наводњавање. Дакле, може се закључити да територија општине Сента није угрожена дејством спољашњих и унутрашњих вода.

Законом о одбрани од *града* уведена је заштитна зона око лансирних (противградних) станица од 500 m, у којој је ограничена изградња нових и реконструкција постојећих објеката, као и извођење радова који могу нарушити испаливање противградних ракета на градоносне облаке. Према добијеним условима од РХМЗ, изградња нових објеката на одстојању мањем од 500 m од противградних станица Центра за одбрану од града, могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења ове институције.

Основне мере заштите од *ветра* су дендролошке мере које подразумевају формирање одговарајућих зелених (ветрозаштитних) појасева одређених ширина, густина и врста дрвећа уз саобраћајнице и на местима где за то постоје услови.

Акцидентне ситуације - удеси

Према подацима надлежног Министарства, на подручју обухвата Плана налази се једно севесо постројење вишег реда: Комплекс вишег реда - Складиште ТНГ, оператера „Лука Сента“. Сходно члану 34. став 1. тачка 26. Закона о заштити животне средине, надлежни орган даје следеће услове, ради утврђивања подручја у којима ће се дугорочно сачувати одговарајуће удаљености између објеката у којима је присутна или може бити присутна једна или више опасних материја у количинама које су веће од прописаних и стамбених подручја, јавних простора, као и подручја од посебног значаја, ради заштите живота и здравља људи и животне средине:

1. потребно је забранити изградњу нових: објеката јавне намене, објеката становања и туристичких објеката на простору од 263 метара од означене локације најгорег могућег сценарија;
2. потребно је приликом израде просторних планова и/или разматрања изградње нових објеката у близини наведеног севесо постројења у Сенти, под повредивом зоном са аспекта хемијског удеса, разматрати зону од 671 метра од означене локације могућег најгорег сценарија хемијског удеса са опасном материјом ТНГ;
3. потребно је сходно моделираним ефектима хемијског удеса, приликом разматрања изградње нових индустријских објеката у обухвату Плана, и приликом издавања локацијских и грађевинских дозвола, обавезно упознати потенцијалне инвеститоре са опасностима од хемијског удеса на овој локацији.

1.8.6. Услови и мере заштите од ратних разарања

У складу са Законом, ради заштите од елементарних непогода и других несрећа, органи локалне самоуправе, привредна друштва и друга правна лица, у оквиру својих права и дужности, дужна су да обезбеде да се становништво, односно запослени, склоне у склоништа и друге објекте погодне за заштиту.

Као други заштитни објекти користе се просторије прилагођене за склањање људи и материјалних добара. Као јавна склоништа могу се користити и постојећи комунални, саобраћајни и други инфраструктурни објекти испод површине тла, прилагођени за склањање. Инвеститор је дужан да приликом изградње нових комуналних и других објеката прилагоди те објекте за склањање људи.

Приликом изградње објеката у којима ће боравити запослени, препоруча је да се над подрумским просторијама или просторијама приземља (ако објекат нема изграђен подрум) гради ојачана плоча која може да издржи урушавање објекта.

Приликом коришћења склоништа за мирнодопске потребе, не могу се вршити адаптације или реконструкције које би нарушиле његове техничке и хигијенске услове, а самим тим и његову употребљивост.

Према условима добијеним од Центра за разминирање, у обухвату Плана нису евидентирани случајеви системског загађења минама, касетном муницијом или другим неексплодираним убојитим средствима.

У складу са прописима који се односе на безбедност и здравље на раду, на простору обухваћеном Планом, обавезна је претходна процена ризика на могуће постојање неексплодираних, убојитих средстава, имајући у виду чињеницу да су се на подручју Републике Србије (самим тим и на подручју обухвата Плана) одвијали оружани сукоби током два светска рата. Пре почетка извођења земљаних радова, у складу са резултатима процене ризика, проверава се постојање неексплодираних пројектила и других опасних предмета и материја.

1.8.7. Услови и мере за обезбеђење енергетске ефикасности изградње

Циљ енергетске ефикасности изградње јесте смањење потрошње свих врста енергије, уз обезбеђење истих, или бољих услова коришћења и функционисања објекта.

Основне мере за унапређење енергетске ефикасности односе се на смањење енергетских губитака, ефикасно коришћење и производњу енергије.

Реализација планских решења подразумева развој и коришћење нових и обновљивих облика енергије уз подстицање градитеља и власника објеката да примене енергетски ефикасна решења и технологије ради смањења текућих трошкова.

Повећање енергетске ефикасности обезбедити кроз:

- Изградњу пешачких и бициклистичких стаза, за потребе обезбеђења комуницирања између центара и смањења коришћења моторних возила;
- Подизање зеленила, уличног и уз ваннасељске путне коридоре (смањује се загревање тла и ствара се природни амбијент за шетњу, вожњу бицикла и друге начине кретања);

- Пројектовање и позиционирање зграда према климатским аспектима, изложености сунцу и утицају суседних објеката, подизање зелених кровова, као компензација окупираном земљишту;
- Изградњу малих система за производњу енергије унутар планираних комплекса, на бази обновљивих извора енергије (сунце, геотермалне воде, и др.) и изградњом даљинских или централизованих система грејања и хлађења.

За потребе повећања енергетске ефикасности, при пројектовању, изградњи и касније експлоатацији објеката, као и при опремању енергетском инфраструктуром, применити следеће мере:

- Користити потенцијал обновљивих извора енергије локације: енергију сунца, подземних вода, ветра и сл., применом стаклених башти, фотонапонских панела, соларних колектора, топлотних пумпи и сл. (топлотне пумпе код ових система могу радити у режиму грејања зими, а у режиму хлађења у току лета тако да се постиже угодна и равномерна клима током читаве године);
- Оријентацијом и функционалним концептом објекта максимално искористити сунчеву енергију за загревање објекта (оријентација према јужној, односно источној страни света), груписати просторије сличних функција и сличних унутрашњих температура (нпр. помоћне просторије оријентисати према северу) и сл.;
- Пројектовати облик објекта којим се може обезбедити што је могуће енергетски ефикаснији однос површине и запремине омотача објекта у односу на климатске факторе и намену зграде;
- Оптимизовати величину отвора (прозора, светларника и др.) како би се смањили губици енергије, а просторије добиле довољно светлости и природну вентилацију;
- Размотрити могућност постављања тзв. зелених кровова и фасада, као и коришћење атмосферских и отпадних вода;
- Користити систем природне вентилације (вентилациони канали, прозори, врата и други грађевински отвори), тако да губици топлоте у зимском периоду и топлотно оптерећење у летњем периоду буду што мањи;
- Системе централног грејања пројектовати и изводити, тако да се омогући централна и локална регулација и мерење потрошње енергије за грејање;
- Употребљавати енергетски ефикасна расветна тела.

Објекти високоградње морају бити пројектовани, изграђени, коришћени и одржавани на начин којим се обезбеђују прописана енергетска својства. Ова својства се утврђују издавањем сертификата о енергетским својствима, који чини саставни део техничке документације која се прилаже уз захтев за издавање употребне дозволе.

Мере за постизање енергетске ефикасности постојећих објеката су следеће:

- При реконструкцији објекта, а у циљу постизање енергетске ефикасности, дозвољено је накнадно извођење спољне топлотне изолације зидова уколико се врши у складу са законом, при чему треба водити рачуна о очувању функционалне и обликовне целовитости зграде и у складу је са мерама заштите надлежног органа за објекте који су у режиму заштите;
- Уколико се зид који се санира налази на регулационој линији, односно граници са суседном парцелом, дозвољава се реконструкција за потребе постизања енергетске ефикасности објекта уз сагласност власника суседне јавне/приватне парцеле;
- Дозвољено је накнадно формирање стакленика (уколико за то постоје техничке могућности и ако се елаборатом докаже побољшање енергетске ефикасности зграде), елиминисање „хладних мостова“ и смањење енергетских губитака постављањем топлотне изолације на зидове, кровове и подове, замена столарије новом која има добре термоизолационе карактеристике, а све у циљу спречавања неповратних губитака дела топлотне енергије;
- Примењивати мере за постизање енергетске ефикасности прописане за планиране објекте у максималној мери у којој услови постојећег објекта то дозвољавају;
- Уградња система грејања и припреме санитарне топле воде (замена и модернизација котлова и горионика, уградња нових енергетских система, прелазак са прљавих горива на природни гас или даљинско грејање, замена и модернизација топлотних подстаница, регулација температуре, уградња термостатских вентила, делитеља и мерача топлоте и друге мере).

Сви јавни објекти су дужни да спроводе програм енергетске ефикасности који доноси јединица локалне самоуправе, а који нарочито садржи планирани циљ уштеда енергије, преглед и процену годишњих енергетских потреба, план енергетске санације и одржавања јавних објеката, као и планове унапређења система комуналних услуга (даљинско грејање и хлађење, водовод, јавна расвета, управљање отпадом, јавни транспорт и др.).

Неки објекти, као што су историјски споменици, верски објекти, пољопривредне зграде, могу бити изузете из примене мера за постизање енергетске ефикасности.

Мере за даље побољшавање енергетских карактеристика објекта не смеју да буду у супротности са другим суштинским захтевима, као што су приступачност, рационалност и намеравано коришћење простора.

1.8.8. Услови и мере којима се површине и објекти јавне намене чине приступачним особама са инвалидитетом

Овим Планом дају се услови за уређење и изградњу површина јавне намене (јавних објеката и јавних површина за које се утврђује општи интерес) и објеката за јавно коришћење, којима се обезбеђује несметано кретање деце, старих, хендикепираних и инвалидних лица, као и особа с отежаним кретањем (у даљем тексту: лица са посебним потребама у простору).

Објекти за јавно коришћење јесу: објекти државне и локалне управе, социјалне и здравствене установе и објекти, дечије установе, школе, објекти културе, спортски и рекреативни објекти, банке, поште, пословни објекти, саобраћајни терминали и други објекти намењени јавном коришћењу.

При планирању, пројектовању и грађењу површина и објеката јавне намене - јавних саобраћајних површина, тротоара и пешачких стаза, пешачких прелаза, места за паркирање и других површина у оквиру улица, тргова, шеталишта, паркова и игралишта, затим прилаза до објеката, као и пројектовање објеката јавне намене и објеката за јавно коришћење, морају се обезбедити услови и технички стандарди приступачности, којима се обезбеђује несметан приступ, кретање, боравак и рад лицима са посебним потребама у простору, у складу са Правилником о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама („Службени гласник РС“, број 22/15).

2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА

2.1. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ

2.1.1. Пољопривредни објекти

Пољопривредним објектима сматрају се објекти намењени ратарској, повртарској, воћарско-виноградској, рибањачкој, сточарској и осталим видовима пољопривредне производње, као што су гајење пужева, печурака и цвећа, складиштење пољопривредних производа, механизације и слично.

Избор локације за изградњу пољопривредних објеката треба извршити након потпуне анализе природних одлика (рељефа, педолошких, геолошких, метеоролошких и хидролошких карактеристика), као и других услова (близина и могућност прикључења на јавни пут и осталу инфраструктуру, утицај на окружење и животну средину и др).

Такође, при избору локације за изградњу пољопривредних објеката неопходно је водити рачуна о квалитету земљишта и где год је то могуће објекте лоцирати на земљиштима слабијих бонитетних карактеристика.

На пољопривредном земљишту, које се налази **у склопу станишта** заштићених и строго заштићених врста од националног значаја, морају се прибавити посебни услови заштите природе **ПРИЛИКОМ: ИЗГРАДЊЕ И РЕКОНСТРУКЦИЈЕ ОБЈЕКТА И ИНФРАСТРУКТУРЕ, ФОРМИРАЊА ПОЛИЛИШТА (КОПАЊЕ ЈАМА, БУШЕЊЕ НОВОГ ИЛИ ОБНАВЉАЊЕ ЗАПУШТЕНОГ БУНАРА), КАО И ЗА ПОДИЗАЊЕ ПРИВРЕМЕНИХ ОБЈЕКТА (НАДСТРЕШНИЦЕ И СЛ.).** ТАКОЂЕ, НА СТАНИШТИМА ЈЕ ЗАБРАЊЕНО ГРАДИТИ РИБЊАКЕ И МЕЊАТИ МОРФОЛОГИЈУ ТЕРЕНА, А НЕОПХОДНО ЈЕ ОБЕЗБЕДИТИ ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ТРАВНИХ ПОВРШИНА СТАНИШТА ЗА КОШЕЊЕ И ИСПАШУ У СКЛАДУ СА КАПАЦИТЕТОМ СТАНИШТА (ОЧУВАЊЕ СТАРИХ РАСА И СОРТИ, ОБНОВА ЕКСТЕНЗИВНОГ СТОЧАРСТВА И СЛ.).

На пољопривредном земљишту, које се налази **у заштитној зони еколошког коридора Тисе и станишта**, морају се испоштовати посебне мере заштите за заштитну зону **1.8.3. Услови и мере заштите природних добара.**

Стакленици и пластеници

У циљу побољшања пољопривредне производње на пољопривредном земљишту је дозвољена изградња или постављање стакленика и пластеника. Удаљеност оваквих објеката од међних линија је минимално 5,0 m.

Парцеле се могу ограђивати транспарентном оградом висине максимално 2, 2 m. Ограда и стубови оgrade се постављају на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије.

Комплекс, мора бити минимално комунално опремљен: приступни пут, санитарна вода, електроинсталације, водонепропусна септичка јама и др.

Објекти за гајење печурака и пужева

Изградња оваквих објеката је усмерена на мање квалитетном земљишту, а у складу са нормама и правилницима који регулишу ову област. Минимална удаљеност објеката од суседних парцела је 5,0 m. Максимална спратност објеката је П+Пк, са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају.

Парцеле се могу ограђивати транспарентном или пуном оградом, висине максимално 2, 2 m. Ограда и стубови оgrade се постављају на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије.

Комплекс мора бити минимално комунално опремљен: приступни пут, санитарна вода, електроинсталације, водонепропусна септичка јама и др.

Рибњаци

Избор локације за изградњу рибњака вршити након претходних анализа расположивих количина и квалитета воде, која ће се користити за пуњење рибњака.

Границе рибњака морају бити обележене видљивим обележјима.

Приликом изградње одвојити окна по категоријама у складу са технологијом производње - младичњаке, товилишта и зимовнике.

У саставу рибњака морају да постоје уливно-изливни објекти, уставе, аератори, хранидбене платформе и насипи који спречавају продор спољних вода у комплекс рибњака.

У оквиру техничког дела неопходно је обезбедити посебну просторију за ветеринарске прегледе и дневно праћење здравственог стања и прираста популације.

Минимална удаљеност објеката од суседних парцела је 3,0 m, а макс. спратност је П+Пк.

Уколико постоји могућност, комплекс рибњака треба да буде ограђен - транспарентном оградом, висине максимално 2, 2 m. Ограда и стубови оgrade се постављају на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије.

Изградња рибњака условљена је изградом урбанистичког пројекта.

На подручју ПП „Мртваје горњег Потисја“ је забрањен привредни риболов. У заштитној зони ПП „Мртваје горњег Потисја“ забрањује се изградња вештачких језера и рибњака у сливном подручју мртваја.

Фарме и газдинства - објекти за узгој животиња³¹.

Удаљеност фарми од грађевинског подручја, спортско-рекреативних и других јавних комплекса, као и међусобна удаљеност фарми на којима се узгајају исте, односно различите врсте животиња, мора бити у складу са законима и правилницима који регулишу ову област. Ови објекти морају се лоцирати на компактном и добро опедитом земљишту, по могућству слабије бонитетне класе. Фарме се не смеју лоцирати на правцу главних ветрова који дувају према насељеном месту. Величину парцеле дефинисати у складу са капацитетом и врстом производње, с тим да се мора обезбедити довољно простран круг фарме, који ће омогућити повезаност свих функционалних делова.

У оквиру фарме треба формирати два одвојена блока - технички и производни. Технички блок подразумева изградњу: објеката за смештај радника, складишта хране, карантинске просторије, машински део, просторије за ветеринарске прегледе, мини клинику за принудна клања и др. Неопходно је обезбедити посебан простор за уништавање или одлагање угуинулих животиња. У производном делу налазе се објекти за

³¹ У складу са Правилником о регистрацији, односно снабдевању објеката за узгој, држање и промет животиња („Службени гласник РС”, број 36/17)

узгој стоке, који морају бити подељени по категоријама стоке - за приплодне животиње, за узгој подмлатка и за тов, који представљају посебне производне целине.

Максимални индекс заузетости земљишта је 40%, а максимални индекс изграђености је 0,5. Максимална спратност објеката је П+Пк (односно усклађена са технолошком шемом процеса производње). Минимална удаљеност економских објеката од границе суседне парцеле је 10,0 m. Сви објекти намењени држању и узгоју стоке морају бити пројектовани и грађени према нормативима и стандардима за изградњу ове врсте објеката и конкретне врсте животиња, уз примену санитарно-ветеринарских, хигијенско-техничких, еколошких, противпожарних и других услова. Простор за одлагање и збрињавање стајског ђубрива из објеката мора бити смештен, односно изграђен тако да се спречи загађивање околине, насупрот правцу главних ветрова и мора да буде удаљен минимално 50,0 m од објеката за животиње.

Минимална удаљеност објеката за узгој стоке на фарми од државног пута првог реда износи 100,0 m, од државног пута другог реда износи 50,0 m и од општинских путева износи 20,0 m. У кругу фарме, унутрашње саобраћајнице треба градити тако да се обезбеди кружни ток саобраћаја (чисти и прљави путеви). Путеви који се користе за довоз животиња, хране за животиње, чистих простирки и опреме не смеју да се укрштају са путевима који се користе за одвоз стајског ђубрива, отпадних вода и лешева животиња. Повезивање фарми са мрежом јавних саобраћајница обезбедити приступним путем одговарајуће ширине и изграђеним од чврстог материјала. На уласку у комплекс изградити дезинфекциону баријеру минималне дужине 5,0 m и ширине минимално 3,0 m.

Улаз у фарму мора бити под надзором на којем се обавезно води евиденција о уласку и изласку људи, животиња и возила из круга фарме. Круг фарме мора бити ограђен оградом, која спречава неконтролисани улазак људи и животиња. Минимална висина ограде је 2,0 m, а ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије.

Обавезно је снабдевање фарме довољном количином воде, која мора бити бактериолошки и хемијски исправна. Унутар комплекса треба обезбедити водоводну и хидрантску противпожарну мрежу, као и канализациону мрежу за прихватање и одвођење отпадних вода. Отпадне воде и осока се обавезно морају пречистити пре испуштања у природне реципијенте. Такође је обавезно снабдевање свих објеката на фарми електричном енергијом и другим инсталацијама и енергентима неопходним за несметано коришћење објеката, а трафостаница мора бити удаљена најмање 3,0 m од осталих објеката.

Изградња нових фарми условљена је израдом урбанистичког пројекта, са провером инфраструктурне опремљености, а постојеће фарме које не могу да задовоље прописане мере за коришћење пренаменише се у радне садржаје везане за пољопривредну или неку другу компатибилну производњу.

Објекти намењени за смештај пољопривредне механизације и складиштење пољопривредних производа

Овим објектима сматрају се објекти за смештај свих видова пољопривредне механизације, објекти за складиштење, сушење и чување пољопривредних производа, ђубрива и др. репроматеријала, као и други слични објекти у функцији пољопривредне производње (пољопривредне економије, машински парк и сл.).

Објектима за смештај пољопривредне механизације сматрају се затворени простори и надстрешнице у којима се смешта механизација (возила, машине, прикључни уређаји и др), као и пољопривредни алати и опрема ради чувања и одржавања.

Објектима за складиштење пољопривредних производа и репроматеријала сматрају се све врсте складишта (полуотворене и затворене хале, надстрешнице, силоси, трапови, подна складишта, хладњаче и др). Минимална удаљеност ових објеката од границе суседне парцеле је 10,0 m, од државног пута I реда је 20,0 m, а од државног пута II реда је 10,0 m.

Максимална спратност објеката је II, изузетно и више, ако то захтева технолошки процес (силоси и сл.), са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају.

Парцеле се могу ограђивати транспарентном оградом висине максимално 2,2 m. Ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије.

Дозвољена је изградња наведених објеката уз примену хигијенско-техничких, еколошких, противпожарних и др. услова и потребну инфраструктурну опремљеност: приступни пут, електроинсталације, евентуално и санитарна вода, водонепропусна септичка јама и сл.

2.1.2. Воћарско-виноградарске зоне

Овим Планом дефинисано је неколико воћарско-виноградарских зона, у широј зони приобаља реке Тисе, у КО Сента и КО Батка. Углавном се ради о уским, а дугим парцелама са засадама воћњака, а нешто мање и винове лозе. На знатном броју парцела постоје изграђени објекти габарита доста већих од класичне виноградарске кућице, односно то су објекти типа викенд куће, у којима власници бораве у континуитету и по неколико недеља, радећи у својим воћњацима/виноградима и одмарајући. Имајући то у виду овај простор се може окарактерисати и као зона кућа за одмор и рекреацију, с тим да се предност ипак даје воћарско-виноградарској производњи.

Површина нових парцела, на којима ће се градити воћарско-виноградарски објекти, износи мин. 700 m². Најмање 70% површине парцеле мора се користити као воћњак или виноград. Облик парцеле треба да је, по правилу, правоугаони. Парцеле на којима постоје изграђени воћарско-виноградарски објекти могу се задржати у постојећим границама, ако задовољавају остале услове за уређење и изградњу из овог Плана.

Минимална удаљеност објекта од границе суседне парцеле је 1,0 m а од суседовог објекта 10,0 m. Максимална спратност објекта је П+Пк са подрумом (уколико то хидротехнички услови допуштају). Дозвољава се изградња надстрешница, тремова и пергола, које ако нису застакљене не рачунају се у основни габарит објекта.

По потреби, могућа је и изградња помоћних и економских објеката, с тим да степен искоришћености земљишта не сме прећи 20%, а индекс изграђености је макс. 0,3.

Парцеле се могу ограђивати транспарентном оградом, висине до 1,4 m. Ограде и стубови ограде се постављају на удаљености од минимум 0,5 m од међне линије или на међи, уз прибављену сагласност суседа.

На парцели пољопривредног земљишта под културом воћњак или виноград, која се налази ван воћарско-виноградарских зона дефинисаних овим Планом, могућа је изградња воћарско-виноградарске кућице, бунара, пољског нужника и магацина-оставе за смештај воћа, алата и механизације. Максимална спратност објеката је П, габарит воћарско-виноградарске кућице је макс. 50 m², а оставе за воће и механизацију је макс. 100 m².

За део воћарско-виноградарске зоне, који се налази у *еколошком коридору реке Тисе* од међународног значаја (комплетан локалитет Пана и делови локалитета Макош и Жути брег, у небрањеном делу), важе посебне мере очувања функционалности и проходности коридора (погледати поглавље **1.8.3. Услови и мере заштите природних добара**).

2.1.3. Зоне салаша и појединачни салаши

На подручју општине Сента постоји заиста велики број активних салаша. У КО Торњош су углавном заступљени појединачни салаши, али у огромном броју, док су у КО Сента дефинисане две велике зоне груписаних салаша - потез северно од пута између Сенте и Горњег Брега и потез Оромпарт.

На пољопривредном земљишту у обухвату Плана је омогућена изградња салаша, односно објеката пољопривредних домаћинстава, где су објекти породичног становања у функцији пољопривредне производње.

Поред стамбеног објекта дозвољена је изградња: објеката за смештај пољопривредне механизације, објеката за држање и узгој стоке, објеката за прераду и складиштење пољопривредних производа, стакленика, као и објеката за употребу у културне, рекреативне и услужно угоститељске сврхе (уколико је салаш отворен за јавне посете), уз примену важећих санитарно-ветеринарских, хигијенско-техничких, еколошких, противпожарних и других услова и неопходну инфраструктурну опремљеност парцеле.

Уколико се на локацији граде објекти за робно-сточарску производњу (стаје за узгој стоке), удаљеност од грађевинског подручја, спортско-рекреативних и других јавних комплекса мора бити у складу са Законом и другим правилницима који регулишу ову област.

Није дозвољена изградња стамбених објеката, без изградње објеката пољопривредне производње. Максималан габарит стамбеног објекта је 200 m², а минимална удаљеност стамбеног објекта од суседне парцеле је 5,0 m.

Минимална удаљеност економских објеката од суседне парцеле је 10,0 m, изузетно, удаљеност пластеника и стакленика од суседних парцела је минимално 5,0 m.

Максимална спратност објеката је П+Пк, са изградњом подрума, уколико то хидролошки услови дозвољавају.

Парцеле се могу ограђивати транспарентном оградом висине максимално 2,2 m. Ограда и стубови ограде се постављају на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије, изузетно и мањој, уколико се прибави сагласност суседа.

Салаш мора бити минимално комунално опремљен: приступни пут, санитарна вода из јавног водовода или сопственог бунара, електроинсталације, водонепропусна септичка јама и др. Септичку јаму лоцирати на мин. 3,0 m од свих објеката и граница парцеле.

Просторних ограничења у смислу максималне величине парцеле за салаш нема. Код постојећих салаша, ако задовољавају услове за уређење и изградњу из овог Плана, дозвољава се постојећа парцелација. За изградњу нових салаша минимална величина парцеле износи 1,0 ha.

За постојеће салаше, који се налазе у *склопу станишта* заштићених и строго заштићених врста од националног значаја, морају се прибавити посебни услови заштите природе **ПРИЛИКОМ: ИЗГРАДЊЕ И РЕКОНСТРУКЦИЈЕ ОБЈЕКТА И ИНФРАСТРУКТУРЕ, ФОРМИРАЊА ПОЈИЛИШТА (КОПАЊЕ ЈАМА, БУШЕЊЕ НОВОГ ИЛИ ОБНАВЉАЊЕ ЗАПУШТЕНОГ БУНАРА), КАО И ЗА ПОДИЗАЊЕ ПРИВРЕМЕНИХ ОБЈЕКТА (НАДСТРЕШНИЦЕ И СЛ.).** ТАКОЂЕ, ЈЕ НЕОПХОДНО ОБЕЗБЕДИТИ ОДРЖИВО КОРИШЋЕЊЕ ТРАВНИХ ПОВРШИНА СТАНИШТА ЗА КОШЕЊЕ И ИСПАШУ У СКЛАДУ СА КАПАЦИТЕТОМ СТАНИШТА (ОЧУВАЊЕ СТАРИХ РАСА И СОРТИ, ОБНОВА ЕКСТЕНЗИВНОГ СТОЧАРСТВА И СЛ.).

Приликом изградње салаша на пољопривредном земљишту, које се налази у *заштитној зони еколошког коридора Тисе и станишта*, морају се испоштовати посебне мере заштите за заштитну зону (погледати поглавље 1.8.3. **Услови и мере заштите природних добара**).

2.1.4. Постојећи издвојени објекти у атару (изван граница грађевинских подручја)

Постојећи објекти у функцији пољопривреде (фарме, салаше, воћарско-виноградарски објекти и сл.) се могу реконструисати и дограђивати, као и градити нови објекти, до максималних урбанистичких параметара утврђених овим Планом за ту намену, уз поштовање мера заштите на стаништима заштићених и строго заштићених врста и еколошким коридорима са заштитним зонама.

Постојећи објекти, чији су параметри (индекс изграђености, индекс заузетости парцеле, спратност) већи од параметара датих овим Планом, задржавају постојеће параметре без могућности увећавања (доградње, надградње и сл.).

У случају замене постојећег објекта новим, поштовати све параметре и условљености дефинисане овим Планом. Ово правило важи и за постојеће објекте који не испуњавају друге услове овог Плана (удаљења од граница парцеле, удаљења од суседних објеката и др.).

Постојећи објекти чија намена није у функцији пољопривреде, а изграђени су на појединачним (издвојеним) грађевинским парцелама у атару, које се у евиденцији катастра воде као грађевинско земљиште изван грађевинског подручја, могу се дограђивати, реконструисати, санирати и адаптирати у складу са условима датим овим Планом за становање ван грађевинског подручја насеља (тачка 2.5.1. Зоне становања ван грађевинског подручја насеља), уз поштовање мера заштите на стаништима заштићених и строго заштићених врста и еколошким коридорима са заштитним зонама.

Оваквих објеката има много на подручју општине Сента, нарочито у околини насеља Торњош, Богараш и Кеви. То су углавном некадашњи салаше, сада повремено (викенд) или стално породично становање ван дефинисаних грађевинских подручја насеља и зона становања ван насеља.

Изградња нових објеката на парцели је дозвољена у сврху побољшања животних услова, али у наредном периоду, у начелу, овакву изградњу не треба подстицати, нити објекте обнављати и комунално опремати, већ постепено гасити.

2.1.5. Противградне станице

Грађење објеката противградних станица могуће је изван грађевинских подручја насеља, као и грађевинског земљишта ван насеља, на пољопривредном земљишту на основу услова дефинисаних овим Планом и посебним условима надлежног Републичког хидрометеоролошког завода Србије.

Минимална површина за изградњу противградне станице треба да буде око 10,0 m X 10,0 m. Објекат треба градити од чврстог стандардног материјала. Висина објекта је до 2,0 m и на њега се поставља громобранска заштита. Око објекта треба поставити ограду висине мин. 2,0 m.

Изградња било каквих објеката на одстојању мањем од 100,0 m од противградних станица, могућа је само по обезбеђивању посебне сагласности и мишљења Републичког хидрометеоролошког завода Србије.

2.1.6. Површине за експлоатацију минералних сировина

Простори и површине који служе за експлоатацију минералних сировина (глине, шљунка, песка, термалних вода, нафте и гаса), планирају се, уређују и користе на основу одобрења Покрајинског секретаријата за енергетику и минералне сировине, у складу са Законом о рударству и геолошким истраживањима.

Уколико се експлоатационо поље налази на пољопривредном земљишту мора се прибавити и одобрење за пренамену пољопривредног земљишта од Покрајинског секретаријата за пољопривреду, водопривреду и шумарство. Експлоатација минералних сировина није дозвољена у обухвату еколошких коридора и подручја означених као станишта заштићених врста од националног значаја.

Изградња објеката у границама експлоатационог поља, који се односе на обраду и прераду минералних сировина, као и производњу базирану на минералним сировинама, врши се на основу одговарајућег урбанистичког пројекта, урађеног у складу са правилима грађења датим овим Планом за радне зоне ван грађевинског подручја насеља, као и прописима који се односе на конкретну производну област, уз прибављену сагласност министарства надлежног за послове заштите животне средине.

Након завршене експлоатације, сви простори и садржаји који су служили експлоатацији минералних сировина (позајмишта, мајдани, бушотине и др.) морају се санирати и рекултивисати.

2.2. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ВОДНОМ ЗЕМЉИШТУ

Водно земљиште је намењено за одржавање и унапређење водног режима у складу са Законом о водама, и актима донетим на основу овог закона, а посебно за:

- 1) изградњу, реконструкцију и санацију водних објеката;
- 2) одржавање корита водотока и водних објеката;
- 3) спровођење мера које се односе на уређење водотока и заштиту од штетног дејства вода, уређење и коришћење вода и заштиту вода.

Осим за напред наведене намене, водно земљиште може да се, у складу са овим законом и актима донетим на основу овог закона, користи и за:

- 1) изградњу и одржавање линијских инфраструктурних објеката;
- 2) изградњу и одржавање објеката намењених одбрани државе;
- 3) изградњу и одржавање бродоградилшта, као и лука, пристаништа, пловног пута и других објеката у складу са законом којим се уређује пловидба;
- 4) изградњу и одржавање објеката за коришћење природних купалишта и за спровођење заштитних мера на природним купалиштима;
- 5) изградњу и одржавање објеката за производњу електричне енергије коришћењем водних снага;
- 6) обављање привредне делатности, и то:
  - (1) формирање привремених депонија шљунка, песка и другог материјала,
  - (2) изградњу објеката за које се издаје привремена грађевинска дозвола у смислу закона којим се уређује изградња објеката,
  - (3) постављање мањих монтажних објеката привременог карактера за обављање делатности за које се не издаје грађевинска дозвола у смислу закона којим се уређује изградња објеката;
- 7) постављање привезишта за чамце, као и плутајућег објекта у смислу закона којим се уређују пловидба и луке;
- 8) спорт, рекреацију и туризам;
- 9) обављање пољопривредне делатности;
- 10) вршење експлоатације минералних сировина у складу са овим и посебним законом.

У складу са чланом 133. Закона о водама ради очувања и одржавања водних тела површинских и подземних вода и заштитних и других водних објеката, спречавања погоршања водног режима, обезбеђења пролаза великих вода и спровођења одбране од поплава, као и заштите животне средине, забрањено је:

1. на насипима и другим водним објектима копати и одлагати материјал, напасати крупну стоку, вући посечено дрвеће, прелазити и возити моторно возило, осим на местима на којима је то дозвољено и обављати друге радње којима се може угрозити стабилност тих објеката;
2. на водном земљишту:

- 1) градити објекте којима се смањује пропусна моћ корита;
- 2) одлагати чврсти отпад и опасан и штетан материјал;
- 3) складиштити дрво и други чврст материјал на начин којим се ремете услови проласка великих вода;
- 4) вађење речног наноса супротно издатој водној сагласности или без водне сагласности;
- 5) прати возила и друге машине;
- 6) вршити друге радње, осим у случају:
  - (1) спровођења мера очувања, унапређења и презентације природних вредности,
  - (2) предузимања радњи ради заштите људи, животиња и имовине.
3. у поплавном подручју градити објекте на начин којим се омета протицање воде и леда или супротно прописима за градњу у поплавном подручју;
4. садити дрвеће на одбрамбеном насипу, у инундацијском појасу ширине најмање 10 м од небрањене ножице насипа према водотоку, а у брањеној зони супротно издатој водној сагласности;
5. копати бунаре, ровове и канале поред насипа у појасу ширине најмање 10 м од небрањене ножице насипа према водотоку, односно до 50 м према брањеном подручју, осим ако је њихова функција заштита од штетног дејства вода или је техничком документацијом, урађеном у складу са овим законом, доказано да није угрожена стабилност насипа;
6. мењати или пресецати токове подземних вода, односно искоришћавати те воде у обиму којим се угрожава снабдевање питком или технолошком водом, угрожавају минерална и термална изворишта, стабилност тла и објеката;
7. мењати правац и јачину тока површинске воде која природно протиче или отиче са водног земљишта које је у приватној својини;
8. градити објекте, садити дрвеће, орати и копати земљу и обављати друге радње којима се ремети функција или угрожава стабилност мелиорационих канала за одводњавање и у обостраном појасу ширине од најмање 5 м од тих канала предузимати радње којима се омета редовно одржавање ових канала;
9. одлагати чврсти отпад и друге материјале у водотоке, акумулације, ретензије, мелиорационе и друге канале, упуштати загађене воде или друге материје и вршити радње, којима се може оштетити корито и обала водотока, утицати на промену његове трасе, нивое воде, количину и квалитет воде, угрозити стабилност заштитних и других водних објеката или отежати одржавање водног система;
10. вршити, без одговарајућих водних аката, интервенције у кориту (осигурање обала, преграђивање корита, проширење и продубљење корита и друго);
11. изводити радове који би могли угрозити стабилност бране или њену намену, као и мењати природне услове у околини акумулационих и ретензионих басена на начин којим би се проузроковало клизања терена, појаве ерозије или настајање вододерина и бујица;
12. изводити друге радове који би могли да угрозе стабилност и отежају одржавање регулационих, заштитних и других водних објеката;

Забрана вршења претходних радњи из члана 133. Закона о водама, може се проширити и изван граница водног земљишта, ако би се тим радњама угрозио водни режим или водни објекти.

На водном земљишту могу се градити и постављати само објекти у складу са Законом о водама, Закону о планирању и изградњи, и на основу посебних општинских Одлука о коришћењу обале и воденог простора.

2.2.1. Водни објекти

Изградња нових водних објеката и реконструкција постојећих водних објеката, као и објеката у служби истих на постојећим каналима (црпне станице, уставе, трафостанице), вршиће се на основу Плана, услова надлежног водопривредног предузећа и других услова.

Уколико је потребно дефинисати регулацију, тј. уколико се регулација мења, обавезна је израда плана детаљне регулације. Изградња нових канала вршиће се на основу плана детаљне регулације.

2.2.2. Објекти у зони кућа за одмор на водном земљишту

У зони кућа за одмор на водном земљишту у небрањеном делу Тисе (локалитет „Чарда“) није дозвољена изградња нових објеката. На постојећим легално изграђеним објектима дозвољени су радови на реконструкцији, адаптацији, санацији и текућем одржавању, уз претходно прибављене услове/сагласност надлежног водопривредног предузећа.

Комплетна зона кућа за одмор на водном земљишту (на рефералној карти бр. 1 ова зона је означена бројем 1), се налази у *еколошком коридору реке Тисе* од међународног значаја, у коме важе посебне мере очувања функционалности и проходности коридора.

У делу зоне кућа за одмор на водном земљишту, који се налази у *заштитној зони Парка природе „Мртваје горњег Потисја“*, важе и посебни услови заштите природе (погледати поглавље 1.8.3. *Услови и мере заштите природних добара*).

Такође, један мали део ове зоне кућа за одмор, на самој обали Тисе, се налази у режиму II степена заштите Парка природе „Мртваје горњег Потисја“ (локалитет Станиште ларви тиског цвета код Панае), за који важе посебни услови заштите природе (погледати поглавље 1.8.3. Услови и мере заштите природних добара).

2.3. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ШУМСКОМ ЗЕМЉИШТУ

За шумарске куће, ловачке колибе и објекте ловне привреде важи директна примена овог Плана према следећим правилима грађења.

2.3.1. Шумарске куће, ловачке колибе и ловно-производни објекти

Шумарске куће и ловачке колибе

Шумарске куће и ловачке колибе, могу се градити на шумском земљишту када је то утврђено планом развоја шумског подручја. Објекат мора бити у складу са овим Планом, под условом да не изазове трајна оштећења, загађивање или на било који други начин деградирање заштићених природних добара и животне средине.

Морају се обезбедити: прикључење парцеле на јавни/некатегорисани пут, снабдевање водом, електричном струјом и водонепропусна септичка јама. Максимална површина објекта је 100 m², а дозвољена спратност је П. Спољашњом обрадом објекта (применом природних материјала, примерених, пастелних боја и поштовањем карактеристика традиционалне архитектуре) тежити уклапању објекта у околни пејзаж.

Ловачка колиба мора да испуњава услове прописаним Правилником о минималним техничким условима за изградњу, уређење и опремање ловнотуристичких објеката и стандардима, условима и начину пружања и коришћења услуга ловног туризма („Службени гласник РС“, број 59/11).

Ловно-производни објекти - фазанерије

Ловно-производни објекти у виду фарми за производњу фазанске дивљачи могу се градити на шумском земљишту.

Локације и објекти за ову намену морају испуњавати ветеринарско-санитарне услове прописане за узгој ове врсте дивљачи, а изградњом објеката и делатношћу не смеју се угрозити природне вредности и животна средина.

Дозвољена спратност објеката је П, а минимална удаљеност објеката од суседне парцеле је 10,0 m. Комплекс мора бити минимално комунално опремљен: приступни пут, санитарна вода, електроинсталације и водонепропусна септичка јама. Дозвољено је ограђивање транспарентном оградом, висине макс. 1,8 m, постављеној на граници парцеле, односно на удаљености од минимум 1,0 m од међне линије, уколико се граничи са обрадивим пољопривредним земљиштем.

2.4. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА У ГРАЂЕВИНСКОМ ПОДРУЧЈУ НАСЕЉА ЗА КОЈА ПЛАНСКИ ДОКУМЕНТ САДРЖИ УРЕЂАЈНЕ ОСНОВЕ ЗА СЕЛА

Просторним планом општине Сента дефинисана су грађевинска подручја и дате су уређајне основе четири насеља: Богараш, Горњи Брег, Киви и Торњош.

Просторним планом је дата основна намена површина, подела грађевинског земљишта за јавне и остале намене, трасе и коридори основне комуналне инфраструктуре и правила грађења, која су иста за сва насеља, а дата су по зонама основне намене:

- зона централних садржаја;
- зона становања;
- зона радних садржаја;
- зона спорта и рекреације;
- зона комуналних садржаја;
- зона заштитног и јавног зеленила.

За уређење и изградњу јавних објеката важе нормативи и услови дефинисани у тачки 1.6. Урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене и мреже саобраћајне и друге

инфраструктуре, а у свему осталом примењују се правила грађења дата за зону, у којој се конкретни садржај налази.

У грађевинском подручју насеља Горњи Брег, чији је део у заштитним зонама станишта, испоштовати мере заштите које су дате у поглављу **1.8.3. Услови и мере заштите природних добара.**

2.4.1. Правила грађења у зони централних садржаја

Врста и намена објеката

У зони централних садржаја, као главни објекти, могу се наћи: објекти намењени образовању, здравству, социјалној заштити, култури, спорту и рекреацији, затим, пословни, верски, породични и вишепородични стамбени објекти и у комбинацијама, а као други објекти на парцели: гараже, оставе, летње кухиње, надстрешнице, економски објекти, водонепропусне бетонске септичке јаме, бунари, ограде, трафостанице и сл.

Пословне делатности које се могу дозволити у зони централних садржаја су из области: трговине на мало, угоститељства и услужних делатности, затим делатности из области образовања, здравства, социјалне заштите и бриге о деци и старим особама, културе, спорта, рекреације и комуналних услуга, као и производног и услужног занатства, ако су обезбеђени услови заштите животне средине. У овој зони забрањена је изградња производних и складишних објеката.

Објекти се могу градити као слободностојећи, двојни, објекти у прекинутом низу или као објекти у непрекинутом низу.

Услови за формирање грађевинске парцеле

За површине и објекте јавне намене у оквиру ове зоне парцеле ће се образовати у складу са наменом и законском регулативом, која се односи на конкретну врсту објеката. За парцеле нестамбене намене на осталом земљишту минимална ширина фронта парцеле је 10,0 m, мин. површина парцеле је 250 m², а максимална површина парцеле 3000 m². Услови за образовање грађевинских парцела намењених (и) становању су исти као за зону становања.

Положај објеката у односу на регулацију и у односу на границе грађевинске парцеле

Објекти се граде на грађевинској линији или унутар површине ограничене грађевинском линијом. Главни објекат се предњом фасадом поставља на грађевинску линију, која се поклапа са регулационом линијом или се објекат повлачи у дубину парцеле за минимум 3,0 m.

У изграђеним блоковима се удаљеност грађевинске од регулационе линије утврђује на основу позиције већине изграђених објеката (преко 50%). У блоковима где су постојећи улични коридори ужи од минимално дозвољених кроз изградњу нових објеката, односно замене старог објекта новим, грађевинску линију новог објекта обавезно повући у дубину за минимално онолико колико је потребно да се оствари неопходна ширина нове уличне регулације.

Ако се у сутеренској етажи главног објекта планира и гаража, грађевинска линија се повлачи на мин. 5,0 m од регулационе линије. Гаража, као засебан објекат, може се предњом фасадом поставити на регулациону линију, уз услов да кровне равни гараже имају пад у сопствено двориште и да се врата гараже отварају око хоризонталне осовине или у унутрашњост гараже.

Слободностојећи објекат (основни габарит без испада), односно објекат постављен предњом фасадом на регулацији, се гради на минимално 1,0 m од границе парцеле претежно северне (односно западне) оријентације, односно, на минимално 3,0 m од границе парцеле претежно јужне (односно источне) оријентације.

Двојни објекат (основни габарит без испада) се гради на минимално 4,0 m од бочне границе парцеле.

Дозвољени индекс заузетости и индекс изграђености грађевинске парцеле

Највећи дозвољени индекс заузетости грађевинске парцеле је 50%.

Највећи дозвољени индекс изграђености грађевинске парцеле је 1, 8.

Дозвољена спратност и висина објеката

У зони централних садржаја максимална дозвољена спратност главних објеката је П+2+Пк, а других објеката (помоћни и сл.) је П+Пк. Дозвољена је изградња подрумске, односно сутеренске етаже, ако не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе. Укупна висина објекта не може прећи 15,0 m.

Међусобна удаљеност објеката

Минимална међусобна удаљеност два објекта јавне намене је половина висине вишег објекта. Остали међусобни односи објеката исти су као у оквиру зоне становања.

Услови за изградњу других објеката на истој грађевинској парцели

Други објекти на парцели (помоћни, економски и сл.) се граде у дубини парцеле, на одговарајућој удаљености од главног објекта. Услови за оградивање грађевинске парцеле су исти као и у оквиру зоне становања.

Обезбеђивање приступа парцели и простора за паркирање возила

За сваку грађевинску парцелу у оквиру ове зоне мора се обезбедити колско-пешачки прилаз ширине мин. 3,5 m и пешачка стаза ширине мин. 1,5 m. У оквиру сваке грађевинске парцеле мора се обезбедити простор за паркирање возила за сопствене потребе, по правилу - једно паркинг или гаражно место на један стан, односно на сваких 70 m² корисне површине главних објеката друге намене (пословне и сл.), а за јавне објекте и у складу са важећим прописима који одређују делатност уређују. У оквиру парцеле мора се обезбедити потребан саобраћајно-манипулативни простор.

Заштита суседних објеката

Услови су исти као у оквиру зоне становања.

Архитектонско, односно естетско обликовање појединих елемената објеката

Обавезно је очување архитектонских облика и традиционалних грађевинских материјала на објектима у зони центра. Очувати облик и нагиб кровова, вертикалну регулацију, коју одређују линије стреха и слемена, кровове покривене црепом, малтерисане фасаде са декоративним и другим карактеристичним елементима које поседују поједини објекти.

Архитектонским облицима, употребљеним материјалима и бојама мора се тежити ка успостављању јединствене естетске визуелне целине у оквиру зоне центра. Препоручују се малтерисане фасаде, пастелних боја. Обавезна је израда косог крова са нагибом кровне конструкције, у зависности од кровног покривача, а као кровни покривач препоручује се цреп. Висина назитка стамбене поткровне етаже износи највише 1,6 m рачунајући од коте пода поткровне етаже до тачке прелома кровне косине.

Услови за обнову и реконструкцију објеката

Обнова и реконструкција објеката у оквиру зоне централних садржаја, а који су евидентирани као непокретна културна добра (споменици културе и објекти под претходном заштитом), може се одобрити по предходно прибављеним условима надлежне установе за заштиту. За остале објекте услови су исти као у оквиру зоне становања.

Услови заштите животне средине, техничке, хигијенске, заштите од пожара, безбедносни и други услови

Услови су исти као у оквиру зоне становања.

2.4.2. Правила грађења у зони становања

Врста и намена објеката

У зони становања, као главни објекти, дозвољени су: породични и вишепородични стамбени објекти, пословни, производни и верски објекти и у комбинацијама. Могућа је изградња два стамбена објекта на једној грађевинској парцели, ако су задовољени сви остали услови прописани за ову зону (урбанистички

показатељи, међусобна удаљеност објеката и др.), као и услов да у случају накнадне деобе парцеле оба објекта имају могућност приступа јавном путу (директно или преко приватног пролаза).

Као други објекти на парцели дозвољени су: гараже, оставе, летње кухиње, надстрешнице, сточне стаје, живинарници, испусти за стоку, ђубришта, пољски клозети, пушнице, сушнице, кошеви, амбари, објекти за смештај пољопривредних машина и возила, складишни објекти, магацини хране и објекти намењени исхрани стоке, санитарни пропусници, водонепропусне бетонске септичке јаме, бунари, ограде, трафостанице, радио-базне станице и сл.

Пословне делатности које се могу дозволити у зони становања су из области: трговине на мало, производног и услужног занатства, угоститељства и услужних делатности, као и делатности из области образовања, здравства, социјалне заштите, културе, спорта, рекреације и комуналних услуга. Производне делатности мањег обима³² у зони становања се могу дозволити уз обезбеђење услова заштите животне средине. У оквиру зоне становања није дозвољена изградња фарми, производних и складишних објеката већих капацитета, осим за потребе пољопривредног газдинства, нити бављење делатношћу која буком, штетним гасовима, зрачењем, повећаним обимом саобраћаја или на други начин може угрозити квалитет становања.

Објекти се могу градити као слободностојећи, двојни или као објекти у (прекинутом или непрекинутом) низу.

Услови за формирање грађевинске парцеле

Услови за формирање грађевинске парцеле намењене породичном становању су следећи:

- за слободностојећи објекат минимална ширина фронта парцеле је 12,0 m, минимална површина парцеле је 400 m², а максимална 3000 m²;
- за двојни објекат минимална ширина парцеле је 20,0 m (2x10,0 m), минимална површина је 600 m² (2x300 m²), а максимална 3000 m² (2x1500 m²);
- за објекат у низу минимална ширина парцеле је 10,0 m, минимална величина парцеле је 300 m², а максимална 1500 m²;
- за грађевинску парцелу намењену породичном становању пољопривредног типа минимална ширина фронта парцеле је 15,0 m, минимална површина 800 m², а максимална 6000 m²;
- ако је постојећа парцела мања од минимално дозвољене, може се задржати постојећа парцелација, уз услов да су задовољени остали услови за изградњу дати овим Планом;
- такође, ако је постојећа парцела већа од максимално дозвољене, може се задржати постојећа парцелација, уз услов, да се индекс заузетости и индекс изграђености грађевинске парцеле рачунају у односу на површину парцеле максимално дозвољене овим Планом за одређену врсту објеката.

Услови за формирање грађевинске парцеле намењене вишепородичном становању су следећи:

- за слободностојећи вишепородични стамбени објекат минимална ширина парцеле је 20,0 m, а за објекат у (прекинутом и непрекинутом) низу минимална ширина парцеле је 15,0 m;
- за све врсте вишепородичних стамбених објеката минимална површина парцеле је 600 m², а максимална 5000 m².

Положај објеката у односу на регулацију и у односу на границе грађевинске парцеле

Главни објекти се постављају предњом фасадом на грађевинску линију или се граде унутар површине ограничене грађевинским линијама. Грађевинска линија се поклапа са регулационом линијом или се објекат повлачи у дубину парцеле за минимум 3,0 m. Изузетно, удаљеност главних објеката од регулационе линије може бити и већа, уз упозорење инвеститору да залази у зону градње помоћних и економских објеката, који имају првенство градње на суседним и сопственој парцели.

У изграђеним блоковима се удаљеност грађевинске од регулационе линије утврђује на основу позиције већине изграђених објеката (преко 50%). У блоковима где су постојећи улични коридори ужи од минимално дозвољених кроз изградњу нових објеката, односно замене старог објекта новим, грађевинску линију новог објекта обавезно повући у дубину за минимално онолико колико је потребно да се оствари неопходна ширина нове уличне регулације.

Ако се у сутеренској етажи главног објекта планира и гаража, грађевинска линија се повлачи на мин. 5,0 m од регулационе линије. Гаража, као засебан објекат, може се предњом фасадом поставити на регулациону линију, уз услов да кровне равни гараже имају пад у сопствено двориште и да се врата гараже отварају око хоризонталне осовине или у унутрашњост гараже.

³² Када се у процесу производње користе само лака теретна возила

Главни објекти се на парцели граде уз границу парцеле претежно северне (односно западне) оријентације. Помоћни и економски објекти се граде у истој линији као и главни објекти.

Изградња породичних објеката на парцели може се дозволити под следећим условима:

- основни габарит слободностојећег објекта (без испада) може да се дозволи на минимално 1,0 m од границе парцеле претежно северне (односно западне) оријентације, односно, основни габарит са испадима не може прећи границу парцеле;
- основни габарит слободностојећег објекта (без испада) може да се дозволи на минимално 3,0 m од границе парцеле претежно јужне (односно источне) оријентације;
- основни габарит двојног објекта (без испада) може да се дозволи на минимално 4,0 m од бочне границе парцеле;
- основни габарит објекта у прекинутом низу од границе парцеле претежно северне (односно западне) оријентације је 0 m, а од границе парцеле претежно јужне (односно источне) оријентације је 4,0 m (растојање основног габарита без испада).

Изградња вишепородичних објеката на парцели може се дозволити под следећим условима:

- основни габарит слободностојећег вишепородичног стамбеног објекта (без испада) може се дозволити на минимално 1,5 m од границе парцеле претежно северне (односно западне) оријентације, а 3,5 m од границе парцеле претежно јужне (односно источне) оријентације;
- основни габарит вишепородичног стамбеног објекта у прекинутом низу је минимално 4,0 m од бочне границе парцеле.

Изградња пословних/производних објеката на парцели може се дозволити под истим условима као и за породичне стамбене објекте.

Дозвољени индекс заузетости и индекс изграђености грађевинске парцеле

Највећи дозвољени индекс заузетости грађевинске парцеле је:

- на парцелама које су намењене становању 40%;
- на парцелама које су намењене становању са пољопривредом 50%;
- на парцелама које су намењене становању са пословањем 60%;
- на парцелама нестамбене намене (које су намењене искључиво за пољопривреду или пословање или верски објекат) 40%.

Највећи дозвољени индекс изграђености грађевинске парцеле је 1,0.

Дозвољена спратност и висина објеката

Спратност главних објеката (стамбени, пословни и други) је од П до максимално П+1+Пк. Дозвољена је изградња подрумске, односно сутеренске етаже ако не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе. Укупна висина објекта не може прећи 12,0 m.

Други објекти на парцели (економски и помоћни) су спратности П до макс. П+Пк, с тим да се поткровна етажа користи као остава, тј. складишни простор, а максимална укупна висина објекта не може прећи 8,0 m. Дозвољена је изградња подрумске етаже, ако не постоје сметње геотехничке и хидротехничке природе.

Међусобна удаљеност објеката

Удаљеност два породична стамбена објекта, осим објеката у низу, не може бити мања од 4,0 m (основни габарит са испадом). Удаљеност вишепородичног стамбеног објекта од других објеката, осим објеката у низу, не може бити мања од 5,0 m (основни габарит са испадом). Пословни и помоћни објекат (летња кухиња, гаража, остава...), могу да се граде непосредно уз стамбени објекат, тј. на међусобном растојању од 0 m. Такође, пословни, економски и помоћни објекат могу да се граде на међусобном размаку од 0 m, ако су задовољени санитарни, противпожарни и други технички услови, односно међусобни размак не може бити мањи од 4,0 m, ако пословни објекат има отворе са те стране, тј. међусобни размак не може бити мањи од половине висине вишег објекта.

Међусобна растојања економских и помоћних објеката зависе од организације економског дворишта. Удаљеност силоса од других објеката не може бити мања од половине висине силоса. Удаљеност сточне стаје од било ког стамбеног, односно, пословног објекта у окружењу не може бити мања од 15,0 m, односно не може бити мања од 50,0 m у односу на здравствену установу, школу, дечији вртић или други јавни објекат у окружењу. Удаљеност ђубришта и пољског клозета од било ког стамбеног, односно, пословног објекта и бунара у окружењу не може бити мања од 20,0 m, односно 50,0 m у односу на било који јавни објекат.

Ћубриште се гради на минимално 3,0 m од границе суседне парцеле уз услов да се гради ободни зид висине мин. 1,0 m (да не би дошло до разасипања) и да је материјал од којег се гради ђубриште водонепропусан.

Удаљеност економских објеката у којима се складишти запаљиви материјал од других објеката не може бити мања од 6,0 m. Међусобни размак између економских објеката (на истој парцели) може бити 0 m (ако су задовољени услови противпожарне заштите), односно минимално половина вишег објекта. Ако се економски делови суседних парцела непосредно граниче, растојање нових економских објеката од границе парцеле не може бити мање од 1,0 m, а изузетно може бити и мање, односно, објекат се гради на међи само уз сагласност суседа. Економски објекат на парцели где је двојни објекат се гради на 0 m од заједничке границе парцеле. Уколико је растојање економског објекта и стамбеног објекта на суседној парцели мање од прописаног, неопходна је писмена сагласност власника суседног стамбеног објекта.

Услови за изградњу других објеката на истој грађевинској парцели

Услови за изградњу помоћних и економских објеката, углавном, су већ наведени у претходним тачкама (намена, спратност, положај на парцели, међусобна удаљеност).

Бетонске водонепропусне септичке јаме треба лоцирати на парцели, удаљене минимално 3,0 m од свих објеката и границе парцеле.

Парцела се може оградити функционалном и естетском оградом. Улична ограда може да се постави на уличној регулационој линији или на повученој предњој грађевинској линији објекта.

Ограде на регулационој линији, када су грађевински објекти увучени у дубину парцеле, могу бити транспарентне или као комбинација зидане и транспарентне ограде, с тим да укупна висина ограде од коте тротоара не буде већа од 1,4 m. Транспарентна ограда се поставља на подзид висине максимално 0,2 m, а код комбинације зидани део ограде може ићи до висине од 0,9 m.

Ограде на регулационој линији, када се грађевинска линија објеката поклапа са регулационом линијом, могу бити изидане од непровидног материјала (опека, блокови, камен и сл.), максималне висине до 1,8 m или подигнуте на начин као и ограде код објеката који су увучени у дубину парцеле.

Врата и капије на уличној огради не могу се отварати ван регулационе линије. Висина ограде на углу не може бити виша од 0,8 m од коте тротоара због прегледности раскрснице. Ограда, стубови ограде и капије морају бити на грађевинској парцели која се ограђује.

Бочне стране и задња страна грађевинске парцеле може се ограђивати живом зеленом оградом, транспарентном оградом или зиданом оградом до висине максимално 1,4 m.

Дозвољено је преграђивање функционалних целина у оквиру грађевинске парцеле (разграничење стамбеног и економског дела парцела, стамбеног и пословног, односно, производног дела парцеле) уз услов да висина те (унутрашње) ограде не може бити већа од висине спољне ограде.

Обезбеђивање приступа парцели и простора за паркирање возила

За сваку грађевинску парцелу у оквиру ове зоне мора се обезбедити колско-пешачки прилаз ширине мин. 3,0 m и пешачки прилаз мин. ширине 1,0 m. За грађевинску парцелу намењену породичном становању пољопривредног типа колско-пешачки прилаз је мин. ширине 4,0 m.

За грађевинску парцелу на којој се планира изградња пословног/производног објекта мора се обезбедити колско-пешачки прилаз мин. ширине 3,5 m и пешачка стаза мин. ширине 1,5 m.

За паркирање возила за сопствене потребе у оквиру сваке грађевинске парцеле мора се обезбедити паркинг место тј. простор за паркирање возила по правилу: једно паркинг или гаражно место на један стан, односно мин. једно паркинг место на 70 m² пословног/производног простора тј. у складу са важећим прописима који одређену делатност уређују. У оквиру парцеле мора се, такође, обезбедити потребан саобраћајно-манипулативни простор.

Заштита суседних објеката

Испади на објекту не могу прелазити грађевинску линију више од 1,6 m, односно регулациону линију више од 1,2 m и то на делу објекта вишем од 3,0 m. Ако је хоризонтална пројекција испада већа, онда се она поставља у односу на грађевинску, односно регулациону линију.

Грађевински елементи на нивоу приземља могу прећи грађевинску линију (рачунајући од основног габарита објекта до хоризонталне пројекције испада) и то:

- транспарентне браварске конзолне надстрешнице у зони приземне етаже мање од 2,0 m по целој ширини објекта с висином изнад 3,0 m;
- платнене надстрешнице са масивном браварском конструкцијом мање од 1,0 m од спољне ивице тротоара на висину изнад 3,0 m;
- конзолне рекламе мање од 1,2 m на висини изнад 3,0 m.

Грађевински елементи као еркери, дократи, балкони, улазне надстрешнице без стубова, на нивоу првог спрата могу да пређу грађевинску линију (рачунајући од основног габарита објекта до хоризонталне пројекције испада) и то:

- на делу објекта према предњем дворишту мање од 1,2 m, али укупна површина грађевинских елемената не може прећи 50% уличне фасаде изнад приземља;
- на делу објекта према бочном дворишту претежно северне (односно западне) оријентације мање од 0,6 m, али укупна површина грађевинских елемената не може прећи 30% бочне фасаде изнад приземља;
- на делу објекта према бочном дворишту претежно јужне (односно источне) оријентације мање од 0,9 m, али укупна површина грађевинских елемената не може прећи 30% бочне фасаде изнад приземља;
- на делу објекта према задњем дворишту (најмањег растојања од стражње линије суседне грађевинске парцеле од 5,0 m) мање од 1,2 m, али укупна површина грађевинских елемената не може прећи 30% стражње фасаде изнад приземља.

Отворене спољне степенице могу се постављати на предњи део објекта, ако је грађевинска линија увучена у односу на регулациону линију за 3,0 m и ако те степенице савлађују висину до 0,9 m. Степенице које савлађују висини вишу од 0,9 m улазе у основни габарит објекта. Изградњом степеница до висине од 0,9 m не сме се ометати пролаз и друге функције дворишта.

Изградња објеката у прекинутом низу може се дозволити уз услов да се не наруши граница парцеле до које се гради објекат.

Стопе темеља не могу прелазити границу суседне парцеле, осим уз сагласност власника или корисника парцеле, односно уз сагласност органа управе надлежног за послове урбанизма и стамбено-комуналне делатности. Грађевински елементи испод коте тротоара-подрумске етаже, могу прећи грађевинску (односно регулациону линију) рачунајући од основног габарита објекта до хоризонталне пројекције испада и то:

- стопе темеља и подрумски зидови мање од 0,15 m до дубине од 2,6 m испод површине тротоара, а испод те дубине мање од 0,5 m;
- шахови подрумских просторија до нивоа коте тротоара мање од 1,0 m;
- стопе темеља не могу прелазити границу суседне парцеле, осим уз сагласност власника или корисника парцеле.

Ако се постављају на заједничку међу (границу) не може се објектом или делом објекта угрозити ваздушни простор суседа преко међе (решење може бити калкански зид, двоводни или четвороводни кров са атиком и лежећим олуком или једноводни кров са падом у сопствено двориште). Одводња атмосферских падавина са кровних површина мора се решити у оквиру грађевинске парцеле на којој се гради објекат.

На зиду који је лоциран на заједничкој међи не могу се постављати отвори према суседној парцели, изузев отвора који су искључиво у функцији вентилационог отвора или осветљења, минималне висине парапета 1,8 m, површине до 0,8 m².

Формирање отвора на бочним фасадама на стамбеним, пословним и др. просторијама за дужи боравак људи може се дозволити ако је међусобни размак између објеката (укупно са испадима) минимално 4,0 m. Ако је међусобни размак између објеката мањи од 4,0 m дозвољено је формирање отвора на просторијама нестамбене намене, уз услов да доња кота таквог отвора буде мин. 1,8 m изнад коте пода просторије.

Површинске воде са једне грађевинске парцеле не могу се усмеравати према другој парцели.

Површинске воде са парцеле одводити слободним падом, према риголама, односно према улици, са најмањим падом од 1, 5%. Површинске и друге отпадне воде из економског дворишта одводе се регулисано до ђубришне јаме.

Архитектонско, односно естетско обликовање појединих елемената објеката

Фасаде објеката могу бити од фасадне опеке или малтерисане, у боји по избору. Обавезна је израда косог крова, са нагибом кровне конструкције у зависности од кровног покривача, а као кровни покривач се препоручује цреп. Максимални нагиб кровних равни је 20-35°, уколико је предвиђен, односно постоји назидак у поткровној етажи, док је без назитка максимални нагиб кровних равни 45°, уз услов да када се ради о таванским просторијама није дозвољено „маскирање“ поткровне етаже. Висина назитка стамбене поткровне етаже износи највише 1,6 m, рачунајући од коте пода поткровне етаже до тачке прелома кровне косине. Архитектонским облицима, употребљеним материјалима и бојама мора се тежити ка успостављању јединствене естетске визуелне целине у оквиру сваке грађевинске парцеле, па и шире.

Услови за обнову и реконструкцију објеката

Обнова и реконструкција постојећих објеката може се дозволити под следећим условима:

- замена постојећег објекта новим објектом (истих хоризонталних и вертикалних габарита и исте намене) може се дозволити ако се новим објектом неће угрозити објекти на суседној парцели;
- реконструкција постојећих објеката може се дозволити ако се извођењем радова на објекту неће нарушити услови дати овим Планом;
- ако грађевинска парцела својом изграђеношћу не задовољава услове из овог Плана, реконструкцијом се не може дозволити доградња постојећег објекта;
- адаптација постојећих објеката се може дозволити у оквиру намена датих овим Планом.

Услови заштите животне средине, техничке, хигијенске, заштите од пожара, безбедносни и други услови

Сви објекти морају бити изграђени (реконструисани) у складу са важећим законима и правилницима који регулишу конкретну област.

При пројектовању и извођењу радова на објектима, као и при употреби одређених материјала, имати у виду специфичност намене објекта (простора) са становишта коришћења, одржавања, односно обезбеђивања санитарно-хигијенских услова. Избором материјала водити рачуна о њиховој отпорности са аспекта техничке и противпожарне заштите.

Конструкцију објеката прилагодити осцилацијама изазваним земљотресом јачине 7° MCS скале. При пројектовању и грађењу обавезно се придржавати одредби Закона о заштити од пожара, као и противпожарних услова прибављених од надлежне службе МУП-а.

Пословни и други објекти намењени јавном коришћењу као и прилази до истих морају бити урађени у складу са Правилником о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама.

Изградња објеката, односно извођење радова може се вршити под условом да се не изазову оштећења других објеката, загађење земљишта, воде, ваздуха, наруши природна равнотежа биљног и животињског света или на други начин деградира животна средина.

Заштита животне средине обухвата мере којима ће се заштитити вода, ваздух и земљиште од деградације. На свакој грађевинској парцели мора се, на погодном месту, обезбедити бетонирани простор за постављање контејнера (или канти) за комунални отпад, који ће бити одвожен од стране надлежне комуналне службе.

Одвођење фекалних вода решити затвореним канализационим системом, који ће се прикључити на насељску канализациону мрежу. Као прелазно решење, до изградње насељске канализационе мреже дозвољена је изградња бетонских водонепропусних септичких јама, које на парцели треба лоцирати на мин. 3,0 m од било ког објекта и границе парцеле. Стајњак настао чишћењем стаја односити на ђубриште са водонепропусном подлогом, а одатле на пољопривредне површине.

На свакој грађевинској парцели мора се обезбедити минимално 30% озелењених површина (врт). У врту могу да постоје следеће функционалне целине: предврт, простор намењен мирном одмору или игри деце, повртњак, воћњак, башта и сл.

Композицију врта треба да чине различите категорије биљних врста, грађевински и вртно - архитектонски елементи и мобилијар. Избор биљних врста и начин њиховог комбиновања треба да су у складу са околним пејсажом и општим условима средине. Основу сваког врта треба да чини добро уређен и негован травњак.

2.4.3. Правила грађења у зони радних садржаја

Врста и намена објеката

У зони радних садржаја као главни објекти дозвољени су: пословни, производни, складишни објекти и у комбинацијама. У оквиру грађевинске парцеле у радној зони дозвољена је изградња и једне стамбене јединице у функцији пословања (стан за чувара или власника), у виду породичног стамбеног објекта, односно, у склопу пословно-стамбеног објекта, а као други објекти на парцели дозвољени су: гараже, оставе, силоси, сточне стаје, надстрешнице за машине и возила, санитарни пропусници, трафостанице, радио-базне станице, водонепропусне бетонске септичке јама (као прелазно решење), бунари, ограде и сл.

Пословне делатности које се могу дозволити у овој зони су све производне, пословне и радне активности мањег или већег обима, односно капацитета, уз обезбеђење услова заштите животне средине, као што су: млинови, погони за производњу хране - прераду млека, јаја и меса, прераду и конзервирање воћа и поврћа, производњу сточне хране и сличног, као и подизање газдинства и фарми, затим делатности везане за производњу грађевинског материјала, прераду и обраду метала и дрвета, за електронску, текстилну или неку сличну производњу, односно делатности из области трговине на велико, складишта, стоваришта, логистички центри и саобраћајни терминали на улазно-излазним правцима и слично.

Објекти се могу градити као слободностојећи, двојни или као објекти у (прекинутом или непрекинутом) низу, а све у зависности од техничко-технолошког процеса производње и прописаних услова заштите.

Услови за формирање грађевинске парцеле

Величина парцеле у зони радних садржаја, која је превасходно намењена изградњи привредних капацитета, мора бити довољна да прими све садржаје који су условљени конкретним технолошким процесом, као и пратеће садржаје, уз обезбеђење дозвољеног индекса заузетости и индекса изграђености парцеле. Површина грађевинске парцеле износи минимално 600 m², са ширином уличног фронта од минимално 20,0 m.

Ако је постојећа парцела мања од минимално дозвољене, може се задржати постојећа парцелација, уз услов да су задовољени остали услови за изградњу дати овим Планом. Максимална величина парцеле у зони радних садржаја није лимитирана.

Положај објеката у односу на регулацију и у односу на границе грађевинске парцеле

У зависности од одређеног технолошког процеса производње у оквиру радног комплекса грађевинска линија може да се поклапа са регулационом линијом, односно, може у односу на њу да буде увучена за минимално 5,0 m. Објекти који се налазе на улазу у радни комплекс предњом фасадом морају бити грађени на грађевинској линији.

Организацију дворишта радног комплекса треба усмерити ка северној, односно западној страни. Са тим у вези, грађевинска линија од границе суседне парцеле са источне (односно јужне) стране је на минимално 1,0 m, под условом да су задовољени услови противпожарне заштите, тј. да међусобни размак између објеката на две суседне парцеле буде већи од половине висине вишег објекта. Грађевинска линија од границе парцеле са западне (односно северне) стране је на минимално 5,0 m, ако је на грађевинској парцели омогућен кружни ток саобраћаја.

Дозвољени индекс заузетости и индекс изграђености грађевинске парцеле

Највећи дозвољени индекс заузетости грађевинске парцеле у радној зони је 70%, укључујући манипулативне платое и унутрашње саобраћајнице.

Највећи дозвољени индекс изграђености грађевинске парцеле је 1,5.

Највећа дозвољена спратност и висина објеката

Највећа дозвољена спратност објеката зависи од њихове намене:

- пословни, пословно-стамбени и стамбени: макс. П+1+Пк;
- производни и складишни: макс. П+1, евентуално, и више ако то захтева технолошки процес производње;
- помоћни и инфраструктурни: П.

Најмања дозвољена међусобна удаљеност објеката

Објекти могу да се граде као слободностојећи и у прекинутом низу. Међусобна удаљеност два објекта је минимално половина висине вишег објекта, с тим да међусобни размак не може бити мањи од 4,0 m. Изградња објеката у прекинутом низу, када је међусобна удаљеност два објекта 0 m, тј. само за ширину дилатације, може се дозволити ако то технолошки процес производње захтева и ако су задовољени услови противпожарне заштите.

Услови за изградњу других објеката на истој грађевинској парцели

На грађевинској парцели радног комплекса поред примарних (пословних, производних и складишних) објеката дозвољена је изградња породичног стамбеног објекта са једном стамбеном јединицом, односно, дозвољена је изградња пословно-стамбеног објекта са једном стамбеном јединицом.

При одређивању локације стамбеног објекта на парцели водити рачуна да објекат буде у мирнијем делу парцеле са обезбеђењем одвојеног прилаза објекту, без укрштања са прилазом радном делу. У оквиру овог објекта дозвољена је изградња простора - гараже за гаражирање возила корисника стамбеног простора.

Бетонске водонепропусне септичке јаме (као прелазно решење до изградње насељске канализационе мреже, односно прикључења на исту), треба лоцирати на парцели, удаљене минимално 3,0 m од свих објеката и границе парцеле.

Радни комплекси могу се ограђивати пуном (зиданом), транспарентом оградом или комбиновано, максималне висине до 2,2 m. Ограда на углу мора бити транспарентна односно комбинација зидане и транспарентне ограде, ради прегледности саобраћаја. Транспарентна ограда се поставља на подзид висине максимално 0,2 m, а код комбинације, зидани део ограде не може бити виши од 0,9 m. Ограда, стубови ограде и капије морају бити на грађевинској парцели која се ограђује или на граници парцеле у договору са суседима. Капије и врата на уличној оградни не могу се отворати ван регулационе линије.

Дозвољено је међусобно преграђивање појединих функционалних целина у оквиру грађевинске парцеле, уз услов да висина те ограде не може бити већа од висине спољне ограде и да су обезбеђени проточност саобраћаја и услови противпожарне заштите.

Обезбеђивање приступа парцели и простора за паркирање возила

За сваку грађевинску парцелу у оквиру ове зоне мора се обезбедити колски и пешачки прилаз. Колски прилаз парцели је минималне ширине 3,5 m, са минималним унутрашњим радијусом кривине од 7,0 m. Пешачки прилаз парцели је минималне ширине 1,5 m.

У оквиру грађевинске парцеле минимална ширина пешачке стазе је 1,0 m, а минимална ширина колске саобраћајнице је 3, 5 m, са унутрашњим радијусом кривине мин. 5,0 m, односно мин. 7,0 m, тамо где се обезбеђује проточност саобраћаја ради противпожарне заштите. Манипулативне платое пројектовати са једностраним нагибом и носивошћу за средње тешки саобраћај.

За паркирање возила за сопствене потребе у оквиру сваке грађевинске парцеле мора се обезбедити одговарајући паркинг простор за путничка и теретна возила.

Величина једног паркинг места за путничко возило је мин. 2,5 m x 5,0 m, док је за теретно возило мин. 3,0m x 6,0 m. Паркинзи се обликују и димензионишу у зависности од величине возила и претпостављеног броја корисника. Паркинге за бицикле изводити по потреби, са обезбеђивањем засебне површине мин. 0,6-0,7 m² по бициклу.

Заштита суседних објеката

Услови су исти као у оквиру зоне становања.

Архитектонско, односно естетско обликовање појединих елемената објеката

Објекти могу бити грађени од сваког чврстог материјала, који је у употреби, на традиционалан (зидани објекти) или савременији начин (од префабрикованих елемената, укључујући и готове монтажне хале).

Обавезна је израда косог крова, а кровови могу бити једноводни, двоводни и кровови са више кровних равни. Кровна конструкција може бити од дрвета, челика или армираног бетона, а нагиб крова у складу са врстом кровног покривача.

Фасаде објеката могу бити малтерисане, од фасадне опеке или других савремених материјала, а архитектонским облицима, употребљеним материјалима и бојама мора се тежити ка успостављању јединствене естетски визуелне целине у оквиру радног комплекса.

Услови за обнову и реконструкцију објеката

Замена постојећег објекта новим објектом (истих хоризонталних и вертикалних габарита и исте намене) може се дозволити ако се новим објектом неће угрожити услови живота и рада на суседним парцелама. Реконструкција постојећих објеката може се дозволити ако се извођењем радова на објекту неће нарушити услови дати овим Планом. Ако грађевинска парцела својом изграђеношћу не задовољава услове из овог Плана реконструкцијом се не може дозволити доградња постојећег објекта.

Услови заштите животне средине, техничке, хигијенске, заштите од пожара, безбедносни и други услови

Сви објекти морају бити изграђени и реконструисани у складу са важећим законима и правилницима који регулишу конкретну област. При пројектовању и извођењу радова на објектима, као и при употреби одређених материјала, имати у виду специфичност намене објекта (простора) са становишта коришћења, одржавања, односно обезбеђивања санитарно-хигијенских услова.

Конструкцију објеката прилагодити осцилацијама изазваним земљотресом јачине 7° MCS скале. Избором материјала водити рачуна о њиховој отпорности са аспекта техничке и противпожарне заштите. Уз објекте повећаног ризика од пожара морају се испројектовати и извести приступни пут, окретница и плато за кретање ватрогасног возила и извођење интервенција, у складу са одредбама Закона о заштити од пожара, као и противпожарним условима надлежне службе МУП-а.

При пројектовању и изградњи радних комплекса узети у обзир важеће прописе за громобран, електричну мрежу, огњишта, димњаке, танкове и погоне са лако запаљивим материјалима. Запаљиви материјал не може се сместити на простору који није удаљен најмање 6 m од било ког објекта или дела објекта, уколико то техничким прописима није другачије одређено. У објектима и просторијама у којима се ускладиштава и држи запаљиви и други материјал (сировине, готови производи, амбалажа и др.) морају се обезбедити слободни пролази и прилази справама и уређајима за гашење.

Код објеката и просторија угрожених експлозивом предвидети довољно прозорских површина, уз то лаке преградне зидове и лак кровни покривач.

Пословни и други објекти намењени јавном коришћењу као и прилази до истих морају бити урађени у складу са Правилником о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама.

Изградња објеката, односно извођење радова и бављење делатношћу може се вршити под условом да се не изазову оштећења других објеката, загађење земљишта, воде, ваздуха, наруши природна равнотежа биљног и животињског света или на други начин деградира животна средина. Заштита животне средине обухвата мере којима ће се заштитити вода, ваздух и земљиште од деградације.

На свакој грађевинској парцели мора се, на погодном месту, обезбедити бетонирани простор за постављање контејнера (или канти) за комунални отпад, који ће бити одвожен од стране надлежне комуналне службе, као и простор за отпад настао у току технолошког процеса, који ће се одлагати у складу са важећим прописима за прикупљање истог.

Одвођење фекалних вода решити затвореним канализационим системом, који ће се прикључити на насељску канализациону мрежу. Отпадне воде настале у технолошком процесу производње пре упуштања у насељску канализацију пречистити на сепаратору уља и масти.

Као прелазно решење, до изградње насељске канализационе мреже дозвољена је изградња бетонских водонепропусних септичких јама, које на парцели треба лоцирати на мин. 3,0 m од било ког објекта и границе парцеле, као и мин. 10,0 m од бунара. Условно чисте атмосферске воде са кровова објеката и манипулативних површина могу се упустити у отворену каналску мрежу положену уз уличне саобраћајнице.

На свакој грађевинској парцели мора се обезбедити минимално 30% зелених површина, које треба одговарајуће хортикултурно уредити. Избор биљних врста одређује се према карактеристикама производње, карактеру и концентрацији штетних материја, а такође њиховим еколошким, функционалним и декоративним својствима. Засади треба да се карактеришу високом отпорношћу на гасове, дим и прашину.

2.4.4. Правила грађења у зони спорта и рекреације

Уређење и реконструкцију постојећих, као и изградњу нових спортско-рекреативних садржаја треба вршити уз поштовање следећих услова:

- грађевински објекти могу бити спратности до П+1+Пк;
- осим објеката и терена намењених спорту и рекреацији у склопу ове зоне дозвољена је изградња компатибилних угоститељско-туристичких и пословних објеката, као и пратећих помоћних и инфраструктурних објеката;

- индекс заузетости парцеле је максимално 40% (не рачунајући отворене травнате спортске терене и игралишта), а индекс изграђености парцеле је максимално 0,8;
- сви комплекси намењени спорту и рекреацији морају бити одговарајуће комунално опремљени и изведени у складу са важећим законским прописима који конкретну област регулишу;
- спортско - рекреативне површине треба да буду заштићене од ветра и добро повезане са осталим деловима насеља;
- у оквиру спортско-рекреативног комплекса треба обезбедити довољан број паркинг места за очекиван број посетилаца и запослено особље, затим потребне сервисне саобраћајнице, као и прилазе возилима специјалне намене;
- целокупну електроенергетску мрежу и трафостанице у склопу комплекса градити у складу са важећим законским прописима и техничким условима;
- трафостанице градити као зидане или монтажне бетонске или у склопу објеката; Мин. површина за изградњу трафостанице треба да буде 5,0 m X 6,0 m, а минимална удаљеност од других објеката треба да буде 3,0 m;
- средњенапонску мрежу 20 kV и нисконапонску мрежу у склопу комплекса каблirati по условима грађења за подземну мрежу;
- све слободне површине у склопу комплекса треба да буду парковски озелењене и уређене, у складу са просторним могућностима, а зелене површине уз отворене спортске терене треба да буду формиране тако да створе сенку на јужним експозицијама;
- учешће зелених површина треба да буде минимално 40%;
- комплекс треба да буде ограђен транспарентном оградом, висине макс. 2,0 m;
- осим правила датих у овој тачки и норматива и услова датих за изградњу јавних објеката, у свему осталом важе правила грађења као у зони централних садржаја.

2.4.5. Правила грађења у зони комуналних садржаја

Важе иста правила која су дата у поглављу 1.6. **Урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене и мреже саобраћајне и друге инфраструктуре.**

2.4.6. Правила грађења у зони заштитног и јавног зеленила

Важе иста правила која су дата у поглављу 1.6. **Урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене и мреже саобраћајне и друге инфраструктуре.**

2.5. ПРАВИЛА ГРАЂЕЊА НА ГРАЂЕВИНСКОМ ЗЕМЉИШТУ ВАН ГРАЂЕВИНСКОГ ПОДРУЧЈА НАСЕЉА

За сва постројења и активности која могу имати негативне утицаје на здравље људи, животну средину или материјална добра, као и постројења у којима се обављају активности у којима је присутна или може бити присутна опасна материја у једнаким или већим количинама од прописаних (севесо постројења), чија тачна локација (изван грађевинског подручја насеља) ће се накнадно утврдити, обавезна је израда Плана детаљне регулације.

2.5.1. Правила грађења за зону становања ван грађевинског подручја насеља

Становање ван грађевинског подручја насеља је заступљено на девет локација (на рефералној карти бр. 1 означене су бројевима од 2-10). За становање које је дефинисано као грађевинско земљиште ван грађевинског подручја насеља, правила грађења дата су овим Планом.

Парцеле у оквиру ове зоне морају имати излаз на јавни пут и бити снабдевене неопходном инфраструктуром: електрична енергија, санитарна вода, унутрашња канализациона мрежа, телефон. Задржава се постојећа парцелација, а у случају препарцелације, односно формирања нових парцела, минимална ширина фронта парцеле је 12,0 m, минимална површина парцеле је 400 m², а максимална 3000 m².

На парцелама у оквиру ове зоне могу се градити породични стамбени објекти, пословни објекти и стамбено-пословни објекти, затим помоћни објекти (гараже, оставе, летње кухиње, надстрешнице) и економски објекти (сточне стаје, испусти за стоку, пушнице, сушнице, кош, амбар, надстрешнице за машине и возила, магацини хране и објекти намењени исхрани стоке и сл).

Удаљеност стамбеног објекта од било ког другог објекта је мин. 4,0 m, а удаљеност сточне стаје од стамбеног, односно, пословног објекта не може бити мања од 15,0 m, односно не може бити мања од 50,0 m

у односу на било који јавни објекат у окружењу. Удаљеност економских објеката у којима се складишти запаљиви материјал од других објеката не може бити мања од 6,0 m.

Удаљеност ђубришта и пољског WC-а од стамбеног, односно, пословног објекта и бунара не може бити мања од 20,0 m, односно 50,0 m у односу на било који јавни објекат. Вубриште се гради на минимално 3,0 m од границе суседне парцеле уз услов да се гради ободни зид висине мин. 1,0 m (да не би дошло до разасипања) и да је материјал од којег се гради ђубриште водонепропусан.

Индекс заузетости парцеле је макс. 40%, а индекс изграђености парцеле је макс. 1,0. Дозвољена спратност објеката је П+1+Пк за стамбене и пословне објекте, а П за помоћне и економске објекте, а евентуално и већа, у зависности од технологије складиштења (кошеви за кукуруз, силоси и сл.).

Бетонске водонепропусне септичке јаме треба лоцирати на парцели, удаљене минимално 3,0 m од свих објеката и границе парцеле.

Ограде могу бити транспарентне или као комбинација зидане и транспарентне ограде, с тим да укупна висина ограде не буде већа од 1,8 m.

У зони становања ван грађевинског подручја насеља (на рефералној карти бр. 1 означена бројем 5) која је у заштитним зонама станишта, испоштовати мере заштите које су дате у поглављу **1.8.3. Услови и мере заштите природних добара.**

2.5.2. Правила грађења за радне зоне ван грађевинског подручја

Радне зоне ван грађевинског подручја насеља се налазе на 15 локација (на рефералној карти бр. 1 означене су бројевима од 11-25). То су постојеће радне површине (економије, фарме и сл. садржаји, који су углавном ван функције или су већ пренамењени), а реализација ће се вршити на основу овог Плана. Уколико се врши нова изградња или мења делатност, обавезна је израда урбанистичког пројекта, ради детаљније урбанистичко-архитектонске разраде, провере инфраструктурне опремљености и других услова.

У склопу предвиђених локација за радне зоне је могућа реализација најразличитијих садржаја везаних за обраду и прераду пољопривредних производа и производњу и пласман хране, као што су: откупне станице, млинови и силоси, погони за производњу хране - прераду житарица и индустријског биља, млека, јаја и меса (уљаре, млекарне, кланице и сл.), прераду и конзервирање воћа, поврћа и грожђа (хладњаче, сушаре, пецаре, вински подруми и сл.), производњу сточне хране, затим производњу предмета од текстила, пластичних маса и другог материјала, односно пратеће делатности из области трговине на велико, складишта, стоваришта, логистички центри и слично.

Реализација нових радних комплекса везаних за експлоатацију минералних сировина (глине, шљунка, песка, термалних вода, нафте и гаса) ће се вршити на основу урбанистичког плана или урбанистичког пројекта, а могући су најразличитији садржаји везани за обраду и прераду минералних сировина, као и производњу базирану на минералним сировинама, као што су делатности везане за производњу грађевинског и др. материјала (циглане, кречане и сл.), прераду нафте и др. сировина, односно пратеће делатности из области трговине на велико, складишта, стоваришта и друго.

Сваки радни комплекс, мора имати довољно простора за потребе одвијања производног процеса, одговарајућу инфраструктурну опремљеност и мора задовољити услове заштите животне средине. Код постојећих радних комплекса, ако задовољавају услове за уређење и изградњу из овог Плана, дозвољава се постојећа парцелација, а у случају изградње нових радних садржаја, односно формирања нових грађевинских парцела, ширина фронта парцеле је мин. 20,0 m, површина парцеле је мин. 600,0 m², а максимална величина парцеле није лимитирана.

У оквиру радне зоне могу се градити: пословни објекти, производни, складишни, економски, услужни, помоћни, објекти снабдевања и објекти инфраструктуре (енергетски производни, трафостанице 20/0, 4kV, антенски стубови и сл.). Објекти се могу градити као слободностојећи или у (прекинутом или непрекинутом) низу.

Индекс заузетости парцеле је макс. 70%, а индекс изграђености макс. 1,0. Дозвољена спратност објеката је: за пословне макс. П+1+Пк, за производне и складишне макс. П+1, а изузетно и више, у зависности од технолошког процеса, за економске, помоћне и инфраструктурне макс. П. Парцеле се могу оградити транспарентном или комбинованом оградом висине максимално 2,2 m.

Радни комплекси морају имати: приступни пут са тврдом подлогом мин. ширине 5,0 m до мреже јавних путева; морају бити снабдевени инфраструктуром и инсталацијама неопходним за производни процес;

загађене отпадне воде морају се претходно пречистити пре испуштања у природне реципијенте; неоргански отпад мора се одвозити на одговарајуће депоније, а органски на даљу прераду.

За јужни део радне зоне која је на рефералној карти бр. 1 означена бројем 15 (таложник за отпадне воде фабрике шећера), а који се налази у склопу *станишта* заштићених и строго заштићених врста од националног значаја (ознака СЕН07), морају се прибавити посебни услови заштите природе **ПРИЛИКОМ: ИЗГРАДЊЕ И РЕКОНСТРУКЦИЈЕ ОБЈЕКТА И ИНФРАСТРУКТУРЕ, УРЕЂЕЊА ВОДА, ОДРЖАВАЊА КАНАЛСКЕ МРЕЖЕ И ОСТАЛИХ МЕЛИОРАЦИОНИХ РАДОВА, КОПАЊА ЈАМА, БУШЕЊА НОВОГ ИЛИ ОБНАВЉАЊЕ ЗАПУШТЕНИХ БУНАРА, КАО И ЗА ПОДИЗАЊЕ ПРИВРЕМЕНИХ ОБЈЕКТА (НАДСТРЕШНИЦЕ И СЛ.)**.

У радним зонама које су у заштитним зонама станишта, испоштовати мере заштите које су дате у поглављу **1.8.3. Услови и мере заштите природних добара.**

Такође, у деловима радне зоне (део локалитета „Куделара“ и део таложног поља фабрике шећера (на рефералној карти бр. 1 ови локалитети су означени бројевима 15 и 16), који се налазе у *заштитној зони еколошког коридора Тисе*, морају се испоштовати посебне мере заштите за заштитну зону еколошког коридора.

2.5.3. Правила грађења за зону кућа за одмор ван насеља

Зона кућа за одмор је на рефералној карти бр. 1 означена бројем 26. Ова зона је углавном формирана и изграђена, а власници многих објеката овде проводе чак већи део године, тако да се пре може говорити о секундарном становању него класичној викенд зони.

Осим стамбених објеката, односно кућа за одмор (викендица), на парцелама у оквиру ове зоне могу се градити пратећи помоћни и мањи економски објекти. У овој зони могућа је изградња и спортско-рекреативних, туристичко-угоститељских и примерених пословних садржаја, који не нарушавају услове заштите животне средине (трговине, услужни занати и сл.) уз поштовање правила грађења прописаних за ову зону.

Код нове парцелације/препарцелације, минимална површина парцеле је 500 m², а ужа страна парцеле је минимум 12,0 m. Код наслеђеног стања може се задржати постојећа парцела, тј. задржава се постојећа површина и ширина парцеле, уз поштовање осталих урбанистичких услова прописаних за ову зону.

Парцела мора имати приступ са јавне површине/пута. У овој зони може се установити право службености пролаза до постојећих парцела, које немају приступ на јавну површину/пут, уколико другим законским актима то није забрањено, и то тако да минимална ширина пролаза износи 2,5 m. Забрањено је формирање нових парцела које немају приступ на јавну површину/пут.

Удаљеност грађевинске линије од регулационе линије износи минимум 5,0 m. Уколико је улица (путно земљиште) ужа од 8,0 m објекат треба да је увучен минимално 8,0 m од осе пута.

Минимална удаљеност грађевинске линије од границе суседне парцеле је 1,0 m, у ком случају се могу постављати отвори на мин. висини од 1, 8 m од коте пода просторије, а у случају када је бочно растојање објеката од суседних парцела мин. 4,0 m, на тој страни објекта се могу отварати прозори.

Максимални индекс заузетости парцеле је 30%, а индекс изграђености макс. 0, 5. Дозвољава се изградња лођа, термова и пергола, испред или у склопу објеката, према осунчаним просторима, истакнутим природним садржајима и видиковцима. Те површине, уколико нису застакљене, не улазе у габарит објекта.

Макс. спратност објеката је П+Пк за главне, а П (приземље) за помоћне и економске објекте. Могућа је изградња подрума или сутерена, ако дозвољавају хидролошки услови.

Отворени базени могу да се граде на минимално 3,0 m од граница парцеле, односно мин. 5,0 m од свих објеката у окружењу. Вртни базени површине до 12 m² и дубине до 1,0 m се не рачунају у индекс заузетости и индекс изграђености парцеле.

За евентуалну изградњу вештачких језера и рибањака за пецање, односно рекреативни риболов, је претходно потребно прибавити водне услове од надлежног органа задуженог за послове водопривреде. Рибањак/језеро се гради на мин. 5,0 m од граница парцеле, односно мин. 10,0 m од свих објеката у окружењу. На парцели је потребно обезбедити мин. 30% зелених површина.

Објекте градити од природних материјала (опека и опекарски производи, дрво, камен и др.), са косим кровним равнима. Кров треба да буде једноставан (најповољније је двоводни), односно да се у потпуности уклапа у постојећи амбијент. Нагиб кровних равни треба да је 30-35°.

Архитектонска обрада објеката мора се прилагодити непосредном амбијенту и околном пејзажу. Делови зграда, њен структурални склоп од утицаја на обликовање и визуелни изглед (прозори, стрехе, димњачке капе, тремови са гредним системом и јастуцима) уз велику примену дрвета, морају бити у духу војвођанске куће и архитектонског наслеђа овог подручја.

Објекат мора да буде опремљен неопходном инфраструктуром (струја, вода, решено питање одвођења отпадних вода). На парцели мора бити обезбеђено место за паркирање возила за сопствене потребе, а најмање 50% површине парцеле мора бити под уређеним/обрађеним зеленим површинама. Парцеле се могу ограђивати транспарентном или комбинованом оградом висине макс. 1, 8 m.

С обзирим да се део зоне кућа за одмор налази у II, односно, III зони санитарне заштите оближњег изворишта „Север“, било каква нова изградња, уређење и коришћење овог земљишта вршиће се у складу са Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања и Елаборатом о зонама санитарне заштите изворишта водовода „Север“ и „Југ“ у Сенти.

У делу зоне кућа за одмор, који се налази **у заштитној зони еколошког коридора Тисе**, морају се испоштовати посебне мере заштите за заштитну зону еколошког коридора (погледати поглавље **1.8.3. Услови и мере заштите природних добара**).

2.5.4. Правила грађења за зону туристичко-рекреативних садржаја ван насеља

Ова намена, за сада, обухвата два локалитета у КО Сента. То су локалитети „Краљица воћа“ (регистрован као сеоско туристичко домаћинство) и Ловачки дом - (на рефералној карти бр. 1. су обележени бројевима 27, 28 и 29), а реализација ће се вршити на основу услова из овог Плана, док је за евентуалне нове локалитете потребна израда урбанистичког пројекта.

У склопу ове зоне поред постојећих (и будућих) угоститељско-смештајних објеката типа: хотели, мотели, ловачки домови, ресторани, апартманска насеља, бунгалови, кампови и слично, могу се градити и разноврсни пратећи објекти и терени у функцији спорта, рекреације, забаве и туризма, као што су: велнес центри, језера за купање и спортски риболов, излетишта, стрелишта, јахалишта, голф терени, балон хале и сале за мале спортове, летење позорнице, амфитеатри и друго.

Индекс заузетости парцеле је макс. 40%, а индекс изграђености макс. 1,0. Дозвољена спратност објеката је макс. П+1+Пк за главне, а П за помоћне објекте.

Парцеле се могу ограђивати транспарентном или комбинованом оградом висине макс. 1,8 m. Све слободне површине у склопу комплекса треба да буду парковски озелењене и хортикултурно уређене, а учешће зелених површина треба да буде мин. 30%.

Отворени базени могу да се граде на минимално 5,0 m од граница парцеле и ако су површине до 12 m² се не рачунају у индекс заузетости и индекс изграђености парцеле. Такође, отворени спортски терени и игралишта се не рачунају у индекс заузетости.

За изградњу вештачких језера за купање и рибњака за спортски риболов, је претходно потребно прибавити водне услове од надлежног органа задуженог за послове водопривреде. Језеро мора бити удаљено мин. 10,0 m од граница парцеле, односно мин. 15,0 m од свих објеката у окружењу.

Туристичко-рекреативни комплекси морају бити опремљени неопходном саобраћајном, водном, енергетском и комуникационом инфраструктуром и санитарно-техничким уређајима, а архитектонска обрада ових објеката може се третирати слободно, са циљем да се уклопе у околни амбијент. Објекте градити од природних материјала, са косим кровним равнима, макс. нагиба 35°.

Режими коришћења простора морају да буду такви да осигурају земљиште од појаве ерозивних и др. негативних процеса и поремећаја животне средине. На водним и шумским теренима постојећа вегетација се не сме угрозити, због функције коју обавља, а било какви радови на њима су условљени прибављањем сагласности надлежних установа и предузећа.

Све површине намењене јавном коришћењу морају бити изграђене у складу са Правилником о техничким стандардима планирања, пројектовања и изградње објеката, којима се осигурава несметано кретање и приступ особама са инвалидитетом, деци и старим особама.

За локалитет „краљица воћа“ (на рефералној карти бр. 1 означен је бројем 27 и 28), који се налази **у склопу станишта** заштићених и строго заштићених врста од националног значаја (ознака сен086), морају се

прибавити посебни услови заштите природе **ПРИЛИКОМ: ИЗГРАДЊЕ И РЕКОНСТРУКЦИЈЕ ОБЈЕКТА И ИНФРАСТРУКТУРЕ, ПЛАНИРАЊА РЕКРЕАТИВНИХ АКТИВНОСТИ, БУШЕЊА НОВОГ ИЛИ ОБНАВЉАЊА ЗАПУШТЕНИХ БУНАРА, КАО И ЗА ПОДИЗАЊЕ ПРИВРЕМЕНИХ ОБЈЕКТА (НАДСТРЕШНИЦЕ И СЛ.).**

У зони туристичко-рекреативних садржаја (ловачки дом, на рефералној карти бр. 1. обележен бројем 29), која је у заштитним зонама станишта, испоштовати мере заштите које су дате у поглављу **1.8.3. Услови и мере заштите природних добара.**

2.5.5. Правила грађења за комуналне и инфраструктурне садржаје ван насеља

Трансфер станица

У складу са технолошким захтевима, комплекс трансфер станице (на рефералној карти бр. 1. означен бројем 30) има приступну зону, плато претоварне станице и плато сабирне станице.

Приступна зона поседује портирницу и колску вагу, а претоварна станица претоварну платформу, хидрауличну пресу и успини кош, као и роло контејнере са системом за аутоматско померање. На платоу сабирне станице организовани су платои за разне врсте отпада (зелени, грађевински, кућни кабасти, гуме), плато са надстрешницом за секундарне сировине, хала за пријем, балирање и складиштење секундарних сировина, контејнер за кућни опасан отпад, сепаратор уља и масти и сепаратор масти.

У оквиру комплекса, осим поменутих садржаја, се могу градити и други објекти у функцији основне намене, до дозвољеног индекса заузетости макс. 70% или индекса изграђености макс. 1,0³³. Планирани објекти су макс. спратности П+Пк, евентуално и више, ако то захтева технолошки процес. Такође, диспозиција хале, осталих објеката и платоа је условљена технолошким процесом, односно технолошким токовима. Објекти се могу градити као слободностојећи или објекти у низу, на традиционалан или савременији начин (објекти контејнерског типа, полу-монтажне и монтажне хале). При избору материјала водити рачуна о њиховој отпорности са аспекта санитарно-техничке и противпожарне заштите.

Комплекс је одговарајуће инфраструктурно опремљен, поседује стубну трафо станицу и паркинге за камионе и аутомобиле. Такође, комплекс трансфер станице треба да буде ограђен, до висине од 2,0 m. По ободу локације, унутар оградe, треба формирати заштитни појас зеленила. Заштитно зеленило формирати од лишћарских врста претежно аутохтоног порекла. У склопу комплекса обезбедити мин. 30% зелених површина.

Линијски инфраструктурни објекти

Правила грађења за линијску инфраструктуру и инфраструктурне објекте који нису означени за урбанистичку разраду су дата за директну примену из Плана кроз издавање локацијских услова и грађевинске дозволе, на основу урбанистичких и других услова за уређење и изградњу, поглавље: III Пропозиције просторног развоја јединице локалне самоуправе/ 1. Правила уређења/ 1.6. Урбанистички и други услови за уређење и изградњу површина и објеката јавне намене и мреже објеката јавне намене и мреже саобраћајне и друге инфраструктуре, а приказана је на Рефералној карти број 4. Карта спровођења.

2.6. КРИТЕРИЈУМИ КОЈИМА СЕ УТВРЂУЈЕ ЗАБРАНА ГРАЂЕЊА НА ОДРЕЂЕНОМ ПРОСТОРУ ИЛИ ЗА ОДРЕЂЕНЕ ВРСТЕ ОБЈЕКТА

2.6.1. Заштитни појас јавних путева и заштитни пружни и инфраструктурни појас

Зоне заштите јавних путева чине заштитни појас пута и појас контролисане изградње, који су дефинисани Законом о путевима. Заштитни појас са сваке стране јавног пута износи:

- 20 m од спољне ивице земљишног појаса државног пута I реда;
- 10 m од спољне ивице земљишног појаса државног пута II реда;
- 5 m од спољне ивице земљишног појаса општинског пута.

У **заштитном појасу** поред јавног пута ван насеља забрањена је изградња грађевинских или других објеката, као и постављање постројења, уређаја и инсталација, осим изградње саобраћајних површина пратећих садржаја јавног пута, као и постројења, уређаја и инсталација који служе потребама јавног пута и саобраћаја на јавном путу.

---

³³ У индекс заузетости, односно индекс изграђености се рачунају и поменути платои, платформе и надстрешнице

У заштитном појасу може да се гради, односно поставља водовод, канализација, топловод, железничка пруга и други сличан објекат, као и телекомуникациони и електропроводи, инсталације, постројења и сл., по претходно прибављеној сагласности управљача јавног пута.

У појасу **контролисане изградње** (који је исте ширине као и заштитни појас), у складу са Законом о путевима, дозвољена је изградња по селективном принципу, у складу са донетим плановима, а изричито је забрањено отварање рудника, каменолома и депонија отпада и смећа.

Заштитни пружни појас дефинисан је Законом о железници и износи 100,0 m са обе стране пруге, рачунајући од осе крајњих колосека. У заштитном пружном појасу могу се градити објекти и инфраструктура по селективном приступу и условима Управљача у складу са наведеним Законом.

Инфраструктурни појас је земљишни појас са обе стране пруге, у ширини од 25 m, мерећи од осе крајњих колосека који функционално служи за употребу, одржавање и технолошки развој капацитета инфраструктуре.

У инфраструктурном појасу, осим у зони пружног појаса, изузетно се могу градити објекти који нису у функцији железничког саобраћаја, а на основу издате сагласности управљача инфраструктуре, која се издаје у форми решења, и уколико је изградња тих објеката предвиђена урбанистичким планом локалне самоуправе која прописује њихову заштиту и о свом трошку спроводи прописане мере заштите тих објеката.

Пружни појас је земљишни појас са обе стране пруге у ширини од 8 m, у насељеном месту 6 m, мерећи од осе крајњих колосека, земљиште испод пруге и ваздушни простор у висини од 14 m. Пружни појас обухвата и земљишни простор службених места (станица, укрсница, стајалишта, распутница и слично) који обухвата све техничко-технолошке објекте, инсталације и приступно-пожарни пут до најближег јавног пута.

2.6.2. Зоне заштите изворишта водоснабдевања

На подручјима која се користе као изворишта за снабдевање водом за пиће и за санитарно-хигијенске потребе одређују се три зоне санитарне заштите, и то: шири зона заштите, ужа зона заштите и зона непосредне заштите. Заштитна зона око изворишта дефинисана је Законом о водама и Правилником о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС“, број 92/08), а кроз израду елабората о зонама санитарне заштите изворишта.

Зона непосредне заштите (зона I) - Зона I изворишта подземне воде формира се на простору изворишта непосредно око водозахватног објекта. Зона I изворишта подземне воде засађује се декоративним зеленилом и растињем које нема дубоки корен и може се користити као сенокос. Зона I изворишта подземне воде, у којој не борави стално запослена особа, ограда се ради спречавања неконтролисаног приступа људи и животиња заштитном оградом, која не може бити ближа од 3,0 m од водозахватног објекта који окружује.

У зони I не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, и то:

- изградња или употреба објеката и постројења, коришћење земљишта или вршење друге делатности из члана 28. Правилника о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС“, број 92/08);
- постављање уређаја, складиштење опреме и обављање делатности који нису у функцији водоснабдевања;
- кретање возила која су у функцији водоснабдевања ван за то припремљених саобраћајница, прилаз возилима на моторни погон која нису у функцији водоснабдевања, коришћење пловила на моторни погон, одржавање спортова на води и купање људи и животиња;
- напајање стоке;
- узгајање рибе ради комерцијалног изловљавања.

Ужа зона заштите (зона II) - У зони II не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, и то:

- изградња или употреба објеката и постројења, коришћење земљишта или вршење друге делатности из члана 27. Правилника о начину одређивања и одржавања зона санитарне заштите изворишта водоснабдевања („Службени гласник РС“, број 92/08);
- стамбена изградња;
- употреба хемијског ђубрива, течног и чврстог стајњака;
- употреба пестицида, хербицида и инсектицида;

- узгајање, кретање и испаша стоке;
- камповање, вашари и друга окупљања људи;
- изградња и коришћење спортских објеката;
- изградња и коришћење угоститељских и других објеката за смештај гостију;
- продубљивање корита и вађење шљунка и песка;
- формирање нових гробаља и проширење капацитета постојећих.

Шира зона заштите (зона III) - У зони III не могу се градити или употребљавати објекти и постројења, користити земљиште или вршити друге делатности, ако то угрожава здравствену исправност воде на изворишту, и то:

- трајно подземно и надземно складиштење опасних материја и материја које се не смеју директно или индиректно уносити у воде;
- производња, превоз и манипулисање опасним материјама и материјама које се не смеју директно или индиректно уносити у воде;
- комерцијално складиштење нафте и нафтних деривата;
- испуштање отпадне воде и воде која је служила за расхлађивање индустријских постројења;
- изградња саобраћајница без канала за одвод атмосферских вода;
- експлоатација нафте, гаса, радиоактивних материја, угља и минералних сировина;
- неконтролисано депоновање комуналног отпада, хаварисаних возила, старих гума и других материја и материјала из којих се могу ослободити загађујуће материје испирањем или цурењем;
- неконтролисано крчење шума;
- изградња и коришћење ваздушне луке;
- површински и подповршински радови, минирање тла, продор у слој који застире подземну воду и одстрањивање слоја који застире водоносни слој, осим ако ти радови нису у функцији водоснабдевања;
- одржавање ауто и мото трка.

За изворишта у Сенти, израђен је Елаборат о зонама санитарне заштите изворишта водовода „Север“ и „Југ“ - Сента, а решења су уграђена у овај План.

2.6.3. Зоне заштите водних објеката (мелиорационих канала и одбрамбених насипа)

За планирање садржаја и намене простора у обухвату Плана, у зони водних објеката мелиорационих канала за одводњавање и наводњавање, поштовати следеће услове:

- Дуж обала водотока/мелиорационих канала мора се обезбедити стално проходна и стабилна радно-инспекциона стаза ширине минимум 5,0 m, за пролаз и рад механизације која одржава канал. У овом појасу није дозвољена изградња надземних објеката (зграде, шахтови, вентили, садња дрвећа, постављање ограда и сл.);
- У случају да се планира постављање инфраструктуре на водном земљишту, у експропријационом појасу водотока/мелиорационих канала, по траси која је паралелна са каналом, инсталацију положити по линији експропријације канала, односно на минималном одстојању од линије експропријације, до 1,0 m, тако да међусобно управно растојање између трасе и ивице обале канала буде минимум 5,0 m;
- Подземну инфраструктуру планирати закопану минимум 1,0 m испод нивоа терена и такву да мора подносити оптерећења грађевинске механизације која одржава водни објекат, а која саобраћа приобалним делом. Кота терена је кота обале у зони радно инспекционе стазе;
- Сва укрштања инсталација са водотоком/каналом, планирати под углом од 90°;
- Подземно укрштање инсталација са каналском мрежом у близини пропуста или моста планирати на удаљености од минимум 5 m од ивице пропуста или моста (или минимално за ширину заштитног појаса инсталације, уколико је прописан појас њене заштите шири од 5,0 m);
- Саобраћајне површине планирати изван зоне експропријације канала. Уколико је потребна саобраћајна комуникација-повезивање леве и десне обале канала, планирати је уз изградњу пропуста или моста. Техничко решење пропуста или моста мора обезбедити постојећи водни режим и одржавати стабилност дна и косина канала;
- Обезбедити такво уређење простора и његово коришћење којим се неће угрозити нормално функционисање и одржавање каналске мреже и свих водних објеката, који ће обезбедити слободан протицајни профил, стабилност косина и дна канала, као и несметан пролаз возилима и механизацији у зони водних објеката;
- У канале и водотоке, на подручју обухваћеног Планом, могу се упуштати атмосферске и друге комплетно пречишћене воде, уз услов да се претходно изврши анализа да ли и под којим условима постојећи канали могу да приме додатну количину атмосферских вода, а да не дође до преливања из канала по околном терену. Не сме да се наруши пројектован водни режим мелиорационих канала за одводњавање;

- На месту улива атмосферских вода у канал предвидети уливне грађевине које својим габаритом не залазе у протицајни профил канала и не нарушавају стабилност обале.

За планирање ивођења објеката и радова у зони насипа I прве одбрамбене линије поштовати следеће:

- Чланом 16. Закона о водама дефинисан је заштитни појас насипа и његова потребна ширина, односно, да се саставним делом насипа за одбрану од поплава сматра заштитни појас са шумом и заштитним зеленилом (заштитне шуме) у инундационом подручју, у ширини 50 m поред насипа, одводни канали паралелни насипу у брањеном подручју, на удаљености од 10 m до 50 m од ножице насипа (зависно од карактеристика водотока и објекта), као и сервисни путеви у брањеном подручју за спровођење одбране од поплава;
- У појасу ширине 10 m од брањене ножице насипа мора се оставити слободан простор за радно-инспекциону стазу и пролаз возила и механизације службе одбране од поплава и спровођења одбране од поплава. У том појасу није дозвољено планирати изградњу никаквих ни подземних ни надземних објеката, нити постављање ограда и сл.;
- У појасу од 10 m до 30 m од брањене ножице насипа могу се планирати приступни путеви, паркинг простори и слични објекти нискоградње. Није дозвољено планирати изградњу никаквих надземних објеката, постављање ограда, копање бунара, канала, постављање цевовода, каблова и друге подземне инфраструктуре и сл., нити планирати радове који би штетно утицали на насип I прве одбрамбене линије и који би умањили његову сигурност са гледишта водопривреде;
- У појасу од 30 m до 50 m од брањене ножице насипа могуће је планирати изградњу, адаптацију, доградњу и реконструкцију објеката плитко фундираних (дубине фундирања максимално до 1 m од постојеће коте терена). Није дозвољено планирати изградњу сутерена (подрума). У овом појасу може се планирати постављање цевовода, каблова и друге подземне инфраструктуре (дубине рова максимално до 1 m од постојеће коте терена);
- На растојању већем од 50 m од брањене ножице насипа могу се градити објекти, копати бунари, ровови, канали и др.;
- У зони одбрамбене линије, са небрањене стране одбрамбеног насипа поштовати следеће: у појасу ширине 10 m од небрањене ножице насипа планирати слободан простор за радно-инспекциону стазу и пролаз возила и механизације службе одбране од поплава и спровођења одбране од поплава;
- Није дозвољено планирати изградњу објеката који предвиђају укопавање у тело насипа, тј. нису дозвољени никакви објекти и радови којим би се могла довести у питање општа стабилност и функционалност насипа као заштитног објекта од високих вода;
- На високом обалном терену водотока, где нема насипа, ширина радно инспекционих стаза је такође 10 m. На радно-инспекционим стазама није дозвољено планирати изградњу објеката, јер су оне предвиђене за пролаз тешке грађевинске механизације која ради на одржавању водних објеката;
- У инундационом појасу насипа на удаљености 10 m до 50 m од ножице насипа у којем постоји или је планиран заштитни појас са шумом и заштитним зеленилом, није дозвољено планирати изградњу никаквих надземних и подземних објеката.

У оквиру грађевинског подручја насеља Сента, у заштитном појасу насипа I одбрамбене линије са брањене стране, услови под којим се могу градити нови, реконструисати постојећи објекти и изводити други радови који могу трајно, повремено или привремено утицати на промене у водном режиму, су исти као у претходном ставу (тачке 1 до 5), и:

- На делу од 30,0 m до 50,0 m удаљеном од ножице насипа могућа је изградња, адаптација, доградња и реконструкција објеката плитко фундираних (дубина фундирања до максимално 1,0 m од постојеће коте терена). Није дозвољена изградња сутерена (подрума). У овом појасу се може предвидети постављање цевовода, каблова и друге подземне инфраструктуре (дубина рова за постављање инсталација до максимално 1,0 m од постојеће коте терена). Приликом планирања изградње подземне инфраструктуре, приоритет има изградња канализације како би се у појасу дуж одбрамбених насипа елиминисале септичке јаме;
- На одстојању већем од 50,0 m од ножице насипа може се планирати извођење радова, односно изградња објеката.

У круни насипа се може планирати изградња пешачке стазе, бицикличке стазе и трим стазе, уз поштовање следећег:

- Изградња стаза не сме нарушавати стабилност и сигурност одбрамбене линије (слабљење тела насипа и снижавање круне насипа), као и рад службе за одбрану од поплава;
- Нивелету будуће стазе прилагодити постојећој нивелети насипа, при чему коловозна конструкција стаза не сме залазити или оштетити тело постојећег насипа. Да би се обезбедио континуитет нивелете стаза, дозвољено је насипање до потребне коте, док је скидање постојећег терена дозвољено само за дебљину хумусног слоја (20 cm);

- У случају да се предвиђа укрштање саобраћајнице са круном насипа, предвидети навозне рампе (прилазне и силазне), које не смеју да угрожавају тело одбрамбеног насипа као ни његову стабилност и функционалност;
- На деоницама на којима постојећа геометрија насипа не одговара потребама планираних стаза (ширина круне, кота невелете), извршити реконструкцију насипа према техничким условима извођења за изградњу насипа и према посебним водним условима, при чему реконструкција - проширење насипа мора да се изведе од кохерентног материјала, уз формирање нове косине у нагибу не мањом од постојећег. За нове, пројектоване услове извршити проверу стабилности насипа.

2.6.4. Зоне заштите електроенергетских водова и објеката

Заштитни појас за надземне електроенергетске водове, са обе стране вода од крајње фазног проводника дефинисан је Законом о енергетици и износи:

- 1) за напонски ниво од 1 kV до 35 kV:
  - за голе проводнике 10 m;
  - за слабо изоловане проводнике 4 m;
  - за самоносеће кабловске снопове 1 m;
- 2) за напонски ниво 35 kV, 15 m;
- 3) за напонски ниво 110 kV, 25 m.

Заштитни појас за подземне водове (каблове) износи:

- 1) за напонски ниво од 1 kV до 35 kV, укључујући и 35 kV, 1 m;
- 2) за напонски ниво 110 kV, 2 m;
- 3) за напонски ниво изнад 110 kV, 3 m.

Заштитни појас за трансформаторске станице на отвореном износи:

- 1) за напонски ниво од 1 kV до 35 kV, 10 m;
- 2) за напонски ниво 110 kV и изнад 110 kV, 30 m.

Свака градња испод или у близини далековода напона 110 kV условљена је: Законом о енергетици, Законом о планирању и изградњи, Правилником о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона од 1 kV до 400 kV („Службени лист СФРЈ“, број 65/88 и „Службени лист СРЈ“, број 18/92), Правилником о техничким нормативима за електроенергетска постројења називног напона изнад 1000 V („Службени лист СФРЈ“, број 4/74), Правилником о техничким нормативима за уземљења електроенергетских постројења називног напона изнад 1000 V („Службени лист СРЈ“, број 61/95), Законом о заштити од нејонизујућих зрачења са припадајућим правилницима, од којих се посебно издвајају: Правилник о границама нејонизујућим зрачењима („Службени гласник РС“, број 104/09) и Правилник о изворима нејонизујућих зрачења од посебног интереса, врстама извора, начину и периоду њиховог испитивања („Службени гласник РС“, број 104/09), SRPS N.C0.105-Техничким условима заштите подземних металних цевовода од утицаја електро-енергетских постројења („Службени лист СФРЈ“, број 68/86), SRPS N.C0.101-Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења-Заштита од опасности, SRPS N.C0.102-Заштитом телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења-Заштита од сметњи („Службени лист СФРЈ“, број 68/86), као и SRPS N.C0.104-Заштита телекомуникационих постројења од утицаја електроенергетских постројења - увођење телекомуникационих водова у електроенергетска постројења („Службени лист СФРЈ“, број 49/83).

У случају градње испод или у близини далековода, потребна је сагласност надлежног оператора преносног система електричне енергије.

Остали општи технички услови:

- приликом извођења радова као и касније приликом експлоатације планираних објеката, водити рачуна да се не наруши сигурносна удаљеност од 5 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 110 kV;
- испод и у близини далековода не може се садити високо дрвеће, које се својим растом може приближити на мање од 5 m у односу на проводнике далековода напонског нивоа 110 kV;
- забрањено је коришћење прскалица и воде у млазу за заливање уколико постоји могућност да се млаз воде приближи на мање од 5 m од проводника далековода напонског нивоа 110 kV;
- забрањено је складиштење лако запаљивог материјала у заштитном појасу далековода;
- нисконапонске, телефонске прикључке, прикључке на кабловску телевизију и друге прикључке извести подземно у случају укрштања са далеководом;
- приликом извођења било каквих грађевинских радова, нивелације терена, земљаних радова и ископа у близини далековода, ни на који начин се не сме угрозити статичка стабилност стубова далековода. Терен испод далековода се не сме насипати;

- све металне инсталације (електроинсталације, грејање и сл.) и други метални делови (ограде и сл.) морају да буду прописно уземљени. Нарочито водити рачуна о изједначењу потенцијала;
- најистуренији делови ценовода кроз који се испушта флуид морају бити удаљени најмање 30 m од најистуренијих делова далековода под напоном.

2.6.5. Зона заштите коридора електронских комуникационих система веза

Заштита телекомуникационих коридора, и изградња инфраструктурних и других објеката у близини електронских комуникационих коридора мора бити у складу са Правилником о захтевима за утврђивање заштитног појаса за електронске комуникационе мреже и припадајућих средстава радио-коридора и заштитне зоне и начину извођења радова приликом изградње објеката („Службени гласник РС“, број 16/12).

2.6.6. Зона заштите термоенергетске инфраструктуре

Зоне заштите за гасоводе притиска већег од 16 бара

Зоне заштите дате су у Правилнику о условима за несметан и безбедан транспорт природног гаса гасоводима притиска већег од 16 bar („Службени лист РС“, бр. 37/13 и 87/15).

Појас шире заштите гасовода - заштитни појас гасовода, је појас ширине 400 m (по 200 m са обе стране од гасовода, рачунајући од осе гасовода), у ком други објекти утичу на сигурност гасовода, али и обрнуто, гасовод утиче на друге објекте у свом окружењу.

Табела 32.   Ширина заштитног појаса насељених зграда, у зависности од притиска и пречника гасовода

Радни притисак гасовода	Притисак 16 до 55 bar (m)	Притисак већи од 55 bar (m)
Пречник гасовода до DN 150	30	30
Пречник гасовода изнад DN 150 до DN 500	30	50
Пречник гасовода изнад DN 500 до DN 1000	30	75
Пречник гасовода изнад DN 1000	30	100

У заштитном појасу насељених зграда ширине од 30 m лево и десно од осе гасовода, након изградње гасовода, не могу се градити зграде намењене за становање или боравак људи, без обзира на коефицијент сигурности са којим је гасовод изграђен и без обзира на то у који је разред појас гасовода сврстан.

Табела 33.   Ширина експлоатационог појаса гасовода, у зависности од притиска и пречника гасовода

Радни притисак гасовода	Притисак 16 до 55 bar (m)	Притисак већи од 55 bar (m)
Пречник гасовода до DN 150	10	10
Пречник гасовода изнад DN 150 до DN 500	12	15
Пречник гасовода изнад DN 500 до DN 1000	15	30
Пречник гасовода изнад DN 1000	20	50

Вредност из табеле представља укупну ширину експлоатационог појаса тако да се по једна половина дате вредности простире са обе стране осе гасовода.

У експлоатационом појасу гасовода могу се градити само објекти који су у функцији гасовода.

У експлоатационом појасу гасовода не смеју се изводити радови и друге активности (постављање трансформаторских станица, пумпних станица, подземних и надземних резервоара, сталних камп места, возила за камповање, контејнера, складиштења силиране хране и тешкотранспортујућих материјала, као и постављање ограда са темељом и сл.) изузев пољопривредних радова дубине до 0, 5 метара без писменог одобрења оператора транспортног система.

У експлоатационом појасу гасовода забрањено је садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно, за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

Изградња нових објеката не сме угрозити стабилност, безбедност и поуздан рад гасовода.

Зоне заштите за гасоводе притиска до 16 бара

Зоне заштите дате су у складу са Правилником о условима за несметану и безбедну дистрибуцију природног гаса гасоводима притиска до 16 bar („Службени гласник РС“, број 86/15).

У зависности од притиска, заштитни појас дистрибутивног гасовода је:

- 1) за ПЕ и челичне гасоводе $MOP \leq 4 \text{ bar}$ -по 1 m од осе гасовода на обе стране;
- 2) за челичне гасоводе $4 \text{ bar} < MOP \leq 10 \text{ bar}$ -по 2 m од осе гасовода на обе стране;
- 3) за ПЕ гасоводе $4 \text{ bar} < MOP \leq 10 \text{ bar}$ -по 3 m од осе гасовода на обе стране;
- 4) за челичне гасоводе $10 \text{ bar} < MOP \leq 16 \text{ bar}$ -по 3 m од осе гасовода на обе стране.

У заштитном појасу гасовода не смеју се изводити радови и друге активности изузев пољопривредних радова дубине до 0,5 m без писменог одобрења оператора дистрибутивног система. У заштитном појасу гасовода забрањено је садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно, за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

Зоне заштите за нафтоводе и продуктоводе

Зоне заштите дате су складу са Правилником о техничким условима за несметан и безбедан транспорт нафтоводима и продуктоводима („Службеном гласнику РС“, број 37/13).

Појас шире заштите нафтовода и продуктовода - заштитни појас нафтовода и продуктовода, је појас ширине 400 m (по 200 m са обе стране од гасовода, рачунајући од осе гасовода), у ком други објекти утичу на сигурност гасовода, али и обрнуто, гасовод утиче на друге објекте у свом окружењу.

У појасу ширине од 30 m лево и десно од осе нафтовода или продуктовода, након изградње нафтовода или продуктовода, не могу се градити зграде намењене за становање или боравак људи, без обзира на коефицијент сигурности са којим је нафтовод или продуктовод изграђен и без обзира на то у који је разред појас цевовода сврстан. У појасу ширине 5 m на једну и другу страну, рачунајући од осе нафтовода или продуктовода, није дозвољено садити дрвеће и друго растиње чији корени досежу дубину већу од 1 m, односно, за које је потребно да се земљиште обрађује дубље од 0,5 m.

У радном појасу нафтовода и продуктовода не могу се изводити радови и друге активности осим пољопривредних радова дубине до 0,5 метара без писменог одобрења енергетског субјекта који је власник или корисник нафтовода или продуктовода. У радном појасу нафтовода и продуктовода могу се градити само објекти који су у функцији нафтовода и продуктовода.

Изградња нових објеката не сме угрозити стабилност, безбедност и поуздан рад нафтовода и продуктовода.

2.6.7. Зона заштите противградних станица

Заштитна зона око лансирних (противградних) станица, у којој је ограничена изградња нових и реконструкција постојећих објеката и извођење радова који могу нарушити испаливање противградних ракета на градоносне облаке, према условима Републичког хидрометеоролошког завода Србије (РХМЗ) је 500 m. Изградња нових објеката односно извођење радова на одстојању мањем од 500 m од лансирне станице, могућа је само по обезбеђењу посебне сагласности и мишљења РХМЗ.

2.6.8. Зона заштите еколошких коридора и станишта заштићених врста од националног значаја

За израду планова, пројеката и реализацију активности у оквиру еколошког коридора, потребно је прибавити услове заштите природе у складу са Законом о заштити природе.

На стаништима заштићених и строго заштићених врста која се налазе ван грађевинских подручја, забрањено је мењати намену и културу површина. Потребно је прибавити посебне услове заштите природе за следеће активности: изградња и реконструкција инфраструктуре и објеката, планирање рекреативних активности и уређење вода.

У појасу од 500 m од еколошког коридора/станишта, забрањује се изградња ветропаркова и појединачних ветрогенератора (турбина), као и планска решења којима се нарушавају карактеристике хидролошког режима од којих зависи функционалност коридора и опстанак врста и станишних типова.

У појасу од 200 m од еколошког коридора/станишта, забрањује се изградња нових салаша.

У појасу од 50 m од еколошког коридора/станишта (пољопривредно, шумско и водно земљиште), забрањена је изградња објеката осим:

- надземне инфраструктуре, чија траса најкраћим путем прелази преко еколошких коридора, станишта или комплекса станишта од већег броја субјединица и
- водопривредних објеката и њихове пратеће инфраструктуре.

3. ИМПЛЕМЕНТАЦИЈА

3.1. СМЕРНИЦЕ ЗА ИЗРАДУ ПЛАНСКЕ ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЗА ПОДРУЧЈЕ ПЛАНА

Табела 34. Спровођење Плана (оквирни приказ)

Подручја, зоне, комплекси, објекти	Спровођење на основу		
	ПППН	Урбанис.пл ана	Простор.пл ана
Грађевинско подручје насеља Сента		•	
Грађевинска подручја насеља Богараш, Горњи Брег, Кевеи и Торњош			•
Зона становања ван грађевинског подручја насеља (локације 2-10)			•
Радне зоне ван грађевинског подручја насеља (локације 11-25) директно из овог Плана, а уколико се мења регулација и за нове радне зоне обавезна је израда урбанистичког пројекта		•	•
Зоне кућа за одмор (локација 26)			•
Зоне туристичко-рекреативних садржаја (локације 27-29) директно из овог Плана, а за нове туристичке садржаје обавезна је израда урбанистичког пројекта		•	•
Трансфер станица и општинска депонија комуналног отпада (локација 30)			•
Сабирно отпремна станица нафте и гаса			•
Магистрални гасовод	•		
Планирани државни пут („Банатска магистрала“)	•		
Планирани државни и општински путеви са пратећим садржајима јавног пута, планирана међународна бициклистичка стаза и и планирана железничка пруга		•	
Енергетски објекти, соларне и ветроелектране и други енергетски производни објекти, као засебни комплекси, који не служе за сопствену производњу енергије, као и други инфраструктурни објекти уколико се дефинише грађевинско земљиште и/или мења регулација		•	
Водопривредни објекти уколико се мења регулација		•	
Остала постојећа и планирана линијска инфраструктура и саобраћајни, водопривредни, енергетски и комунални објекти, ако нема промене регулације			•
Прихватни објекти на туристичког туризма и садржаји за туризам, спорт и рекреацију на водном земљишту		•	

Еколошки коридор реке Тисе (у заштитним зонама еколошког коридора се спроводе мере заштите)	•		
--	---	--	--

3.1.1. Смернице за израду планова генералне регулације за насеље Сента

За насеље Сента, као општински центар, је обавезна израда плана генералне регулације³⁴, којим ће се дефинисати грађевинско подручје, намена површина, зоне и целине са истим правилима грађења, трасе, коридори и капацитети комуналне инфраструктуре и други услови уређења и заштите простора.

Концепција просторне организације, опремања и уређења насеља засниваће се на:

- прилагођавању просторне организације насеља специфичним природним одликама, месним потребама и приликама;
- обезбеђењу услова за очување и развој естетских и амбијенталних вредности насеља;
- креирању флексибилних просторних решења која ће омогућити примену предложених правила за уређење и услова за изградњу;
- очувању природног, културног и историјског наслеђа, као и стварању властитог просторног идентитета, у складу са природним окружењем;
- усклађивању просторног развоја насеља са кретањем броја становника и планираним активностима у функцији побољшања услова живота и заштите природних ресурса.

Просторна реконструкција насеља претпоставља и потпуну инфраструктурну и комуналну опремљеност и уређење, што подразумева:

- савремену саобраћајну мрежу са свим неопходним пратећим садржајима;
- снабдевање квалитетном пијаћом водом;
- одвођење атмосферских и отпадних вода адекватним системима насељске канализације;
- формирање и унапређење система за снабдевање насеља одговарајућим врстама енергије;
- осавремењавање мреже електронског комуникационог саобраћаја, са свим потребним пратећим објектима;
- формирање система континуалних, одговарајуће опремљених озелењених простора, који ће бити саставни део насељског ткива;
- обезбеђење осталих потребних насељских комуналних садржаја, у складу са савременим стандардима.

Очекивани развој привредних делатности, развој мањих и средњих предузећа, иницираће бољи животни стандард и обезбедиће интензивнији развој насеља од досадашњег. У планском периоду треба развијати секундарне, терцијарне и непривредне делатности у складу са величином и функцијом насеља.

При одређивању будуће просторне организације насеља извршити зонирање. Поред основних зона: центар, становање и рад, у просторној структури насеља дефинисати простор за јавне намене, тј. за јавне службе, јавне површине и потребне комуналне објекте и инфраструктуру, а према условима из овог Плана.

Сента је субрегионални центар и у складу са тим неопходно је обезбедити услове за размештај и функционисање следећих јавних служби:

- из области социјалне заштите: центар за социјални рад, збрињавање старих лица, смештај деце без родитеља, смештај лица са посебним потребама и дневни центар, а дом за старе, ако постоји интерес и економска основа;
- из области образовања: предшколско, основно и средње образовање, а ученички дом, више и високо образовање, ако постоји интерес и економска основа;
- из области здравствене заштите: амбуланта, дом здравља, мобилна здравствена служба, апотека и (општа) болница;
- из области културе и информисања: дом културе, мултифункционални центар, библиотека, галерија, музеј и општинска туристичка организација;
- из области физичке културе: уређени и опремљени отворени спортски терени, фискултурне сале, купалиште - базени и мањи спортско-рекреативни центар.

3.1.2. Смернице за израду планова детаљне регулације за радне зоне ван насеља

За радну зону изван грађевинског подручја насеља дају се следеће смернице за израду плана детаљне регулације:

- могућа је изградња најразличитијих производних и пословних садржаја, а превасходно објеката, односно комплекса који у погледу простора, саобраћаја, инфраструктурне опремљености или радног процеса, не угрожавају стање животне средине;

³⁴ Према одредбама Закона о планирању и изградњи, план генералне регулације се обавезно доноси за насељено место, које је седиште јединице локалне самоуправе

- новоформирани радни комплекс, мора имати довољно простора за потребе одвијања производног процеса, одговарајућу комуналну инфраструктуру и мора задовољити услове заштите животне средине;
- радни комплекси морају имати: приступни пут са тврдом подлогом мин. ширине 5,0m до мреже јавних путева; морају бити снабдевени инфраструктуром и инсталацијама неопходним за производни процес; загађене отпадне воде морају се претходно пречистити пре испуштања у природне реципијенте; неоргански отпад мора се одвозити на одговарајуће депоније, а органски на даљу прераду;
- у оквиру радне зоне, комплекса или парцеле, могу се градити пословни објекти, производни, складишни, економски, услужни и објекти снабдевања;
- степен искоришћености земљишта је макс. 70%, а индекс изграђености макс. 1,0;
- дозвољена спратност објеката је: за производне П, П+1; за пословне П, П+1; за складишне П и за економске П;
- парцеле се могу ограђивати транспарентном или комбинованом оградом висине максимално 2, 2 m.

3.1.3. Смернице за израду планова детаљне регулације за планирани пут регионалног значаја, планиране општинске путеве и планирану пругу

Планиране капацитете државних и општинских путева, као и планирану пругу потребно је осим у складу са основним Законом о планирању и изградњи, израдити и у складу са законом и прописима који ближе регулишу проблематику пројектовања и изградње саобраћајница. Осим резервације простора за коридор обилазнице (перспективно и других путних капацитета), основне смернице за пројектовање и изградњу планираних путних капацитета државне путне мреже директно су везане за обезбеђивање одговарајућих геометријских и елемената пута и путних објеката, као и за одговарајућа решења одводњавања, заштите животне средине и односа према комуналној и осталој инфраструктури (зоне укрштања и решења истих).

3.1.4. Смернице за израду планова детаљне регулације за пратеће садржаје јавног пута

Планиране капацитете пратећих садржаја јавних путева, потребно је осим у складу са основним Законом о планирању и изградњи, Законом о путевима израдити и у складу са законима, прописима и техничким нормативима који ближе регулишу проблематику пројектовања и изградње оваквих садржаја (паркиралишта, станице за снабдевање горивима - ССГ-ма, услужни центри и сл.). Основне смернице приликом израде ових планова су везане за одговарајуће саобраћајно-техничке, безбедносне и услове заштите животне средине.

3.1.5. Смернице за израду планова детаљне регулације за бициклистичке стазе

Планиране капацитете бициклистичких стаза (међународне, међунасељске), потребно је осим у складу са основним Законом о планирању и изградњи, Законом о путевима израдити и у складу са законима, прописима и техничким нормативима који ближе регулишу проблематику пројектовања и изградње оваквих садржаја. Уколико је потребно утврдити нову регулацију обавезна је израда плана детаљне регулације, док се за постављање стаза у оквиру дефинисаних регулационих ширина путева, насипа, канала смернице везују за обезбеђење простора и распоред унутар регулационих линија.

3.1.6. Смернице за израду планова детаљне регулације за прихватне објекте наутичког туризма

За просторе намењене за ове потребе (прихватни објекти наутичког туризма - ПОНТ) обавезна је израда урбанистичког плана (ако је потребно ангажовање одговарајућег простора) или урбанистичког пројекта, уколико се ради о појединачним објектима без промене регулације.

Све активности постављање и уклањање плутајућих објеката на водном земљишту (обавезна израда Одлуке и плана) које су у надлежности локалних самоуправа, морају бити изведене уз сагласност и услове надлежног МГСИ (АУЛ-ма, Дирекција за пловне путеве) и водне услове надлежног водопривредног предузећа.

Прихватни објекти наутичког туризма као што су наутичка сидришта, привезишта, пристаништа и др., морају да имају безбедан вез при свим хидрометеоролошким условима и условима пловидбе, водећи рачуна о амплитуди водостаја (минимална, максимална), осцилацијама водостаја, ветру, таласима, леду, замуљењу и др. Обавезно је предвидети безбедан приступ са обале на брод и обрнуто, при свим водостајима и условима видљивости (приступни мост, степеништа, осветљење). Објекти морају имати сву потребну инфраструктуру, прилазне путеве, радне стазе и површине, прилазе, улазе и излазе, ограде, обележавање и сигнализацију, средства и уређаје за прихват отпадних материја са бродова или објеката наутичког туризма као и неопходне пратеће садржаје и санитарно-техничке уређаје.

3.1.7. Смернице за израду планова детаљне регулације за садржаје туризма, спорта и рекреације на водном земљишту

На водном земљишту могућа је изградња спортско-рекреативних садржаја³⁵: отворени спортски терени (на песку и/или трави), садржаји везани за спортове на води, угоститељски капацитети (монтажни објекти типа сојеница, између воде и насипа) и уређена плажа (са пратећим садржајима: кабине, санитарни чвор, мањи угоститељски објекат). Садржаји везани за спортове на води треба да имају све пратеће садржаје у складу са нормативима за одређену категорију спорта, уређене прилазе и паркинг просторе, као и да су опремљени потребном комуналном инфраструктуром.

Као приступни пут треба формирати колско-пешачку стазу. Уз пут формирати инфраструктурни коридор, за сву потребну инфраструктуру за планиране објекте.

3.1.8. Смернице за израду планова детаљне регулације за канале

За нове мелиоративне канале ван грађевинског подручја насеља, реализација ће се вршити на основу плана детаљне регулације. На простору обухвата Плана постоји потреба за наводњавањем постојећих пољопривредних површина.

Изградњом магистралног канала за наводњавање створиће се могућности за наводњавање належућих пољопривредних површина. За каналску мрежу, за израду плана детаљне регулације, дају се следеће смернице:

- у складу са условима и правилима надлежних институција и јавних предузећа, дефинисати обухват плана детаљне регулације и физичке карактеристике простора за изградњу у погледу габарита и опремљености потребном инфраструктуром;
- основни урбанистички показатељи и други услови за уређење и изградњу биће дефинисани урбанистичким планом, у складу са законском регулативом која ову област уређује;
- обезбедити повољан утицај на климу и животну средину;
- заштитити квалитета воде, природе и животне средине.

Планским решењима омогућити вишенаменско коришћење канала.

3.1.9. Смернице за израду планова детаљне регулације за енергетске објекте

Соларне електране

За соларне електране, као засебни комплекси, ванграђевинског подручја насеља, реализација ће се вршити на основу урбанистичког плана, уз поштовање следећих смерница:

- могу се градити садржаји у функцији енергетског производног објекта-соларне електране: соларни колектори, трансформаторско и разводно постројење, пословни објекат, високонапонски надземни и средњенапонски подземни водови;
- комплекс опремити инфраструктуром коју захтева ова врста енергетског објекта;
- основни урбанистички показатељи, спратност објеката и други услови за уређење и изградњу биће дефинисани урбанистичким планом, у складу са законском регулативом која ову област уређује, када буду познати корисници простора и конкретни садржаји.

Ветроелектране

За ветроелектране ван грађевинског подручја насеља реализација ће се вршити на основу урбанистичког плана, уз поштовање следећих смерница:

- могу се градити садржаји у функцији енергетског производног објекта-ветрогенератора: стубови за ветрогенераторе, трансформаторско и разводно постројење, пословни објекат, високонапонски надземни и средњенапонски подземни водови;
- комплекс по потреби опремити инфраструктуром коју захтева ова врста енергетског објекта;
- основни урбанистички показатељи, спратност објеката и други услови за уређење и изградњу биће дефинисани урбанистичким планом, у складу са законском регулативом која ову област уређује, када буду познати корисници простора и конкретни садржаји.
- стуб на који се поставља ветроелектрана, градити као слободностојећи у складу са законским условима и прописима који важе за изградњу таквих објеката.

Енергетски производни објекти (биомаса, биогаз, комунални отпад, геотермална енергија, гас и др.)

За енергетске производне објекте обновљивих и других извора енергије (биомаса, биогаз, комунални отпад, геотермална енергија, гас и др.), као засебни комплекси ванграђевинског подручја насеља, реализација ће се вршити на основу плана детаљне регулације, уз поштовање следећих смерница:

---

³⁵ Према Закону о водама

- могу се градити садржаји у функцији енергетског производног објекта: објекат који производи енергију (топлотну, електричну), пословни објекат, високонапонски надземни и средњенапонски подземни водови, трансформаторско и разводно постројење;
- комплекс по потреби опремити неопходном инфраструктуром, а архитектонска обрада планираних објеката у комплексу трафостанице 400/x kV или 110/x kV и инфраструктурне мреже по условима за ову врсту објеката из овог Плана;
- основни урбанистички показатељи, спратност објеката и други услови за уређење и изградњу биће дефинисани урбанистичким планом, у складу са законском регулативом која ову област уређује, када буду познати корисници простора и конкретни садржаји.

Смернице за израду плана детаљне регулације за трансформаторска постројења 110/x kV и x/110 kV
 Минимална парцела за изградњу комплекса трансформаторске станице 110/x kV и x/110 kV и високонапонског разводног постројења треба да буде минимум односно 100X70 m, односно у складу са захтеваним технолошким садржајем и условима надлежног оператора дистрибутивног система електричне енергије.

- могу се градити садржаји у функцији енергетског објекта: пословни објекат, високонапонски и средњенапонски водови, трансформаторско и разводно постројење и др;
- комплекс по потреби опремити неопходном инфраструктуром;
- основни урбанистички показатељи, спратност објеката и други услови за уређење и изградњу биће дефинисани урбанистичким планом, у складу са законском регулативом која ову област уређује, када буду познати корисници простора и конкретни садржаји.

Смернице за израду плана детаљне регулације за линијски инфраструктурни електроенергетски објекат 110 kV

- Далековод пројектовати и градити на основу Правилника о техничким нормативима за изградњу надземних електроенергетских водова називног напона 1kV до 400kV („Службени лист СФРЈ“, бр. 65/88 и „Службени лист СРЈ“, бр. 18/92);
- далековод се може градити на грађевинском, пољопривредном, шумском и водном;
- око надземних водова 110 kV обезбедити заштитне коридоре за несметано функционисање електроенергетског објекта, а такође безбедно функционисање осталих објеката у складу са Законом о енергетици.

3.2. ПРИОРИТЕТНА ПЛАНСКА РЕШЕЊА И ПРОЈЕКТИ

Демографија

- Одрживи демографски развој општине;
- активно укључивање и учешће локалне самоуправе у спровођењу популационе политике.

Мрежа насеља и јавних служби

- Подизање квалитета услуга у области социјалне заштите, културе, образовања и здравства;
- израда плана генералне регулације за насеље Сента;
- израда планова детаљне регулације у Сенти (за центар насеља, за планирани комплекс марине на Тиси и за радне садржаје), као и планова детаљне регулације за предвиђену линијску инфраструктуру и инфраструктурне објекте у обухвату Плана.

Привреда (пољопривреда, индустрија и мала и средња предузећа)

- Развој свих видова пољопривредне производње у складу са компаративним предностима подручја и захтевима тржишта;
- реконструкција постојећих и изградња нових заливних система;
- развој прерађивачких капацитета;
- стимулисање развоја сектора МСПП.

Туризам

- Уређење обале Тисе и бициклистичких стаза;
- валоризација извора термалних вода;
- изградња велнес центра и пратећих садржаја, изградња марине;
- израда туристичке мапе општине Сента са свим информацијама за пешачке и бициклистичке обиласке

Шуме, шумско земљиште и заштитни појасеви зеленила

- Повећање површина под шумама ради постизања оптималне шумовитости;
- формирање мреже заштитних појасева зеленила на територији Општине.

Саобраћајна инфраструктура

- Реконструкција постојећих и завршетак започетих општинских путева;
- утврђивање нове трасе државног пута Па реда бр.105/М-24 у насељу Сента кроз реконструкцију и изградњу уличних коридора;
- изградња обилазнице, око насеља Сента (према усвојеној варијанти);
- изградња капацитета немоторног саобраћаја - међународне и међунасељских бициклистичких стаза;
- реконструкција (изградња) и модернизација постојећих железничких капацитета- на релацији пруге Хоргош-Сента-Бечеј-Нови Сад и станице, како би се овај вид и
- изградња прихватног објекта наугичког туризма као основног капацитета-ослонца нове привредне активности овог простора;
- реконструкција државних путева: Па реда бр.102/ (Р-122 и Р-119), Пб реда бр.303/ (М-24 и Р-119.1), као и изградња деонице државног пута Па реда бр.105/М-24 од Сенте ка Суботици као дела основног путног коридора државног пута.

Водна и комунална инфраструктура

- Побољшање снабдевања водом свих корисника изградњом потребног броја бунара и осталих објеката у систему (резервоари, црпне станице и сл.);
- унапређење водоводног и канализационог система, у погледу техничког стања и стања пројектно-техничке документације, за сва насеља на подручју Општине;
- реконструкција водоводне мреже у обиму од минимално 50% од укупне постојеће дужине на простору Општине, односно од укупне постојеће дужине у сваком од насеља Општине, заменом дотрајалих азбестно-цементних водоводних цеви;
- изградња система за одвођење и пречишћавање отпадних вода за насеља Кевеи, Богараш, Горњи Брег и Торњош;
- заштита насеља, индустријских комплекса и пољопривредних површина од спољних и унутрашњих вода;
- реконструкција отворене каналске мреже за одводњавање и њено оспособљавање за двонаменску функцију (и наводњавање);
- повећање површина под системима за наводњавање.

Електроенергетска инфраструктура

- Редовно одржавање електроенергетске мреже и објеката у циљу сигурног, поузданог и квалитетног напајања електричном енергијом;
- реконструкција електроенергетске мреже и објеката у складу са захтевима модернизације и осавремењавања опреме и уређаја, као и замена дотрајале опреме и уређаја;
- проширење постојећих капацитета и изградња нових у складу са потребама.

Електронска комуникациона инфраструктура

- Редовно одржавање електронске комуникационе мреже и објеката;
- реконструкција електроенергетске мреже и објеката у складу са захтевима модернизације и осавремењавања опреме и уређаја, као и замена дотрајале опреме и уређаја;
- проширење постојећих капацитета и изградња нових у складу са потребама.

Термоенергетска инфраструктура

- Редовно одржавање термоенергетске инфраструктуре и објеката у циљу сигурног, поузданог и квалитетног снабдевања топлотном енергијом и природним гасом;
- проширење постојећих капацитета и изградња нових у складу са потребама;
- гасификација свих насељених места на територији општине.

Заштита природних добара

- Примена мера заштите на заштићеним подручјима;
- заштита биодиверзитета на простору обухвата Плана.

Заштита непокретних културних добара

- Рестаурација Основне школе у Кевеју (споменик културе);
- пренамена и рестаурација заштићеног објекта Основне школе у Адахатару, заједно са задружним домом, у функцију туризма (школа у природи или сл.);
- целокупно истраживање, рестаурација и презентација салаша на Ором брегу;
- за остале салаше, ако не могу бити сачувани, припремити комплетну техничку и фото документацију.

Заштита и унапређење животне средине

- Израда локалног регистра извора загађивања животне средине;

- израда техничке документације и санација и рекултивација свих деградираних простора.

3.3. МЕРЕ ЗА РАВНОМЕРАН ТЕРИТОРИЈАЛНИ РАЗВОЈ ЛОКАЛНЕ САМОУПРАВЕ

3.3.1. Територијални развој и кооперација са суседним јединицама локалне самоуправе

Мере за подстицање равномерног развоја територије општине Сента, које произилазе из планских решења дефинисаних овим Планом, првенствено се односе на валоризовање потенцијала, њихово планско унапређење и одрживо коришћење. Решења из овог Плана представљају имплементацију Стратегије развоја општине Сента од 2014.-2020. године као важећег развојног документа Општине.

Основне мере се односе на:

- ефикасније спровођење процеса децентрализације дефинисањем надлежности на локалном територијалном нивоу;
- унапређивање социјалног развоја изградом и реализацијом пројеката у области науке, културе, образовања, спорта и рекреације и сл;
- ефикаснију заштиту животне средине и рационалније коришћење ресурса, уз поштовање принципа одрживог развоја;
- спровођење функционалних веза са суседним општинама/градовима при реализацији заједничких пројеката;
- боље инфраструктурно повезивање насеља на територији Општине.

Простор општине Сента граничи се са суседним општинама: Кањижа, Чока, Ада и Бачка Топола, као и Градом Суботица. Према моделу функционално урбаних подручја (ФУП) Републике Србије, општина Сента се налази у саставу два ФУП-а националног значаја - једног, чији је центар Град Суботица, а коме још припадају општине Кањижа, Бачка Топола и Мали Иђош, и другог, чији је центар Кикинда, а коме још припадају општине Нови Бечеј, Нова Црња и Чока. Нажалост, не може се рећи да су привредне, просторне, културне и друге интеракције између осталих суседних општина до сада биле на нивоу који може да мотивише даљи развој ширег региона. Управо зато, неискоришћени потенцијали треба да буду активирани у планском периоду.

Гравитационе силе Суботице, као најближег, а у односу на Кикинду већег и развијенијег центра националног значаја су ипак најјаче и најзначајније. Њихов међусобни утицај се посебно огледа у привредној, културно-просветној и саобраћајној повезаности, на везе у терцијарном сектору и другим областима.

Остварење развоја и афирмације општине Сента омогућиће јачање трансграничних веза са Мађарском, интеррегионалних веза Севернобачког и Севернобанатског округа и сарадња са свим суседним општинама, у складу са испољеним економским и социокултурним интересима свих заинтересованих страна.

Из овог Плана треба да проистекну конкретни развојни пројекти, као и пројекти усаглашени са европским нормативима и стандардима, којима ће се конкурисати на покрајинском, републичком (државном) и европском нивоу ради обезбеђења потребне финансијске подршке.

Саобраћајно добро повезана и функционално усаглашена мрежа насеља на ширем подручју омогућила би живљу интеррегионалну и међуопштинску сарадњу, која би подразумевала формулисање и усклађивање заједничких интереса и заједничких макро-инфраструктурних и привредних подухвата.

Планирани просторни развој општине Сента утемељен је на реалним проценама, перспективама и могућностима општине, с посебним освртом на бројне специфичности и компаративне предности, које нуде њен саобраћајно-географски положај, инфраструктурни, привредни и туристички потенцијали.

Регионалним просторним планом АП Војводине је на местима контакта ФУП-ова, где постоје мањи урбани центри, дата могућност формирања тзв. ФУП кластера, који ће још више допринети умрежавању постојећих ФУП-ова, а истовремено ће бити носиоци развоја. У том смислу је Сента, у предложеној мрежи центара АП Војводине, дефинисана као субрегионални центар - центар кластерисања ФУП-а, коме поред општине Сента припадају још општине Кањижа, Нови Кнежевац, Чока и Ада. Заједнички именитељ за све ове општине је свакако река Тиса, са свим својим потенцијалима (привредни, саобраћајни, туристички и многи други), али и проблемима (загађеност, велике воде итд.), које сигурно треба организовано и заједнички користити, односно решавати.

У планском периоду ће се појачати међуопштинске везе и сарадња у циљу остваривања заједничких интереса који имају суседне општине. Потенцијали се односе, пре свега, на развој саобраћајне и остале инфраструктуре, као и заједничке привредне, посебно туристичке, активности. Могућности међуопштинског повезивања и сарадње су бројне, нарочито у следећим областима:

- коришћење пољопривредних потенцијала за снабдевање ширег тржишта пољопривредним производима, укључујући и органски произведену храну, уз максимално ангажовање постојећих и развој нових прерађивачких капацитета;
- развој малих и средњих предузећа која би могла задовољити потребе ширег тржишта;
- дефинисање улоге и значаја ДП I реда бр. 24 („Банатске магистрале“), као и ДП II реда;
- оживљавање и развој железничког саобраћаја;
- река Тиса (заштита међународног еколошког коридора и његово одрживо коришћење);
- заједничко дугорочно решавања водоснабдевања путем регионалног изворишта;
- заједничко одржавање и унапређење електроенергетских система;
- рационалнија и усклађенија мрежа насеља, равномернији размештај центара услуга, њихова децентрализација и приближавање корисницима, уз смањење разлика у условима и стандардима коришћења;
- интензивирање инфраструктурних и различитих функционалних веза између насеља, као и могућност развоја појединих комплементарних функција у једним, односно другим насељима;
- формирање акционог плана развоја туризма (нарочито бањског, ловног и наутничког), уз туристичку валоризацију у регионалном смислу и партнерским интегрисањем у туристичку понуду окружења;
- стални мониторинг животне средине на правцима могућег деловања извора загађења;
- заједничка сарадња на унапређењу еколошких критеријума у привредним организацијама, поготово са аспекта заштите емисионих утицаја индустријских зона.

3.3.2. Прекогранична сарадња³⁶

Програми прекограничне сарадње су инструмент Европске уније за пружање подршке сарадњи институција у пограничним областима суседних држава. Програми представљају финансијску подршку сарадњи пограничних територија суседних држава (прекогранична сарадња) или сарадњи делова или целих држава (трансационална сарадња), са циљем да се унапреди друштвено-економски, културни и историјски потенцијал тих области.

Велики потенцијал развоја Општине омогућен је укључивањем у ЕУ инструменте, кроз које се реализују пројекти који су одобрени за финансирање из годишњих националних програма за Републику Србију. Програми прекограничне, трансационалне и међурегионалне сарадње између држава чланица ЕУ, као и оних које то још увек нису, називају се INTERREG програмима или програмима територијалне сарадње.

До 1997. године Програми ЕУ су били намењени искључиво земљама чланицама ЕУ, да би се од 2003. године на састанку Европског Савета у Солуну ови програми отворили и за земље Западног Балкана применом модела који је био прилагођен земљама које су у то време имале статус кандидата. Чланице ЕУ немају никакву обавезу за учествовање у Програмима ЕУ јер су за њих сва средства обезбеђена из буџета ЕУ, док је за земље кандидате и потенцијалне кандидате обавезан финансијски допринос за учествовање у програмима. Део финансијског учешћа који Република Србија плаћа за учествовање у Програмима ЕУ, може се покрити из средстава Инструмента за претприступну помоћ. Средства ЕУ за сваки програм прекограничне сарадње обезбеђују се једним делом из фонда за регионални развој, а друга половина из средстава ЕУ намењених државама кандидатима и потенцијалним кандидатима за чланство у ЕУ под називом Инструмент за претприступну помоћ (Instrument for Pre-accession Assistance - IPA): Национална ИПА, Вишекорисничка ИПА, Програми ЕУ и Структурни фондови.

У оквиру финансијске перспективе 2014-2020, објављено је пет јавних позива за подношење предлога пројеката у оквиру следећих програма: Бугарска-Србија, Румунија-Србија (два позива), трансационалног програма Дунав и Јадранско-јонског трансационалног програма. Оперативни програми за све програме су одобрени од стране Европске комисије (ЕК).

У току је спровођење треће генерације ових програма у Србији (2014-2020.), а у текућем периоду на подручју Плана спроводе се програми:

- Interreg IPA програм прекограничне сарадње Румунија - Србија;
- Interreg IPA програм прекограничне сарадње Мађарска - Србија;
- Interreg IPA програм прекограничне сарадње Хрватска - Србија.

³⁶ www.evropa.gov.rs/cbc/PublicSite/Default.aspx

У текућем периоду програми су бирали највише четири од осам тематских приоритета:

1. запошљавање, покретљивост радне снаге, социјална инклузија, здравствена и социјална заштита;
2. животна средина, прилагођавање климатским променама, превенција ризика, одржива енергија и енергетска ефикасност;
3. одржива саобраћајна и јавна инфраструктура;
4. туризам, културно и природно наслеђе;
5. омладина и образовање;
6. локална и регионална управа, планирање и изградња административних капацитета;
7. конкурентност и развој малих и средњих предузећа и
8. истраживање, технолошки развој, иновације и информационо-комуникационе технологије.

Програми у којима учествују пограничне области Србије највише су се оријентисали на тематске приоритете бр. 2 и бр. 4, који се односе на заштиту животне средине и туризам, културно и природно наслеђе.

3.4. УЧЕСНИЦИ У ИМПЛЕМЕНТАЦИЈИ

- Општина Сента;
- Фонд за развој Републике Србије, Београд;
- РС, АПВ, Покрајински секретаријат за урбанизам и заштиту животне средине, Нови Сад;
- РС, АПВ, Покрајински секретаријат за привреду и туризам, Нови Сад;
- РС, АПВ, Покрајински секретаријат за енергетику, грађевинарство и саобраћај, Нови Сад;
- РС, АПВ, Покрајински секретаријат за пољопривреду, водопривреду и шумарство, Нови Сад;
- Управа за капитална улагања АП Војводине, Нови Сад;
- Развојни фонд АП Војводине, Нови Сад;
- Покрајински Фонд за развој пољопривреде, Нови Сад;
- ЈП“ Путеви Србије“ Београд;
- Акционарско друштво за управљање јавном железничком инфраструктуром, „ИНФРАСТРУКТУРА ЖЕЛЕЗНИЦЕ СРБИЈЕ“ А.Д. Сектор за инвестиције, развој и технологију, Београд;
- Министарство грађевинарства, саобраћаја и инфраструктуре, Сектор за водни саобраћај и безбедност пловидбе, Београд;
- Покрајински завод за заштиту природе, Нови Сад;
- Међуопштински завод за заштиту споменика културе, Суботица;
- ЕПС Дистрибуција д.о.о. Београд, Београд;
- АД Електромрежа Србије, Београд;
- Предузеће за телекомуникације „Телеком Србија“, Дирекција за технику, Сектор за фиксну приступну мрежу, Служба за планирање и изградњу мреже Нови Сад, Одељење за планирање и изградњу мреже Суботица;
- ЈВП „Воде Војводине“, Нови Сад;
- ЈП „Србијагас“, Нови Сад;
- НИС АД Нови Сад, ГАСПРОМ ЊЕФТ, Нови Сад;
- ЈП „ЕЛГАС“ Сента, Сента;
- Јавно комунално стамбено предузеће Сента, Сента;
- ЈП „Војводинашуме“ Нови Сад, ШГ „Сомбор“, Сомбор;
- Туристичка организација општине Сента, Сента.

3.5. МЕРЕ И ИНСТРУМЕНТИ ЗА ИМПЛЕМЕНТАЦИЈУ

Управљање заштитом, развојем, уређењем и коришћењем подручја које обухвата План, засниваће се на развојно-управљачким документима (програми и планови), изворима финансирања, стимулативним политикама, институционалној подршци, информатичкој, промотерско-маркентишкој, истраживачкој и другим подршкама.

Развој, уређење, коришћење и заштита простора у обухвату Плана, односно реализација планских решења засниваће се на инструментима за имплементацију Плана, које се базирају на:

- економско-финансијским мерама;
- одговарајућој институционалној подршци;
- нормативним мерама (изради одговарајућих планских докумената и програма) и
- информатичкој подршци.

Економско финансијске мере и институционална подршка

Извори финансирања за развој планског подручја зависиће од врсте приоритетних пројеката који ће се реализовати. Основне линије финансирања чиниће буџетска средства, као и учешће у различитим програмима прекограничне и регионалне сарадње у циљу коришћења средстава из предприступних и структурних развојних фондова (Instrument for Pre-accession Assistance-IPA). Финансијско-економске мере подразумевају и учешће општине у реализацији регионалних пројеката. Извори за финансирање приоритетних пројеката просторног уређења, обезбедиће се, поред буџета и из других извора финансирања заснованих на јавно-приватном партнерству.

Институционална подршка се односи на **активно учешће свих субјеката** који су наведени као учесници у имплементацији овог Плана.

Нормативне мере

У складу са мерама и смерницама за спровођење Плана, приоритетне су активности на уређењу насеља Сента, израда планова детаљне регулације и усаглашавање остале планске документације у надлежности ЈЛС.

Информатичка подршка

Праћење и координација активности на реализацији Плана потребно је обезбедити кроз одговарајући информациони систем којим је потребно, поред праћења спровођења мера заштите, уређења и коришћења подручја, омогућити обједињено праћење туристичке понуде, као и праћење комплементарних, секторских активности. Адекватан информациони систем би кроз прецизно дефинисане показатеље омогућио перманентну процену укупних ефеката заштите и развоја подручја, као и евентуално доношење корективних одлука, у односу на усвојена планска решења.

Примена плана

Ступањем на снагу овог Плана престају да важе следећи плански документи:

- Просторни план општине Сента („Службени лист општине Сента“, број 7/08);
- План општег уређења насеља Богараш („Службени лист општине Сента“, број 7/08);
- План општег уређења насеља Горњи Брег („Службени лист општине Сента“, број 7/08);
- План општег уређења насеља Кеви („Службени лист општине Сента“, број 7/08);
- План општег уређења насеља Торњош („Службени лист општине Сента“, број 7/08).

